

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om vissa areal- och djurbaserade stöd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas tre nya lagar: en lag om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare, en lag om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling och en lag om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd. Alla de föreslagna lagarna hänför sig till reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik och till Europeiska unionens nya lagstiftning som gäller Europeiska unionens finansieringsperiod 2023–2027. Genom lagarna utfärdas bestämmelser som kompletterar Europeiska unionens lagstiftning till den del genomförandet av den förutsätter nationell reglering.

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare, som innehåller bestämmelser om stödsystem som i sin helhet finansieras med medel från Europeiska garantifonden för jordbruket och som ingår i Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027. Lagen föreslås innehålla bestämmelser om förutsättningar för beviljande och utbetalning av stöd och bidrag som hör till dess tillämpningsområde. Med stöd av lagen kan aktiva jordbrukare beviljas grundläggande inkomststöd, omfördelningsinkomststöd, inkomststöd för unga jordbrukare, stöd för miljösystem samt produktionskopplade inkomststöd (bidrag för dikor, bidrag för mjölkkor, bidrag för tjurar, bidrag för nötkreatur i yttre skärgården, bidrag för slaktkvigor, bidrag för tackor, bidrag för hongetter, bidrag för slaktlamm och slaktkillingar, bidrag för stärkelsepotatis och bidrag för specialväxter). Av de nämnda stödformerna motsvarar det grundläggande inkomststödet det nuvarande grundstödet, dock så att stödrättigheterna frångås. En ny stödform som föreslås bli införd är stödet för miljösystem, vilket är obligatoriskt för medlemsstaterna men frivilligt för jordbrukarna. Stödet för miljösystem är ett stödsystem som helt finansieras av Europeiska unionen för att främja miljön, klimatet och djurens välbefinnande. En annan ny stödform som föreslås bli införd är det för medlemsstaterna obligatoriska omfördelningsinkomststödet, som kan betalas för högst 50 hektar per stödsökande. Samtidigt upphävs den gällande lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket. De förordningar av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet samt de föreskrifter av Livsmedelsverket som har utfärdats med stöd av nämnda lag fortsätter emellertid att gälla.

I propositionen föreslås också att det stiftas en ny lag om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling, med bestämmelser om vissa ersättningar som delfinansieras med medel från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och som ingår i Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027. Lagen föreslås innehålla bestämmelser om förutsättningar för beviljande och utbetalning av ersättningar som hör till dess tillämpningsområde samt bestämmelser om förbindelser och avtal som anknyter till vissa ersättningar. Med stöd av lagen är det möjligt att bevilja miljöersättning, kompensationsersättning, ersättning för ekologisk produktion, ersättning för djurens välbefinnande, ersättning för icke-produktiva investeringar och ersättning för jordbruksrådgivningstjänster. För närvarande föreskrivs det om ovannämnda ersättningar i den gällande lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare, vilken upphävs i sammanhanget. De förordningar av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet samt de föreskrifter av Livsmedelsverket som har utfärdats med stöd av nämnda lag fortsätter emellertid att gälla.

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd. Lagen ska tillämpas på verkställigheten av stöd och ersättningar som beviljas enligt den föreslagna lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare, den föreslagna lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling och den gällande lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen. I den föreslagna lagen föreskrivs det centralt om olika myndigheters uppgifter och behörighet, om förfarandet vid ansökan om stöd, om behandlingen av stödansökan hos myndigheten och beslutsfattandet, om tillsynen samt om återbetalning och återkrav av stöd. Dessutom föreskrivs i den föreslagna lagen bland annat om avgift för beslut, myndighetens rätt att få uppgifter samt ändringssökande. Avsikten är dock inte att ändra till exempel rådande behörighetsfördelning mellan myndigheterna. Som saker som är nya i förhållande till de nuvarande förfarandena föreslås bli föreskrivet bland annat om elektronisk ansökan om stöd och om införande av arealmonitorering vid verkställighet av stödsystem. Eftersom Europeiska unionens lagstiftning i fortsättningen inte längre innehåller lika detaljerade bestämmelser som nu om till exempel tillsynspåföljder, lyfts behövliga grundläggande bestämmelser in i lagen till dessa delar. Samtidigt upphävs lagen om verkställighet av jordbruksstöd, dock så att de förordningar av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet samt de föreskrifter av Livsmedelsverket som har utfärdats med stöd av nämnda lag fortsätter att gälla.

I lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen görs ändringar som behövs med anledning av de föreslagna nya lagarna om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare och verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	5
1 Bakgrund och beredning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Beredning	6
1.2.1 Beredningen av Europeiska unionens rättsakter	6
1.2.2 Beredningen av propositionen	7
2 Europeiska unionens rättsakts målsättning och huvudsakliga innehåll	9
2.1 Förordningen om strategiska planer	9
2.2 Den horisontella förordningen	9
2.3 Marknadsordningsförordningen	10
2.4 Budgetförordningen	11
2.5 Andra förordningar med anknytning till budgeten	12
2.6 Rättsakter på lägre nivå	12
3 Nuläge och bedömning av nuläget	14
3.1 Europeiska unionens lagstiftning	14
3.2 Nationell lagstiftning	15
3.2.1 Lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare	15
3.2.2 Lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare	16
3.2.3 Lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	17
3.2.4 Lagen om verkställighet av jordbruksstöd	17
3.3 Landskapet Ålands ställning och förhållande till självstyrelselagen för Åland	18
4 Förslagen och deras konsekvenser	19
4.1 De viktigaste förslagen	19
4.1.1 Lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare	19
4.1.2 Lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling	21
4.1.3 Lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd	21
4.1.4 Förändringar i genomförandet som föranleds av Europeiska unionen lagstiftning (det integrerade administrations- och kontrollsystemet)	22
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	23
4.2.1 Konsekvenser för statsfinanserna	24
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	25
4.2.3 Konsekvenser för stödmottagarnas ställning	27
4.2.4 Konsekvenser för klimatet och miljön	28
4.2.5 Samhälleliga konsekvenser	30
5 Alternativa handlingsvägar	31
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	31
5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater	33
6 Remissvar	33
7 Specialmotivering	35
7.1 Lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare	35
7.2 Lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling	44

7.3 Lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd	54
7.4 Lagen om ändring av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	88
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	90
9 Ikraftträdande	91
10 Verkställighet och uppföljning	94
11 Förhållande till andra propositioner	94
11.1 Samband med andra propositioner	94
11.2 Förhållande till budgetpropositionen	95
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	95
12.1 Inledning	95
12.2 Jämlikhetskravet och principerna för god förvaltning	95
12.3 Skydd för privatlivet och för personuppgifter	96
12.4 Bemyndigande att utfärda förordningar och föreskrifter	98
LAGFÖRSLAG	101
Lag om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare	101
Lag om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling	108
Lag om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd	117
Lag om ändring av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	137
BILAGA	141
PARALLELLTEXT	141
Lag om ändring av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	141

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Förordningar av Europaparlamentet och rådet genom vilka reformeras Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik publicerades i december 2021. Reformen verkställs genom följande tre förordningar av Europaparlamentet och rådet:

- 1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013, *nedan förordningen om strategiska planer*, (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2115&qid=1646832950310>),
- 2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013, *nedan den horisontella förordningen*, (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2116&qid=1646832868282>),
- 3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2117 om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter, (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel, (EU) nr 251/2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och (EU) nr 228/2013 om särskilda åtgärder inom jordbruket till förmån för unionens yttersta randområden (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A32021R2117>).

Genom reformen av unionens gemensamma jordbrukspolitik gavs varje medlemsstat bättre möjligheter än tidigare att utarbeta ett stödsystem som passar dess förhållanden. Medlemsstaterna fick också större ansvar för när det gäller att verkställa systemet, betala ut stöd, utöva tillsyn och följa resultaten. Genom reformen lättades Europeiska unionens lagstiftning upp, och en del av ansvaret för verkställigheten överfördes till medlemsstaterna.

För den kommande finansieringsperioden ska varje medlemsstat i Europeiska unionen utarbeta en nationell strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027, *nedan den strategiska planen*, som innehåller de åtgärder som omfattas av direktstöd till jordbruket och de sektoråtgärder, som finansieras med medel ur garantifonden för jordbruket, *nedan EGFJ*, samt de åtgärder för lantbruksutveckling som finansieras med medel ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, *nedan Ejflu*. För genomförandet av den nya strategiska planen finns det en ny genomförandemodell där det centrala är resultaten och att påvisa dem, vilket tar sig uttryck i ett strategiskt grepp. Man lägger fram behov utifrån vilka åtgärder väljs. För dessa ställs mål, och man följer hur väl de uppnås. Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik präglas också av ett större fokus på miljö och klimatet än tidigare.

Varje medlemsstat skulle före utgången av 2021 lämna kommissionen en nationell strategisk plan (https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_en). Med hjälp av planerna ska de centrala politikmålen uppnås. Man

tog i bruk en ny genomförandemodell, där ett centralt element är att följa den output och de resultat som beskrivs i den strategiska planen.

I Finland godkände statsrådet vid sitt allmänna sammanträde den 16 december 2021 Finlands förslag till CAP-plan för perioden 2023–2027 (den strategiska planen) som skulle lämnas till kommissionen. Den strategiska planen som lämnats kommissionen grundar sig på förordningen om strategiska planer, och den består av jordbrukspolitikens direktstöd och sektoråtgärder samt Fastlandsfinlands och landskapet Ålands åtgärder för landsbygdsutveckling. Ålands landskapsregering har på grundval av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) och inom ramen för sin behörighet den 7 december 2021 behandlat och godkänt det förslag till den strategiska planen som nämnts ovan. Finland lämnade kommissionen sitt förslag till strategisk plan för Finland den 22 december 2021. Länk till den slutförda strategiska planen, som finns på jord- och skogsbruksministeriets webbplats: <https://mmm.fi/documents/1410837/12210688/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf/667bf7ab-8af6-0afa-8c8e-ef5022178292/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf?t=1658396108940>.

Kommissionen godkände den 31 augusti 2022 Finlands strategiska plan genom kommissionens genomförandebeslut om godkännande av Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitikens för perioden 2023–2027 i fråga om unionsstöd som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (CCI: 2023FI06AFSP001) (https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/approved-csp_en).

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av Europeiska unionens rättsakter

Kommissionen publicerade den 1 juni 2018 ett förslag till lagstiftning om en ny gemensam jordbrukspolitik. Kommissionens förslag innehöll de förslag till de tre förordningar som nämnts ovan, det vill säga förordningen om strategiska planer, den horisontella förordningen och förordningen om ändring av marknadsordningsförordningen. Förslagen grundade sig på kommissionens meddelande (COM (2017) 713 final) om framtiden för livsmedel och jordbruk som lades fram den 29 november 2017. Där fastställdes utveckling av en intelligentare och mer kriställig jordbrukssektor, förstärkning av miljö- och klimatåtgärder som främjar Europeiska unionens miljö- och klimatmål samt en starkare socioekonomisk status för landsbygden som målsättningar för den framtida gemensamma jordbrukspolitikens framtid som kommissionen inledde i februari 2017. Förordningen om strategiska planer behandlades mera detaljerat i rådets arbetsgrupp för horisontella jordbruksfrågor. Den mer detaljerade behandlingen av den horisontella förordningen skedde huvudsakligen i rådets Agrifin-arbetsgrupp. Särskilda jordbrukskommittén och rådet för jordbruk och fiske behandlade vid sina möten framskridandet av beredningen av förordningsförslagen.

I kommissionens förslag till lagstiftning om den gemensamma jordbrukspolitikens efter 2020 krävdes att medlemsstaterna börjar genomföra sina planer den 1 januari 2021. En förutsättning för detta var att medlemsstaterna skulle lämna in sina strategiska planer hos kommissionen senast sen 1 januari 2020 och att kommissionen skulle godkänna planerna inom år 2020. Behandlingen av reformen av den gemensamma jordbrukspolitikens blev emellertid inte klar enligt den ursprungliga tidsplanen, och medlemsstaterna kunde inte börja tillämpa de nya strategiska planerna den 1 januari 2021. Därför behövdes övergångsregler för åren 2021 och 2022. Genom dessa säkerställdes en smidig övergång till de nya stödvillkoren och kontinuiteten i stöden fram

till början av den nya perioden. Bestämmelser om övergångsbestämmelser finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/2220 om fastställande av vissa övergångsbestämmelser för stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) under åren 2021 och 2022 och om ändring av förordningarna (EU) nr 1305/2013, (EU) nr 1306/2013 och (EU) nr 1307/2013 vad gäller resurser och tillämpning under åren 2021 och 2022 och förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller resurser och fördelningen av sådant stöd under åren 2021 och 2022 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32020R2220&qid=1655135186311>).

Rådet nådde samsyn vid det möte som rådet för jordbruk och fiske höll den 21 oktober 2020. Europaparlamentet röstade om sina betänkanden den 23 oktober 2020. Trepartsförhandlingarna mellan rådet, Europaparlamentet och Europeiska kommissionen om reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken slutfördes sommaren 2021, då man nådde politisk enighet om reformen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. De grundläggande förordningarna ((EU) 2021/2115, (EU) 2021/2116 och (EU) 2021/2117)) publicerades i Europeiska unionens officiella tidning den 6 december 2021 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2021%3A435%3ATOC>) och förordningarna trädde i kraft den 7 december 2021.

De grundläggande förordningarna har behandlats i en U-skrivelse (U 73/2018 rd) och kompletterande U-skrivelser (UK 5/2019 rd, UK 4/2020 rd, UK 16/2020 rd, UK 30/2020 rd och UK 7/2021 rd) som överlämnats till riksdagen (https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/Kirjelma/Sidor/U_73+2018.aspx).

Till reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken anknyter kommissionens meddelande om den europeiska gröna given (COM(2019) 640 final) och meddelandena EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 (COM(2020) 380 final) och Från jord till bord-strategin (COM(2020) 381 final) (E 61/2019 rd, E 83/2020 rd, E 84/2020 rd) som har samband med detta. Dessutom utarbetade kommissionen rekommendationer för varje medlemsstat för utarbetandet av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken (SWD(2020) 93 final) för att samstämma de strategiska planerna med Europas gröna giv och de nya strategierna (E 7/2021).

1.2.2 Beredningen av propositionen

Ett av målen för beredningen av de nationella strategiska planer som sammanhänger med reformen av Europeiska unionens gemensamma lantbrukspolitik var att delaktiggöra berörda parter på bred front. Beredningen av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken inleddes nationellt år 2018. I Finland samordnades utarbetandet av den strategiska planen av en strategigrupp som leddes av jord- och skogsbruksministern. I strategigruppen ingick representanter för olika ministerier och de viktigaste berörda parterna. Strategigruppen styrde också beredningen av planen.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte i september 2018 fyra arbetsgrupper för att utarbeta den strategiska planen: 1) utveckling av jordbruksproduktionen, 2) utvecklingsinsatser på landsbygden, 3) beredning av marknadsåtgärder och 4) förvaltningsmodellen. Dessutom samordnades utarbetandet av landskapet Ålands del av planen av en separat arbetsgrupp i samarbete med Ålands landskapsregering. Arbetsgrupperna tog fram förslag till åtgärder och förslag gällande förvaltningen inom sina respektive sektorer. I arbetsgrupperna ingick tjänstemän från jord- och skogsbruksministeriet och andra ministerier och representanter för Ålands landskapsregering, Livsmedelsverket, regionförvaltningen, kommunerna och berörda parter inom respektive sektor.

Utöver arbetsgruppernas sammanträden ordnades mellan slutet av 2018 och början av 2020 workshoppar och diskussionsmöten för berörda parter som bidrog med underlag för utarbetandet av den strategiska planen. Under workshopparna och diskussionsmötena samlade man in information bland annat om vad den nuvarande gemensamma jordbrukspolitiken och den nuvarande landsbygdsutvecklingen har lyckats och misslyckats med. Dessutom samlade man in synpunkter på behov och idéer om åtgärder genom vilka målen för den gemensamma jordbrukspolitiken kan främjas under den finansieringsperiod som skulle inledas 2021. Läs mer om workshopparna (på finska): Työryhmät ja työpajat - Maa- ja metsätalousministeriö (mmm.fi). Dessutom har jord- och skogsbruksministeriet ordnat flera webinarier och höranden, vidtagit olika informationsåtgärder, deltagit i olika evenemang och ordnat olika möten där aktörer från många olika delar av Finland i stor utsträckning kunde delta i och bekanta sig med beredningen av planen.

Den strategiska plan som beretts enligt ovan var på remiss från den 2 juli till den 10 september 2021. Under remissbehandlingen publicerades den 31 augusti 2021 en bedömning av verkningsfullheten hos miljö- och klimatåtgärderna i den strategiska planen. Där bedömdes den totala verkningsfullhet som målvärdena och stödvillkoren i planen bidrar med när det gäller vissa miljöfrågor i jordbruket. Antalet yttranden om den strategiska planen som lämnades uppgick till över 360. En omsorgsfull genomgång av utkastet till strategisk plan inom de olika berörda grupperna och det samarbete inom varje grupp som har bedrivits för att nå samsyn framgick klart av yttrandena, men också enskilda aktörer och privatpersoner bidrog med ett stort noggranna observationer och förslag. I yttrandena lyfte man fram bland annat behovet att lätta på den administrativa bördan och det ansågs viktigt att följa åtgärdernas verkningsfullhet. De yttranden och kommentarer som lämnats om förslaget till strategisk plan har behandlats av arbetsgrupperna, och de har beaktats vid beredningen av förslaget till strategisk plan i den utsträckning det varit ändamålsenligt.

I den strategiska planen skulle det också ingå beskrivningar av de aktörer som i Finland skulle sköta de uppgifter som ankommer på de styrande organ som avses i den horisontella förordningen samt beskrivningar av tillsyns- och påföljdssystemet för åtgärderna och villkorligheten. Dessa godkänns inte av kommissionen, men kommissionen ger vid behov medlemsstaterna respons om förslagen i den strategiska planen inte motsvarar kommissionens syn på de grundläggande unionskrav som avses i den horisontella förordningen. Statsrådet fattade den 16 december 2021 i enlighet med vad som sagts i avsnitt 1.1 beslut om att lämna in förslaget till strategisk plan för Finland till kommissionen för godkännande.

Jord- och skogsbruksministeriet inledde den 9 mars 2020 ett lagstiftningsprojekt för beredningen av denna proposition med syfte att bereda lagstiftning om areal- och djurbaserade stöd som behövs för att genomföra Europeiska unionens program för finansieringsperioden 2021–2027 (VN/5422/2020 / MMM023:00/2020 / <https://hankeikkuna.vnv.fi/app#/lainsaadanto/47502/kuvaukset>). Enligt beslutet om att inleda lagstiftningsprojektet ska man i den nationella lagstiftningen om areal- och djurbaserade stöd under den kommande finansieringsperioden 2021–2027 göra de ändringar som behövs för att genomföra Europeiska unionens lagstiftning till de delar genomförandet kräver nationell lagstiftning. Beredningen av denna regeringsproposition och de lagförslag som ingår och deras närmare innehåll grundar sig förutom på Europeiska unionens lagstiftning också på förslag från de CAP 2021–2027-arbetsgrupper som jord- och skogsbruksministeriet tillsatt och det förslag till Finlands strategiska plan som statsrådet lämnade kommissionen den 16 december 2021. Proposition har beretts av jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med Livsmedelsverket som tjänsteuppdrag i enlighet med det lagstiftningsprojekt som nämnts ovan.

I samband med beredningen har de lagförslag som ingår i denna proposition behandlats bland annat i de ovan nämnda arbetsgrupperna för utvecklingsinsatser på landsbygden och förvaltningsmodellen, där förvaltningen och berörda parter har en bred representation.

Utlåtanden om utkastet till regeringens proposition har begärts av justitieministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Ålands landskapsregering, Livsmedelsverket, Statens ämbetsverk på Åland, närings-, trafik- och miljöcentralerna, regionförvaltningsverken, samarbetsområdena för kommunernas landsbygdsförvaltning, Naturresursinstitutet, Finlands viltcentral, Renbeteslagens förbund, sametinget, Livsmedelsindustriförbundet rf, Djurens hälsa ETT rf, Djurens välfärdscentral, Animalia ry, Faba anl, Föreningen ålandsfåret rf, Frukt- och Bärödlarnas förbund rf, Handelsträdgårdsförbundet rf, rådet för bedömning av lagstiftningen, Förbundet för Ekologisk Odling rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Maaseudun kehittäjä ry, Maidonjalostajien ja meijeritukkukauppioiden liitto ry, Natur och Miljö rf, Paliskuntain yhdistys, Pihvikarjaliitto ry, ProAgria Keskusten Liitto, Trädgårdsförbundet rf, Djurskyddet Finland rf, Suomenkarja ry, Finlands Fårörening rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Finlands Fjäderfäförbund rf, Suomen Sikayrittäjä ry, Suomen Vuohiyhdistys ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf, Plantskoleodlarna rf och WWF Finland rf.

2 Europeiska unionens rättsakts målsättning och huvudsakliga innehåll

2.1 Förordningen om strategiska planer

Förordningen om strategiska planer innehåller allmänna och särskilda bestämmelser om användning av EGJF och Ejflu för att nå målen för den gemensamma jordbrukspolitiken och de anknyttande indikatorerna. Förordningen gäller grundläggande bestämmelser för att skydda miljö, klimatet, folkhälsan, djur- och växthälsan samt djurens välfärd, åtgärder gällande direktstöd och åtgärder gällande landsbygdsutveckling. Förordningen innehåller också beskrivningar av strukturen för den strategiska planen samt för uppföljningen och utvärderingen av hur målen har uppfyllts.

Varje medlemsstat ska göra upp en strategisk plan som inkluderar såväl direkta jordbruksstöd som utvecklingsåtgärder för landsbygden och sektorspecifika stödprogram. Den strategiska planen ska omfatta åtgärder finansieras med medel ur EGJF och Ejflu. Kommissionen bedömer och godkänner medlemsstatens strategiska plan. Syftet med åtgärderna i den strategiska planen är att de särskilda målen för gemensamma jordbrukspolitiken ska uppnås. De strategiska planerna börjar tillämpas den 1 januari 2023, och de gäller till den 31 december 2027.

Bland kraven i Europeiska unionens lagstiftning betonas under den kommande finansieringsperioden miljö- och klimatkraven. T.ex. av medlen i Ejflu bör 35 procent avdelas för främjande av miljö- och klimatmål.

2.2 Den horisontella förordningen

I den horisontella förordningen föreskrivs det om de villkor som ska tillämpas vid finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken. Den horisontella förordningen innehåller bland annat bestämmelser om krav som ställs på medlemsstatens förvaltningssystem, avslutande av räkenskaper som utförs av kommissionen samt administrationen och tillsynen av stödåtgärderna. I fråga om tillsynen innehåller den horisontella förordningen allmänna bestämmelser och grundläggande bestämmelser om det integrerade administrations- och kontrollsystemet, villkorligheten och kommissionens granskningar av medlemsstaterna.

Till styrningssystemet hör de styrande organen samt de grundläggande krav som anges i Europeiska unionens lagstiftning, det vill säga kraven i de förordningar som gäller den strategiska planen och horisontella ärenden, budgetförordningen och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU (offentlig upphandling). Till systemet hör också det rapporteringssystem som upprättats för att genomföra den årliga resultatrapporten.

Medlemsstaterna ska i enlighet med de grunder och förfaranden som anges i artikel 9 i den horisontella förordningen på lämplig nivå utse organ som ansvarar för att förvalta och kontrollera unionens medel. Det viktigaste av dessa styrorgan är det utbetalande organet. Enligt artikel 9 i den horisontella förordningen får utbetalningar av medel ur jordbruksfonderna göras bara av de utbetalande organ som godkänts av medlemsstatens behöriga myndighet. Utbetalande organen kan delegera övriga uppgifter. Chefen för det utbetalande organet ska ge kommissionen en förvaltningsförklaring om att uppgifterna för året i fråga är korrekta, styrningssystemen fungerar korrekt, utbetalningarna har verkställts i enlighet med unionens regler och det finns motsvarande output, en sammanfattning av genomförda kontroller och en analys av fel och svagheter i styrningssystemet inklusive en plan för korrigerande åtgärder. Den årliga prestationsrapporten och den analys med korrigeringsplan som nämnts ovan ska lämnas in till kommissionen samtidigt som årsräkenskaperna, det vill säga senast den 15 februari året efter budgetåret.

I den horisontella förordningen ingår också bestämmelser om skyldigheterna för medlemsstatens behöriga myndighet i det fall att det utbetalande organet inte uppfyller ett eller flera av villkoren för ackreditering och om attesterande organ. Det attesterande organet ska lämna ett yttrande om att de ackrediterade utbetalande myndigheternas räkenskaper är korrekta och att styrningssystemet fungerar tillfredsställande samt att indikatoruppgifterna i prestationsrapporteringen är korrekta. Kommissionen ska ha befogenhet att utfärda delegerade förordningar om villkoren för ackreditering av de utbetalande organ.

Finansieringen av fonder enligt den horisontella förordningen grundar sig på maximala utgifter som fastställts på förhand. I EGJF är dessa årliga, och för Ejflu fastställs utgifterna i den strategiska planen. Det är viktigt att utbetalningarna görs vid rätt tidpunkt. I den horisontella förordningen ingår också bestämmelser om förfarandet för finansiell disciplin, reserv för kriser, avslutande och godkännande av räkenskaperna, krav på återbetalning av medel som betalats ut på felaktiga grunder, kontroll- och sanktionssystem, integrerade administrations- och kontrollsystem, skyldigheten att lämna information och kommissionens befogenheter att utfärda delegerade förordningar.

2.3 Marknadsordningsförordningen

Bestämmelser om en marknadsordning som överensstämmer med Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, nedan *marknadsordningsförordningen*. Förordningen omfattar import och export av jordbruksprodukter, producentorganisationer, klassificering av slaktkroppar, prisrapportering, interventionslagring, kvotsystem, handelsnormer, vissa stödsystem, konkurrensregler, bestämmelser om statligt stöd och åtgärder mot störningar på marknaden. Marknadsordningsförordningen har ändrats i samband med reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik genom den förordning (EU) 2021/2117 som nämnts ovan.

Vissa stödformer om vilka det tidigare föreskrivits i marknadsordningsförordningen överfördes till förordningen om strategiska planer. Av dessa stödformer tillämpas i Finland stöd till producentorganisationer inom sektorn för frukt och grönsaker (stöd till producentorganisationer) och

stöd till sektorn för biodlingsprodukter (stöd för biodling). Genom ändringen (EU) 2021/2117 av marknadsordningsförordningen knyts förordningen bättre än tidigare till strategiska målen för Europeiska unionens den gemensamma jordbrukspolitiken. Under den kommande finansieringsperioden och i det nya stödsystemet strävar man efter att bättre beakta lokala förhållanden och behov samt jordbruksverksamhetens särdrag som beror på jordbrukets ställning i samhället samt strukturella skillnader och skillnader i naturförhållanden mellan olika jordbruksområden. Genom att överföra produktionssektorspecifika stöd till en större helhet kan man samordna stöden på bästa möjliga sätt i syfte att uppnå målen. För att Europeiska unionens miljömål ska nås utvidgas producentorganisationernas och branschorganisationernas verksamhetsmöjligheter till åtgärder som främjar miljön och den cirkulära ekonomin.

Med hänsyn till lagförslagen i denna proposition är följande artiklar i marknadsordningsförordningen särskilt viktiga: artiklarna 214 och 214 a och artiklarna 219–221. Finlands rätt att bevilja nationellt stöd till sockerbetsodlare grundar sig på artikel 124 i marknadsordningsförordningen, medan Finlands rätt att fortsättningsvis under vissa villkor bevilja nationella stöd på basis av artikel 141 i anslutningsakten grundar sig på artikel 214 a. Artiklarna 219–221 i marknadsordningsförordningen (Åtgärder mot störningar på marknaden, Åtgärder i fråga om djursjukdomar och förlorat konsumentförtroende på grund av risker för folkhälsa, djurhälsa eller växtskydd, Åtgärder för att lösa specifika problem) gäller i å sin sida olika stöd som kan beviljas vid störningar på marknaden. Det föreslås att bestämmelserna om villkoren för att bevilja dessa stöd i den nationella lagstiftningen även framöver ska stämma överens med gällande lagstiftning (18 § i det första lagförslaget).

2.4 Budgetförordningen

Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012, nedan *budgetförordningen*, gäller de finansiella regler som tillämpas på unionens allmänna budget. Enligt artikel 56 i förordningen ska medlemsstaterna samarbeta med kommissionen för att se till att anslagen används enligt principen om sund ekonomisk förvaltning.

I artikel 61 föreskrivs det om skyldigheterna hos de personer som medverkar i genomförandet av Europeiska unionens budget att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att en intressekonflikt uppstår vid utförandet av uppgifter inom deras behörighet och för att åtgärda situationer som ur objektiv synvinkel kan uppfattas som en intressekonflikt. Enligt artikeln ska skriftliga förfaranden för att fastställa om en intressekonflikt föreligger tas i bruk.

Kommissionen sköter förvaltningen gällande jordbruksfondernas utgifter i samarbete med medlemsstaterna (delad förvaltning). Bestämmelser om förfarandena i samband med detta finns i artiklarna 63 och 125–129 i budgetförordningen. Kommissionen och medlemsstaterna ska iaktta principerna om sund ekonomisk förvaltning, öppenhet och icke-diskriminering, och säkerställa att unionsåtgärderna är synliga när de förvaltar unionens medel. Kommissionen och medlemsstaterna ska för detta ändamål uppfylla sina respektive förpliktelser i fråga om revision och kontroller och åta sig det ansvar som följer av detta.

I budgetförordningen föreskrivs det om förfaranden för att säkerställa att Europeiska unionens medel används enligt gällande regler. Till dessa förfaranden hör att kommissionen tillämpar förfaranden för granskning och godkännande av de utsedda organens räkenskaper som säkerställer att dessa räkenskaper är fullständiga, korrekta och sanningsenliga. Kommissionen ges i

förordningen befogenhet att undanta utgifter för belopp som har betalats ut i strid med tillämplig rätt från finansiering från unionen. Kommissionen har också rätt att avbryta betalningsfrister eller betalningar. I artikel 40–42 i den horisontella förordningen föreskrivs det närmare om dessa förfaranden och processer vid avbrytande av betalningar enligt en prestationsmodell som grundar sig på den strategiska planen.

2.5 Andra förordningar med anknytning till budgeten

Bestämmelser om skötseln av Europeiska unionens medel och de myndigheter som medverkar i denna, vilka alla gäller stödsystem som genomförs inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken och finansieringen av dem, finns i följande förordningar:

Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (EUT L 248, 18.9.2013, s. 1).

Rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (EGT L 312, 23.12.1995, s. 1).

Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter (EGT L 292, 15.11.1996, s. 2).

Finland är också en av de medlemsstater som har anslutit sig till Europeiska åklagarmyndighetens (EPPO) verksamhet, som inleddes den 1 juni 2021. Europeiska åklagarmyndigheten utreder brott som skadar Europeiska unionens ekonomiska intressen, såsom subventionsbedrägerier som gäller ansökan om stöd som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen. Myndigheten lagför och väcker talan mot förövarna. Därför tillämpas också rådets förordning (EU) 2017/1939 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (EUT L 283, 31.10.2017, s. 1).

Enligt budgetförordningen, Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013, och rådets förordningar (Euratom, EG) nr 2988/95 (11), (EG, Euratom) nr 2185/96 och (EU) 2017/1939 ska unionens ekonomiska intressen skyddas genom proportionella åtgärder, såsom förebyggande, upptäckt, korrigering och utredning av oriktigheter och bedrägerier, krav på återbetalning av belopp som gått förlorade, betalats ut på felaktiga grunder eller använts felaktigt samt, i tillämpliga fall, administrativa och ekonomiska sanktioner.

2.6 Rättsakter på lägre nivå

Kommissionen har med stöd av den horisontella förordningen rätt att utfärda både delegerade förordningar och genomförandeförordningar. Följande kommissionens delegerade förordningar eller genomförandeförordning har utfärdats med stöd av denna rätt:

Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/127 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 med bestämmelser om utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, avslutande av räkenskaper, säkerheter och användning av euron, *nedan förordningen om utbetalande organ*. Förordningen om utbetalande organ innehåller bestämmelser om bland annat kriterier för ackreditering av utbetalande organ, såsom organisationsstrukturen, personalresurserna, intressekonflikter, informationssäkerheten, riskbedömning,

bekämpning av bedrägerier, delegering, krav som gäller prestationsrapporteringen, och bestämmelser om krav på godtagbara betalningar från Europeiska unionen, minskning och innehållning av betalningar samt avslutande av räkenskaper och eventuella korrigeringar i finansieringen som detta medför (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32022R0127&qid=1662073530606>).

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/128 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, räkenskapsavslutning, kontroller, säkerheter och öppenhet, nedan *förordningen om ekonomisk förvaltning*. Förordningen innehåller bestämmelser om bland annat förfarande för ackreditering av utbetalande organ, om det attesterande organets uppgifter och revisionsmetoder, om avslutande av räkenskaper och utgiftsdeklarationer, interventioner (RAP) och med dem förknippade indikatorer på bland annat framsteg i den fleråriga prestationsövervakningen som ska rapporteras var tredje månad och inom ramen för styrningssystemen, om innehållande av betalningar av orsaker som nämnts ovan eller andra orsaker, krav på återbetalning, outputgranskning och processen vid finansiell korrigering (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?from=SV&uri=CELEX%3A32022R0128>).

I fråga om det integrerade administrations- och kontrollsystemet är också följande rättsakter på lägre nivå centrala: kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1172 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet inom den gemensamma jordbrukspolitiken samt tillämpningen och beräkningen av administrativa sanktioner för grundvillkor, nedan *förordningen om kvalitetsbedömning*, (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32022R1172&qid=1662908565036>) och kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1173 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet i den gemensamma jordbrukspolitiken, nedan *förordningen om ansökningssystem*. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32022R1173&qid=1662908471749>) Finlands ståndpunkter till dessa förordningar har lagts fram i E-skrivelse 1/2022 rd.

Kommissionen har enligt förordningen om strategiska planer rätt att utfärda delegerade förordningar och genomförandeförordningar. Följande delegerade förordningar och genomförandeförordningar har utfärdats med stöd av denna rätt:

Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/126 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 med ytterligare krav för vissa interventionstyper som anges av medlemsstaterna i deras strategiska GJP-planer för perioden 2023–2027 enligt den förordningen samt om andelen för norm 1 för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC), nedan *förordningen om ytterligare krav och om normer* (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32022R0126&qid=1655152776852>), och kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/129 om fastställande av regler för interventionstyper avseende oljeväxtfrön, bomull och biprodukter från vinframställning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 och för informations-, offentlighets- och synlighetskrav som rör unionsstöd och de strategiska GJP-planerna (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX:32022R0129>).

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/2290 om fastställande av regler om beräkningsmetoder för de gemensamma output- och resultatindikatorer som anges i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma

jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2290>).

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/2289 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 vad gäller presentationen av innehållet i de strategiska GJP-planerna och det elektroniska systemet för säkert informationsutbyte (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32021R2289>).

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Europeiska unionens lagstiftning

Reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik inför den nuvarande programperioden (finansieringsperioden) slutfördes år 2013. Till det lagstiftningspaket som ingick i reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken 2013 hör sammanlagt sju förordningar av Europaparlamentets och rådet för olika områden av den gemensamma jordbrukspolitiken, det vill säga direktstöd, gemensam marknadsordning för jordbruksprodukter, landsbygdsutveckling, horisontella ärenden, fastställande av vissa stöd och exportstöd som sammanhänger med den gemensamma marknadsordningen för jordbruket. Dessutom ingår ett stort antal delegerade förordningar och genomförandeförordningar. Dessa förordningar började tillämpas den 1 januari 2015. Samtidigt togs de nya stödsystemen för direktstöd och systemet för jordbruksrådgivning i bruk i medlemsstaterna.

När det gäller direkta stöd som finansieras helt av Europeiska unionen och de programbaserade odlarstöd som delfinansieras av unionen, det vill säga de så kallade jordbrukarstöden, är det särskilt tre förordningar av Europaparlamentet och rådets som har betydelse, nämligen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008, nedan *den horisontella förordningen*, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 637/2008 och rådets förordning (EG) 73/2009, nedan *stödförordningen*, och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005, nedan *landsbygdsförordningen*.

I den horisontella förordningen ingår allmänna bestämmelser om bland annat jordbruksfonderna – Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) – såsom bestämmelser om fondernas utgifter, utbetalande organ, attesterande organ, systemet för jordbruksrådgivning, den ekonomiska förvaltningen av fonderna samt tillsynssystemet och påföljder.

I den horisontella förordningen ingår ett stort antal bemyndiganden som ger kommissionen rätt att utfärda mera detaljerade bestämmelser än dem i den horisontella förordningen genom delegerade förordningar och genomförandeförordningar. Med stöd av den horisontella förordningen har kommissionen utfärdats bland annat kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 809/2014 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr

1306/2013 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet, landsbygdsutvecklingsåtgärder och tvärvillkor, nedan *kontrollförförordningen*. I kontrollförförordningen finns närmare bestämmelser om bland annat det integrerade administrations- och kontrollsystemet, administrativa kontroller och kontroller på plats, kontrollnivån, valet av objekt som ska kontrolleras och kontrollernas innehåll.

I stödförordningen finns det i sin tur gemensamma bestämmelser om direktstöd som betalas inom ramen för systemen för direktstöd och villkoren för beviljande av stöd, såsom bestämmelser om beviljande av stöd till aktiva jordbrukare och en definition på aktiv jordbrukare. Stödförordningen innehåller dessutom bestämmelser om olika former av stöd som kan beviljas i systemet för direktstöd. Som direktstöd kan bland annat grundstöd, förgröningsstöd, stöd till unga jordbrukare samt kopplade stöd som beviljas i vissa sektorer eller regioner

I landsbygdsförordningen finns det bestämmelser om de former av stöd som kan beviljas med stöd av förordningen, det vill säga exempelvis kompensationsersättning, miljöersättning, ersättningen för djurens välbefinnande och ersättning för ekologisk produktion. I landsbygdsförordningen ingår också bestämmelser om systemet för jordbruksrådgivning. Det har varit obligatoriskt att inkludera de stödsystem som i medlemsstaterna har tagits i bruk med stöd av landsbygdsförordningen i medlemsstatens program för utveckling av landsbygden, och de stödsystem som införts i Fastlandsfinland har sålunda inkluderats i Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020, nedan *programmet för utveckling av landsbygden*.

3.2 Nationell lagstiftning

3.2.1 Lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare

Lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket (193/2013), nedan *lagen om direktstöd*, trädde i kraft den 19 mars 2013. Med lagen har stödförordningen genomförts till den del genomförandet av stödförordningen kräver nationell reglering. Lagen om direktstöd tillämpas på beviljande och betalning av stöd som avses i stödförordningen och på beviljande, användning, överföring, återlämnande och överlämnande av stödrättigheter. De stöd som beviljas på grundval av lagen om direktstöd finansieras helt och hållet med medel ur EGJF.

I lagen om direktstöd ingår bestämmelser bland annat om de stöd som beviljas med stöd av lagen om direkt stöd, det vill säga grundstöd, förgröningsstöd, stöd till unga jordbrukare och kopplade stöd. Med stöd av lagen om direktstöd kan man som kopplade stöd bevilja bidrag för mjölkkor, bidrag för nötkreatur, bidrag för jordbruksgrödor samt får- och getbidrag. I lagen om direktstöd ingår också bestämmelser om de stödrättigheter som i dag är ett av villkoren för beviljande av stöd samt om användning och överföring av stödrättigheter, beviljande av stödrättigheter ur den nationella reserven och återlämnande av dem till den nationella reserven.

I lagen om direktstöd finns ett stort antal definitioner, däribland definitionen av aktiv jordbrukare till vilken det vid behov hänvisas bland annat i substanslagstiftningen för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. I lagen föreskrivs det också om bland annat om de tvärvillkor som ska uppfyllas för att stöd ska beviljas, om att hålla jordbruksmark i skick, om skyldigheten att återställa permanent gräsmark, om sänkning och förvägran av direktstöd och om minimibeloppet av direktstöd.

I lagen om direktstöd ingår också ett stort antal bemyndiganden att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om detaljerna i de stöd som beviljas med stöd av lagen om direktstöd, såsom närmare bestämmelser om villkoren för beviljande av stöd och stödbeloppen utfärdas sålunda genom förordning av statsrådet.

Med stöd av lagen om direktstöd har bland annat följande förordningar av statsrådet utfärdats: statsrådets förordning om bidrag för mjölkkor och nötkreatur, tackor och hongetter, slaktlamm och slaktkillingar samt bidrag för jordbruksgrödor som betalas för 2022 (79/2022), statsrådets förordning om grundstöd, förgröningsstöd och stöd till unga jordbrukare (234/2015), statsrådets förordning om förfarandet för överföring av ansökningar om jordbruksstöd 2022 (281/2022), statsrådets förordning om användning av den nationella reserven inom systemet med grundstöd (59/2015), statsrådets förordning om stödområden för jordbruksstöd och de delområden av stödområdena som räknas som skärgård (5/2015), statsrådets förordning om krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden enligt tvärvillkoren (4/2015), statsrådets förordning om föreskrivna verksamhetskrav enligt tvärvillkoren samt övervakningen av att verksamhetskraven och kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden följs (7/2015), statsrådets förordning om övervakning av arealer och arealbaserade stöd som finansieras av Europeiska unionen (712/2015) och statsrådets förordning om övervakning av djurbidrag som finansieras av Europeiska unionen (502/2015).

3.2.2 Lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare

Lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare (1360/2014), nedan *lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare*, trädde i kraft den 1 januari 2015. I lagen ingår bestämmelser om de ersättningar till jordbrukare som ingår i programmet för utveckling av landsbygden och som det föreskrivs om i landsbygdsförordningen. I lagen föreskrivs det också om ersättningar för icke-produktiva investeringar och ersättning för jordbruksrådgivning. Genom lagen har landsbygdsförordningen genomförts till de delar genomförandet kräver nationell lagstiftning.

Med stöd av lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare kan följande ersättningar beviljas: miljöersättning, kompensationsersättning, ersättning för ekologisk produktion, ersättningen för djurens välbefinnande, ersättning för icke-produktiva investeringar och ersättning för jordbruksrådgivning. Dessa ersättningar delfinansieras med medel ur Ejflu.

Lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare innehåller bestämmelser om de allmänna villkoren för beviljande och utbetalning av ersättningarna, om ändring, anpassning och överföring av förbindelser och avtal samt om upphörande av förbindelser och avtal. Lagen innehåller också bestämmelser om sänkning och förvägran av ersättning. I lagen ingår likaså en bestämmelse om avbrytande av utbetalningen av ersättning och återkrav i vissa situationer, det vill säga när stödtagaren har meddelats djurhållningsförbud. Dessutom ingår vissa allmänna bestämmelser exempelvis om att bevara handlingar och om att ge uppgifter för utvärdering.

I lagen om programbaserat stöd ingår ett stort antal bemyndiganden att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. I förordningarna föreskrivs det mera detaljerat om de ersättningar som beviljas med stöd av lagen, till exempel om innehållet i de åtgärder som berättigar till stöd och andra mera detaljerade villkor för ersättningar samt ersättningarnas belopp.

Med stöd av lagen om programbaserade stöd till jordbrukare har bland annat följande förordningar av statsrådet utfärdats: statsrådets förordning om ersättning för ekologisk produktion (237/2015), statsrådets förordning om kompensationsersättning (236/2015), statsrådets förordning om ersättning för djurens välbefinnande (121/2015), statsrådets förordning om ersättning för icke-produktiva investeringar (238/2015), statsrådets förordning om systemet för jordbruksrådgivning (1387/2014), statsrådets förordning om djurenheter i vissa stöd till jordbruket (45/2015), statsrådets förordning om krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden enligt tvärvillkoren (4/2015), statsrådets förordning om föreskrivna verksamhetskrav enligt tvärvillkoren samt övervakningen av att verksamhetskraven och kraven på god jordbrukshävd

och goda miljöförhållanden följs (7/2015), statsrådets förordning om övervakning av ersättning för icke- produktiva investeringar och av vissa avtal (713/2015), statsrådets förordning om övervakning av arealer och arealbaserade stöd som finansieras av Europeiska unionen (712/2015) och statsrådets förordning om övervakning av djurbidrag som finansieras av Europeiska unionen (502/2015).

3.2.3 Lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

Lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001), nedan *lagen om nationella stöd*, trädde i kraft den 1 januari 2002. I lagen föreskrivs det om inkomststöd som enligt kommissionens beslut kan beviljas i Finland av nationella medel och om villkoren för att få dessa stöd.

Med stöd av lagen om nationella stöd kan man som nationellt stöd för det första bevilja nationellt stöd till södra Finland för husdjursskötsel, växtproduktion, växthusproduktion och lagring av trädgårdsprodukter. I det nordliga området igen kan stöd beviljas för växtproduktion, husdjursskötsel, växthusproduktion, lagring av trädgårdsprodukter, lagring av skogsbär och skogssvamp, renhushållning, tjänster inom husdjursskötsel, som transportbidrag för mjölk och kött samt som annat nordligt stöd.

I lagen om nationella stöd ingår förutom bestämmelser om olika stödformer även bestämmelser om grunderna för fastställande av stöd, de allmänna grunderna för att sänka stöd, påföljder vid försening och tillsynspåföljder, vissa villkor för utbetalning av stöd, återtagande av ansökan om stöd och bevarande av handlingar. Närmare bestämmelser om dessa frågor får enligt lagen utfärdas i huvudsak genom förordning av statsrådet.

3.2.4 Lagen om verkställighet av jordbruksstöd

Lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013), nedan *gällande verkställighetslag*, trädde i kraft den 19 mars 2013. Lagen tillämpas på verkställigheten av stöd som beviljas med stöd av lagen om direktstöd, lagen om nationella stöd och lagen om programbaserade stöd till jordbrukare. Genom gällande verkställighetslag har den horisontella förordningen genomförts till de delar genomförandet kräver nationell lagstiftning.

I lagen föreskrivs det samlat om olika myndigheters uppgifter och behörighet, förfarandet vid ansökan om stöd, behandlingen av ansökan hos myndigheten och beslutsfattandet, tillsyn samt återbetalning och återkrav av stöd. Lagen innehåller också bestämmelser om stödrättighetsregistret och mjölkregistret och bestämmelser om genomförandet av systemet för jordbruksrådgivning som behövs bland annat vad gäller valet av rådgivare. I lagen föreskrivs det därtill om beslutsavgifter, myndighetens rätt att få uppgifter och ändringssökande.

I gällande verkställighetslag ingår ett stort antal bemyndiganden att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Med stöd av lagen har bland annat följande förordningar av statsrådet utfärdats: statsrådets förordning om systemet för jordbruksrådgivning (1387/2014), statsrådets förordning om tillsyn över nationella stöd för växtproduktion och husdjursskötsel 2022 (186/2022), statsrådets förordning om förfarandet för överföring av ansökningar om jordbruksstöd 2022 (281/2022), statsrådets förordning om övervakning av ersättning för icke-produktiva investeringar och av vissa avtal (713/2015), statsrådets förordning om övervakning av arealer och arealbaserade stöd som finansieras av Europeiska unionen (712/2015), statsrådets förordning om övervakning av djurbidrag som finansieras av Europeiska unionen (502/2015)

och statsrådets förordning om föreskrivna verksamhetskrav enligt tvärvillkoren samt övervakningen av att verksamhetskraven och kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden följs (7/2015).

Gällande verkställighetslag innehåller också bestämmelser om Livsmedelsverkets behörighet att meddela föreskrifter. Livsmedelsverket får meddela föreskrifter bland annat om de blanketter som ska användas för ansökan eller anmälan om stöd och bilagorna till dem, om andra utredningar som krävs av den som ansöker om eller får stöd och om tidsfrister för inlämnandet av stödansökan samt andra blanketter och utredningar.

3.3 Landskapet Ålands ställning och förhållande till självstyrelselagen för Åland

Enligt 18 § (Landskapets lagstiftningsbehörighet) 15 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om jord- och skogsbruk och styrning av lantbruksproduktionen, dock så att förhandlingar skall föras med de statsmyndigheter saken gäller innan lagstiftningsåtgärder angående styrning av lantbruksproduktionen vidtas. Enligt 27 § (Rikets lagstiftningsbehörighet) 15 punkten i självstyrelselagen har däremot riket lagstiftningsbehörighet i fråga om priset på lantbruks- och fiskeriprodukter samt främjande av export av lantbruksprodukter. Självstyrelselagen stiftades innan Finland blev medlem i Europeiska unionen, och efter inträdet i unionen har lantbruksinkomstförhandlingar om priserna på lantbruksprodukter inte förts.

Behörigheten i fråga om Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik har delats mellan riket och landskapet i enlighet med vad som ovan sagts. På grundval av den delade behörigheten har praxis utvecklats för vilka stödformer som ska omfattas av landskapet Ålands behörighet och vilka som ska omfattas av rikets behörighet. Den nuvarande delade behörigheten skapades medan jordbrukspolitiken var en rent nationell angelägenhet. Sedan Finland anslöt sig till Europeiska unionen och blev en del av den europeiska gemensamma marknaden är detta politikområde inte längre en nationell fråga, utan Finland är i likhet med övriga medlemsstater bundet av unionens gemensamma jordbruks och fiskeripolitik. Avtal om priser på jordbruksprodukter ingår följaktligen inte nationellt i enlighet med vad som föreskrivs i nuvarande självstyrelselag.

Självstyrelselagen för Åland har i fråga om priserna på lantbruksprodukter av hävd tolkats så att rikets behörighet omfattar de stödssystem genom vilka jordbruksproducenterna betalas ersättningar för prissänkningar. I dessa stödformer ingår till exempel inte element som avser kostnader för särskilda åtgärder. På grundval av vad som nämnts ovan har det medan Finland varit medlem i Europeiska unionen av hävd ansetts att rikets behörighet omfattar de direktstöd som helt finansieras av Europeiska unionen, det vill säga med medel ur EGJF, och de nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen som beviljas enligt lagen om nationella stöd och finansieras via statsbudgeten. Till landskapets behörighet igen hör de stöd för utveckling av landsbygden som delfinansieras med medel ur Ejflu. Landskapet Åland har för närvarande ett eget landsbygdsutvecklingsprogram.

I enlighet med vad som sagts ovan omfattar rikets behörighet för närvarande lagen om direktstöd och lagen om nationella stöd. På de stöd som beviljas med stöd av dessa lagar tillämpas också gällande verkställighetslag. Däremot tillämpas lagen om programbaserade stöd till jordbrukare inte i landskapet Åland.

Den strategiska planen för den kommande finansieringsperioden täcker såväl de direktstöd som finansieras helt med medel ur EGJF som de stöd- och ersättningssystem som sammanhänger för utveckling av landsbygden och delfinansieras med medel ur Ejflu. Enligt förordningen om strategiska planer kan en medlemsstat ha bara en strategisk plan. På grund av förordningen om

strategiska planer innehåller Finlands strategiska plan också delar för landskapet Åland och bland annat beskrivningar av de stöd- och ersättningssystem som landskapet har beslutat att ta i bruk under den kommande finansieringsperioden och som omfattas av landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet. Lagen om direktstöd till jordbrukare ska även framöver omfattas av rikets behörighet, och på de stöd som beviljas med stöd av lagen ska den föreslagna verkställighetslagen tillämpas. Däremot ska lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling inte tillämpas i landskapet Åland.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Regeringens proposition innehåller förslag till en totalreform som omfattar tre lagar, det vill säga lagen om direktstöd, lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare och gällande verkställighetslag. Dessutom ska propositionen innehålla en lag om ändring av lagen om nationella stöd, där de nödvändiga ändringar som totalreformen av de lagar som nämnts ovan samt den kommande finansieringsperioden föranleder ingår. Som grund för samtliga lagförslag som ingår i regeringens proposition och som ramar för bestämmelserna fungerar förutom Europeiska unionens lagstiftning även innehållet, strategierna och skrivningarna i Finlands strategiska plan som statsrådet lämnade in hos kommissionen i december 2021. I fortsättningen ska närmare bestämmelser utfärdas särskilt genom förordningar av statsrådet och delvis genom förordningar av jord- och skogsbruksministeriet.

Det lagpaket som föreslås i denna proposition överensstämmer till sin struktur med den nuvarande lagsystem. På grund av bestämmelser i självstyrelselagen för Åland har man velat hålla isär substanslagen om areal- och djurbaserade stöd som delfinansieras med medel ur Ejflu och de stödsystem som finansieras helt med medel ur EGJF. De stödsystem som finansieras med medel ur EGJF omfattas av rikets lagstiftningsbehörighet, medan de stödsystem som delfinansieras med medel ur Ejflu omfattas av landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet.

4.1.1 Lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare

I lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare, nedan *lagen om direktstöd till jordbrukare*, föreskrivs det om de stödformer som finansieras med medel ur EGJF. De förordningar som utfärdas och de föreskrifter som Livsmedelsverket meddelat med stöd av lagen om direktstöd förblir likväl i kraft för att säkerställa att de stöd som beviljats före 2023 verkställs. Till sin struktur stämmer lagen i mycket hög grad överens med gällande lag om direktstöd.

I lagen om direktstöd till jordbrukare föreskrivs det enligt förslaget om de stödformer som finansieras med medel ur EGJF, det vill säga det grundläggande inkomststödet, omfördelningsinkomststödet, inkomststödet för unga jordbrukare, stödet för miljösystem och de kopplade inkomststöden (bidrag för dikor, bidrag för mjölkkor, bidrag för tjurar, bidrag för nötkreatur i yttre skärgården, bidrag för slaktkvigor, bidrag för tackor, bidrag för hongetter, bidrag för slaktlamm och slaktkillingar, bidrag för stärkelsepotatis och bidrag för specialväxter). Lagen ska enligt förslaget dessutom, likt gällande lag om direktstöd, innehålla en bestämmelse om stöd som med stöd av artikel 219–221 i marknadsordningsförordningen beviljas vid störningar på marknaden.

Förutsättningarna för beviljande av stöd i enlighet med lagen om direktstöd till jordbrukare grundar sig förutom på unionslagstiftning också på de strategier och lösningar som anges i den strategiska planen. Lagen ska innehålla bestämmelser om de allmänna villkoren för beviljande av stöd baserade på lagen inklusive villkorligheten. Dessutom ska det ingå bestämmelser om

bland annat aktiva odlare, jordbruksverksamhet och stödberättigande areal. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att bevilja stöd ska även i fortsättningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Stödtagare ska även i framöver vara aktiva odlare. Villkoret är uppfyllt om den stödsökande under föregående år har fått högst 5 000 euro i direkta stöd eller om denne kan anses bedriva jordbruksverksamhet åtminstone till ett minimum. Den nedre gränsen för stöd som betalas ut ska i fortsättningen vara 500 euro.

Grunden för beviljande av grundläggande inkomststöd ska i fortsättningen vara den stödberättigande arealen utan stödrättigheter. Det register som används för att hantera stödrättigheterna och den nationella reserven behövs inte längre liksom inte heller reglerna för överföring och användning av stödrättigheter. Överföringarna av stödrättigheter har gett regionförvaltningen mycket arbete. För odlarna utgör stödrättigheterna en risk, eftersom glömda formaliteter i samband med överföringar och försenade anmälningar har lett till att stöd förlorats. Enligt artikel 23.2 i förordningen om strategiska planer får medlemsstaterna besluta att inte längre bevilja grundläggande inkomststöd på grundval av stödrätter, varvid stödrätterna upphör att gälla den 31 december det år som föregår det år från vilket beslutet ska tillämpas. I Finland har det i samband med beredningen av strategiplanen fattats beslut om att stödrätterna ska avskaffas.

Villkorligheten ersätter det nuvarande systemet med tvärvillkor. Till villkorligheten hör också krav från nuvarande tvärvillkor och förgröningsstöd som sammanhänger med direkta stöd, en del i oförändrad form och en del ändrade. Villkorligheten medför även en del nya miljö- och klimatkrav. Villkorligheten innebär krav som jordbrukaren måste uppfylla för att till fullt belopp få direktstöd som finansieras av Europeiska unionen och odlarsättningar för utveckling av landsbygden som unionen delfinansierar. Syftet med villkorligheten är att främja hållbart jordbruk genom att göra stödtagarna medvetna om dessa krav och åstadkomma en bättre överensstämmelse mellan Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik och samhällets förväntningar. Villkorligheten består av 1) krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC), vilka medlemsstaten fastställer och 2) föreskrivna verksamhetskrav (SMR), som är krav enligt unionens lagstiftning på miljö, folkhälsa, växthälsa samt djurens hälsa och välbefinnande, vilka tillämpas antingen direkt på grundval av Europeiska unionens lagstiftning eller är närmare definierade i den nationella lagstiftningen.

Miljösystem är ett nytt stödsystem för arealbaserade direktstöd som främjar miljön, klimatet och djurens välbefinnande. De finansieras helt av Europeiska unionen. I Finland föreslås följande miljösystem: växttäck vintertid, naturvårdsvallar, grüngödslingsvallar och mångfaldsväxter. Dessa åtgärder omfattas i dag av Ejflus miljöersättning, men villkoren för dem är delvis ändrade i miljösystemen jämfört med nuvarande villkor. I Finland ingår åtgärder för djurens välbefinnande inte i miljösystemen, eftersom djurens välbefinnande i stor utsträckning stöds av Ejflu.

I samband med beredningen av den strategiska planen har det i Finland bestämts att de sociala villkorlighetskrav som avses i artikel 14 i förordningen om strategiska planer ska införas i Finland vid utgången av den övergångstid som tillåts i förordningen, alltså den 1 januari 2025.

Enligt artikel 28 i förordningen om strategiska planer ingår det en möjlighet i direktstöden att till dem som mottar de lägsta stöden rikta så kallat stöd till småbrukare. Denna möjlighet ska enligt förslaget inte tas i bruk i Finland. Detta separata stödinstrument skulle inte medföra någon nytta ur stödtagarnas synvinkel eller med tanke på det administrativa arbetet. Det skulle dessutom i onödan göra den breda palett av stöd som på grund av förhållandena riktas till det finska jordbruket ännu mera komplicerad.

4.1.2 Lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling

I lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling ska det enligt förslaget föreskrivas om vissa ersättningar som delfinansieras med medel ur Ejflu. Genom lagen upphävs lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare. De förordningar som utfärdats och de föreskrifter som Livsmedelsverket meddelat med stöd av lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare ska likväl förbli i kraft för att säkerställa verkställigheten av de stöd som beviljats före år 2023. Till sin struktur överensstämmer lagen i mycket hög grad med gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

I lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling föreskrivs det om vissa ersättningar som delfinansieras med medel ur Ejflu, det vill säga miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion, ersättning för djurens välbefinnande, kompensationsersättning, ersättning för icke-produktiva investeringar och ersättning för jordbruksrådgivningstjänster.

Villkoren för beviljande av ersättningar på grundval av lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling grundar sig förutom på Europeiska unionens lagstiftning på strategierna och lösningarna i den strategiska planen. I likhet med lagen om programbaserade stöd till jordbrukare innehåller den föreslagna lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling bestämmelser om stödvillkoren, villkoren för beviljande av stöd och ändring, anpassning, överföring och avslutande av förbindelser och avtal. Även framöver ska närmare bestämmelser om villkoren för beviljande av ersättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

De mest betydande förändringarna jämfört med nuvarande programperiod är för kompensationsersättningens del att ersättningens husdjursförhöjning avskaffas och att gårdsbruksenheten oberoende av landsdel ska ha en ersättningsberättigande areal på minst fem hektar.

De avtal om uppfödning av lantraser som omfattas av miljöersättning är i fortsättningen ettåriga. Avtal ska enligt förslaget kunna ingås om renrasiga individer av östfinsk, västfinsk, och nordfinsk boskap, finska lantrasfår, ålandsfår, kajanalandsfår och finska hästar och i fråga om lantrashöns om ett fast antal djurenheter. Ett allmänt syfte med ersättningen för djurens välbefinnande är att förbättra djurens välbefinnande och hälsa. Åtgärderna för ersättningen för djurens välbefinnande har samstämts med den lag om djurs välbefinnande som ska överlämnas till riksdagen under höstsessionen 2022.

I fråga om rådgivningstjänsterna ska ersättning för slutförda rådgivningstjänster beviljas de rådgivare som är godkända av Livsmedelsverket på samma sätt som i dag. Inom rådgivningen inför nya ämnesområden, däribland digitala verktyg för hantering av näringsämnen och den sociala dimensionen. Med stöd av en övergångsbestämmelse fortsätter godkännandet av rådgivare som godkänts innan lagen trädde i kraft att gälla i fråga om de ämnesområden som godkännandet avser.

4.1.3 Lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd

I lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd, nedan *verkställighetslagen*, föreskrivs det samlat om verkställigheten av de stöd som avses i lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om nationella stöd samt stödärenden som avses i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling. Genom den föreslagna lagen upphävs gällande verkställighetslag. De förordningar som utfärdats och de föreskrifter som

Livsmedelsverket meddelat med stöd av gällande lag ska dock fortsätta att gälla för att säkerställa verkställigheten av stöd som beviljats före 2023. Till sin struktur överensstämmer den föreslagna lagen i mycket hög grad med gällande verkställighetslag.

I verkställighetslagen föreskrivs det samlat om olika myndigheternas uppgifter och behörighet, om förfarandet vid ansökan om stöd, om behandling av stödansökan vid myndigheten och beslutsfattande, om administrativ kontroll, arealmonitorering, tillsyn och påföljder vid tillsyn, sänkning av stöd och ersättningar samt påföljder, återbetalning av stöd och återkrav av stöd. I verkställighetslagen ska det liksom i gällande lag också föreskrivas till exempel om beslutsavgifter, myndighetens rätt att få information och sökande av ändring. Lagen ska dessutom innehålla bestämmelser om genomförandet av rådgivningssystemet (rådgivningstjänster). Genom förordning av statsrådet ska det även i fortsättningen föreskrivas närmare till exempel om påföljderna vid tillsyn och vissa frågor i samband med ansökan om stöd. Livsmedelsverket ska enligt förslaget även framöver kunna meddela föreskrifter om tidsfrister för inlämnande av ansökningar om stöd och ersättningar och uppgifter som ska bifogas ansökan.

I jämförelse med gällande verkställighetslag förblir myndigheternas uppgifter huvudsakligen oförändrade, det vill säga inga ändringar föreslås i myndigheternas hierarkiska beslutsstruktur. Kommunerna ska även framöver bevilja största delen av direktstöden till jordbrukare, de nationella stöden till jordbruket och trädgårdsodlingen och de ersättningar som beviljas med stöd av den föreslagna lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling. I den föreslagna verkställighetslagen samlas bestämmelser som för närvarande finns i flera olika substanslagar, såsom bestämmelser om bevarande av handlingar.

En väsentlig ändring jämfört med gällande verkställighetslag är att stödansökningar i fortsättningen kan göras endast elektroniskt frånsett några undantag (till exempel nationellt stödssystem med mycket få sökande). Även i övrigt blir e-tjänster allt viktigare bland annat på grund av det system för arealmonitorering som tas i bruk.

Ur den stödsökandes synvinkel är en väsentlig förändring att möjligheterna att ändra ansökningar ökar avsevärt, något som behandlas närmare i specialmotiveringen. Eftersom det i Europeiska unionens lagstiftning inte längre ska föreskrivas lika detaljerat om till exempel tillsyn och påföljder, kommer verkställighetslagen att innehålla fler bestämmelser om dessa frågor än gällande verkställighetslag.

4.1.4 Förändringar i genomförandet som föranleds av Europeiska unionen lagstiftning (det integrerade administrations- och kontrollsystemet)

Ovan har viktiga förslag till ändringar i den nationella lagstiftningen presenterats. Europeiska unionslagstiftning, särskilt den horisontella förordningen och förordningen om strategiska planer och de genomförandeförordningar och delegerade förordningar som kommissionen utfärdat med stöd av dem, har sådana direkta konsekvenser som är väsentliga med tanke på verkställigheten av stödsystemen. Nedan beskrivs i korthet de förändringar i det integrerade administrations- och kontrollsystemet för kommande finansieringsperiod som följer direkt av Europeiska unionens lagstiftning.

Det integrerade administrations- och kontrollsystemet har även under tidigare finansieringsperioder varit ett centralt instrument vid styrningen och kontrollen av de djur- och arealbaserade stödssystem som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen. Medlemsstaten måste även i fortsättningen för stödssystem enligt förordningen om strategiska planer inrätta ett integrerat administrations- och kontrollsystem (IACS). I det tillsyns- och påföljdssystem som ingår kompletteras de administrativa kontrollerna av kontroller på plats, som kan utföras med användning

av ny teknik. Till de stödsystem som administreras med hjälp av det integrerade administrations- och kontrollsystemet hör de djur- och arealbaserade stödsystemen och, i behövlig utsträckning, administrationen och kontrollen av villkorligheten. Till de centrala delarna i systemet hör bland annat ett system för identifiering av skiften (åkerskiftesregistret), ett geospatialt och djurbaserat ansökningssystem, ett system för registrering av stödtagarnas identifikationsuppgifter, ett tillsyns- och påföljdssystem och framöver också ett system för arealmonitorering.

Till de centrala delarna av det integrerade administrations- och kontrollsystemet hör framöver som obligatorisk del observation och bedömning av jordbruksverksamhet och jordbruksmetoder på jordbruksmark genom data från satelliter eller andra data med minst samma värde (arealmonitorering). De fotografier med geografisk information som tas av den stödsökande är enligt artikel 11 i förordningen om ansökningssystem likvärdiga med satellitmaterial som används i arealmonitorering. Det integrerade administrations- och kontrollsystemet ska grunda sig på elektroniska databaser och geografiska informationssystem som ska möjliggöra bland annat utbyte av information och kombination av informationen med information om skyddade områden, såsom Natura 2000-områden

Kraven för åkerskiftesregistret har inför kommande finansieringsperiod genom förordningen om kvalitetsbedömning utökats bland annat med ett intervall på tre år för uppdateringar och ett krav att i åkerskiftesregistret införa platsdata för torvmarker som omfattas av det åtgärdskrav gällande god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som ingår i villkorligheten. Skyldigheten till kvalitetskontroll gällande åkerskiftesregistret kommer att finnas kvar och kvalitetskontrollerna utsträcks till att omfatta också det geospatiala systemet för ansökan om stöd, som innefattar åkerskiftesdata, och arealmonitoreringen.

Elektroniska ansökningar som lämnas årligen är grundprincipen enligt artikel 3 i förordningen om ansökningssystem. Medlemsstaten ska inrätta ett ömsesidigt system för informationsutbyte mellan stödsökanden och förvaltningen. I fråga om arealbaserade stöd och villkorligheten i anslutning till dem ska som förhandsifylld ansökningsuppgift tillhandahållas identifiering av skiftena, skiftenas areal och läge samt de uppgifter för det föregående året som är relevanta med tanke på villkorligheten. I förordningen om ansökningssystem föreskrivs om den minimiinformation som ska anges i ansökan. När en oegentlighet upptäckts med hjälp av ett täckande arealmonitoreringssystem eller vid en administrativ kontroll ges sökanden en tidsfrist för att återta ansökan och eller korrigera den. Medlemsstaten ska uppdatera informationen i det integrerade administrations- och kontrollsystemet på det sätt som de korrigeringar och ändringar som stödsökanden gjort i sin ansökan förutsätter. Tack vare detta blir de förhandsifyllda uppgifterna i följande års ansökan korrektare, vilket främjar en korrekt och exakt rapportering av output- och resultatindikatorer till kommissionen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

I den strategiska planen beskrivs konsekvenserna av reformen av jordbrukspolitiken för Finland som helhet samt de val som görs utifrån en behovsanalys. I den strategiska planen beskrivs också effekterna av de åtgärder som ingår i denna proposition noggrannare. Länk till slutfört strategiplanen på jord- och skogsbruksministeriets webbplats: <https://mmm.fi/documents/1410837/12210688/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf/667bf7ab-8af6-0afa-8c8e-ef5022178292/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf?t=1658396108940>

En viktig del av genomförandet av den strategiska planen är utvärdering, och en utomstående bedömare har på förhand bedömt varje medlemsstats utkast till strategisk plan. Medlemsstaten har varit skyldig att i sin strategiska plan beakta förhandsbedömarens rekommendationer i den

mån det är möjligt. Förhandsbedömningen av Finlands strategiska plan (på finska) har publicerats på adressen <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163980>.

4.2.1 Konsekvenser för statsfinanserna

Den strategiska planens innehåll fastställer beloppet av indikativ offentlig finansiering för de åtgärder som tas i bruk i Finland under finansieringsperioden 2023–2027, ca 10,1 miljarder euro. Den offentliga finansieringen består av medfinansiering (bidrag) från EGFJ och Ejflu samt nationell medfinansiering. Till den strategiska planen hänför sig också ytterligare nationell finansiering för landsbygdsutvecklingsåtgärder. Den strategiska planen verkställs i enlighet med rambesluten för statsfinanserna och inom ramen för de anslag som anvisas i statsbudgetarna.

Under finansieringsperioden 2023–2027 tilldelas Finland 2 613 miljoner euro för direktstöd från EGFJ och 1 773 miljoner euro från Ejflu. Enligt överenskommelse kommer medfinansieringen från Ejflu att fördelas mellan landskapet Åland och Fastlandsfinland så att landskapet Ålands andel är 0,87 procent avrundat till närmaste 1 000 euro. Därmed är Fastlandsfinlands andel av Ejflu-medfinansieringen ca 1 757 miljoner euro och landskapet Ålands andel drygt 15 miljoner euro.

Medfinansieringen från Ejflu är 43 procent i fråga om alla landsbygdsutvecklingsåtgärder. Den nationella motfinansieringen kan inbegripa finansiering från staten, kommuner eller andra offentliga instanser. Av detta utgör ca 2 277 miljoner euro statlig medfinansiering och ca 52 miljoner euro annan nationell offentlig medfinansiering (som huvudsakligen härrör från kommunerna).

Beloppet av finansiering från Europeiska unionen som är tillgänglig för den strategiska planen grundar sig på det anslag som fastställts för Finland i Europeiska unionens fleråriga finansieringsram. Beslut om det nationella finansieringsbeloppet fattades vid regeringens överläggningar om förslaget till statsbudget för år 2021, vilka hölls den 14–15 september 2020 och enligt vilka anslag har placerats in i ramarna med början år 2023. Statsrådet fastställde vid sitt allmänna sammanträde den 16 december 2021 förslaget till Finlands strategiska plan och hur anslaget för den strategiska planen ska fördelas mellan olika åtgärder under åren 2023–2027.

I det rambeslut för statsfinanserna för åren 2023–2026 som statsrådet fattade den 13 april 2022 riktades en 4,5 miljoner euro stor årlig nationell inbesparing till den nationella finansieringen med början år 2023. Inbesparingen riktas till annat än stödande av aktiv livsmedelsproduktion.

Till de landsbygdsutvecklingsåtgärder som ingår i den strategiska planen och till de nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen som står utanför planen anknyter ca 3 373 miljoner euro i ytterligare finansiering som allokeras internt inom jord- och skogsbruksministeriets ramar. Det föreslås att 1 751 miljoner euro ska beviljas i form av ytterligare nationell finansiering för nationella jordbruksstöd och att 1 617 miljoner euro ska beviljas för kompensationsersättningar. Vidare uppskattas ca 2 000 miljoner euro i privat finansiering ingå i den strategiska planen, varvid de totala kostnaderna för planen uppgår till ca 12,1 miljarder euro.

Varje medlemsstats totala finansiering för direktstöden till jordbrukare bestäms direkt utgående från bilaga V till förordningen om strategiska planer. Finlands årliga belopp av direktstöd till jordbrukare är strax över 520 miljoner euro, och i överensstämmelse med Europeiska unionens finansieringsramslösning stiger finansieringen något under åren 2023–2027. Under perioden är ökningen emellertid bara ca en procent, så den har just ingen betydelse för finansieringen av de olika åtgärderna. Avsikten är att det i Finland årligen ska användas högst ca 102 miljoner euro, alltså närmare en femtedel, till produktionskopplade direktstöd till jordbrukare. Detta är det

maximibelopp som möjliggörs i förordningen om strategiska planer. Årligen avsätts 86 miljoner euro för det nya stödet för miljösystem, och för det nya omfördelningsinkomststödet reserveras strax under 26 miljoner euro. Drygt 13 miljoner euro per år används till hektarbaserat direkt inkomststöd för unga jordbrukare. Utöver de ovannämnda stödelement som allokerats mer exakt betalas återstoden av det årliga totalbeloppet av direktstöd till jordbrukare, ca 293 miljoner euro, i form av hektarbaserat grundläggande inkomststöd som är frikopplat från produktionen.

Den totala finansiering som är disponibel för ersättningar till landsbygdsutveckling bestäms som den totala inverkan av Europeiska unionens medfinansiering för landsbygdsutveckling och den nationella åtgärdsfinansieringen. I Fastlandsfinland uppgår finansieringen för miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion, ersättningar för jordbruksrådgivningstjänster och ersättningar för icke-produktiva investeringar till sammanlagt ca 287 miljoner euro på årsbasis, varav miljöersättningarna står för ca 200 miljoner euro. Av den samlade åtgärdsfinansieringen från Ejflu har på årsbasis dessutom ca 74 miljoner euro styrts till ersättningar för djurens välbefinnande och ca 500 miljoner euro till kompensationsersättningar.

Denna regeringsproposition innehåller inga förslag till ändring av stödsystemen för nationella stöd. För de areal- och djurbaserade stödens del kan man dock för att bilda sig en uppfattning om helheten konstatera att utgångspunkten för de nationella stöden under åren 2023–2027 är att i huvudsak fortsätta med den nuvarande helheten, vars centrala element även i fortsättningen är stöd till de nordliga områdena i Finland och nationellt stöd till Södra Finland. Vad finansieringen och stödvillkoren gäller samordnas de nationella stöden ändamålsenligt och konsekvent särskilt med de direkta produktionskopplade stöden. Riktlinjer för de mer detaljerade allokeringarna av och specialvillkoren för de nationella stöden kommer att dras upp årligen vid beredningen av nationella anslagsbeslut och statsrådsförordningar, alldeles som nu.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Beredningen av reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik har i olika etapper förutsatt en stor arbetsinsats som sträckt sig över flera år, i synnerhet vid jord- och skogsbruksministeriet men också vid Livsmedelsverket. Planeringen och verkställigheten av stödsystemet föranleder givetvis kostnader, men uppkomsten av kostnader för förvaltningen har beaktats som en faktor vid beredningen av reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik. Syftet med de nationella lösningar som träffats i samband med reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik har varit att förenkla stödsystemen inom ramen för de möjligheter som finns att tillgå, i den mån lösningar kan träffas nationellt. På så sätt har man försökt minska också det merarbete som myndigheterna orsakas och lätta upp den administrativa bördan. Också i fråga om de system som är obligatoriska för medlemsstaterna och de bestämmelser som ska följas har man försökt införa lösningar som är så enkla som möjligt. På grund av de förpliktande grundläggande kraven i Europeiska unionens lagstiftning har detta dock inte varit möjligt i alla hänseenden.

I propositionen föreslås inga väsentliga ändringar av myndigheternas inbördes uppgifter och behörigheter vid verkställighet och förvaltning av stödsystemen. Jord- och skogsbruksministeriet ska fortsatt svara för stödsystemet som helhet, och Livsmedelsverket fortsätter att svara för verkställighetssystemet. Verkställigheten av olika stödsystem, till exempel uppgifter med anknytning till beviljande av stöd, kontroll och påföljder, fortsätter att skötas huvudsakligen av kommunerna och närings-, trafik- och miljöcentralerna samt av Statens ämbetsverk på Åland för landskapet Ålands del.

I propositionen föreslås inga nya uppgifter för Livsmedelsverket. Livsmedelsverket har orsakats och orsakas dock en avsevärd mängd extra arbete i och med att nya stödsystem införs, särskilt

i början av verkställigheten av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken. Reformen av hela den gemensamma jordbrukspolitiken och verkställigheten av den innefattar även andra stödssystemhelheter än de stödssystem som behandlas i denna proposition. Alla krav som hänförs sig exempelvis till output- och prestationsrapporteringen och till det övriga genomförandet av åtgärder inom ramen för den nya finansieringsperioden och kvalitetsbedömningen av systemen har orsakat och orsakar stora behov av resurser för att bygga upp heltäckande informationssystem. Livsmedelsverket har därför beviljats ett särskilt tilläggsanslag för åren 2021–2023 för utveckling av informationssystem, varvid de informationssystemändringar som behövs kan genomföras genom anslag som anvisas Livsmedelsverket i samband med budgeten.

Närings-, trafik- och miljöcentralernas och Statens ämbetsverk på Ålands uppgifter förblir i huvudsak oförändrade. Dessa myndigheter fattar även i fortsättningen beslut om beviljande av motsvarande stöd och ersättningar som nu, exempelvis beslut om beviljande av stöd för växt- och husodling. I detta skede är det omöjligt att uppskatta mängden nya uppgifter som eventuellt hänförs sig till arealmonitorering, eftersom arealmonitoreringen delvis införs först vid ingången av den kommande finansieringsperioden och i större utsträckning under finansieringsperioden. En ny uppgift som föreslås för närings-, trafik- och miljöcentralerna är administrativa kontrollbesök som anknyter till miljöavtal och våtmarksinvesteringar, men det bedöms att uppgiften kan skötas inom ramen för de personresurser som anvisats närings-, trafik- och miljöcentralerna. Å andra sidan utgår de till stödrättigheterna anknyttande uppgifter som närings-, trafik- och miljöcentralerna och Statens ämbetsverk på Åland har skött, eftersom det föreslås att stödrättigheterna avskaffas vid ingången av år 2023. I statsbudgetarna för åren 2022 och 2023 har närings-, trafik- och miljöcentralerna anvisats tilläggsanslag för de ytterligare uppgifter som de behöver sköta vid övergången till och under den nya finansieringsperioden.

Kommunerna ska också i fortsättningen bevilja största delen av direktstöden till jordbrukare och av de ersättningar som beviljas enligt lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling. Även om nya stödformer införs – bland dem systemet för miljöstöd, som ersätter förgröningsstödet – ska stödet sökas i samma sammanhang som övriga arealbaserade stöd. I och med det stiger inte antalet stödansökningar som kommunerna behandlar. Å andra sidan väntas övergången till enbart elektronisk stödansökan minska arbetsmängden i kommunerna, även om det redan för närvarande förhåller sig så till exempel vad den samlade stödansökan beträffar att över 95 procent av alla stödsökande har gett in elektroniska stödansökningar. I detta skede är det omöjligt att uppskatta mängden nya uppgifter som eventuellt hänförs sig till arealmonitorering, eftersom arealmonitoreringen införs i större utsträckning först under den kommande finansieringsperioden. Ett tilltagande rådgivningsbehov kommer sannolikt att komma till synes i kommunernas uppgifter åtminstone i början av finansieringsperioden, när stödprocessen ändras, nya metoder för informationsutbyte där tvåvägskommunikation mellan stödsökandena och myndigheterna tillämpas tas i bruk och möjligheterna att ändra ansökningarna blir fler. De till stödrättigheterna anknyttande uppgifter som kommunerna har skött slopas, eftersom det föreslås att stödrättigheterna avskaffas vid ingången av år 2023.

Avskaffandet av stödrättigheterna lättar på bördan för de myndigheter som har förvaltat dem, i och med att upprätthållandet av ett separat informationssystem och det arbete som överföringen av stödrättigheter samt blanketterna för och anvisningarna om ansökan om tilldelning ur reserven har medfört, liksom det utredningsarbete och beslutsfattande som hänfört sig till outnyttjade stödrättigheter och till stödrättigheter som behövt dras in till reserven på grund av arealfel som upptäckts vid tillsynen faller bort. Stödrättigheter har kunnat ägas också av andra än stödmottagare, och på grund av att arrendeavtal ändrats vad beträffar arealerna och sådana ägares stödrättigheter har stödrättigheter överförts mellan jordbrukare. Också inrättandet av ett nytt stödrättighetsregister faller bort i och med att stödrättigheterna frångås; detta sparar kostnader och resurser.

4.2.3 Konsekvenser för stödmottagarnas ställning

Till jordbruket i Finland betalades år 2021 ca 520 miljoner euro i Europeiska unionens direktstöd till jordbruket, ca 855 miljoner euro i programbaserade ersättningar till jordbrukare och ca 325 miljoner euro i nationellt stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen, sammanlagt ca 1 700 miljoner euro. Under den nya finansieringsperioden förblir många grundläggande element i stödhelheten som är centrala för jordbrukarnas inkomstbildning till stor del oförändrade. Till exempel fortsätter de produktionskopplade stödets betydelse att vara stor, vilket bidrar till att säkerställa att primärproduktionen av livsmedel fortgår och har möjligheter att utvecklas i de nordliga produktionsförhållanden som råder i Finland. Den omfattande helheten av stödvillkor och stödfinansiering befäster betoningen av aktiv livsmedelsproduktion, och samtidigt skapas förutsättningar för att ytterligare intensifiera klimat- och miljöåtgärdernas effekter i åtgärderna på gårdsnivå. Vid avvägningarna mellan olika stödinstrument är utgångspunkten att balanserat främja de olika hållbarhetsdimensionerna ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet. Ett hållbart trygghet av den inhemska livsmedelsproduktionen är ett centralt inslag också i de kommande årens försörjningsberedskap och i samhällets övergripande säkerhet. Från stödmottagarnas synpunkt är den strategiska planen en helhet som balanserar så väl som möjligt mellan behoven av att rikta finansieringen och stödvillkoren å ena sidan och administrativ överskådlighet och ändamålsenlighet å andra sidan.

Införandet av nya stödsystem medför alltid extra arbete för stödsökandena, eftersom de bland annat behöver sätta sig in i villkoren för de nya stödformerna och förutsättningarna för att få stöd.

Från och med ingången av år 2023 kan de stöd och ersättningar som beviljas enligt lagarna i denna regeringsproposition sökas endast elektroniskt, utom i vissa särskilda situationer. Övergången till enbart elektronisk stödansökan väntas dock inte medföra någon förändring för merparten av stödsökandena, eftersom litet över 95 procent av stödsökandena redan nu har lämnat in sin ansökan vid den samlade stödansökan på elektronisk väg, för att nämna ett exempel. Utveckling av det integrerade administrations- och kontrollsystemet hjälper stödsökandena att göra en geospatial stödansökan (en stödansökan som innehåller geodata). Visserligen är det sannolikt så att insamlingen av nya uppgifter som output- och resultatrapporteringen kräver ökar mängden uppgifter som ska anges i ansökan.

Uträttandet av ärenden på elektronisk väg accentueras jämfört med den nuvarande situationen, bland annat beroende på arealmonitoreringen som införs. Inom den gemensamma jordbrukspolitikerna är den rådgivning till och vägledning av stödsökande som hör ihop med arealmonitoreringssystemet ett nytt verksamhetssätt. Om ett villkor för beviljande av stöd som stödsökanden har uppgett i sin stödansökan inte svarar mot arealmonitoreringens analysresultat, ges stödsökanden tillfälle att inom utsatt tid vidta avhjälpande åtgärder, till exempel ändra ansökan, återta den helt eller delvis eller genomföra de odlingsåtgärder som förutsätts i stödvillkoren.

Den omständigheten att möjligheterna att ändra ansökan eller återta den till följd av fel som upptäckts vid arealmonitoreringen eller vid administrativa kontroller blir betydligt större än förr hjälper stödsökandena att minimera påföljderna och att undgå stödbortfall med anledning av påföljder. De mer vidsträckta möjligheterna att ändra ansökan och möjligheten att vidta avhjälpande åtgärder är förändringar som är viktiga i förhållande till Europeiska unionens gällande lagstiftning.

När stödrättighetssystemet slopas kan de aktiva jordbrukare som har haft färre stödrättigheter än stödberättigande hektar åker få grundläggande inkomststöd fullt ut för sina stödberättigande hektar. I det avseendet behandlas stödsökandena mer rättvist. Särskilt i området för nordligt stöd

har det hänt att stödsökandenas stödrättigheter varit färre än antalet stödberättigande hektar. Inverkan på stödnivån per hektar inom det grundläggande inkomststödet blir emellertid liten, eftersom det uppskattade antalet stödberättigande hektar i förhållande till hela den utnyttjade jordbruksmarken är litet. Avskaffandet av stödrättigheterna är den största enskilda förenklingen av stödsystemen jämfört med den nuvarande programperioden.

4.2.4 Konsekvenser för klimatet och miljön

Naturrekursinstitutet gjorde en effektanalys av utkastet till strategisk plan med avseende på den totala verkningsfullheten av de nya och de skärpta miljö- och klimatåtgärderna och de ökade målarealerna (s.k. ökade miljöambitioner) när det gäller att minska miljöbelastningen från jordbruket. Analysen grundade sig på tidigare forskningsdata om olika miljö- och klimatåtgärders specifika verkningsfullhet. Länk till analysen (på finska) på jord- och skogsbruksministeriets webbplats: <https://mmm.fi/cap27/ymparistovaikuttavuusarvio>.

Enligt Europeiska unionens förordningar ska minst 35 procent av de medel ur Ejflu som beviljas för åtgärder för utveckling av landsbygden riktas till miljö- och klimatåtgärder. Enligt förordningen om strategiska planer beräknas denna andel genom att av finansieringen av åtgärder beakta de andelar som i planen avdelas för särskilda miljö- och klimatrelaterade mål enligt förordningen ovan. Till dessa åtgärder enligt planen hör miljöersättningar, ekologisk produktion samt investeringar och utvecklingsprojekt som främjar miljön och klimatet. I den andelen beaktas också ersättningarna för djurens välbefinnande enligt planen och den planerade finansieringen av investeringar som förbättrar djurens välbefinnande samt 50 procent av den finansiering som avsätts för kompensationsersättningar. Av den planerade finansieringsplanen för Fastlandsfinland avsätts sammanlagt ca 57 procent för miljö- och klimatåtgärder.

Den arealbaserade miljöersättningen samt de nya och de skärpta åtgärderna och de växande målarealerna (de ökade miljöambitionererna) i miljösystemet och villkorligheten medför att jordbrukets belastning på miljön minskar.

Enligt gjorda bedömningar beräknas kvävebelastningen från jordbruket på hav, sjöar och vattendrag minska med ca 6 000 ton per år, vilket utslaget på hela åkerarealen innebär ca 2,6 kg/ha/år. Den nuvarande årliga kvävebelastningen från jordbruket beräknas uppgå till 15 kilogram per hektar, varför åtgärderna beräknas minska kväveläckaget med 17 procent. Belastningen med löslig fosfor minskar med ca 3 400 kg/år och belastningen med partikelfosfor med 110 000 kg/år. Läckaget av löslig fosfor från jordbruket är 0,4 kg/ha och läckaget av partikelfosfor 1,1 kg/ha per år (Tattari m.fl. 2017). Effekten av de planerade åtgärderna blir när de slås ut på 2,3 miljoner hektar åkermark för den lösliga fosfor 0,0015 kg/ha (0,4 procent) och för partikelfosfor 0,05 kg/ha (4,5 procent). Erosionen på åkrarna kommer att minska med 115 miljoner kilogram per år, vilket utslaget på 2,3 miljoner hektar åkermark innebär 50 kg/ha/år. Enligt Naturrekursinstitutets tidigare bedömningar medför vattenerosionen på åkrarna i genomsnitt en årlig jordförlust på 430 kg/ha.

En del åtgärder får effekter först på lång sikt, och de ändringar som de medför syns därför bara i liten utsträckning vid en granskning som ospänner fem år. Till dessa hör de åtgärder som förbättrar jordstrukturen och de som leder till en exaktare fosforgödning.

Jordbrukets utsläpp av växthusgaser bedöms minska tack vare såväl nya åtgärder som skärpning av nuvarande åtgärder och större målarealer. Jordbrukssektorns utsläpp av växthusgaser minskar på årsnivå med ca 76 kt CO₂-ekv/år, och LULUCF-sektorns med ca 806 kt CO₂-ekv/år i

jämförelse med ett scenario där den politik som förts under programperioden 2014–2021 fortsätter. Denna utsläppsminskning på ca 880 kt CO₂-ekv/år utgör ca 5,5 procent av jordbrukets utsläpp av växthusgaser (16 miljoner ton CO₂-ekvivalenter år 2019).

Den biologiska mångfalden väntas öka. Denna ökning varierar mellan olika grupper av organismer och mellan åtgärder med olika verkningsfullhet. Åtgärderna i planen delades på grundval av tidigare expertbedömningar in i klasser enligt hur stor deras positiva inverkan på den biologiska mångfalden är: liten, rätt stor och stor. Den största procentuella tillväxten i målarealerna för åtgärder som har stor positiv inverkan på mångfalden gällde de arealer som gynnar floran och åkerfågelarterna. Arealen bildades närmast av skillnaden mellan målarealen för avtal om att sköta den biologiska mångfalden och landskapet och den nuvarande skötta arealen. För insekternas del hörde också mångfaldsväxterna till de arealer som hade stor positiv inverkan på mångfalden. Ökning av dessa arealer gynnar utrotningshotade arter i vårdbiotoper samt pollinerande insekter på åkermarker om ökningen gäller arealer som besåts med ängsväxter. Största delen av de åtgärder som granskades hörde till dem som har en rätt stor positiv inverkan på mångfalden. Sett till arealen och ökningen av den var den största av dessa åtgärder avtal om ekologisk produktion. Ekologisk produktion främjar artrikedomen i alla grupper av organismer. Ändringen i målarealerna för de åtgärder vars positiva inverkan på den biologiska mångfalden är liten var störst i fråga om markorganismerna. Bland åtgärderna i denna klass är omfattade odling av fånggrödor störst sett till arealen.

Vad gäller de stödsystem och andra förslag som ingår i denna regeringsproposition kan det för det första konstateras att syftet med det system för arealmonitorering som avses i verkställighetslagen är att säkerställa att de output- och resultatindikatorer som sammanhänger med målarealen är korrekta. Därför ligger fokus på att verifiera att de mål som är viktiga för miljön och klimatet uppnåtts. Genom den kvalitetskontroll som ingår i systemet för arealmonitorering verifieras att mål uppnåtts på rätt sätt. Kommissionen har fört fram vikten av att stödja en höjning av miljöambitionerna via det integrerade administrations- och kontrollsystemet bland annat i form av krav på systemet för arealmonitorering, krav på att använda och fortlöpande öka användningen av geotaggade fotografier och inkludera anmälning av växtskyddsmedel i geospatiala stödansökningar i fråga om de jordbrukare som förbinder sig till vissa stödsystem. Att de arealer som används för ekologisk produktion tas med i systemet med geospatiala stödansökningar är en del av denna helhet. Dessutom ingår effekterna av växtskyddsmedel i kommissionens och dess forskningscentrums studier och analyser av jord hälsan.

Miljöåtgärderna delas in i åtgärder som sammanhänger med villkorlighet, miljösystem, miljöersättningar och miljöinvesteringar. I denna helhet fungerar varje system enligt en egen logik.

Den villkorlighet som ingår bland kraven för att få stöd och ersättningar enligt lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling innehåller flera krav som främjar uppnåendet av miljö- och klimatmålen. Villkorligheten är en förutsättning för att jordbrukare ska få fullt stöd, vilket uppmuntrar odlarna att iaktta dessa krav.

Genom miljösystemet ”växttäck vintertid” främjas strävan att hålla jordbruksmark täckt av växter under vintern, vilket minskar erosionen och läckaget av kväve och partikelfosfor i havet, sjöarna och vattendragen, höjer kvaliteten på jordmånen och den biologiska mångfalden (åkerfåglar och markorganismer) och bevarar kolbindningen i marken. Växttäck vintertid främjar också anpassning efter klimatförändringen.

Genom miljösystemet ”naturvårdsvallar” främjas extensiv vallodling, där floran får utvecklas och bli artrik. De förbättrar den biologiska mångfalden (floran, åkerfåglarna och markorgan-

ismerna samt livsbetingelserna för insekter). Genom miljösystemet ”gröngödslingsvallar” främjas odling av artrika vallar för gröngödsling. Sådan odling minskar behovet av kemiska gödningsmedel och förbättrar kvaliteten på jordmånen samt den biologiska mångfalden (floran, åkerfåglarna och markorganismerna samt livsbetingelserna för insekter). Såväl naturvårdsvallar som gröngödslingsvallar minskar erosionen och läckaget av kväve och partikelfosfor i hav, sjöar och vattendrag. De medför dessutom minskad användning av växtskyddsmedel jämfört med odling av produktionsväxter. Vallbevuxen mark binder också kol i jordmånen.

Genom miljösystemet ”mångfaldsväxter” främjas odling av växter för pollinerande insekter och landskapsväxter, viltväxter, ängsväxter eller växter som gagnar rovfåglar. Odling av dem förbättrar den biologiska mångfalden (insekternas livsbetingelser och floran, bestånden av åkerfåglar och markorganismer) och jordmånens struktur.

Med kompensationsersättningar förhindras att jordbruksmark överges som odlingsmark, och därigenom bevaras landsbygdens landskap. Kompensationsersättningarna hjälper genom permanent gräsmark till att hålla landsbygdens landskap öppet och vårdat och främjar biologisk mångfald i jordbruksnaturen.

I ämnesområdet rådgivningstjänster ingår som nytt element bland annat digitala verktyg för hantering av näringsämnen. Syftet med rådgivningstjänsterna är att svara på jordbrukarnas behov av rådgivning i syfte att främja målen i Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik. Genom rådgivning kan man öka odlarnas kunnande gällande skötseln av jordbruk i såväl miljöfrågor som frågor som gäller djurens välbefinnande och hälsa, minska jordbrukslägenheternas klimateffekter, öka energieffektiviteten och förebygga de risker som växttäckevintertid klimatförändringen medför.

4.2.5 Samhälleliga konsekvenser

Med hänsyn till samhällets övergripande säkerhet och försörjningsberedskap har säkrandet av primärproduktionen av livsmedel och livsmedelssystemet en nyckelställning. Sedan början av 2022 har dessa principer och behov blivit allt viktigare. Den rådande krisen påverkar marknaden för produktionsinsatser och livsmedel över hela världen. Effekterna syns som prisstegringar och tillgångsproblem, och den finska livsmedelsekonomin kan inte baseras på import. I en krissituation framhävs betydelsen av den inhemska livsmedelsproduktionen. Det är en väsentlig del av försörjningsberedskapen i krissituationer att det finns en så mångsidig jordbruksproduktion som möjligt i hela landet. Proteiner från animalieprodukter är centrala i finländarnas kost, och det är svårt att i stor skala ersätta dem med vegetabiliska proteiner. I mellersta och norra Finland är nötkreatursskötsel nästan den enda produktionsinriktningen som kan utnyttja det valldominerade åkerbruket i områden där odling av spannmål och specialväxter är riskabelt på grund av den korta växtperioden. Husdjursskötsel behövs också när man genom organiska gödselmedel strävar efter att ersätta sådana som produceras med fossila råvaror. Tryggandet av en mångsidig och hållbar livsmedelsproduktion förutsätter att möjligheterna att utveckla såväl husdjursskötseln som växtodlingen stärks.

I Finlands nordliga produktionsförhållanden krävs det för att hålla kvar och utveckla matproduktionen att det finns starka och riktade stödinstrument som möjliggörs av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik. En betydande del av Europeiska unionens direktstöd och i synnerhet av de nationella stöden till jordbruket och trädgårdsodlingen riktar sig till aktiv matproduktion i form av kopplade stöd. Genom samtliga stödinstrument som riktar sig till jordbrukarnas produktionsinsatser och genom stöd villkoren för dem strävar man efter att på bred bas och konsekvent främja förutsättningarna för livsmedelsproduktionen så att försörjningsberedskapen stärks.

Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare, ersättningarna för landsbygdsutveckling och de nationella stöden till jordbruket och trädgårdsodlingen har en central betydelse i tryggandet av förutsättningarna för jordbruksverksamhet i Finland. Med hjälp av dessa stöd främjas en balanserad regionutveckling och möjligheterna att bedriva ett mångsidigt jordbruk i hela landet. Jordbrukets betydelse är allmänt taget större i avsides trakter där utkomstmöjligheterna är begränsade. De areal- och djurbaserade stöden som helhet är en av insatserna för att hålla landsbygden bebodd.

Jordbruksmarkens andel av Finlands area är under tio procent, men den har en avgörande betydelse för hur landsbygden utformas, dess karaktär (landskapet, den biologiska mångfalden) och dess näringsverksamhet. Jordbruksförhållandena och åkrarnas andel av markarealen har en fundamental inverkan på möjligheterna att bedriva jordbruk i en region. Med hjälp av Europeiska unionens direktstöd och de nationella stöden till jordbruket och trädgårdsodlingen upprätthålls jordbruket och husdjursskötseln, trädgårdsodlingen och övriga lantbruksnäringar, såsom renhushållningen. Därigenom främjas bevarandet av åkrar i odlingsbruk och bevarandet av de strukturer som bär upp den övriga landsbygden. Den infrastruktur som krävs för jordbrukslägenheternas verksamhet och den landsbygdsmiljö som jordbruket skapar medverkar också till att andra näringar samt boende förläggs till landsbygdslandskapet och främjar på så sätt sysselsättningen, bevarandet av tjänster och livskraften på landsbygden som helhet. Att jordbruksverksamhet bedrivs i tillräcklig utsträckning och i ett så stort geografiskt område som möjligt är ägnat att förbättra säkerheten i livsmedelsproduktionen i olika slags väderförhållanden och krislägen där livsmedel inte kan importeras.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

I beredningsskedet har alternativa handlingsvägar behandlats med tanke på helhet. Grunden och manöverutrymmet i den nationella lagstiftningen bildas förutom av den unionslagstiftning som är direkt tillämplig av de riktlinjer och förslag som lagts fram i den strategiska planen samt av planens innehåll i den form som kommissionen godkänt. Nationella författningar är nödvändiga till de delar det i Europeiska unionens lagstiftning inte föreskrivs om sådant som är nödvändigt med tanke på genomförandet eller om det handlar om en sådan fråga som det i Finland måste föreskrivas om på lagnivå eller för vilken det i lag måste finnas ett bemyndigande om att utfärda förordningar eller meddela föreskrifter. På grund av självstyrelselagen för Åland har man för de olika stödsystemen gått in för en struktur som stämmer överens med den nuvarande, det vill säga det stiftas skilda lagar för de stödformer som finansieras med medel ur EGJF och de som finansieras med medel ur Ejflu.

I samband med förberedelserna inför kommande finansieringsperiod har kommissionen strävat efter att lätta upp unionslagstiftningen, särskilt i fråga om tillsynen, och att överföra mera ansvar på medlemsstaterna. Det bör noteras att i synnerhet bestämmelserna i den horisontella förordningen och i budgetförordningen kräver att medlemsstaterna har ett effektivt förvaltnings- och tillsynssystem för genomförandet. Detta krav förutsätter i sin tur att den nationella lagstiftningen på lagnivå innehåller tillräckligt omfattande bestämmelser eller bemyndiganden om att utfärda förordningar och meddela föreskrifter särskilt om tillsynen.

Den nationella lagstiftningen behövs som komplement till Europeiska unionens lagstiftning när det finns nationellt rörelseutrymme och bland annat i fråga om att utse behöriga myndigheter. I dessa fall är någon annan styrning än normstyrning inte tillräcklig. Man har strävat efter att

begränsa den nationella lagstiftningen till nödvändiga frågor så att den kompletterar unionslagstiftningen när den bindande Europeiska unionens lagstiftning möjliggör detta och nationell lagstiftning är nödvändig i det nationella rättssystemet.

I den horisontella förordningen föreskrivs det om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken och administration och kontroll. Dessutom föreskrivs det bland annat om förvaltnings- och övervakningssystem som medlemsstaterna ska upprätta och förfarandena vid kontroll av korrektheten. I praktiken medför den horisontella förordningen skyldigheter att lagstifta nationellt om de frågor som nämnts ovan, men vad gäller dessa finns endast lite rörelseutrymme vid det nationella genomförandet.

I fråga om direktstöd till jordbrukare är det nationella rörelseutrymme som Europeiska unionens lagstiftning medger i praktiken tämligen litet. Största delen av dessa stödsystem är obligatoriska att genomföra, men för genomförandet får medlemsstaten för den strategiska planen välja mål och output enligt förordningen om strategiska planer utifrån sina nationella behov. När det gäller utvecklandet av landsbygden, det vill säga de stödsystem som delfinansieras av Europeiska unionen, ger Europeiska unionens lagstiftning i någon mån rörelseutrymme i fråga om att fastställa definitionerna av villkoren för stödberättigande i syfte att uppnå den output och de resultat som avses i förordningen om strategiska planer.

En medlemsstat som avses i artikel 23.2 i förordningen om strategiska planer får själv bestämma om den ska fortsätta att bevilja grundläggande inkomststöd på grundval av systemet med stöd-rätter. I samband med beredningen av den strategiska planen fattades i Finland beslut om att stöd rättigheterna frångås under kommande finansieringsperiod eller närmare bestämt vid utgången av år 2022. Administrationen av stöd rättigheterna har visat sig vara arbetsdryg, och att avstå från stöd rättigheterna ansågs innebära en förenkling för såväl jordbrukarna som förvaltningen. Den nya genomförandemodellen innebär att man i fortsättningen måste satsa lite mera än i dag på att granska den aktiva jordbruksverksamheten utifrån definitionerna av jordbruksverksamhet, jordbruksmark och stödberättigande areal.

I samband med beredningen av den strategiska planen har det i Finland bestämts att de sociala villkorlighetskrav som avses i artikel 14 i förordningen om strategiska planer ska införas i Finland vid utgången av den övergångstid som tillåts i förordningen, alltså den 1 januari 2025.

I samband med beredningen av den strategiska planen fattades i Finland också beslutet att inte ta i bruk den möjlighet som anges i artikel 28 i förordningen om strategiska planer att rikta ett särskilt så kallat stöd till småbrukare till dem som mottar de lägsta stöden. Det årliga stödbeloppet skulle ha fått vara med stöd rättigheter högst 1 250 euro, och systemet skulle ha varit frivilligt för jordbrukaren. Småbrukarna har emellertid beaktats genom ett lågt minimibelopp (500 euro) för de direktstöd som betalas ut. I samband med beredningen ansågs inte att det aktuella separata stödinstrumentet kan ge fördelar vare sig för stödtagarna eller i administrativa arbetet. Om det tas i bruk bidrar det till att göra den breda palett av stöd som på grund av förhållandena riktas till det finska jordbruket ännu mera komplicerad.

Av direktstöden är också det kopplade inkomststödet en stödform som medlemsstaterna frivilligt kan införa inom ramen för den förteckning över områden och jordbruksformer som avses i förordningen om strategiska planer. De kopplade stöden är på grund av förhållandena i Finland av stor vikt, och valet av objekt som ska stödjas grundar sig i stor utsträckning på praxis som utvecklats under tidigare finansieringsperioder för att trygga kontinuiteten inom de områden där behovet av stöd är kritiskt, såsom mjölkproduktionen.

5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater

Europeiska unionens nya gemensamma jordbrukspolitik kommer framöver i allt högre grad att vara resultatbaserad, och det är meningen att lokala förhållanden och behov ska beaktas och att jordbrukspolitiken ska bli hållbarare. Målet är en smart, hållbar, konkurrenskraftig och mångsidig jordbrukssektor som säkerställer livsmedelstryggheten långsiktigt. Genom Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik främjas bland annat klimatåtgärder, skyddet av naturresurser och bevarandet av biologisk mångfald. Alla medlemsstater har utarbetat en egen strategisk plan som ska godkännas av kommissionen. Medlemsstaternas strategiplaner omfattar direktstöden till jordbrukare, vissa marknadsåtgärder och stöden för utveckling av landsbygden. Planerna genomförs under åren 2023–2027. Medlemsstat har ålagts att utreda utvecklingsbehoven inom sitt eget område med hjälp av SWOT-analys (styrkor, svagheter, möjligheter, hot) och utifrån dessa behov fastställa utvecklingsmål, välja åtgärder för att uppnå dessa mål och bestämma nivån på finansieringen. De planer för den gemensamma jordbrukspolitiken som medlemsstaterna har publicerat finns här: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_en.

6 Remissvar

Propositionsutkastet remissbehandlades mellan den 16 juni och den 12 augusti 2022. Utlåtanden om det gavs av 21 instanser: justitieministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Livsmedelsverket, Skatteförvaltningen (Enheten för bekämpning av grå ekonomi), Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, Naturresursinstitutet, Eläinten hyvinvointikeskus, Animalia ry, Finlands Kommunförbund rf, Pohjois-Karjalan maaseutupalvelut, Vehmaa samarbetsområde för landsbygdsförvaltningen, Förbundet för Ekologisk Odling rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Renbeteslagsföreningen, Finlands naturskyddsförbund rf, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf och Taimistoviljelijät – Plantskoleodlarna ry.

De inkomna utlåtandena och ett sammandrag av dem finns på jord- och skogsbruksministeriets projektsida <https://mmm.fi/sv/projekt2?tunnus=MMM023:00/2020> med identifieringskoden MMM023:00/2020.

I utlåtandena var inställningen till propositionen i huvudsak positiv. En stor del av utlåtandena innehöll inga egentliga ändringsförslag som gällde själva lagarna, men behov av att komplettera eller precisera i synnerhet specialmotiveringen fördes fram. Med anledning av påpekanden som framförts i utlåtandena har specialmotiveringen kompletterats och preciserats till exempel vad gäller aktiva jordbrukare och unga jordbrukares yrkeskunskap. I utlåtandena ingick dessutom detaljerade ändrings- eller preciseringsförslag som gällde regleringen på förordningsnivå. I vissa utlåtanden anfördes kritik mot att kompensationsersättningsens husdjursförhöjning slopas och minimiarealen i samband med kompensationsersättning höjs från tre hektar till fem hektar i skärgårdsområdena. De sistnämnda omständigheterna är emellertid sådana som det fattades beslut om redan vid beredningen av den strategiska planen.

Med anledning av de inkomna utlåtandena har propositionens konsekvensbedömningar kompletterats och preciserats när det gäller ekonomiska konsekvenser, konsekvenser för myndigheternas verksamhet och samhällseliga konsekvenser. Dessutom har kapitel 12 i propositionen (förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning) kompletterats.

I lagen om direktstöd till jordbrukare har paragraferna om aktiva jordbrukare (3 §), jordbruksverksamhet (5 §), stöd för miljösystem (13 §) samt produktionskopplade djurbidrag (15 och

16 §) och motiveringen till dem preciserats och kompletterats vid den fortsatta beredningen. Dessutom har på lagnivå i fråga om bidrag för slaktkvigor samt bidrag för slaktlamm och slaktkillingar lyfts upp en bestämmelse som för närvarande utgör en förutsättning för beviljande av bidrag för slaktkvigor och som gäller krav på slakterier. Regleringen om och motiveringen till bemyndiganden att utfärda förordning har preciserats och kompletterats, och ett förslag angående Livsmedelsverkets behörighet att meddela föreskrifter i fråga om villkorlighet (7 §) har slopats till följd av påpekanden som framförts i justitieministeriets utlåtande.

De paragrafer i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling som gäller villkor för utbetalning av ersättning (11 §) och övergångsbestämmelser (17 §) har preciserats vid den fortsatta beredningen. Dessutom har specialmotiveringstext preciserats även till övriga delar. I synnerhet har motiveringen till paragrafen om förvägran av ersättning (15 §) preciserats med anledning av påpekanden som justitieministeriet och miljöministeriet framfört så till vida att det i vissa situationer är möjligt att ingå ett nytt avtal efter två så kallade karensår. Vidare har motiveringstext om utbetalning av förskott preciserats och förtydligats utgående från de inkomna utlåtandena.

Vad beträffar paragraferna i verkställighetslagen och motiveringarna till dem har ett stort antal kompletteringar och preciseringar gjorts utgående från utlåtandena. De viktigaste preciseringarna gäller ändring och återtagande av ansökan (14 §), överföring av ansökan (15 §), administrativ kontroll och korskontroller (20 §), påföljder vid försenad ansökan (31 §), allmänna grunder för sänkning av stöd (32 §) och myndighetens rätt att få uppgifter (53 §). Motiveringarna till bemyndiganden att meddela förordning och föreskrifter har kompletterats och bestämmelserna har preciserats med anledning av justitieministeriets utlåtande. Särskilt till följd av Livsmedelsverkets utlåtande har regleringen om ändring och återtagande av ansökan förenhetligats med den reglering i lagen om nationella stöd som gäller ändring och återtagande av ansökan, och i lagen om ändring av lagen om nationella stöd har också ett förslag till ändring av paragrafen om återtagande av ansökan (25 §) fogats. I vissa utlåtanden fästes särskild uppmärksamhet vid den föreslagna bestämmelsen om administrativ kontroll och kommunens därtill anknyttande uppgift i fråga om att bedöma vissa påföljder vid försummad villkorlighet och föreslå påföljder. Till följd av detta har 20 § i verkställighetslagen och motiveringen till den till denna del preciserats vid den fortsatta beredningen.

Bestämmelsen om påföljder vid försenad ansökan har efter remissbehandlingen ändrats så att om en ansökan om stöd – vilken innefattar även en anmälan som gäller stöd – som hör till det integrerade administrations- och kontrollsystemet är mer än sju kalenderdagar försenad (i den version som remissbehandlades var gränsen 14 kalenderdagar), beviljas inte stöd. Livsmedelsverket föreslog i sitt utlåtande att inga som helst förseningsdagar skulle tillåtas, men vid den fortsatta beredningen gick man dels med tanke på stödsökandenas rättsskydd, dels med tanke på verkställigheten in för att på de grunder som anges närmare i specialmotiveringen föreslå att sju kalenderdagar i fortsättningen ska tillåtas som förseningsdagar. Också den paragraf i lagen om nationella stöd (17 §) som handlar om påföljder vid försening föreslås bli ändrad på motsvarande sätt vad beträffar antalet förseningsdagar.

Vid den fortsatta beredningen har den paragraf i lagen om nationella stöd som handlar om från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfåhushållning (10 e §) till följd av Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:s utlåtande ändrats så att också från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfåhushållning i fortsättningen kan beviljas för ett stödår på basis av referenskvantiteten i det fallet att djurenhetstätheten vid tidpunkten för fastställande av stödet på grund av eldsvåda eller djursjukdom eller av någon annan motsvarande av den sökande oberoende orsak temporärt är mindre än den lägsta tillåtna djurenhetstätheten. I

Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf:s utlåtande föreslogs inga ändringar i de lagförslag som ingår i propositionen.

Finansministeriet föreslog i sitt utlåtande att det skulle övervägas om det inom propositionens tillämpningsområde eventuellt finns behov av och förutsättningar för att införa reglering som stöder bekämpningen av grå ekonomi, i stil med lagstiftningen om bedrivande och registrering av näringsverksamhet. I Europeiska unionens lagstiftning om förutsättningarna för beviljande av areal- och djurbaserade stöd ingår dock inte till exempel något motsvarande kriterium beträffande aktörens tillförlitlighet som i exempelvis livsmedelslagen. Dessutom införs i Finland de sociala villkorlighetskrav som avses i artikel 14 i förordningen om strategiska planer först vid ingången av år 2025, och därför ansågs det i detta skede inte finnas vare sig behov av eller förutsättningar vid verkställighet för att införa den reglering som föreslogs i finansministeriets utlåtande.

I sitt utlåtande konstaterade finansministeriet ytterligare att det i de föreslagna författningarna inte ingår bestämmelser om straffrättsliga påföljder som är tillämpliga vid bedrägerier som hänför sig till stöd. Finansministeriet ansåg det vara angeläget att möjligheterna att i propositionen inkludera bestämmelser om detta utreds i samband med den fortsatta beredningen. Vid den fortsatta beredningen har saken utretts, och till denna del konstateras för det första att bestämmelserna om subventionsbedrägeri i 29 kap. i strafflagen är tillämpliga vad beträffar de stödssystem som ingår i regeringspropositionen och att domar för subventionsbedrägerier också har getts med stöd av 29 kap. i strafflagen när det gäller bedrägerier som hänför sig till stöd. I speciallagar föreskrivs inte om särskilda straffrättsliga påföljder, om allmänna bestämmelser i strafflagen är tillämpliga på berörda lagstiftning. Vidare har det utbetalande organet redan, med anledning av krav i Europeiska unionens lagstiftning, en plan för bedrägeribekämpning som gäller också aktörer till vilka uppgifter som utbetalande organ har delegerats. Planen för bedrägeribekämpning utgör det utbetalande organets plan för att fullgöra de i Europeiska unionens förordningar fastställda skyldigheterna att identifiera, förebygga och upptäcka oavsiktliga oegentligheter och avsiktliga bedrägerier samt se till att uppföljande åtgärder inleds. Planen täcker det utbetalande organets hela verksamhet och tillämpas på alla fonder som det utbetalande organet förvaltar. Det utbetalande organets plan för bedrägeribekämpning tillämpas på bekämpning av oegentligheter och bedrägerier som eventuellt begås såväl av myndigheten internt som av dem som är kunder hos förvaltningen. En plan för bedrägeribekämpning kommer att göras upp också för den kommande finansieringsperioden. Utgående från vad som sägs ovan har det inte ansetts vara behövligt att i lagförslagen lyfta in separata bestämmelser om straffrättsliga påföljder.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare

1 §. Lagens tillämpningsområde. Enligt 1 § 1 mom. i lagförslaget tillämpas lagen på stöd som ingår i den strategiska planen och som avses i artikel 16.2 och artikel 16.3 a i förordningen om strategiska planer. Stöden i fråga är grundläggande inkomststöd, omfördelningsinkomststöd, inkomststöd för unga jordbrukare, stöd för miljösystem och produktionskopplade inkomststöd.

Enligt 2 mom. tillämpas lagen i landskapet Åland, om ärendet enligt självstyrelselagen för Åland hör till rikets lagstiftningsbehörighet.

Enligt 3 mom. tillämpas lagen också på beviljande och utbetalning av stöd till jordbrukare vid störningar på marknaden med stöd av artiklarna 219–221 i marknadsordningsförordningen. Momentets innehåll motsvarar innehållet i 1 § 3 mom. i den gällande lagen om direktstöd.

2 §. Definitioner. I paragrafen föreskrivs om definitioner. Enligt 1 punkten avses med förordningen om ytterligare krav och om normer kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/126 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 med ytterligare krav för vissa interventionstyper som anges av medlemsstaterna i deras strategiska GJP-planer för perioden 2023–2027 enligt den förordningen samt om andelen för norm 1 för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC). Enligt 2 punkten avses med grundläggande inkomststöd stöd enligt artikel 21 i förordningen om strategiska planer. Enligt 3 punkten avses med omfördelningsinkomststöd stöd enligt artikel 29 i förordningen om strategiska planer. Enligt 4 punkten avses med inkomststöd för unga jordbrukare stöd enligt artikel 30 i förordningen om strategiska planer. Enligt 5 punkten avses med stöd för miljösystem stöd enligt artikel 31 i förordningen om strategiska planer. Enligt 6 punkten avses med gårdsbruksenhet jordbruksföretag som avses i artikel 3.2 i förordningen om strategiska planer. Enligt artikel 3.2 i förordningen om strategiska planer avses med jordbruksföretag (gårdsbruksenhet, enligt språkbruket i Finland) samtliga enheter som används för jordbruksverksamhet och drivs av en jordbrukare och som är belägna i en och samma medlemsstat. Enligt 7 punkten avses med åker areal som avses i artikel 4.3 a i förordningen om strategiska planer. Enligt 8 punkten avses med permanent gräsmark areal som avses i artikel 4.3 c i förordningen om strategiska planer. Enligt 9 punkten avses med permanenta grödor grödor som avses i artikel 4.3 b i förordningen om strategiska planer. Enligt 10 punkten avses med jordbruksmark areal som omfattar åker, permanenta grödor och permanent gräsmark. Enligt 11 punkten avses med Naturaområde ett område enligt 64 § i naturvårdslagen (1096/1996). Definitionen motsvarar till sitt innehåll bestämmelsen i 2 § 18 punkten i den gällande lagen om direktstöd. Enligt 12 punkten avses med djurregistret ett register som avses i 30 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021). Enligt 13 punkten avses med stödår det kalenderår då grundläggande inkomststöd, omfördelningsinkomststöd, inkomststöd för unga jordbrukare, stöd för miljösystem och produktionskopplade inkomststöd söks.

3 §. Aktiva jordbrukare. Enligt det föreslagna 1 mom. är stödsökande aktiva jordbrukare som avses i artikel 4.5 i förordningen om strategiska planer, om de under kalenderåret före stödansökan har fått högst 5 000 euro i Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare eller om de vid en tidpunkt som föreskrivs i paragrafen ingår i ett nationellt register utifrån vilket det är möjligt att verifiera att sökanden bedriver jordbruksverksamhet. Enligt artikel 4.5 i förordningen om strategiska planer ska medlemsstaterna vid fastställandet av vem som ska räknas som aktiv jordbrukare tillämpa objektiva och icke-diskriminerande kriterier såsom inkomstprövning, arbetskraftsinsats på gården, bolagsändamål och jordbruksverksamhetens förekomst i nationella eller regionala register. Om en medlemsstat som aktiva jordbrukare betraktar de jordbrukare som inte för det föregående året tagit emot direktstöd som översteg ett visst belopp, får detta belopp inte överstiga 5 000 euro. Den föreslagna gränsen 5 000 euro kan anses vara ändamålsenlig eftersom den skyddar små och medelstora stödsökande mot en överstor administrativ börda och också förenklar verkställigheten. Den är också förenlig med gällande lagstiftning. Stödsökande ska enligt förslaget anses ingå i det nationella registret, om uppgifter om dem finns att tillgå i Företags- och organisationsdatasystemet. Utifrån Företags- och organisationsdatasystemet konstateras det utöver att ett företags- och organisationsnummer (FO-nummer) har tilldelats stödsökanden att den stödsökande bedriver jordbruk som huvudnäringsgren. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om hur förekomsten i det nationella registret ska granskas i fråga om uppfyllandet av kravet att vara aktiv jordbrukare.

Erhållandet av uppgifter ur det i 1 mom. nämnda registret grundar sig på lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021). Det kan anses vara motiverat att använda registret när begreppet aktiva jordbrukare definieras, eftersom uppgifterna i registren via byggandet av gränssnitt mellan olika informationssystem kan kontrolleras årligen, och de uppgifter som

stödsökandena har gett kan verifieras. Granskningen av enskilda fall minskar, när aktuella uppgifter kan köras ur registret. Det räcker att stödsökanden införs som lantbruksföretagare i ett enda register och att registret vid behov uppdateras. Registergranskningar som baserar sig på FO-numret är kompatibla vad flera myndigheter beträffar. Om de övriga förutsättningar som gäller aktiva jordbrukare inte är uppfyllda, kan stödsökanden uppfylla definitionen av aktiv jordbrukare också genom att med hjälp av separat dokumentation visa att jordbruksverksamhet bedrivs.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Det föreslås att bestämmelser genom förordning av statsrådet ska få utfärdas om registret och om tidpunkten för förekomst i registret samt om verifiering av bedrivandet av jordbruksverksamhet. Avsikten är att vid bedömningen av uppfyllandet av de förutsättningar som gäller aktiva jordbrukare använda uppgifter i andra myndigheters, till exempel Patent- och registerstyrelsens och Skatteförvaltningens, befintliga register, bland annat uppgifter om huruvida den stödsökande finns i registret över mervärdesskatteskyldiga. Bestämmelser om myndigheternas rätt att få uppgifter finns i 53 § i den föreslagna verkställighetslagen.

4 §. Stödformer. I paragrafen föreskrivs om stödformer som enligt lagen kan beviljas. Aktiva jordbrukare kan enligt förslaget beviljas grundläggande inkomststöd, omfördelningsinkomststöd, inkomststöd för unga jordbrukare, stöd för miljösystem och de produktionskopplade inkomststöd som specificeras i paragrafen. Stödformernas innehåll beskrivs i den strategiska planen, och närmare bestämmelser om innehållet avses bli utfärdade genom förordning av statsrådet. I artikel 28 i förordningen om strategiska planer möjliggörs ett frivilligt stöd till småbrukare som beviljas i stället för de ovannämnda stödformerna. I Finland införs stödet till småbrukare inte.

5 §. Jordbruksverksamhet. I paragrafen definieras begreppet jordbruksverksamhet. Enligt artikel 4.1 i förordningen om strategiska planer ska medlemsstaterna ange definitioner för bland annat jordbruksverksamhet inom de gränser som anges i artikeln. Enligt 1 mom. ingår i jordbruksverksamhet både produktion av jordbruksprodukter enligt artikel 4.2 a i förordningen om strategiska planer och underhåll av jordbruksmark enligt artikel 4.2 b i förordningen om strategiska planer. Med produktion av jordbruksprodukter avses enligt förslaget odling av växter inom primärproduktion med åkerbruks- eller trädgårdsodlingsmetoder eller hållande av produktionsdjur. Med underhåll av jordbruksmark avses att jordbruksmarken sköts så att den förblir öppen. Jordbruksmark som inte används för produktion av jordbruksprodukter ska enligt förslaget slås årligen eller hållas öppen genom betning eller på något motsvarande sätt. Att jordbruksmarken hålls öppen betyder att buskar och träd inte ges tillfälle att växa på den, något som händer utan årlig slåtter eller motsvarande åtgärder som människan eller produktionsdjur kan vidta. Undantag från den årliga åtgärd genom vilken jordbruksmarken hålls öppen kan göras på förbindelsearealer som avses i 13 § i den föreslagna lagen samt på vissa förbindelse- eller avtalsarealer som avses i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling och som får slås bara vartannat år eller på de villkor som fastställs i avtalet. Genom detta undantag tryggas biodiversitetsmål.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får enligt förslaget utfärdas närmare bestämmelser om produktion av jordbruksprodukter, om jordbruksmark och underhåll av den, om användning av jordbruksmark för annat än jordbruksverksamhet, om åkrar, permanent gräsmark och permanenta grödor som utgör jordbruksmark, om landskapselement på jordbruksmark samt om hur bas- och jordbruksskiftet på jordbruksmark bestäms och sammanslås och om minimistorleken för dem.

6 §. Stödberättigande areal. I paragrafen föreskrivs om den stödberättigande areal för vilken stöd enligt 4 § kan beviljas. Stöd kan beviljas för jordbruksmark som används för jordbruksverksamhet under det år då stödet i fråga söks (stödberättigande areal). Den stödberättigande arealen ska vara i en aktiv jordbrukares besittning på den sista inlämningsdagen för den årliga ansökan om direktstöd till jordbrukare. Den minsta skiftesstorlek för vilken stöd enligt 4 § kan betalas föreslås vara 0,05 hektar. Enligt artikel 69.1 i den horisontella förordningen ska en ansökan om arealbaserat stöd göras genom ett geospatialt ansökningsformulär. Det geospatiala ansökningssystemet grundar sig på det i artikel 68 i den horisontella förordningen avsedda identifieringssystemet för jordbruksskiften, som enligt artikel 2.7 i förordningen om kvalitetsbedömning bland annat ska identifiera jordbruksmarken samt fastställa en maximal stödberättigande areal och skiftenas läge. För att ovannämnda krav ska kunna uppfyllas gäller det att införa 0,05 hektar som undre gräns för stödberättigande skiften. Den undre gränsen är förenlig med tidigare praxis. Enligt artikel 3.1 i förordningen om ansökningssystem är ansökan årlig, och den ska innehålla alla uppgifter som behövs för att stödvillkoren och i förekommande fall villkorlighetskraven ska kunna verifieras.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om mer detaljerade villkor som gäller den stödberättigande arealen samt om arealer som inte berättigar till stöd och verifiering av dem får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §. Villkorlighet. En förutsättning för att få Europeiska unionens direktstöd som avses i 4 § i lagen om direktstöd till jordbrukare är att villkorlighetskraven iakttas. Villkorligheten omfattar föreskrivna verksamhetskrav och krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden. Enligt artikel 12.1 i förordningen om strategiska planer omfattar de föreskrivna verksamhetskraven och kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden följande områden: a) klimatet och miljön, däribland vatten, jord och ekosystemens mångfald, b) folkhälsa och växtskydd, c) djurens välbefinnande (som i förordningen om strategiska planer benämns djurskydd). Enligt det föreslagna 1 mom. ska den som ansöker om stöd iakttä villkorlighetskraven i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om de föreskrivna verksamhetskrav och de krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som ingår i villkorligheten får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §. Skyldighet att återställa permanent gräsmark. I det föreslagna 1 mom. sägs att om den andel av jordbruksmarken som den permanenta gräsmarken, vilken ingår i den i 7 § avsedda villkorligheten, utgör vid en kontroll av arealen som Livsmedelsverket årligen utför den 30 november minskar på nationell nivå med över fem procent jämfört med referensarealen för permanent gräsmark 2018 får den permanenta gräsmarken inte ställas om till annan användning, och det förfarande med återställande av permanent gräsmark som avses i artikel 48.3 i förordningen om ytterligare krav och om normer tas i bruk. Jordbrukaren får då förpliktas att till permanent gräsmark återställa en areal som motsvarar den permanenta gräsmark som omställts till annan användning. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen den gällande lagen om direktstöd.

Enligt 2 mom. är permanent gräsmark på Naturaområde miljömässigt känslig permanent gräsmark som avses i bilaga III till förordningen om strategiska planer. Ett basskifte anses i dess helhet utgöra permanent gräsmark på Naturaområde, om en del av skiftet ligger inom ett Naturaområde. Jordbrukaren kan bilda ett nytt basskifte av en areal med permanent gräsmark på Naturaområde så att det i dess helhet ligger inom Naturaområdet. Det nya basskiftet ska bildas senast på den sista inlämningsdagen för stödansökan.

Om användningsändamålet för en permanent gräsmark på Naturaområde har ändrats, ska arealen återställas till permanent gräsmark. Arealen ska återställas till permanent gräsmark senast den 30 juni det följande året. Areal som återställts betraktas som permanent gräsmark från den första dagen för återställande. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen den gällande lagen om direktstöd.

Enligt 4 mom. beslutar statsrådet vid sitt allmänna sammanträde om att ta i bruk förfarandet med återställande enligt 1 mom. och om att frånga det samt om att begränsa omställningen av permanent gräsmark till annan användning. I 4 mom. föreslås också ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Genom förordning får inom de gränser som anges i förordningen om ytterligare krav och om normer utfärdas bestämmelser om förutsättningarna för och genomförandet på gårdsnivå av återställandet, om villkoren för att ställa om permanent gräsmark till annan användning samt om hur permanent gräsmark på Naturaområde bestäms.

9 §. Allmänna villkor för utbetalning av direktstöd till jordbrukare. I paragrafen föreskrivs om de allmänna villkoren för utbetalning av direktstöd till jordbrukare. Enligt artikel 18.1 andra stycket i förordningen om strategiska planer får medlemsstaterna fastställa ett minimibelopp för direktstöd som får betalas till en jordbrukare. När minimibeloppet fastställs ska kraven i artikel 18.2 andra stycket i förordningen om strategiska planer beaktas. Enligt paragrafen utbetalas inte grundläggande inkomststöd, omfördelningsinkomststöd, inkomststöd för unga jordbrukare, stöd för miljösystem och produktionskopplade inkomststöd, om det sammanlagda beloppet av stöd som ska betalas under stödåret understiger 500 euro. Eftersom gränsen inte är särskilt hög möjliggör den att även de mindre gårdsbruksenheter blir delaktiga av direktstöd.

I 2 mom. föreskrivs det om villkor för utbetalning av sådana stöd som unionen helt och hållet finansierar och som omfattas av det integrerade administrations- och kontrollsystemet. I dagsläget finns det i Europeiska unionens lagstiftning bestämmelser om tidsgränser och villkor för utbetalningar i artikel 75 i den gällande horisontella förordningen, där utgångspunkten är att kontrollerna av om stöd villkoren är uppfyllda ska ha avslutats innan utbetalningar börjar göras. I artikel 44.2 i den horisontella förordning som gäller under den kommande perioden föreskrivs att utbetalningar görs tidigast den 1 december och senast den 30 juni påföljande kalenderår, men att forskott på upp till 50 procent får betalas ut före den 1 december men inte före den 16 oktober när det gäller direktstöd. I den nya horisontella förordning som blir tillämplig vid ingången av år 2023 föreskrivs det inte längre om villkor för påbörjande av utbetalningar, därför föreslås i denna lag bli föreskrivet om dem så att det är möjligt att säkerställa villkoren för ekonomisk förvaltning samt lagligheten och korrektheten i de utgifter som rapporteras till kommissionen. I momentet föreskrivs att de administrativa kontroller som avses i 20 § i verkställighetslagen ska ha utförts i fråga om de kontrollerbara stöd villkoren innan forskott eller den första posten har betalats ut. De preliminära resultaten av arealmonitorering ska vara färdiga för gårdsbruksenhetsens vidkommande innan forskottet betalas ut, och de slutliga resultaten ska vara färdiga innan den första posten betalas ut. Tillsynen på plats ska vara slutförd för gårdsbruksenhetsens vidkommande innan den första posten betalas ut.

10 §. Grundläggande inkomststöd. Bestämmelser om grundläggande inkomststöd finns i artiklarna 21–27 i förordningen om strategiska planer. Det grundläggande inkomststödet är ett direkt inkomststöd som tryggar jordbrukarnas grundläggande försörjning och som finansieras genom EGFJ. I enlighet med artikel 21.2 i förordningen om strategiska planer ska grundläggande inkomststöd beviljas i form av ett årligt frikopplat stöd per stödberättigande hektar. Enligt artikel 21.3 i den förordningen beviljas det grundläggande inkomststödet för varje stödberättigande hektar som anmäls av en aktiv jordbrukare. Enligt 1 mom. kan grundläggande inkomststöd be-

viljas i enlighet med artiklarna 21.3 och 22.1 i förordningen om strategiska planer utan begränsningar som hänför sig till stödrättigheter, eftersom stödrättigheterna upphör att gälla i enlighet med artikel 23.2 i förordningen om strategiska planer. Enligt förslaget bestäms beloppet av grundläggande inkomststöd utifrån den stödberättigande arealen och stödområdet. Det är meningen att det grundläggande inkomststödet i hela Finland ska betalas som ett enhetligt stöd inom respektive stödområde utan ett system med stödrättigheter. Enligt artikel 22.2 i förordningen om strategiska planer får medlemsstaterna besluta att dela upp beloppet för det grundläggande inkomststödet per hektar på olika grupper av territorier. I Finland differentieras beloppet per hektar av grundläggande inkomststöd så att beloppen i de två stödområdena (stödområdena AB och C) är olikstora. Differentieringen motsvarar den stödområdesindelning som föreskrivs i gällande lag.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda bestämmelser genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om stödnivån och stödområdena, de maximala stödbeloppen och den regionala fördelningen av grundläggande inkomststöd får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §. Omfördelningsinkomststöd. Bestämmelser om omfördelningsinkomststöd finns i artikel 29 i förordningen om strategiska planer. Enligt artikel 29.2 i förordningen om strategiska planer ska medlemsstaterna säkerställa omfördelning av direktstöd från stora till små eller medelstora gårdsbruksenheter genom att tillhandahålla ett omfördelningsinkomststöd i form av ett årligt frikopplat stöd per stödberättigande hektar till jordbrukare som har rätt till stöd enligt det grundläggande inkomststöd som avses i artikel 21. Syftet med omfördelningsinkomststödet är att säkerställa verksamhetsbetingelserna för små och medelstora gårdsbruksenheter. Enligt 1 mom. kan omfördelningsinkomststöd beviljas i enlighet med artikel 29 i förordningen om strategiska planer. Beloppet av omfördelningsinkomststöd bestäms utifrån den stödberättigande arealen. Enligt artikel 29.3 i förordningen om strategiska planer ska medlemsstaterna fastställa det högsta antal hektar per jordbrukare för vilket omfördelningsinkomststödet ska betalas. Enligt 1 mom. betalas stöd för högst 50 hektar per stödsökande. Den föreslagna gränsen om 50 hektar motsvarar gårdsbruksenheterens medelstorlek i Finland för närvarande. Därmed motsvarar den också artikel 29.2 i förordningen om strategiska planer, där det sägs att omfördelningsinkomststödet betalas till små och medelstora gårdsbruksenheter. Eftersom behovet i Finland av omfördelningsinkomststöd är relativt litet på grund av att gårdsbruksenheterens storleksfördelning är jämn, är det önskvärt att stöd kan beviljas och betalas ut ända upp till den maximala areal som tillåts i Europeiska unionens lagstiftning.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd, stödnivån, de maximala stödbeloppen och hur stödet bestäms får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §. Inkomststöd för unga jordbrukare. I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna för beviljande av inkomststöd för unga jordbrukare. I 1 mom. föreskrivs närmare om definitionen av ung jordbrukare. I artikel 4.6 i förordningen om strategiska planer finns bestämmelser om vad definitionen av begreppet ung jordbrukare ska innefatta. I enlighet med artikel 4.6 a i förordningen om strategiska planer föreslås det i 1 mom. bli föreskrivet att den övre åldersgränsen för en ung jordbrukare är 40 år. Dessutom ska den unga jordbrukaren ha bestämmanderätt på en gårdsbruksenhet och tillräcklig yrkeskunnighet för verksamhet som jordbrukare. Som tillräcklig yrkeskunnighet kan betraktas till exempel examen på minst andra stadiet i naturbruk eller minst tre års praktisk erfarenhet av naturbruk plus genomgången ändamålsenlig utbildning.

Bestämmelser om inkomststöd för unga jordbrukare finns i artikel 30 i förordningen om strategiska planer. Syftet med stödet är att trygga jordbruksproduktionens kontinuitet genom att främja nya företagens etablering. Enligt 2 mom. kan inkomststöd för unga jordbrukare i enlighet med artikel 30.2 och artikel 30.3 i förordningen om strategiska planer beviljas jordbrukare som uppfyller definitionen av begreppet ung jordbrukare.

Enligt 3 mom. ska stödsökanden etablera jordbruk högst fem år före inlämningen av den första ansökan om inkomststöd för unga jordbrukare. Med etablering av jordbruk avses den första gången en gårdsbruksenhet har kommit i jordbrukarens besittning då denne varit huvudsaklig företagare. Stödsökanden ska lämna in sin första ansökan om inkomststöd för unga jordbrukare senast under det femte året efter etableringen av jordbruk.

I 4 mom. föreskrivs om stödsökande som har formen av sammanslutning. Om inkomststöd för unga jordbrukare söks av en sammanslutning, ska den i 1 mom. 2 punkten avsedda bestämmanderätten i sammanslutningen utövas av en eller flera unga jordbrukare. Bestämmelsen överensstämmer med gällande lag.

Enligt 5 mom. kan en stödsökande få inkomststöd för unga jordbrukare under högst fem år i rad.

I 6 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd, bestämmanderätt, tillräcklig yrkeskunnighet, etablering av jordbruk, de maximala stödbeloppen och stödbeloppet får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §. Stöd för miljösystem. I paragrafen föreskrivs om förutsättningar för beviljande av stöd för miljösystem. Bestämmelser om stöd för miljösystem finns i artikel 31 i förordningen om strategiska planer, där det sägs att medlemsstaterna ska inrätta och tillhandahålla stöd för frivilliga system för klimatet, miljön och djurens välbefinnande. Stöd kan betalas till aktiva jordbrukare som gör åtaganden (i Finland: ingår förbindelser) om att använda jordbruksmetoder som har en gynnsam inverkan på klimatet, miljön och djurens välbefinnande och som bekämpar antimikrobiell resistens. I 1 mom. anges de miljösystem för vilka stöd kan betalas. Miljösystemen som kan väljas är fyra stycken: växttäckte vintertid, naturvårdsvallar, gröngödslingsvallar och mångfaldsväxter.

I 2 mom. föreskrivs det närmare om förutsättningarna för att bevilja stöd för miljösystem i fråga om växttäckte vintertid. Stöd för detta miljösystem kan enligt förslaget beviljas bara stödsökande som beviljas grundläggande inkomststöd för stödsåret i fråga.

I 3 mom. föreskrivs det närmare om förbindelsen att iaktta miljösystemet. Stödsökanden förbinder sig enligt förslaget att följa villkoren för miljösystemet genom att ingå en förbindelse. Stödsökanden kan välja ett eller flera av de i 1 mom. avsedda miljösystemen. Stöd för miljösystem betalas i enlighet med villkoren för miljösystemet för den stödberättigande areal som det av stödsökanden valda miljösystemet hänför sig till.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser får utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd, de maximala stödbeloppen, nivån på stödet per enhet och stödområdena får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §. Produktionskopplat inkomststöd i fråga om djur. Paragrafen innehåller bestämmelser om de allmänna villkoren för produktionskopplat inkomststöd i fråga om djur. Enligt artikel 32 i

förordningen om strategiska planer får medlemsstaterna bevilja kopplat inkomststöd till aktiva jordbrukare när det gäller vissa sektorer som specificeras i artikel 33 i förordningen om strategiska planer. Genom produktionskopplat inkomststöd kompenseras varaktiga olägenheter i fråga om konkurrenskraften inom de sektorer som stödet omfattar. Utan produktionskopplat inkomststöd skulle produktionen av viktiga jordbruksprodukter minska väsentligt i Finland och koncentreras till färre gårdsbruksenheter än nu, och i huvudsak skulle produkter med låg förädlingsgrad produceras. Utan produktionskopplat inkomststöd skulle det finnas en risk för minskad och ensidigare produktion på grund av de höga produktionskostnaderna och de betydande produktionsrisker som hänför sig till väderförhållandena. Produktionskopplat inkomststöd föreslås kunna beviljas i fråga om mjölkkor, dikor, tjurar, kvigor, tackor, hongetter, lamm och killingar som har identifierats och registrerats på det sätt som avses i artikel 34.2 i förordningen om strategiska planer, och enligt förslaget kan det beviljas stödsökande som iakttar gängse produktionssätt. Med gängse produktionssätt avses att gårdar med mjölkkor ska producera mjölk och gårdar med dikor ska producera kött. På motsvarande sätt ska gårdar med får producera kött och gårdar med hongetter producera mjölk.

15 §. *Bidrag för dikor, mjölkkor, tjurar och slaktkvigor samt bidrag för nötkreatur i yttre skärgården.* I paragrafen föreskrivs om allmänna förutsättningar för beviljande av bidrag för dikor, mjölkkor, tjurar och slaktkvigor samt bidrag för nötkreatur i yttre skärgården. Ovannämnda bidrag utgör produktionskopplat inkomststöd. Enligt 1 mom. kan stödsökande beviljas bidrag för dikor, bidrag för mjölkkor och bidrag för nötkreatur i yttre skärgården som bestäms utifrån stödområdet och det genomsnittliga antalet mjölk- och dikor.

Enligt 2 mom. kan stödsökande beviljas bidrag för nötkreatur i yttre skärgården som bestäms utifrån stödområdet och det genomsnittliga antalet tjurar. Stödsökande kan dessutom beviljas bidrag för tjurar utifrån djurhållningsperioden för dem. Med djurhållningsperiod avses en period under vilken ett enskilt djur enligt uppgifter i djurregistret är i en gårdsbruksenhets besittning utan avbrott.

Enligt 3 mom. kan stödsökande beviljas bidrag för slaktkvigor utifrån till djurregistret anmälda slakter av kvigor. En ytterligare förutsättning för beviljande av bidrag för slaktkvigor är att djuret har slaktats i ett renslakteri som avses i 5 § 2 mom. 21 punkten i livsmedelslagen (297/2021) eller ett i 5 § 2 mom. 22 punkten i livsmedelslagen avsett slakteri och att slakteriet i enlighet med Livsmedelsverkets anvisningar har anmält sig som ett slakteri som är sådant att bidrag för slaktkvigor kan beviljas för djur som har slaktats i det. För närvarande föreskrivs det i en förordning av statsrådet (statsrådets förordning om bidrag för mjölkkor och nötkreatur, tackor och hongetter, slaktlamm och slaktkillingar samt bidrag för jordbruksgrödor som betalas för 2022, 79/2022) om sådana krav på slakterier som utgör en förutsättning för beviljande av bidrag för slaktkvigor, men det är ändamålsenligare att föreskriva om saken genom lag.

Enligt 4 mom. verifieras djurantalet och besittningen av djuren utifrån uppgifter i djurregistret samt tillsyn, i likhet med nu.

I 5 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av bidrag, finansieringen, stödområdena, skärgårdsområdena, de maximala stödbeloppen, nivån på stödet per enhet, beräkning av det genomsnittliga djurantalet, referensdatumet för kraven på märkning och registrering av djur, djurhållningsperioden, potentiellt stödberättigande djur, differentiering av bidragslagen, slaktkraven samt övriga villkor för respektive bidrag får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet för statsrådet att utfärda förordning begränsas utöver av bestämmelsen i artikel 33 i förordningen om strategiska planer bland annat av de i den stra-

tegiska planen angivna förutsättningarna för beviljande av stöd och av innehållet i kommissionens beslut om den strategiska planen. Bemyndigandet för statsrådet att utfärda förordning begränsas också av de i den strategiska planen och kommissionens beslut angivna gränser i euro som gäller olika stödformer och det stöd som kan betalas ut i olika stödområden på årsbasis och under hela finansieringsperioden.

16 §. Bidrag för tackor och bidrag för hongetter samt bidrag för slaktlamm och slaktkillingar. I paragrafen föreskrivs om allmänna förutsättningar för beviljande av bidrag för tackor och bidrag för hongetter samt bidrag för slaktlamm och slaktkillingar. Ovannämnda bidrag utgör produktionskopplat inkomststöd. Enligt 1 mom. kan stödsökande beviljas bidrag för tackor och bidrag för hongetter som bestäms utifrån stödområdet och det genomsnittliga antalet levande tackor eller hongetter, om stödsökanden i sin besittning under stödåret har i genomsnitt minst 20 tackor eller hongetter. Djuren ska uppfylla villkoren för beviljande av bidrag.

Enligt 2 mom. kan stödsökande dessutom beviljas bidrag för slaktlamm och slaktkillingar. Bidrag för slaktlamm och slaktkillingar kan beviljas utifrån slakter som anmälts till djurregistret. Slakterna ska gå att verifiera med hjälp av exempelvis kvitton eller motsvarande. En ytterligare förutsättning för att bevilja bidrag är att djuret har slaktats i ett renslakteri som avses i 5 § 2 mom. 21 punkten i livsmedelslagen eller ett i 5 § 2 mom. 22 punkten i livsmedelslagen avsett slakteri och att slakteriet i enlighet med Livsmedelsverkets anvisningar har anmält sig som ett slakteri som är sådant att bidrag för slaktlamm och slaktkillingar kan beviljas för djur som har slaktats i det. För närvarande föreskrivs det i ovannämnda förordning av statsrådet (79/2022) om sådana krav på slakterier som utgör en förutsättning för beviljande av bidrag för slaktlamm och slaktkillingar, men det är ändamålsenligare att föreskriva om saken genom lag.

Enligt 3 mom. verifieras djurantalet och besittningen av djuren utifrån uppgifter i djurregistret samt tillsyn, i likhet med nu.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av bidrag, stödområdena, skärgårdsområdena, de maximala stödbeloppen, nivån på stödet per enhet, finansieringen, differentiering av bidragsslagen, beräkning av det genomsnittliga djurantalet, referensdatumet för kraven på märkning och registrering av djur, djurhållningsperioden, potentiellt stödberättigande djur, slaktkraven samt övriga villkor för respektive bidrag får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet för statsrådet att utfärda förordning begränsas utöver av bestämmelsen i artikel 33 i förordningen om strategiska planer bland annat av de i den strategiska planen angivna förutsättningarna för beviljande av stöd och av innehållet i kommissionens beslut om den strategiska planen. Bemyndigandet för statsrådet att utfärda förordning begränsas också av de i den strategiska planen och kommissionens beslut angivna gränser i euro som gäller olika stödformer och det stöd som kan betalas ut i olika stödområden på årsbasis och under hela finansieringsperioden.

17 §. Bidrag för stärkelsepotatis och specialväxter. I paragrafen föreskrivs om allmänna förutsättningar för beviljande av bidrag för stärkelsepotatis och specialväxter. Ovannämnda bidrag utgör produktionskopplat inkomststöd. Stödformen syftar till bevarande och hållbar utveckling av produktionen, vilka är faktorer som är viktiga med avseende på den lokala och nationella livsmedelsproduktionen och försörjningsberedskapen. Genom trygghet av en mångsidig produktion främjas också landsbygdens branschövergripande livskraft, jordbruksnaturens mångfald och bevarandet av öppna landskap. Odling av specialväxter främjar diversifieringen av odling och alterneringen mellan olika växter i Finlands produktionsförhållanden, där spannmålsodlingen är dominerande. På så sätt åstadkoms positiva miljöeffekter, och genom diversifiering

av odlingen är det möjligt att förbättra också den riskhantering som hänför sig till tillväxtförhållandena.

Enligt 1 mom. kan stödsökande beviljas bidrag som bestäms utifrån stödområdet och odlingsarealerna för proteingrödor, oljeväxter, stärkelsepotatis, frilandsgronsaker, sockerbeta eller bovete.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av bidrag, de växtarter som berättigar till bidrag, finansieringen, stödområdena, de maximala stödbeloppen, nivån på stödet per enhet samt övriga villkor för respektive bidrag får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §. Stöd vid störningar på marknaden. Enligt paragrafen får vid störningar på marknaden genom förordning av statsrådet, inom de ramar som anges i Europeiska unionens lagstiftning, utfärdas närmare bestämmelser om krav som gäller införande av stöd som beviljas enligt artiklarna 219–221 i marknadsordningsförordningen liksom krav på stödmottagaren, förutsättningarna för beviljande av stöd, stödets belopp, stödberättigande kostnader, ansökan om stöd, beviljande av stöd samt behövliga redogörelser och tidsfrister. Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 25 a § i den gällande lagen om direktstöd.

7.2 Lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling

1 §. Lagens tillämpningsområde. I 1 § föreslås att lagen ska tillämpas på sådana ersättningar enligt artikel 69 a och artikel 69 b i förordningen om strategiska planer, sådan ersättning för icke-produktiva investeringar enligt artikel 73 i förordningen om strategiska planer och sådan ersättning för jordbruksrådgivningstjänster enligt artiklarna 15 och 78.3 i förordningen om strategiska planer som ingår i den strategiska planen. Det är fråga om miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion, ersättning för djurens välbefinnande, kompensationsersättning, ersättning för icke-produktiva investeringar och ersättning för jordbruksrådgivningstjänster.

2 §. Definitioner. I paragrafen föreskrivs om definitioner. Enligt 1 punkten avses med aktiv jordbrukare en jordbrukare som avses i lagen om direktstöd till jordbrukare och som det föreskrivs om i 3 § i nämnda lag. Enligt 2 punkten avses med jordbrukare en jordbrukare som avses i artikel 3.1 i förordningen om strategiska planer. Enligt 3 punkten avses med make jordbrukarens äkta make och personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden i enlighet med 7 § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992). Definitionen motsvarar definitionen i 2 § 5 punkten i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare. Enligt 4 punkten avses med jordbruksmark areal som avses i 2 § 10 punkten i lagen om direktstöd till jordbrukare. Enligt artikel 4.1 i förordningen om strategiska planer ska medlemsstaterna definiera begreppet jordbruksmark (i förordningen används begreppet jordbruksareal) så att det omfattar åker (i förordningen: åkermark), permanenta grödor och permanent gräsmark. I 2 § 7–9 punkten i den föreslagna lagen om direktstöd till jordbrukare definieras det mer ingående vad som avses med de berörda arealerna av jordbruksmark. Enligt 5 punkten avses med gårdsbruksenhet ett jordbruksföretag som avses i artikel 3.2 i förordningen om strategiska planer. Enligt 6 punkten avses med våtmarksinvestering anläggande av våtmarker som ska skötas, kedjor av små våtmarker samt översvämningsområden och översvämningsskär av våtmarkstyp på platser där de är naturligt förekommande, på åkrar som lätt svämmar över eller på invallade torrläggningsområden, anläggande av fåror i två nivåer, restaurering av vattenfåror i enlighet med principerna om naturlig vattenbyggnad samt omvandling av odlade torvåkrar till våtmarker eller till myrartade områden.

3 §. Ersättningsformer. I paragrafen föreskrivs det om ersättningar som avses i förordningen om strategiska planer och grundar sig på den strategiska planen och som är avsedda att beviljas med stöd av den föreslagna lagen. Det är meningen att stöd i huvudsak ska beviljas jordbrukare. Enligt 1 mom. 1 punkten kan med stöd av lagen beviljas i artikel 70 i förordningen om strategiska planer avsett stöd för miljöåtaganden, klimatåtaganden och andra förvaltningsåtaganden. Med miljöåtaganden, klimatåtaganden och andra förvaltningsåtaganden avses enligt 2 mom. miljöförbindelser och miljöavtal (miljöersättning), förbindelser om ekologisk produktion (ersättning för ekologisk produktion) och förbindelser om djurens välbefinnande (ersättning för djurens välbefinnande). Enligt artikel 70.1 i förordningen om strategiska planer är åtaganden om miljö- och klimatvänligt jordbruk obligatoriska för medlemsstaterna. Medlemsstaterna får inkludera också andra förvaltningsåtaganden i sina strategiska planer. Enligt 1 mom. 1 punkten kan med stöd av lagen beviljas också i artikel 71 i förordningen om strategiska planer avsett stöd för naturliga eller andra områdesspecifika begränsningar (kompensationsersättning) samt i artikel 73 i förordningen om strategiska planer avsett stöd för icke-produktiva investeringar (ersättning för icke-produktiva investeringar).

Enligt 3 mom. kan med stöd av den föreslagna lagen dessutom också beviljas ersättning för i artiklarna 15 och 78.3 i förordningen om strategiska planer avsedda jordbruksrådgivningstjänster.

Enligt 4 mom. kan för en åtgärd som är föremål för ersättning enligt 1 och 3 mom. beviljas sådan ytterligare nationell finansiering som avses i artikel 146 i förordningen om strategiska planer. För att ytterligare nationell finansiering ska kunna tas i bruk förutsätts det att den inkluderar i den strategiska planen och godkänns av kommissionen. Motsvarande bestämmelse finns i 3 § 3 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

I 5 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda bestämmelser genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om ibruktage av ersättning, ersättningsformer, ersättningsområden, det maximala ersättningsbeloppet och årligt beviljande av ersättningar får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandebestämmelsen överensstämmer med nuläget. I 3 § 4 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare finns ett motsvarande, relativt vittomfattande bemyndigande att utfärda förordning. Även i nuläget föreskrivs det genom förordning av statsrådet om detaljer som gäller olika ersättningsformer och om det årliga beviljandet av ersättningar.

4 §. Allmänna villkor för ersättning. I paragrafen föreskrivs det om allmänna villkor för ersättningar som avses bli beviljade med stöd av lagen. Närmare bestämmelser om villkoren för de olika ersättningsformerna föreslås i 5–10 §. I 4 § 1 mom. föreskrivs om ett krav som gäller miljöersättning, kompensationsersättning, ersättning för ekologisk produktion och ersättning för djurens välbefinnande och som innebär att ersättningsmottagaren ska iaktta villkorlighetskraven. Villkorlighetskraven består av de i bilaga III till förordningen om strategiska planer nämnda föreskrivna verksamhetskrav som är förenliga med unionsrätten, sådana de har genomförts nationellt, och av nationellt fastställda krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden. Kravet på iakttagande av villkorlighetskraven som en förutsättning för nämnda ersättningar grundar sig på artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer.

Enligt 2 mom. är ett villkor för miljöersättning, kompensationsersättning och ersättning för ekologisk produktion dessutom att ersättningsmottagaren i överensstämmelse med de valda åtgärderna iakttar det i 5 § i lagen om direktstöd till jordbrukare avsedda kravet på jordbruksverksamhet och de minimikrav för användning av gödselmedel och växtskyddsmedel som anges i artikel 70.3 b i förordningen om strategiska planer. Skyldigheten att iaktta kraven grundar sig på artikel 70.3 b och artikel 70.3 c i förordningen om strategiska planer.

Enligt 3 mom. är det utöver kraven i 1 mom. ett villkor för ersättning för djurens välbefinnande, ersättning för ekologisk husdjursproduktion och miljöersättning för uppfödning av lantraser att ersättningsmottagaren iakttar de minimikrav för djurens välbefinnande som anges i artikel 70.3 b i förordningen om strategiska planer.

Enligt 4 mom. ska kraven enligt 1–3 mom. inte tillämpas till den del det är fråga om ersättning för jordbruksrådgivningstjänster.

I 5 mom. föreskrivs om ett ålderskrav som ska tillämpas på erhållandet av ersättningar. Enligt momentet är ett villkor för beviljande av en sådan ersättning samt ingående av en sådan förbindelse eller ett sådant avtal som avses i den föreslagna lagen att den fysiska person som är sökande eller sökandens make är minst 18 år den 31 december det år som föregår antingen stödåret eller det år då förbindelse- eller avtalsperioden började. Det är dock möjligt att avvika från ålderskravet, om personen har ingått äktenskap eller bedriver jordbruk som samägare tillsammans med en förälder eller om det finns andra grunder för att avvika från ålderskravet. Om jordbruk och trädgårdsodling bedrivs av flera jordbrukare eller i form av en sammanslutning, ska minst en jordbrukare, en medlem i sammanslutningen, en delägare eller en bolagsman uppfylla ålderskravet. Bestämmelsen motsvarar 4 § 4 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

I 6 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om kraven enligt 1–3 mom., om jordbruksmark och användning av den för något annat än jordbruksverksamhet och om uttag av jordbruksmark ur jordbruksanvändning samt om hur bas- och jordbruksskiften bestäms och om minimistorleken för dem. Den föreslagna bemyndigandebestämmelsen överensstämmer i övrigt med 4 § 6 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare, men bemyndigandet att i fråga om bas- och jordbruksskiften utfärda bestämmelser genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet ändras till ett bemyndigande att utfärda bestämmelser genom förordning av statsrådet.

5 §. Miljöersättning. I paragrafen föreskrivs det närmare om villkoren för beviljande av miljöersättning. Miljöersättningen främjar begränsningen av och anpassningen till klimatförändringen samt en hållbar energianvändning. Syftet är att genom miljöersättningen främja också hållbar utveckling och effektiv förvaltning av naturresurser samt skyddet för den biologiska mångfalden och att stärka ekosystemtjänsterna och bevara livsmiljöer och landskap.

Enligt 1 mom. kan miljöersättning beviljas på basis av miljöförbindelser och miljöavtal. Bestämmelser om de miljöavtal som kan ingås föreslås i 1 mom. 1–6 punkten. Det är fråga om miljöavtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet, miljöavtal om skötsel av våtmarker, miljöavtal om upprätthållande av en ursprungssort, miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter, miljöavtal om bevarande av lantrasers genom och miljöavtal om uppfödning av lantraser. Det exaktare innehållet i åtgärderna i förbindelser och avtal bestäms i enlighet med den strategiska planen, och närmare bestämmelser om åtgärdernas innehåll får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 2 mom. föreskrivs om miljöförbindelser. En miljöförbindelse kan enligt förslaget ingås av en aktiv jordbrukare. Den aktiva jordbrukaren ska förbinda sig till gårdsspecifika åtgärder och kan dessutom genomföra en eller flera skiftesspecifika åtgärder. De gårds- och skiftesspecifika åtgärdernas innehåll beskrivs i den strategiska planen och bestämmelser om deras innehåll föreslås bli utfärdade genom förordning av statsrådet. Ett villkor för att miljöersättning som baserar sig på en miljöförbindelse ska beviljas föreslås vara att jordbrukaren under hela förbindelseperioden i sin besittning har minst fem hektar ersättningsberättigande areal eller, om det är fråga

om miljöersättning som hänför sig till odling av trädgårdsväxter, minst en hektar ersättningsberättigande areal där det odlas trädgårdsväxter. Bestämmelsen överensstämmer med 5 § 2 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

I 3–6 mom. föreskrivs om miljöavtal. I ett miljöavtal förbinder sig jordbrukaren att genomföra skiftesspecifika åtgärder på ett område utanför åker, uppfödning av lantraser eller åtgärder som syftar till bevarande av genetiska resurser. Ett miljöavtal kan ingås av en jordbrukare. Ett miljöavtal kan också ingås av en registrerad förening i fråga om åtgärder som gäller skötsel av våtmarker eller skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet och av en i 12 kap. i vattenlagen (587/2011) avsedd vattenrättslig sammanslutning i fråga om åtgärder som gäller skötsel av våtmarker. Ett miljöavtal om upprätthållande av en ursprungssort kan ingås av en aktör som upprätthåller ursprungssorten i fråga om odling av en sådan sort som har godkänts för upptagande i den växtsortlista som avses i 8 § i utsädeslagen (600/2019). Ett miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter kan enligt förslaget ingås med den aktör som samordnar det nationella växtgenetiska programmet. Ett miljöavtal om bevarande av lantrasers genom kan ingås med den aktör som samordnar det nationella programmet för animaliska genetiska resurser. Ett villkor för godkännande av miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter och miljöavtal om bevarande av lantrasers genom är att en åtgärdsplan för bevarande av de genetiska resurserna har godkänts av jord- och skogsbruksministeriet. Miljöavtalen och miljöförbindelserna är oavhängiga av varandra. Ingåendet av ett miljöavtal förutsätter därmed inte att en miljöförbindelse ingås.

Enligt 4 mom. finns bestämmelser om anskaffningar som anknyter till miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter och miljöavtal om bevarande av lantrasers genom i lagstiftningen om offentlig upphandling.

I 5 mom. föreslås det bli föreskrivet om kraven i fråga om areal som omfattas av miljöavtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet samt miljöavtal om skötsel av våtmarker. Bestämmelsen överensstämmer till denna del till sitt innehåll med 5 § 3 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare. Till paragrafen föreslås bli fogat ett krav enligt vilket det i fråga om alla miljöavtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet samt miljöavtal om skötsel av våtmarker ska företas ett administrativt kontrollbesök som avses i 20 § 5 mom. i verkställighetslagen, om detta inte är uppenbart onödigt. En kontroll är uppenbart onödig till exempel i situationer där det redan på basis av ansökningshandlingarna och flygfotografier är uppenbart att det ansökta området inte kan godkännas som avtalsareal. Kontrollbesöket ska företas senast innan miljöersättning på basis av ett avtal betalas för det andra avtalsåret. Bestämmelser om den behöriga myndighet som utför kontrollen finns i 20 § 5 mom. i verkställighetslagen.

I 6 mom. föreskrivs om de krav i fråga om minimiantalet djur som ska tillämpas på ett miljöavtal om uppfödning av lantraser. Bestämmelsen överensstämmer till sitt innehåll med 5 § 4 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare, utom vad beträffar de djurenheter som krävs i fråga om olika djurarter. Det föreslås att antalet djurenheter av olika djurarter förenhetligas så att det minsta antal djur som krävs i fråga om nötkreatur, får, getter och hästar utgör en djurenhet. Minimikravet i fråga om hästar lindras jämfört med programperioden 2014–2020; avsikten är att på så sätt få fler finska hästar att omfattas av miljöavtal.

I 7 mom. föreslås bli föreskrivet om godkännande av förbindelser och ingående av avtal som avses i paragrafen. Den behöriga myndighet som avses i 10 § i verkställighetslagen beslutar om godkännande av miljöförbindelsen. Den behöriga myndighet som avses i 7 § i verkställighetslagen beslutar om ingående av miljöavtal som avses i 1 mom. 1–3 och 6 punkten. Beslut om ingående av miljöavtal som avses i 1 mom. 4 och 5 punkten fattas av den behöriga myndighet

som avses i 6 § i verkställighetslagen. I paragrafen föreskrivs dessutom om förbindelsernas och avtalens varaktighet. Miljöförbindelser och miljöavtal ingås enligt förslaget för fem år, varefter de kan förlängas för högst två år i sänder. Förslaget grundar sig på artikel 70.6 första stycket i förordningen om strategiska planer, där det sägs att förbindelser ska ingås för en period på mellan fem och sju år. Enligt artikel 70.6 andra stycket a i förordningen om strategiska planer får medlemsstaterna för särskilda typer av förbindelser fastställa en längre period, vilket inbegriper möjligheten att bevilja förlängning med ett år efter det att den inledande perioden har avslutats, om en sådan längre period är nödvändig för att uppnå eller bibehålla vissa miljövinster eller djurskyddsfördelar. Med avvikelse från vad som sägs ovan ingås miljöavtal om uppfödning av lantraser för ett år i sänder. Möjligheten att ingå miljöavtal för endast ett år grundar sig på artikel 70.6 andra stycket b i förordningen om strategiska planer.

I 8 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om bland annat villkoren för beviljande av ersättning, åtgärder som omfattas av ersättningen, ersättningsperiod, finansiering, ersättningsberättigande areal och överföring av den samt övriga villkor för ersättningen.

I 9 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärda närmare bestämmelser om genomförandet på en gårdsbruksenhet av åtgärder som omfattas av miljöersättningen.

6 §. Ersättning för ekologisk produktion. I paragrafen föreskrivs närmare om villkoren för beviljande av ersättning för ekologisk produktion. Genom ersättningen för ekologisk produktion främjas begränsningen av och anpassningen till klimatförändringen samt hållbar energianvändning. Syftet är att genom ersättningen för ekologisk produktion främja också hållbar utveckling, effektiv förvaltning av naturresurserna och skydd av biodiversitet och ekosystemtjänster samt att bevara livsmiljöer och landskap. Vidare är syftet med ersättningen för ekologisk produktion att förbättra unionsjordbrukets sätt att reagera på nya samhällskrav på livsmedel och hälsa.

Enligt 1 mom. kan ersättning för ekologisk produktion beviljas för ekologisk produktion eller övergång till ekologisk produktion till en aktiv jordbrukare som ingår en fem år lång förbindelse att bedriva ekologisk växtproduktion eller ekologisk husdjursproduktion, har anmält sig till kontrollsystemet för ekologisk produktion och iakttar produktionsreglerna i kapitel III i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007. Förslaget angående förbindelseperiodens längd grundar sig på artikel 70.6 första stycket i förordningen om strategiska planer, där det sägs att förbindelser ska ingås för en period på mellan fem och sju år.

I 2 mom. föreskrivs om de krav på ersättningsberättigande åkerareal som utgör ett villkor för att få ersättning för ekologisk produktion. Bestämmelsen överensstämmer till sitt innehåll med 8 § 2 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

I 3 mom. föreskrivs om de krav på djurenhetstäthet som utgör ett villkor för att få ersättning för ekologisk produktion som betalas på basis av en förbindelse som gäller ekologisk husdjursproduktion. Jordbrukaren ska under varje förbindelseår i sin besittning ha i genomsnitt minst fem djurenheter som omfattas av ekologisk husdjursproduktion.

Enligt 4 mom. beslutar den behöriga myndighet som avses i 7 § i verkställighetslagen om godkännande av förbindelsen om ekologisk växtproduktion eller ekologisk husdjursproduktion. En förbindelse om ekologisk produktion kan efter den fem år långa förbindelseperioden förlängas för högst två år i sänder. Till denna del motsvarar bestämmelsen innehållet i bestämmelserna om miljöförbindelsernas och miljöavtalens varaktighet.

I 5 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om bland annat villkoren för beviljande av ersättning, areal som berättigar till ersättning och överföring av den, finansiering, det maximala ersättningsbeloppet och ersättningsbeloppet per enhet, företrädesordning när förbindelser ingås, djurenheter, beräkning av genomsnittlig djurtäthet och övriga ersättningsvillkor får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet. Verkställigheten av ersättningen förutsätter en mycket detaljerad reglering på förordningsnivå. Bemyndigandebestämmelsen överensstämmer med 8 § 5 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

7 §. Ersättning för djurens välbefinnande. I paragrafen föreskrivs det närmare om villkoren för beviljande av ersättning för djurens välbefinnande. Målet för ersättningen för djurens välbefinnande är att främja djurens välbefinnande och hälsa. Dessutom är målet att främja en mer artspecifik skötsel av produktionsdjuren och höja jordbrukarnas medvetenhet om de faktorer som inverkar på djurens välbefinnande. Ett mål för ersättningen för djurens välbefinnande är också att förbättra unionsjordbrukets sätt att svara på samhällets nya krav på livsmedel och hälsa, inbegripet säkra och näringsrika livsmedel som producerats på ett hållbart sätt, minskning av matavfall samt större välbefinnande för djuren.

Enligt 1 mom. kan ersättning för djurens välbefinnande beviljas en jordbrukare som ingår en förbindelse att genomföra minst en åtgärd som främjar djurens välbefinnande. Åtgärdernas innehåll beskrivs i den strategiska planen och bestämmelser om deras innehåll avses bli utfärdade genom förordning av statsrådet.

I 2 mom. föreskrivs om antalet djurenheter som utgör ett villkor för att få ersättning för djurens välbefinnande.

I 3 mom. föreskrivs att produktionsavbrott som är typiska för produktionsformen ska beaktas vid beräkningen av det djurantal som anges i 2 mom. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 7 § 3 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om bland annat villkoren för beviljande av ersättning, ersättningsbeloppet, finansiering, djurenheter, beräkning av djurenheter och beaktande av produktionsavbrott enligt 3 mom. samt övriga villkor för ersättningen.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om det tekniska genomförandet på en gårdsbruksenhet av åtgärder som omfattas av ersättningen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Verkställigheten av ersättningen förutsätter en mycket detaljerad reglering på förordningsnivå. Bemyndigandebestämmelserna överensstämmer med 7 § 4 och 5 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

8 §. Kompensationsersättning. I paragrafen föreskrivs om villkoren för kompensationsersättning. Kompensationsersättningen har som mål att trygga en fortsatt jordbruksproduktion trots de ogynnsamma klimatförhållanden som beror på det nordliga läget och att hindra att jordbruksmark läggs ned; ersättning betalas därför till jordbrukare som är verksamma i dessa förhållanden. Enligt 1 mom. kan kompensationsersättning beviljas en aktiv jordbrukare som iakttar villkoren för ersättningen. Ett villkor för att ersättning ska beviljas är att jordbrukaren i sin besittning har minst fem hektar jordbruksmark som berättigar till kompensationsersättning. Den omständigheten att kravet på minimiareal förenhetligas med det krav som gäller de andra ersättningsformerna gör att ersättningsmottagare i olika delar av Finland likabehandlas. Det i gällande lag angivna kravet på minimiarealen tre hektar i skärgårdsområdena har gällt omkring 17 stöd-mottagare och cirka 68 hektar.

Enligt 6 § 2 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare kan kompensationsersättningen höjas, om djurtätheten på gårdsbruksenheten är i genomsnitt minst 0,35 djurenheter per ersättningsberättigande åkerhektar. Det föreslås att den höjning av kompensationsersättningen som baserar sig på djurantalet frångås. Höjningen slopas, eftersom det har setts att den inverkar ogynnsamt på åkermarknaden och inte riktar sig till husdjursproduktionen på ett ändamålsenligt sätt på grund av att utbetalningen har skett via åkerarealen. Dessutom stöds husdjursproduktionen genom andra jordbrukspolitiska instrument.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan nivån på kompensationsersättningen sänkas gradvis om gårdsbruksenheten ökar i storlek. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 6 § 3 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare. Kompensationsersättning är ett stöd som är förenligt med punkt 13 i bilaga 2 till WTO:s jordbruksavtal. I avtalet förutsätts att nivån på ersättningen sänks, när ersättningen riktar sig till produktionsinsatser.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser får enligt förslaget utfärdas om bland annat villkoren för beviljande av ersättning, areal som berättigar till ersättning och överföring av den, ersättningsperiod, finansiering, det maximala ersättningsbeloppet och övriga ersättningsvillkor. Verkställigheten av ersättningen förutsätter en mycket detaljerad reglering på förordningsnivå.

9 §. Ersättning för icke-produktiva investeringar. I paragrafen föreskrivs om ersättningen för icke-produktiva investeringar. Ersättningen för icke-produktiva investeringar är avsedd att främja vattenskyddet, jordbruksnaturens mångfald, begränsningen av växthusgasutsläppen och anpassningen till klimatförändringen. Enligt 1 mom. kan ersättning för icke-produktiva investeringar beviljas en jordbrukare, en registrerad förening eller en i 12 kap. i vattenlagen avsedd vattenrättslig sammanslutning för en våtmarksinvestering. Våtmarksinvesteringens areal ska vara minst 0,3 hektar. Föremålet för ersättning för icke-produktiva investeringar ska vara i ersättningsökandens besittning under hela investeringsprojektet.

Enligt 2 mom. är ett villkor för ersättningen för icke-produktiva investeringar att det i fråga om skötseln av investeringsobjektet ingår ett i 5 § 1 mom. 2 punkten avsett miljöavtal. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 9 § 2 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

Enligt 3 mom. ska i fråga om våtmarksinvesteringar företas ett administrativt kontrollbesök som avses i 20 § 5 mom. i verkställighetslagen, om detta inte är uppenbart onödigt.

Enligt 4 mom. finns bestämmelser om användning av ersättningen för att anskaffa varor och tjänster och om upplåtande på entreprenad i lagstiftningen om offentlig upphandling. Kravet följer av Europeiska unionens lagstiftning. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 9 § 3 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om villkoren för beviljande av ersättning för icke-produktiva investeringar, finansiering, ersättningsbelopp och övriga villkor för ersättningen utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 9 § 4 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

10 §. Ersättning för jordbruksrådgivningstjänster. Enligt det föreslagna 1 mom. kan ersättning för jordbruksrådgivningstjänster beviljas för rådgivning som avses i artiklarna 15 och 78.3 i förordningen om strategiska planer. Enligt artikel 15 i förordningen om strategiska planer ska medlemsstaterna i sina strategiska planer inbegripa tjänster som innebär att jordbrukare och

andra stödmottagare kan få råd om skötsel av mark och gårdsbruksenheter. Jordbruksrådgivningstjänsterna ska omfatta de ekonomiska, miljömässiga och sociala dimensionerna, med beaktande av befintliga jordbruksmetoder, och tillhandahålla aktuella tekniska och vetenskapliga uppgifter som tagits fram genom forsknings- och innovationsprojekt, inbegripet vad gäller tillhandahållande av kollektiva nyttigheter. I artikel 15.2 andra stycket i förordningen om strategiska planer föreskrivs det heltäckande om vilka olika delområden jordbruksrådgivningstjänsterna minst ska omfatta. I artikel 78.3 i förordningen om strategiska planer föreskrivs det att stöd för rådgivningstjänster endast får beviljas för rådgivningstjänster som uppfyller kraven i artikel 15.3.

Enligt 2 mom. betalas ersättningen till en rådgivare som är godkänd i enlighet med verkställighetslagen eller, om rådgivaren är anställd hos någon, till rådgivarens arbetsgivare. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 10 § 3 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om villkoren för beviljande och utbetalning av ersättning för jordbruksrådgivningstjänster, ersättningsbelopp, rådgivningens innehåll, finansieringen och grunderna för bestämmande av ersättningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §. Villkor för utbetalning av ersättning. Bestämmelserna i verkställighetslagen avses bli tillämplade på utbetalningen av ersättning. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om utbetalning av ersättningar endast till den del detta behövs med beaktande av verkställighetslagens bestämmelser. Förbindelse- och avtalsperioden för miljöersättningen och ersättningen för ekologisk produktion är fem år. Enligt 1 mom. ska utbetalning av dessa ersättningar sökas årligen i Livsmedelsverkets nättjänst. Som ersättning för icke-produktiva investeringar samt miljöersättning som betalas på basis av miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter och miljöavtal om bevarande av lantrasers genom ska enligt förslaget betalas högst den andel av de godtagbara kostnaderna enligt betalningsansökan som motsvarar beloppet av den beviljade ersättningen. Bestämmelsen överensstämmer till sitt innehåll med 11 § 1 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

I 2 mom. föreskrivs om villkoren för utbetalning av ersättningen för jordbruksrådgivningstjänster. Rådgivaren ska för det första överlämna till närings-, trafik- och miljöcentralen en förhandsanmälan om rådgivning, alldeles som nu. Ett annat villkor för ersättningen för jordbruksrådgivningstjänster är dels att den som fått rådgivning har bestyrkt att rådgivningstjänsten har genomförts, dels att en tillräcklig utredning om rådgivningshändelsen och innehållet i den rådgivning som getts lämnas och att ersättningen söks inom tre månader från förhandsanmälan. Med avvikelse från vad som föreskrivs i gällande lag ska ersättningen sökas inom tre månader från att förhandsanmälan har överlämnats i stället för inom den nuvarande tidsgränsen sex månader. Förslaget är motiverat därför att det på så sätt bättre kan följas att anslaget för ersättningen för jordbruksrådgivningstjänster räcker till och säkerställas att så många gårdsbruksenheter som möjligt blir delaktiga av rådgivningstjänster.

I 3 mom. föreskrivs om minimibeloppet av ersättning som betalas ut. Den minsta skiftesstorlek för vilken ersättningar enligt denna lag kan betalas föreslås vara 0,05 hektar. Ett villkor för utbetalning av ersättning är att beloppet av den ersättning som ska betalas ut för förbindelse-, avtals- eller ersättningsåret är minst 100 euro per ersättningsmottagare och enskild ersättning. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll för minimibeloppets del 11 § 3 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

I 4 mom. föreskrivs om villkoren för utbetalning av ersättningar som Europeiska unionen delfinansierar och som omfattas av det integrerade administrations- och kontrollsystemet. I dagsläget finns det i Europeiska unionens lagstiftning bestämmelser om tidsgränser och villkor för utbetalningar i artikel 75 i den gällande horisontella förordningen, där utgångspunkten är att kontrollerna av om stöd villkoren är uppfyllda ska ha avslutats innan utbetalningar börjar göras. I artikel 44.2 i den horisontella förordning som gäller under den kommande perioden föreskrivs det att utbetalningar görs tidigast den 1 december och senast den 30 juni påföljande kalenderår, men att utbetalningar av förskott på upp till 75 procent är möjliga före den 1 december när det gäller delfinansierade stöd. I den nya horisontella förordning som blir tillämplig vid ingången av år 2023 föreskrivs det inte längre om villkor för påbörjande av utbetalningar, därför föreslås i denna lag bli föreskrivet om dem så att det är möjligt att säkerställa villkoren för ekonomisk förvaltning samt lagligheten och korrektheten i de utgifter som rapporteras till kommissionen. I momentet föreskrivs att de administrativa kontroller som avses i 20 § i verkställighetslagen ska ha utförts i fråga om de kontrollerbara stöd villkoren för ersättningsformer som avses i 3 § 1 mom. 1 och 2 punkten innan förskott eller den första posten har betalats ut. I fråga om arealbaserade stöd ska de preliminära resultaten av arealmonitorering vara färdiga för gårdsbruksenhetsens vidkommande innan förskottet betalas ut, och de slutliga resultaten ska vara färdiga innan den första posten betalas ut. Tillsynen på plats ska vara slutförd för gårdsbruksenhetsens vidkommande innan den första posten betalas ut. Detta betyder att det är möjligt att betala förskott till gårdar som är föremål för tillsyn på plats, även om tillsynen ännu inte har slutförts.

I 5 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om villkoren för utbetalning av ersättning.

Enligt 6 mom. får närmare bestämmelser om de grunder som ska användas vid beräkning av den nedre gränsen för ersättningen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Enligt 7 mom. får närmare föreskrifter om förfarandet för ansökan om ersättning och om förhandsanmälan om rådgivning meddelas av Livsmedelsverket. Bemyndigandet för Livsmedelsverket (det utbetalande organet) att meddela föreskrifter behövs därför att förfarandet för ansökan om ersättning i praktiken förutsätter att mer detaljerade föreskrifter meddelas inom de gränser som anges i den nationella lagstiftningen och i Europeiska unionens lagstiftning.

12 §. Ändring, anpassning och överföring av förbindelser och avtal. I paragrafen föreskrivs om ändring, anpassning och överföring av förbindelser och avtal. Enligt 1 mom. kan en förbindelse samt de miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1–3 och 6 punkten ändras under förbindelse- och avtalsperioden. En förbindelse om ekologisk produktion som gäller ekologisk växtproduktion kan enligt förslaget ändras så att den gäller ekologisk husdjursproduktion. En förbindelse om ekologisk husdjursproduktion kan ändras så att den gäller ekologisk växtproduktion, om den ekologiska husdjursproduktionens krav på antal djurenheter inte längre är uppfyllt. Till denna del motsvarar bestämmelsens innehåll 12 § 1 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare. Ersättningsmottagaren ska iaktta den ändrade förbindelsen och det ändrade avtalet tills den ursprungliga förbindelsen och det ursprungliga avtalet upphör att gälla.

Enligt 2 mom. kan den areal som omfattas av en förbindelse som avses i 5–7 § och de miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1–3 punkten under förbindelse- och avtalsperioden ändras utifrån tillsyn, uppdateringar av åkerskiftesregistret och en ansökan som ersättningsmottagaren har gjort. Den areal som omfattas av ett avtal enligt 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten och avtalsvillkoren kan ändras utifrån ett administrativt kontrollbesök som avses i 20 § 5 mom. i verkställighetslagen. Närmare bestämmelser om ändring av ovannämnda förbindelser och avtal får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 3 mom. får en åtgärdsplan för upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter eller för bevarande av lantrasers genom ändras.

I 4 mom. föreskrivs om överföring av förbindelser och avtal. Om en ersättningsmottagare till någon annan överför en förbindelse som avses i 5 eller 6 § eller ett miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1–3 punkten eller areal som dessa gäller, får den som får överföringen fortsätta att iaktta förbindelsen eller miljöavtalet eller en del av dem under den återstående förbindelse- eller avtalsperioden. Om den som får överföringen inte fortsätter att iaktta förbindelsen eller miljöavtalet, förfaller förbindelsen eller avtalet. Då krävs det inte att den ersättningsmottagare som överfört förbindelsen eller avtalet återbetalar ersättning som redan har betalats ut. Ersättningsmottagaren kan enligt förslaget överföra en förbindelse som avses i 7 § eller ett miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 6 punkten, om besittningen av hela gårdsbruksenheten samtidigt överförs till någon annan. Överföring av en förbindelse eller ett miljöavtal eller en del av dem ska sökas inom 15 arbetsdagar från det att ägande- eller besittningsrätten till den areal eller de djur som dessa gäller har överförts.

Enligt 5 mom. får en förbindelse och ett miljöavtal på det sätt som anges i artikel 70.7 i förordningen om strategiska planer anpassas för att beakta ändringar i den lagstiftning som gäller villkoren för ersättningen i fråga. Om ersättningsmottagaren inte godkänner anpassningen, förfaller förbindelsen eller miljöavtalet utan att ersättning som redan har betalats ut återkrävs. Till sitt innehåll i sak överensstämmer momentet med gällande lagstiftning.

I 6 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser. Enligt förslaget får närmare bestämmelser om villkoren för ändring, överföring och anpassning av en förbindelse eller ett avtal utfärdas.

13 §. Upphörande av förbindelser och avtal. I paragrafen föreskrivs om upphörande av förbindelser och avtal som avses i den föreslagna lagen. Enligt 1 mom. förfaller en förbindelse eller ett miljöavtal som avses i lagen, om djurantalet eller den ersättningsberättigande arealen på grund av en överföring av förbindelsen eller miljöavtalet blir mindre än det minimiantal eller den minimiareal som krävs. Momentet motsvarar till sitt innehåll gällande lagstiftning.

I 2 mom. föreskrivs om frånträdande av förbindelser och miljöavtal under deras giltighetstid. Frånträdande är enligt förslaget möjligt i situationer som innebär sådan force majeure eller sådana exceptionella omständigheter som avses i artikel 3 i den horisontella förordningen. Innehållet i begreppen force majeure och exceptionella omständigheter bestäms i enlighet med Europeiska unionens lagstiftning och rättspraxis för den. Som force majeure kan betraktas till exempel en rovdjursskada som inverkar väsentligt på genomförandet av en förbindelse eller ett miljöavtal och som är plötslig och oförutsedd. En rovdjursskada kan anses vara oförutsedd exempelvis i situationer där det rovdjur eller den flock som orsakat skadan har rört sig i området på ett oförutsett och atypiskt sätt.

I 3 mom. föreskrivs om hävning av miljöavtal. Ett miljöavtal kan hävas, om ersättningsmottagaren har hemlighållit någon omständighet av väsentlig betydelse med avseende på avtalet eller lämnat en väsentligen oriktig uppgift om en sådan omständighet, eller om ersättningsmottagaren eller gårdsbruksenhetens senare ägare, till vilken avtalet har överförts, i väsentlig grad bryter mot avtalsvillkoren. Ett miljöavtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet eller om skötsel av våtmarker kan hävas, om den areal som avtalet gäller inte uppfyller villkoren för beviljande av ersättning. Om ett miljöavtal hävs, ska den ersättning som på basis av avtalet betalats ut återkrävas för hela avtalsperioden.

Enligt 4 mom. tillämpas verkställighetslagen i övrigt på återkrav, om en förbindelse eller ett avtal upphör.

I 5 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om villkoren för upphörande av förbindelser eller avtal.

14 §. Överföring av en rätt enligt stödbeslut om ersättning för icke-produktiva investeringar. Enligt 14 § får en rätt till ersättning som följer av ett beslut om ersättning för icke-produktiva investeringar överföras till någon annan, om villkoren för beviljande av ersättning uppfylls och den som får överföringen uppfyller de förutsättningar som gäller ersättningsmottagare. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen 14 § i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

15 §. Förvägran av ersättning. I paragrafen föreskrivs om förvägran av ersättning. Enligt 1 mom. behöver ersättning inte beviljas och en förbindelse enligt 5 eller 6 § och ett miljöavtal enligt 5 § 1 mom. behöver inte godkännas, om förhållanden eller åtgärder, i syfte att få ersättning, har getts en sådan form som inte motsvarar sakens egentliga natur eller syfte. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen 15 § 1 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

Enligt 2 mom. ska ersättning som har betalats ut på basis av en förbindelse och ett miljöavtal återkrävas för hela förbindelse- och avtalsperioden, om de villkor enligt vilka ersättning beviljas inte alls har blivit uppfyllda under hela förbindelse- och avtalsperioden. Återkrav ska göras i bland annat sådana situationer där den areal som en miljöförbindelse gäller inte är jordbruksmark,

I 3 mom. föreskrivs om följderna i vissa situationer av att en förbindelse och ett miljöavtal har frånträtts. En ny förbindelse eller ett nytt miljöavtal kan inte ingås, om ersättningsmottagaren under pågående förbindelse- eller avtalsperiod har frånträtt en motsvarande förbindelse eller ett motsvarande avtal och det inte har gått två år sedan frånträdet. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen 15 § 1 mom. i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare.

Enligt 4 mom. kan ett nytt miljöavtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet eller om skötsel av våtmarker inte ingås, om det i samband med tillsyn har uppdagats att ersättningsmottagaren i väsentlig grad under de två avtalsår som föregått ansökan om ersättning har låtit bli att iakttä ersättningsvillkor som grundar sig på ett motsvarande avtal. Om bristande efterlevnad av ersättningsvillkoren har skett tidigare än under de två föregående avtalsåren, är det dock möjligt att ingå ett nytt miljöavtal. Det är därmed i praktiken fråga om en två år lång karenstid som börjar räknas från en sådan väsentlig bristande efterlevnad av villkoren som konstaterats vid tillsyn.

I 5 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om grunderna för förvägran och om uteslutande från ersättningssystemet.

7.3 Lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens tillämpningsområde. Enligt det föreslagna 1 mom. tillämpas lagen på verkställigheten av ärenden som gäller de stöd som avses i lagen om direktstöd till jordbrukare, lagen om

nationella stöd och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling. Enligt lagen om direktstöd till jordbrukare är det möjligt att bevilja bland annat grundläggande inkomststöd, inkomststöd för unga jordbrukare, stöd för miljösystem och produktionskopplade inkomststöd.

Enligt 2 mom. tillämpas på förvaltningen av de planer och medel som hänför sig till stöd som avses i lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling lagen om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken (/), nedan *planförvaltningslagen*. Ett förslag till sistnämnda lag ingår i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken och om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023–2027 samt till vissa lagar som har samband med dem. Den propositionen kommer att föreläggas riksdagen under höstsessionen 2022. I planförvaltningslagen föreslås samlade bestämmelser om omständigheter som hänför sig till utarbetande, genomförande, utvärdering och uppföljning av den strategiska planen och om rapportering som hänför sig till den samt bland annat om anknytande myndighetsuppgifter.

2 §. Tillämpning av lagen i landskapet Åland. Enligt 2 § tillämpas lagen i landskapet Åland på verkställigheten av de stöd som avses i lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om nationella stöd, om ärendet enligt självstyrelselagen för Åland hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 27 § 15 punkten i självstyrelselagen för Åland hör till rikets lagstiftningsbehörighet ärenden som gäller priset på lantbruks- och fiskeriprodukter samt främjande av export av lantbruksprodukter. Denna punkt i självstyrelselagen har av hävd tolkats så att till rikets lagstiftningsbehörighet hör Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare som finansieras genom EGFJ samt de stöd som beviljas i södra Finland enligt lagen om nationella stöd. Däremot hör de stödsystem som delfinansieras genom Ejflu till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet, vilket betyder att verkställighetslagen inte tillämpas på ersättningar som beviljas enligt lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling.

3 §. Förhållande till annan lagstiftning. Enligt 1 mom. tillämpas verkställighetslagen på verkställigheten av stöd som helt eller delvis finansieras av medel från Europeiska unionen, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning. Inom sektorn för jordbruk och landsbygdsutveckling består Europeiska unionens lagstiftning nästan i sin helhet av förordningar som antingen parlamentet eller rådet har antagit eller av genomförandeförordningar eller delegerade förordningar som kommissionen har antagit; dessa är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna. Förslaget överensstämmer med 3 § i gällande verkställighetslag.

Enligt 2 mom. tillämpas lagen om direktstöd till jordbrukare, lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling och lagen om nationella stöd, om de avviker från bestämmelserna i verkställighetslagen. Det föreslagna momentet är närmast informativt, eftersom det enligt de allmänna rättsprinciperna förhåller sig så att bestämmelser i speciallagar tillämpas i stället för bestämmelser i allmänna lagar, om de avviker från varandra.

4 §. Definitioner. De definitioner som behövs i lagen föreslås ingå i 4 §. I den mån motsvarande definitioner föreslås i annan lagstiftning, till exempel i lagen om direktstöd till jordbrukare, motsvarar de föreslagna definitionerna i olika lagar varandra.

Enligt 1 punkten avses med den horisontella förordningen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013.

Enligt 2 punkten avses med förordningen om strategiska planer Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som

medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013.

Med förordningen om ansökningssystem avses enligt 3 punkten kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1173 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet i den gemensamma jordbrukspolitiken.

Enligt 4 punkten avses med förordningen om kvalitetsbedömning kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1172 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet inom den gemensamma jordbrukspolitiken samt tillämpningen och beräkningen av administrativa sanktioner för grundvillkor.

Enligt 5 punkten avses med förordningen om ekonomisk förvaltning kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/128 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, räkenskapsavslutning, kontroller, säkerheter och öppenhet.

Med budgetförordningen anses enligt 6 punkten Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012.

Enligt 7 punkten avses med den allmänna dataskyddsförordningen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Enligt 8 punkten avses med villkorlighet villkorlighetskraven i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen. (I Europeiska unionens förordningar benämns villkorligheten grundvillkor.)

2 kap. Myndigheternas uppgifter och behörighet. I 2 kap. sammanförs bestämmelser om olika myndigheters uppgifter och behörighet när det gäller bland annat utveckling och verkställighet av stödssystem, beviljande av stöd och utförande av tillsyn samt myndigheternas regionala behörighet. Beviljandet av stöd inbegriper också utbetalning av stöd utgående från ansökan om stödutbetalning och beslut om beviljandet. De föreslagna paragraferna motsvarar till sitt sakinhåll i stor utsträckning gällande lagstiftning om olika myndigheters uppgifter och behörighet, och avsikten är inte att ändra de behörighetsförhållanden mellan myndigheterna som råder enligt gällande lagstiftning.

5 §. Jord- och skogsbruksministeriet. Enligt den föreslagna 5 § ansvarar jord- och skogsbruksministeriet för den allmänna styrningen och utvecklingen av förvaltningen av jordbruksstöd, alldeles som nu. Dessutom ansvarar ministeriet för beredningen av de olika stödssystemen och den strategiska planen, planeringen av användningen av medel samt uppföljningen av genomförandet och effekterna av den strategiska planen. En bestämmelse vars innehåll motsvarar denna bestämmelse i sak finns i 5 § i gällande verkställighetslag, och de uppgifter som nu föreslås för jord- och skogsbruksministeriet hör redan för närvarande till ministeriet.

6 §. Livsmedelsverket. I 6 § föreskrivs om Livsmedelsverkets uppgifter. Bestämmelser om Livsmedelsverkets uppgifter, till exempel om dess verksamhet som utbetalande organ, finns dessutom i den föreslagna planförvaltningslagen, som ingår i den ovannämnda propositionen med förslag till lagar om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken och om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023–2027 samt till vissa lagar som har samband med dem. Enligt 1 mom. svarar Livsmedelsverket för planeringen, genomförandet, utvecklandet och uppföljningen av verkställigheten av stödsystemen och för Fastlandsfinlands del av den strategiska planen samt för en ändamålsenlig förvaltning av och tillsyn över användningen av medel, alldeles som nu. Enligt artikel 9.1 andra stycket i den horisontella förordningen får de utbetalande organen delegera utförandet av sina uppgifter, med undantag för utbetalning. Därför föreslås i lagen en bestämmelse om att Livsmedelsverket styr och övervakar verkställigheten av stödsystemen samt styr och övervakar övriga myndigheter då dessa sköter uppdrag som med stöd av artikel 9.1 andra stycket i den horisontella förordningen hör till det utbetalande organets ansvarsområde. Livsmedelsverket ska i egenskap av utbetalande organ exempelvis utföra kvalitetskontroll i enlighet med bilaga I till förordningen om utbetalande organ när det gäller uppdrag som de aktörer till vilka uppgifter har delegerats utför. Livsmedelsverket svarar dessutom för kontroll och godkännande av utgifter som hänförs sig till stödet, för utbetalningar och för andra administrativa uppgifter som hänförs sig till stödsystemen. Det föreslås dessutom att Livsmedelsverket ska svara för de årliga kvalitetsbedömningar som anges i artiklarna 68.3, 69.6 eller 70.2 i den horisontella förordningen och för överlämnande till kommissionen av resultatet av dem samt för de prestationsrapporter som årligen ska överlämnas till kommissionen.

Merparten av stöden till jordbruket beviljas på antingen kommun- eller regionförvaltningsnivå. En del undantag från detta förekommer emellertid så att Livsmedelsverket har fattat beslut om beviljande av vissa stöd och ersättningar. I 2 mom. föreslås därför att det i överensstämmelse med nuläget ska föreskrivas att Livsmedelsverket för det första ska besluta om det transportbidrag och det stöd för tjänster inom husdjursskötsel som avses i 6 § 2 punkten i lagen om nationella stöd. Transportbidrag har beviljats till exempel för transport av kött och mjölk i vissa områden där nordligt stöd betalas. Livsmedelsverket ska enligt förslaget dessutom besluta om de miljöersättningar enligt 5 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling där ersättningen grundar sig på ett miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter eller ett miljöavtal om bevarande av lantrasers genom. På handläggningen av ärenden och tillsynen vid Livsmedelsverket tillämpas verkställighetslagen.

Enligt det föreslagna 3 mom. beslutar Livsmedelsverket om behållande av belopp som avses i artiklarna 56.3 och 86 i den horisontella förordningen. Förslaget motsvarar i sak 6 § 3 mom. i gällande verkställighetslag. Enligt artikel 56.1 i den horisontella förordningen ska stöd som medlemsstaterna har återkrävt hos stödmottagare betalas till det utbetalande organet med ränta och bokföras av det utbetalande organet som inkomster avsatta för EGFJ den månad då de faktiskt tas emot. Enligt artikel 56.3 i den horisontella förordningen får den berörda medlemsstaten behålla 20 procent av de inkasserade beloppen som schablonersättning för kostnader för indrivning, utom i de fall där det rör sig om bristande efterlevnad som kan tillskrivas den berörda medlemsstatens administrativa myndigheter eller andra av medlemsstatens offentliga organ. Artikel 86 i den horisontella förordningen åter gäller medlemsstaternas möjlighet att behålla belopp som frigörs till följd av administrativa påföljder gällande villkorlighet och den anknytande möjligheten att behålla 25 procent av de belopp som frigörs genom minskningar och uteslutningar som hänförs sig till villkorlighet. Ovannämnda möjligheter att behålla belopp är i bruk även nu, och förfarandet anses alltjämt vara ändamålsenligt. De ovannämnda förfarandena medför kostnader för medlemsstaterna i form av bland annat uppbyggnad av informationssystem, och Europeiska unionens lagstiftning innehåller ingen möjlighet att använda medel från EGFJ

eller ens att behålla sådana medel för att användas till utgifter för förvaltningskostnader annat än med stöd av de två ovannämnda, noggrant avgränsade specialbestämmelserna.

7 §. Närings-, trafik- och miljöcentralen. I 1 mom. föreskrivs på motsvarande sätt som nu om beviljande av sådana stöd och ersättningar för vars del beslut fattas av närings-, trafik- och miljöcentralerna. Beviljandet av nämnda stöd och ersättningar är en uppgift som redan nu hör till närings-, trafik- och miljöcentralerna, även om benämningarna på vissa ersättningar är andra än i gällande lagstiftning. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska för det första besluta om beviljande av de stöd för lagring av trädgårdsprodukter, stöd för lagring av skogsbär och skogssvamp, stöd för växthusproduktion, stöd för renhushållning och stöd för biodling som avses i lagen om nationella stöd. Dessutom ska närings-, trafik- och miljöcentralen besluta om beviljande av ersättningar som beviljas enligt lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling, det vill säga miljöavtal om upprätthållande av en ursprungssort, ersättning för jordbruksrådgivningstjänster, ersättning för ekologisk produktion samt ersättning för icke-produktiva investeringar. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska vidare besluta om beviljande och överföring av de miljöavtal som avses i 5 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling och av de förbindelser om ekologisk produktion som avses i 6 § i den lagen samt om sådana miljöavtals och förbindelsers upphörande under pågående avtals- eller förbindelseperiod. Ur närings-, trafik- och miljöcentralens nuvarande uppgifter utgår sådana uppgifter som anknyter till stödrättigheter, eftersom stödrättigheterna slopas inför den kommande finansieringsperioden.

Enligt 2 mom. ska närings-, trafik- och miljöcentralen dessutom kontrollera och övervaka stöden, ersättningarna och villkorligheten samt utföra kvalitetsbedömning så som föreskrivs i verkställighetslagen. Bestämmelser om dessa uppgifter för närings-, trafik- och miljöcentralen föreslås i 20, 21 och 26 § i verkställighetslagen.

8 §. Regionförvaltningsverket. Enligt 8 § övervakar regionförvaltningsverket villkorligheten så som föreskrivs i verkställighetslagen. Regionförvaltningsverkens länsveterinärer har bland annat tillsyn över efterlevnaden av livsmedelslagen, djursjukdomslagen och djurskyddslagen för villkorlighetens del. Närmare bestämmelser om regionförvaltningsverkens uppgifter som gäller tillsyn över villkorlighet föreslås i 26 §.

9 §. Statens ämbetsverk på Åland. I 9 § föreskrivs om uppgifterna för Statens ämbetsverk på Åland till den del stödsystemen faller inom rikets behörighet. Enligt förslaget ska Statens ämbetsverk på Åland alldeles som nu besluta om beviljande av stöd för lagring av trädgårdsprodukter, stöd för växthusproduktion och stöd för biodling vilka beviljas enligt lagen om nationella stöd. I Fastlandsfinland hör motsvarande uppgifter till närings-, trafik- och miljöcentralerna. Statens ämbetsverk på Åland kommer inte längre att sköta uppgifter som anknyter till stödrättigheter, eftersom stödrättigheterna slopas inför den kommande finansieringsperioden.

Enligt 2 mom. ska Statens ämbetsverk på Åland dessutom i landskapet Åland kontrollera och övervaka stöden och villkorligheten samt utföra kvalitetsbedömning så som föreskrivs i verkställighetslagen. Uppgifter som anknyter till övervakning av stöd och villkorlighet (det vill säga de nuvarande tvärvillkoren) hör redan nu till Statens ämbetsverk på Åland. I 20, 21 och 26 § i verkställighetslagen föreslås det bli föreskrivet om de i momentet avsedda uppgifter som Statens ämbetsverk på Åland ska sköta.

10 §. Kommunen. I 1 mom. föreslås bestämmelser om kommunens uppgifter i samband med beviljande av stöd och ersättningar samt övriga uppgifter med anknytning till stödsystem, alldeles som nu. Beviljandet av stöd och ersättningar som avses i momentet och de övriga uppgifter som avses i momentet är redan uppgifter som kommunerna sköter, så till denna del föreslås det inte att kommunerna åläggs nya uppgifter. Den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten ska

för det första besluta om beviljande av grundläggande inkomststöd, omfördelningsinkomststöd, inkomststöd för unga jordbrukare, stöd för miljösystem och produktionskopplade inkomststöd (bidrag för dikor, bidrag för mjölkkor, bidrag för tjurar, bidrag för nötkreatur i yttre skärgården, bidrag för slaktkvigor, bidrag för tackor, bidrag för hongetter, bidrag för slaktlamm och slaktkillingar, bidrag för stärkelsepotatis och bidrag för specialväxter) samt stöd vid störningar på marknaden; dessa stöd beviljas jordbrukare enligt lagen om direktstöd till jordbrukare. Den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten ska dessutom besluta om beviljande av stöd som avses i lagen om nationella stöd. Undantag från detta är stöd för lagring av trädgårdsprodukter, stöd för lagring av skogsbär och skogssvamp, stöd för växthusproduktion, stöd för renhushållning och stöd för biodling, vilka närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om så som sägs ovan, samt transportbidrag och stöd för tjänster inom husdjursskötsel, vilka Livsmedelsverket beslutar om. Den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten beslutar enligt förslaget också om beviljande av miljöersättning, ersättning för djurens välbefinnande och kompensationsersättning, med undantag för de miljöersättningar som Livsmedelsverket eller närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar. Den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten beslutar dessutom om överföring och delning av referenskvantiteterna för från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfåhushållning. Den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten ska enligt förslaget i likhet med nu besluta också om den skyldighet att återställa permanent gräsmark som avses i lagen om direktstöd till jordbrukare. Ur kommunens uppgifter utgår de uppgifter som anknyter till stödrättigheter, eftersom stödrättigheterna slopas inför den kommande finansieringsperioden.

Enligt 2 mom. ska kommunen dessutom utföra administrativa kontroller och bedöma påföljder i fråga om villkorlighet vid administrativa kontroller så som nedan föreskrivs i verkställighetslagen. Kommunen utför administrativa kontroller enligt 20 § i verkställighetslagen i samband med behandlingen av ansökningar. En del av villkorlighetskraven går att kontrollera administrativt på basis av ansökningsuppgifter. Därför föreslås det att kommunen ska ha rätt att bedöma försummelser av villkorligheten och påföra påföljder i fråga om vissa villkorlighetskrav. Sådana är i synnerhet vissa villkor med anknytning till krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden, såsom det krav som gäller icke-produktiv mark, och till vissa delar de villkorlighetskrav som anknyter till växtskyddsmedel. I fråga om dessa villkorlighetskrav som kontrolleras administrativt på basis av ansökningsuppgifterna bedömer kommunen försummelsen och föreslår en påföljdsprocent. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska även i fortsättningen bestämma den slutliga påföljdsprocenten i fråga om villkorlighet, i enlighet med förslaget i 26 § 3 mom. i verkställighetslagen.

Enligt 3 mom. ska vad som i lagen föreskrivs om kommuner gälla också samkommuner och sådana samarbetsområden som avses i lagen om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna (210/2010). Samarbetsområdena inledde sin verksamhet senast vid ingången av år 2013.

11 §. Myndighetens regionala behörighet. I 12 § föreslås sådana samlade bestämmelser om myndigheternas regionala behörighet som överensstämmer med nuläget. I 1 mom. anges huvudregeln, enligt vilken den myndighet på vars område gårdsbruksenhetens driftscentrum ligger är behörig. Om gårdsbruksenheten inte har något driftscentrum, är den myndighet behörig på vars område merparten av gårdsbruksenhetens åkrar finns. Förslaget motsvarar 12 § 1 mom. i gällande verkställighetslag.

För vissa stöds vidkommande avgörs myndighetens regionala behörighet på ett sätt som avviker från ovannämnda huvudregel, och bestämmelser om dessa situationer föreslås i 2 mom. Om det är fråga om en icke-produktiv investering, är den myndighet inom vars verksamhetsområde investeringen genomförs behörig. Avgörande i fråga om stödet för lagring av skogsbär och

skogssvamp är var lagret finns, och avgörande i fråga om stödet för biodling är var biodlarens verksamhetsställe finns. Om ett miljöavtal söks av en registrerad förening eller en vattenrättslig sammanslutning, är den behöriga myndigheten enligt förslaget den inom vars verksamhetsområde det område som avtalet gäller finns. Förslaget motsvarar de nuvarande grunderna för fastställande av regional behörighet.

Enligt 3 mom. ska Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland liksom nu vara behörig myndighet i ärenden som gäller stöd för renhushållning. Enligt lagen om nationella stöd kan stöd per djur till dem som bedriver renhushållning betalas på basis av antalet livrenar, och koncentrationen av beviljandet av stöd som betalas på basis av antalet livrenar till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland har ansetts vara motiverad för det första av enhetlighetsskäl, eftersom Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland har hand om beviljandet av andra stöd och ersättningar som gäller renhushållning. Det sker med stöd av 49 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärningar (986/2011) och 11 § i lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen (987/2011). Förslaget är motiverat också med avseende på förvaltningens effektivitet och personalresurser, eftersom över 90 procent av det sammanlagda beloppet av stöd för livrenar beviljas inom Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lapplands verksamhetsområde. Där finns också aningen över 90 procent av de omkring 940 stödsökandena.

Enligt 4 mom. kan en kommun och en närings-, trafik- och miljöcentral av synnerligen vägande skäl överföra ett ärende till en annan kommun eller en annan närings-, trafik- och miljöcentral för avgörande. Den föreslagna bestämmelsen är ny. Att foga den till lagen är dock motiverat därför att det i praktiken har förekommit fall där en kommun eller en närings-, trafik- och miljöcentral har varit jävig att avgöra en ansökan om stöd eller en omprövningsbegäran som gällt ett stödbeslut. I praktiken har det i dessa fall inofficiellt överenskommits med en annan kommun eller en annan närings-, trafik- och miljöcentral om att överföra behandlingen av ärendet, varpå den andra myndigheten har avgjort ärendet.

3 kap. Förfarande vid ansökan om stöd. I 3 kap. föreslås samlade bestämmelser om förfarandet vid ansökan om stöd.

12 §. Ansökan om stöd. I 1 mom. föreskrivs om elektronisk ansökan om stöd. Ansökan om stöd görs elektroniskt i en nättjänst som utgör en del av livsmedelsförvaltningens informationsresurs, som avses i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs. Med ansökan om stöd avses här utöver stödansökan också ansökan om utbetalning. Enligt förslaget identifieras sökanden eller sökandena genom stark autentisering på det sätt som föreskrivs i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009). Vad som i verkställighetslagen föreskrivs om ansökan om stöd gäller även anmälan som gäller stöd. Elektronisk ansökan om stöd gäller stöd och ersättningar som Europeiska unionen finansierar helt eller delfinansierar, lika väl som nationellt finansierade stöd. Elektronisk ansökan om stöd i en nättjänst är redan det huvudsakliga ansökningssättet; vid till exempel den samlade stödansökan våren 2022 ansökte litet över 95 procent av de stödsökande om stöd på elektronisk väg. Enligt Europeiska unionens lagstiftning är det elektroniska systemet för stödansökan en del av det integrerade administrations- och kontrollsystemet, och ansökan ska årligen lämnas in inom den tidsfrist som medlemsstaten har bestämt. När det gäller stöd till jordbrukare söks arealbaserat stöd genom en så kallad geospatial ansökan som avses i artikel 66.1 b i den horisontella förordningen, varvid stödsökanden geospatialt uppger de arealer för vilka stöd söks. Också systemet för ansökan om djurstöd ska vara elektroniskt.

Enligt 2 mom. svarar sökanden för ansökan om stöd och för att uppgifterna i den är fullständiga och felfria. Om en ansökan om stöd gäller en gårdsbruksenhet som innehas av flera än en fysisk

eller juridisk person tillsammans, ska alla innehavare av gårdsbruksenheten liksom nu vara solidariskt ansvariga för ansökan och för att uppgifterna i den är fullständiga och felfria. Också artikel 6 i förordningen om ansökningssystem utgår från att stödsökanden alltid ansvarar för uppgifterna i stödansökan.

Enligt 3 mom. får Livsmedelsverket med avvikelse från 1 mom. meddela en föreskrift om att stöd ska sökas på något annat sätt än i det elektroniska systemet, om detta är nödvändigt i och med att verkställigheten av stödsystemet är brådskande eller antalet ansökningar som gäller ett enskilt stödsystem är litet eller av någon annan därmed jämförbar särskild orsak. Att ansöka om stöd på pappersblanketter kan vara befogat till exempel när det är fråga om ett stödsystem med få stödsökande (exempelvis det nationella stödet för lagring av skogsbär och skogssvamp) eller när det av resursskäl inte är lönsamt att bygga in en elektronisk stödansökan i informationssystemet. Och i fråga om så kallade krisstöd som behöver verkställas snabbt och där tidsfönstret för att verkställa ett nytt temporärt stödsystem är mycket snävt tilltaget är det inte nödvändigtvis möjligt från resurs- och tidtabellssynpunkt att bygga in en elektronisk ansökan i informationssystemet.

Livsmedelsverket får enligt det föreslagna 4 mom. meddela föreskrifter om stödansökans form, om uppgifter som ska fogas till ansökningar och anmälningar om stöd, om andra utredningar som stödsökandena eller stödmottagarna förutsätts ge in samt om en tidsfrist för att ändra uppgifter som ingår i en ansökan. Livsmedelsverket meddelar dessutom närmare föreskrifter om tidsfrister för inlämnande av ansökningar om stöd samt andra utredningar. Detta överensstämmer med gällande lagstiftning. Även i nuläget meddelar Livsmedelsverket föreskrifter till exempel om tidsfrister för ansökan om stöd. Det är ändamålsenligt och motiverat att behörigheten att meddela föreskrifter tilldelas Livsmedelsverket, som är utbetalande organ enligt artikel 9 i den horisontella förordningen. Dessutom avgränsar den horisontella förordningen och i synnerhet förordningen om ansökningssystem, i vilken det föreskrivs i detalj till exempel om uppgifter som ska ingå i ansökan, bemyndigandet att meddela föreskrifter till omständigheter som är att betrakta som tekniska. Livsmedelsverket har särskild sakkunskap beträffande stödansökning och annan stödverkställighet. Dessutom svarar Livsmedelsverket för de informationssystem som anknyter till stödansökningen. Bemyndigandet att meddela föreskrifter avgränsas till sådana tekniska omständigheter med anknytning till stödansökningen vars betydelse i sak inte förutsätter att det föreskrivs om dem genom lag eller förordning. Ett exempel på en sådan omständighet är formen för stödansökan. Den för Livsmedelsverket föreslagna behörigheten att meddela föreskrifter är inte förknippad med betydande prövningsrätt.

13 §. Skyldighet att lämna uppgifter. Skyldigheten för stödsökande att ge korrekta och tillräckliga uppgifter och att ytterligare meddela om ansökan är eller har blivit felaktig har redan tidigare varit viktig på grund av skyddandet av Europeiska unionens ekonomiska intressen och den nationella budgeten. Vikten accentueras ytterligare i och med att de skyldigheter som hänför sig till medlemsstaternas och de utbetalande organens bedrägeribekämpning har utökats i Europeiska unionens lagstiftning till följd av bedrägerier som riktats mot unionens medel. I paragrafen föreskrivs i enlighet med nuvarande praxis om stödsökandens skyldighet att lämna uppgifter. Vad som föreskrivs om skriftliga meddelanden gäller också meddelanden som görs via en elektronisk nättjänst eller via någon annan applikation som en myndighet anvisar. Enligt 1 mom. ska en stödsökande ge den behöriga myndigheten tillräckliga uppgifter om förutsättningarna för beviljande och utbetalning av stöd. Sådana uppgifter kan beroende på stödansökan gälla till exempel odlingsarealer, växter som odlas, djurarter och antalet djur.

Om en ansökan om stöd innehåller ett fel eller har blivit felaktig, ska stödsökanden enligt det föreslagna 2 mom. utan dröjsmål skriftligen meddela detta till den behöriga myndigheten. I 14 § i verkställighetslagen föreslås det bli föreskrivet om en tidsgräns för ändring och återtagande av

ansökan. Ändringar som gäller ansökan och återtagande av ansökan ska trots det alltid utan dröjsmål meddelas fram till den tidpunkt som avses i 14 § i verkställighetslagen. Detta ligger också i stödsökandens intresse, eftersom till exempel ett meddelande om att tillsyn på plats kommer att förrättas begränsar möjligheterna att ändra ansökan, trots att tiden för att göra ändringar ännu pågår. Vissa undantag från en sådan begränsning förekommer dock.

Stödsökanden föreslås i 3 mom. också vara skyldig att meddela om sådana förändringar i förhållandena som kan påverka stödbeloppet eller medföra att stödet återkrävs eller att utbetalningen avbryts eller inställs. Meddelandet ska lämnas skriftligen till den behöriga myndigheten.

Enligt 4 mom. ska ett meddelande om force majeure och exceptionella omständigheter lämnas skriftligen till den behöriga myndigheten jämte bevis inom 15 arbetsdagar efter att det blev möjligt att lämna meddelandet. Stödmottagaren eller stödmottagarens rättsinnehavare är anmälningsskyldig på det sätt som avses ovan. I artikel 3 i den horisontella förordningen föreskrivs om fall där force majeure och exceptionella omständigheter kan godkännas i synnerhet, men uppräknings- och utbetalningsuppgifterna är korrekta. Enligt riktlinjer i Europeiska unionens rättspraxis (C-218/09, C-210/00) är force majeure omständigheter vilka för den berörda aktören är främmande, onormala och oförutsebara och vars följder inte skulle ha kunnat undvikas trots alla gjorda ansträngningar. Det finns dock behov av att föreskriva närmare om förfarandena och tidsfristen för meddelande om force majeure och exceptionella omständigheter. Det föreslagna förfarandet motsvarar vad som för närvarande föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning.

14 §. Ändring eller återtagande av ansökan. Enligt 1 mom. kan en stödsökande på eget initiativ ändra eller helt eller delvis återta en ansökan om stöd i situationer som avses i artikel 7 i förordningen om ansökningssystem. Utgångspunkten i förordningen om ansökningssystem är att ansökan kan ändras och återtas under en längre tid av ansökningsåret än nu. Stödsökanden ges tillräckligt med tid att vidta avhjälpande åtgärder i sin ansökan, på så sätt säkerställs det att rapporterings- och utbetalningsuppgifterna är korrekta. Medlemsstaten ska årligen sätta ut en tidsfrist som ska infalla minst 15 kalenderdagar före utbetalningen av förskott eller den första stödposten och fram till vilken ändringar och återtaganden är tillåtna. Exempelvis tillsyn på plats avbryter dock möjligheterna till ändring och återtagande av ansökan till den del fel i ansökan upptäcks vid tillsynen. Av särskilda skäl som hänför sig till ett stödssystem eller verkställigheten av det kan ändringar eller återtaganden i vissa fall behöva avgränsas. En avgränsning kan behövas till exempel när ändringarna inte kan anses vara godtagbara med avseende på iakttagandet av vissa villkor i stödssystemet. På ansökningar om stöd för växtproduktion enligt 9 § i lagen om nationella stöd tillämpas enligt förslaget emellertid artikel 7.1 a i förordningen om ansökningssystem, alltså bestämmelser om stöd som omfattas av systemet för arealmonitorering, och på ansökningar om stöd för husdjursskötsel enligt 10 § i lagen om nationella stöd tillämpas artikel 7.1 c i förordningen om ansökningssystem, alltså bestämmelser som gäller nötkreatur eller får och getter.

I 2 mom. föreskrivs av tydlighetsskäl att det i 25 § i lagen om nationella stöd föreskrivs förutom om det som anges i 1 mom. också om ändring och återtagande av ansökan om stöd som avses i den lagen.

Enligt 3 mom. ändras eller återtas ansökan i det system som avses i 12 § 1 mom. i verkställighetslagen, om inte Livsmedelsverket bestämmer något annat. Vid behov får Livsmedelsverket föreskriva om situationer där det är möjligt att avvika från det elektroniska förfarandet när ansökningar ändras eller återtas. Detta kan behövas till exempel om det är uppenbart att ändringarna eller återtagandena skulle vara få till antalet, varvid det inte är ändamålsenligt att ordna ett elektroniskt förfarande. Att ansökan ändras eller återtas på något annat sätt än i det elektroniska

systemet kan vara motiverat också i situationer där det på grund av att verkställigheten av stödssystemet är brådskande inte är möjligt att använda det elektroniska förfarandet eller i situationer där det på grund av att antalet ansökningar som gäller ett enskilt stödssystem är litet inte är ändamålsenligt att använda det elektroniska förfarandet.

Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om ändring och återtagande av ansökan samt om avgränsningar som hänför sig till ändring och återtagande av ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet inom de gränser som anges i Europeiska unionens lagstiftning.

Enligt 5 mom. får Livsmedelsverket meddela närmare föreskrifter om tidsfrister för ändring eller återtagande av ansökan och om på vilket sätt en ändring eller ett återtagande ska anmälas samt om de uppgifter som ska meddelas i samband med ändring och återtagande. Avsikten är att i Livsmedelsverkets föreskrift fastställa för vart och ett stödssystem en i artikel 7 i förordningen om ansökningssystem avsedd tidpunkt före vilken sådana ändringar och återtaganden som tillåts i den förordningen ska göras. Förordningen om ansökningssystem dessutom innehåller bestämmelser om bland annat uppgifter som ska fogas till ansökningar om stöd, något som avgränsar Livsmedelsverkets behörighet att meddela föreskrifter. I Livsmedelsverkets föreskrift är det möjligt att som sätt på vilket en ändring eller ett återtagande av ansökan ska anmälas bestämma något annat sätt än via det elektroniska systemet.

15 §. Överföring av ansökan. De i 1 mom. föreslagna bestämmelserna om överföring av ansökan motsvarar till sitt innehåll i sak 18 § 1 mom. i gällande verkställighetslag. Behovet av att överföra en redan inlämnad ansökan hänför sig bland annat till köp och generationsväxlingar som gäller hela gårdsbruksenheter. Bestämmelser om detta finns för närvarande i Europeiska unionens lagstiftning, men så kommer det inte att vara i fortsättningen. Europeiska unionens lagstiftning innehåller för tillfället bara en skyldighet som innebär att vid en överföring anses gårdsbruksenheten ha lämnat in en enda ansökan under det berörda ansökningsåret. Det kan till exempel vara fråga om att två ansökningar sammanslås på så sätt att den överförda ansökan sammanslås med köparens ansökan så att en sökande har en enda ansökan. Det är ändamålsenligt att fortsättningsvis se till att de rättigheter och skyldigheter som anknyter till ansökan överförs i oförändrad form. Enligt förslaget ska dessutom en överföring av besittningen av hela gården alldeles som nu meddelas till den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten inom 15 arbetsdagar från överföringen av besittningen av hela gården.

Enligt 2 mom. får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet för överföring av en ansökan och om den sista möjliga tidpunkten för överföring av besittningen av hela gårdsbruksenheten. Den sista möjliga tidpunkten för överföring av besittningen av hela gårdsbruksenheten är enligt vedertagen praxis utgången av augusti.

Livsmedelsverket får enligt det föreslagna 3 mom. meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som ska ges när ansökan överförs, om formen för anmälan om överföring av ansökan och om tidsfristen för att meddela kommunen, alldeles som nu. Det är ändamålsenligt och motiverat att behörigheten att meddela föreskrifter tilldelas Livsmedelsverket, som är utbetalande organ enligt artikel 9 i den horisontella förordningen. Dessutom avgränsar den horisontella förordningen och i synnerhet förordningen om ansökningssystem, i vilken det föreskrivs i detalj till exempel om uppgifter som ska ingå i ansökan, bemyndigandet att meddela föreskrifter till omständigheter som är att betrakta som tekniska. Livsmedelsverket har särskild sakkunskap beträffande stödansökning, inklusive överföring av ansökan, och annan stödverksamhet. Dessutom svarar Livsmedelsverket för de informationssystem som anknyter till stödansökningen, inklusive överföring av ansökan. Bemyndigandet att meddela föreskrifter avgränsas till sådana tek-

niska omständigheter med anknytning till överföring av ansökan vars betydelse i sak inte förutsätter att det föreskrivs om dem genom lag eller förordning. Den för Livsmedelsverket föreslagna behörigheten att meddela föreskrifter är inte förknippad med betydande prövningsrätt.

16 §. Bevarande av handlingar. I paragrafen föreskrivs det centraliserat, i överensstämmelse med gällande lagstiftning, om bevarande av handlingar. För närvarande finns bestämmelser om bevarande av handlingar i 10 § i lagen om direktstöd, 16 § i lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare och 26 § i lagen om nationella stöd. I 1 mom. föreskrivs om stödsökandens skyldighet att bevara handlingar. Det är fråga om sådana handlingar med anknytning till ansökan om och beviljande av stöd samt till villkoren för att få stöd som inte ges in till den stödbeviljande myndigheten. Enligt huvudregeln ska stödsökanden bevara ovannämnda handlingar under ansökningsåret och de fyra följande kalenderåren. Är det fråga om fleråriga förbindelser eller avtal som avses i 5 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling eller om fleråriga förbindelser som avses i den lagens 6 §, ska de ovan avsedda handlingarna bevaras i minst fyra år efter förbindelse- eller avtalsperiodens utgång. Handlingar som hänför sig till villkorlighetskraven och som inte ges in till myndigheten ska bevaras under ansökningsåret och de två följande kalenderåren, om en längre tid för bevarande inte förutsätts i den så kallade sektorspecifika lagstiftning som avses i 26 § i denna lag. Den föreslagna tiden för bevarande behövs i synnerhet med beaktande av Europeiska unionens domstols avgörande C361-19 och artikel 8 i förordningen om kvalitetsbedömning, eftersom försummelser vid tillsyn över villkorligheten ska beaktas när det gäller tre på varandra följande kalenderår, och därmed omfattas också villkorligheten av retrospektiva förfaranden. Stödsökandenas skyldighet att bevara handlingar behövs på grund av tillsyn på plats, kontroller som Europeiska unionens kontrollorgan utför och krav som gäller andra retroaktiva förfaranden.

Enligt 2 mom. får närmare föreskrifter om de handlingar som ska bevaras meddelas genom föreskrift av Livsmedelsverket alldeles som nu.

4 kap. **Behandling av ansökan samt beslutsfattande**

17 §. Beslut om stöd. I 1 mom. föreskrivs på motsvarande sätt som i 19 § i gällande verkställighetslag att beslut som utarbetats med hjälp av automatisk databehandling och de handlingar som hänför sig till behandlingen av ärendet får undertecknas maskinellt. Enligt 20 § 2 mom. i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) föreskrivs det särskilt om maskinell underskrift av handlingar som kommit till i förvaltningsmyndigheternas verksamhet. Maskinell underskrift är ett enklare förfarande än den elektroniska signering av handlingar som avses i 16 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet, därför föreslås verkställighetslagen innehålla en bestämmelse om saken.

Enligt 2 mom. får Livsmedelsverket meddela föreskrifter om de system som ska användas för stödbeslut, om datainnehållet, om behandlingen av betalningsmaterialet, om betalningssätten och om registrering av betalningarna i ett informationssystem. Livsmedelsverkets behörighet att meddela föreskrifter riktar sig i praktiken till de myndigheter som sköter sådana delegerade uppgifter som utbetalande organ som Livsmedelsverket ansvarar för. Ovannämnda omständigheter är dessutom omständigheter av teknisk art med anknytning till förfarandet för beviljande av stöd, och Livsmedelsverket meddelar föreskrifter om dem redan i nuläget.

18 §. Rättelse. I 18 § föreskrivs om myndighetens möjlighet att rätta ett felaktigt beslut. Enligt förslaget får myndigheten, om stödsökanden har fått stöd till ett mindre belopp än han eller hon borde ha fått eller om stödet utan grund har avslagits helt och hållet, trots att beslutet vunnit laga kraft och utan särskild ansökan rätta sitt felaktiga beslut. Förslaget överensstämmer med 20 § i gällande verkställighetslag.

19 §. Ränta på stöd. I 1 mom. föreskrivs i överensstämmelse med 21 § i gällande verkställighetslag att om en rättelse leder till att stödsökanden beviljas stöd eller det beviljade stödbeloppet höjs eller om stöd som blivit obetalt på grund av ett misstag från myndighetens sida betalas till stödsökanden, ska ränta betalas på det stödbelopp som rättelsen avser eller på det obetalda stödbeloppet. Enligt gällande verkställighetslag har en fast årlig ränta på sex procent betalats på beloppen. I syfte att förenhetliga lagstiftningen föreslås att den ränta som i fortsättningen betalas på stödhöjningar eller på stöd som blivit obetalt ska vara lika med den årliga dröjsmålsränta som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Räntan ska räknas från den dag då det beslut som ska rättas fattades fram till den dag då rättelsebeslutet fattas. Ränta betalas emellertid inte, om behovet av rättelse har uppstått på grund av stödsökandens verksamhet.

I 2 mom. föreskrivs om ränta på stödbelopp som har höjts med anledning av att ändring har sökts. Med undantag för räntans storlek är bestämmelsen likadan som i 21 § 2 mom. i gällande verkställighetslag. Om sökande av ändring leder till att stödsökanden beviljas stöd eller att stödbeloppet höjs, kan på detta belopp i fortsättningen betalas en årlig dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen. Så som konstateras ovan frångås i syfte att förenhetliga lagstiftningen den fasta årliga ränta på sex procent som tidigare varit grunden för bestämmande av räntan. Räntan avses bli räknad alldeles som nu från den dag då det ursprungliga beslutet fattades fram till den dag då besvärmyndigheten fattar sitt beslut. Den besvärmyndighet som avses i momentet är beroende på fallet Livsmedelsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen, Statens ämbetsverk på Åland, Tavastehus förvaltningsdomstol eller Ålands förvaltningsdomstol, och i sista hand högsta förvaltningsdomstolen. Besvärmyndigheten beslutar om räntebetalning alldeles som nu.

5 kap. Administrativ kontroll och arealmonitorering

20 §. Administrativ kontroll och korskontroller. I 1 mom. föreskrivs om innehållet i administrativ kontroll. Vid en administrativ kontroll är det fråga om sådan systematisk kontroll av alla ansökningar, ett visst stödvillkor eller en skara stödmottagare som gäller alla omständigheter som det är möjligt och ändamålsenligt att kontrollera genom administrativa kontroller. Administrativa kontroller kan också användas vid systematisk kontroll av ett urval, och därför föreslås det att administrativa kontroller också kan riktas till någon del av stödvillkoren på basis av ett urval som Livsmedelsverket har fastställt.

Enligt det föreslagna 2 mom. utför Livsmedelsverket korskontroller av uppgifter i informationssystemen. Vid korskontrollerna jämförs uppgifterna i informationssystemen med de uppgifter som uppgetts i stödansökan för analys av om de motsvarar varandra, till exempel för att se om de uppgifter om skiftesarealer som jordbrukaren har uppgett skiljer sig från de nyaste uppgifter om skiftesarealer som finns i informationssystemet.

I 3 mom. föreskrivs om uppgiftsfördelningen mellan kommunen, närings-, trafik- och miljöcentralen, Statens ämbetsverk på Åland och Livsmedelsverket när det gäller utförandet av administrativa kontroller. Enligt förslaget ska nuvarande praxis och uppgiftsfördelning bibehållas. Den behöriga stödbeviljande myndigheten kontrollerar genom administrativ kontroll alldeles som nu att uppgifterna i ansökan om stöd är korrekta och fullständiga. Här kan också ingå behandling av sådana utredningar och geolokaliserade (geotaggade, georefererade) fotografier som stödsökande har gett in. Den behöriga stödbeviljande myndigheten kan i enlighet med normala administrativa förfaranden behandla också resultaten av korskontroller som gäller stödvillkoren. Behövliga höranden av stödsökanden och andra utredningsbegäranden kan komma i fråga. Vid försummelser av villkorligheten som har upptäckts vid den administrativa kontrollen bedömer kommunen dessutom försummelserna och utarbetar ett påföljdsförslag, till den del det är fråga om krav i samband med god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden och villkorlig-

hetskrav i fråga om växtskyddsmedel. Försummelser som upptäcks på basis av ansökningsuppgifterna kan gälla till exempel det krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som gäller icke-produktiv mark. När det gäller föreskrivna verksamhetskrav som handlar om växtskyddsmedel blir det närmast fråga om försummelser som hänför sig till i enlighet med artikel 8 i förordningen om ansökningssystem angivna ansökningsuppgifter om användningen av växtskyddsmedel på skiftena. I det föreskrivna verksamhetskrav som gäller växtskyddsmedel ingår korrekt användning av växtskyddsmedel enligt artikel 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG. Avsikten är att villkorlighetskraven enligt ovannämnda artikel 55 inte ska granskas i sin helhet vid en administrativ kontroll som kommunen utför, i stället ska de granskas endast till den del som användning av växtskyddsmedel har uppgetts i ansökan. En sådan försummelse som kan verifieras utgående från uppgifterna i ansökan kan gälla till exempel användningen av ett sådant växtskyddsmedel som det är förbjudet till den växt som angetts växa på skiftet. Kommunen kommer inte att granska villkorlighetskraven i fråga om växtskyddsmedel till övriga delar eller i desto större utsträckning. Eftersom uppgifter som anknyter till en försummelse finns i stödsökandens ansökan behövs inget separat kontrollbesök, och inte heller är det med avseende på processens smidighet och resursutnyttjandet ändamålsenligt att överföra bedömningen av försummelsen till närings-, trafik- och miljöcentralen.

I 4 mom. föreskrivs det att om det vid en korskontroll visar sig att skillnader finns mellan uppgifterna i stödsökan och uppgifterna i informationssystemen, utför närings-, trafik- och miljöcentralen eller Statens ämbetsverk på Åland de inspektioner som till följd av korskontrollen behövs i fråga om sökande som ska utredas. Inspektioner som kan komma i fråga är till exempel besök i terrängen på basis av sådana korskontroller av arealen som anknyter till uppdatering av åkerskiftesregistret eller tillsynsbesök på plats på basis av korskontroller av uppgifter i djurregistret, eller utredning av ärendet på något annat sätt när det gäller djurbaserade stöd. I fråga om dem sänds resultatet av inspektionen till stödsökanden på elektronisk väg i nättjänsten. Förslaget motsvarar rådande praxis.

Enligt 5 mom. ska stödsökanden inom ramen för de villkor som anges i förordningen om ansökningssystem ges möjlighet att korrigera ett fel i ansökningsuppgifterna som upptäckts vid en administrativ kontroll. Enligt artikel 7 i förordningen om ansökningssystem förändras de administrativa kontrollernas roll och betydelse delvis i en sådan riktning att de vägleder stödsökandena. När det gäller en oegentlighet som upptäckts i samband med heltäckande arealmonitorering eller en systematisk administrativ kontroll kan stödsökanden enligt artikel 7 i förordningen om ansökningssystem ges möjlighet att ändra eller återta ansökan ända till en viss tidpunkt. Fel kan dock korrigeras bara i det fallet att det är möjligt enligt artikel 7 i förordningen om ansökningssystem. När en oegentlighet upptäcks i samband med en administrativ kontroll, ska stödsökanden underrättas om detta elektroniskt och ges möjlighet att ända till en tidpunkt som Livsmedelsverket i enlighet med 14 § i verkställighetslagen bestämmer ändra eller återta ansökan. Men när en administrativ kontroll utförs efter den ovan avsedda tidpunkten finns ingen möjlighet att vidta avhjälpande åtgärder, och resultatet av den administrativa kontrollen ska beaktas när stödbeloppet bestäms eller påföljder påförs i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. i verkställighetslagen. Resultatet av den administrativa kontrollen ska beaktas när stödbeloppet bestäms och påföljder påförs också i det fallet att stödsökanden inte korrigerar ansökan i tillräcklig mån. Administrativa kontroller utförs till en del också efter att tiden för ändring och återtagande har löpt ut. En sådan situation kan förekomma till exempel när korskontroller av arealer eller djurregisteruppgifter utförs före utbetalningen av restbelopp under våren efter ansökningsåret, då det förskott på stöd eller den första stödpost som avses i artikel 7 i förordningen om ansökningssystem redan har betalats ut. Med avvikelse från ovannämnda korrigeringsmöjlighet ges dock vid korskontroller som anknyter till en sådan uppdatering av åkerskiftesregistret

som görs utgående från ett nytt flygfotografi inte möjlighet att avhjälpa felet genom ändring av stödansökan, eftersom bara en liten del av uppdateringen av tidtabellsskäl som har med bland annat tagande av nya flygfotografier att göra hinner utföras före de första stödutbetalningarna, och jordbrukarna därmed skulle vara i en ojämlik ställning med avseende på korrigeringsmöjligheten. Å andra sidan skulle en ändring av en etablerad uppdateringsprocess utgöra en risk med avseende på åkerskiftesregistret, särskilt när man beaktar de krav på systemet som ställs med utgångspunkt i förordningen om kvalitetsbedömning.

Enligt 6 mom. ska Livsmedelsverket svara för kvalitetsbedömningen av det i artikel 4 i förordningen om kvalitetsbedömning avsedda geospatiala ansökningssystemet. Vid en årlig kvalitetsbedömning granskas ansökningssystemet till exempel med avseende på de förfyllda uppgifterna i ansökan och inbyggda kontroller som vägleder stödsökanden, men i den ingår också fastställande av de arealer som uppgetts i ansökan. Livsmedelsverket föreslås svara för att kvalitetsbedömningen utförs och resultaten av den rapporteras till kommissionen. Det arealfastställande som ingår i kvalitetsbedömningen kan utföras på basis av bildmaterial eller på plats. Vad beträffar arealfastställandet ska man förbereda sig på att närings-, trafik- eller miljöcentralen eller Statens ämbetsverk på Åland kan företa ett till kvalitetsbedömningen av det geospatiala ansökningssystemet anknytande terrängbesök för fastställande av arealen.

I 7 mom. föreskrivs om administrativa kontrollbesök som avses i 5 § 5 mom. och 9 § 3 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling, alltså sådana som hänför sig till miljöavtal respektive våtmarksinvesteringar. Saken har inte reglerats genom lag tidigare, men det är motiverat att ta in en bestämmelse om den i lag. Bestämmelsen motsvarar en ny betoning som gäller den gemensamma jordbrukspolitiken, det vill säga att i förebyggande syfte verifiera eventuella brister som hänför sig till uppfyllandet av villkor för beviljande av stöd. Ett syfte med bestämmelsen är också att fullgöra den i förordningen om utbetalande organ föreskrivna skyldigheten att införa förfaranden för säkerställande för Ejflus del av att grunderna för beviljande av stöd och för avtalsförfarandena är uppfyllda. Ett administrativt kontrollbesök är ett besök i terrängen som påminner om syn där man fastställer den areal som ett miljöavtal gäller och huruvida den berättigar till stöd. Stödsökanden ska underrättas om ett administrativt kontrollbesök högst 14 dygn innan kontrollbesöket utförs.

Enligt 8 mom. får närmare bestämmelser om administrativa kontroller och utförandet av dem samt om hur de inverkar på det stödbelopp som ska betalas ut utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §. Arealmonitorering. I 1 mom. föreskrivs om användning av arealmonitorering och av fotografier som innehåller geografisk information och som enligt artikel 11 i förordningen om ansökningssystem kan jämföras med arealmonitorering för att säkerställa att output- och prestationsrapporteringen är korrekt i enlighet med artikel 70 i den horisontella förordningen. Arealmonitorering ska användas för att säkerställa att output- och prestationsrapporteringen är korrekt i enlighet med artikel 54 i den horisontella förordningen, artikel 134 i förordningen om strategiska planer och artikel 10.1 i förordningen om ansökningssystem. I artiklarna 65.4 b och 70 i den horisontella förordningen förutsätts det att medlemsstaterna vad de arealbaserade stöden beträffar inrättar och driver ett obligatoriskt förfarande för regelbunden och systematisk observation, spårning och bedömning av jordbruksverksamhet och jordbruksmetoder på jordbruksmark genom data från satelliter eller andra data med minst samma värde. Med tanke på integritetsskyddet föreslås i 1 mom. en bestämmelse om att ett förfarande som inte äventyrar en persons rättigheter eller skyddet för privatlivet eller något annat integritetsskydd ska tillämpas när arealmonitorering används. Vid arealmonitorering som utförs med hjälp av satelliter kan till exempel personer inte identifieras, något som däremot är möjligt i samband med fotografier som innehåller geografisk information.

Den satellitbaserade granskningen och resultatanalysen inom systemet med arealmonitorering är inslag i säkerställandet av att output- och prestationsrapporteringen i den nya genomförandemodellen är korrekt, och systemet ska tillhandahålla information som är relevant för rapporteringen i fråga om de indikatorer som ligger till grund för output- och prestationsrapporteringen. Med hjälp av de gemensamma indikatorer som det föreskrivs om i förordningen om strategiska planer bedöms uppnåendet av allmänna och specifika mål för den gemensamma jordbrukspolitiken. Medlemsstaterna ska säkerställa att den årliga prestationsrapporteringen som beskriver output och resultat inte omfattar sådan areal som inte uppfyller villkoren för stödberättigande efter tidsgränsen för att ändra eller återta ansökningar. Kraven på arealmonitorering och verifiering av prestationer härrör därmed från unionens direkt bindande lagstiftning. Kraven anknyter till en investering för skapande av ett system för automatisk analys av satellitdata och ett elektroniskt system för möjliggörande av tvåvägsdialog (jordbrukarna-förvaltningen). Det gäller att tillämpa systemet med arealmonitorering på alla ansökningar om arealbaserade stöd åtminstone med tanke på behoven i samband med den årliga prestationsrapport som ska överlämnas till kommissionen. En övergångsperiod föreslås dock så att skyldigheten år 2023 gäller åtminstone av unionen helt finansierat grundläggande inkomststöd och av unionen delfinansierat stöd för naturliga begränsningar. Varje medlemsstat ska säkerställa att alla stöd villkor som kan konstateras med hjälp av satellit eller andra data med minst samma värde är föremål för arealmonitorering inom ramen för ett särskilt föreskrivet handlingsutrymme. Fotografier som innehåller geografisk information och som stödsökanden tar har samma värde som satellitdata som används vid arealmonitorering och ska tas i bruk gradvis senast med början år 2025. Villkor för stödberättigande för vars verifiering systemet med arealmonitorering och/eller fotografier som innehåller geografisk information används ska utökas i jämn takt årligen. När det är fråga om stödssystem där det ingår stöd villkor som kan monitoreras bara med hjälp av fotografier som innehåller geografisk information ska 70 procent av de stödssystem som ska rapporteras särskilt till kommissionen och innehåller sådana stöd villkor omfattas av monitorering från och med år 2027. Livsmedelsverket ska utarbeta en plan för fullgörande av denna skyldighet.

I 2 mom. föreskrivs om förfarandet i samband med arealmonitorering när en uppgift i en stöd-ansökan inte motsvarar resultatet av arealmonitoreringen. Till stödsökanden sänds då på elektronisk väg en utredningsbegäran och stödsökanden ges möjlighet att inom den tid som satts ut i utredningsbegäran vidta avhjälpande åtgärder eller lämna in tillräcklig utredning om att stöd villkoren har följts. En avhjälpande åtgärd kan bestå i att uppgifter i stödansökan ändras eller ansökan återtas i enlighet med artikel 7 i förordningen om ansökningssystem eller i att en viss odlingsåtgärd genomförs, exempelvis ett skifte slås. Stödsökanden kan å andra sidan genom att inom utsatt tid via en nättjänst eller applikation som myndigheten har anvisat ge in ett geolokaliserat fotografi till förvaltningen visa att ett stöd villkor har följts. Vid analys av satellitproducerade data används klassificering som grundar sig på statistiska metoder, och här ingår en möjlighet att resultatet av klassificeringen är felaktigt. Om stödsökanden inte vidtar avhjälpande åtgärder inom den tidsfrist som Livsmedelsverket har satt ut eller inte ger in tillräcklig utredning inom den tid som angetts i utredningsbegäran, beaktas resultatet av arealmonitoreringen när stödbeloppet bestäms eller påföljder påförs i enlighet med 33 § i verkställighetslagen. Avhjälpande åtgärder kan emellertid inte vidtas och utredning kan inte lämnas in efter den tidpunkt som avses i artikel 7.1 a i förordningen om ansökningssystem. Till ett meddelande om tillsyn på plats som kommer att förättas eller till en oegentlighet som upptäckts vid tillsyn samt till andra stöd villkor än sådana som arealmonitoreringen omfattar hänför sig att en oegentlighet som konstaterats vid tillsyn på plats och/eller vid kvalitetsbedömning som gäller arealmonitoreringen inte kan avhjälpas. Utöver den utredningsbegäran som avses i momentet kommer de skiftesvisa resultaten av arealmonitoreringen att kunna ses också i en nättjänst, men satellitbilder kommer inte att vara tillgängliga i tjänsten.

I 3 mom. föreskrivs om myndighetens möjlighet att på administrativ väg bedöma inlämnade utredningar eller att av särskilda skäl genomföra besök på plats för att säkerställa resultatet av arealmonitoreringen. Myndigheten ska till exempel behandla geolokaliserade fotografier som stödsökandena har gett in. Det är meningen att behandlingen av fotografier ska automatiseras, men särskilt i finansieringsperiodens början kan man förvänta sig ett stort antal utredningar som stödsökandena lämnar in och som behandlas manuellt. Besök på plats kommer att företas i mycket begränsad utsträckning, men behov av besök i terrängen kan finnas exempelvis i situationer där det trots att stödsökanden har reagerat och ett geolokaliserat fotografi har getts in inte går att med säkerhet konstatera hur en sak förhåller sig. I sådana situationer bör myndigheten ha möjlighet att vid behov företa ett besök för att se hur det ligger till. Genom bestämmelsen garanterar man sig dessutom mot en situation där det på grund av brister som resultatet av en kvalitetsbedömning av systemet med arealmonitorering har pekat på gäller att kunna föreslå avhjälpande åtgärder för kommissionen. Med anknytning till arealmonitoreringen kan Livsmedelsverket genom ett sampel välja ut stödsökande eller skiften för uppföljning av vissa stödvillkor som Livsmedelsverket har valt. På basis av urval kan stödsökandena dessutom ombes att ge in ett geolokaliserat fotografi så att iakttagandet av stödvillkoret kan säkerställas.

I 4 mom. föreskrivs om uppgifter som hör samman med den årliga kvalitetsbedömning av arealmonitoreringen som regleras i artikel 70.2 i den horisontella förordningen. Vid kvalitetsbedömningen av arealmonitoreringen ska det i synnerhet i fråga om indikatoruppgifter som tas in i en prestationsrapport granskas fel och antalet sådana i fråga om stödvillkor som har konstaterats genom arealmonitorering och metoder som kan jämföras med den, men också i fråga om stödvillkor som inte alls omfattas av arealmonitorering. Vidare granskas antalet skiften där en oegentlighet har konstaterats vid kvalitetsbedömningen, innan och efter att stödsökanden getts möjlighet att avhjälpa oegentligheten. Livsmedelsverket ska svara för den i artikel 5 i förordningen om kvalitetsbedömning avsedda kvalitetsbedömningen av arealmonitoreringen och för rapporteringen av resultaten till kommissionen. Kommissionen översänder i enlighet med artikel 12 i förordningen om ansökningssystem högupplösta satellitbilder eller motsvarande material med tanke på bedömning av kvaliteten på arealmonitoreringen. Erhållandet av bildmaterial kan dock vara förknippat med problem, eller så kan det hända att användning av fotografier i övrigt inte är möjlig till alla delar för kontroll av stödvillkoren, så för deras del ska det också finnas beredskap för besök på plats, så att kvalitetsbedömningen kan utföras till alla delar. Närings-, trafik- och miljöcentralen eller Statens ämbetsverk på Åland ska enligt förslaget vid behov genomföra kontrollbesök på plats som hänför sig till bedömning av kvaliteten på arealmonitoreringen. De observationer som gjorts vid kvalitetsbedömningen ska sändas elektroniskt till stödsökanden, och stödsökanden kan korrigera sin ansökan på det sätt som föreskrivs i artikel 7 i förordningen om ansökningssystem.

Enligt 5 mom. gäller det som i 25 och 27 § i verkställighetslagen föreskrivs om rätt till insyn och om myndighetens rätt att få upplysningar och hjälp även kommunen i fråga om arealmonitorering. Bestämmelsen behövs därför att nämnda paragrafer om rätt till insyn och om myndighetens rätt att få upplysningar och hjälp inte gäller kommunen, eftersom kommunen inte är en tillsynsmyndighet som avses i verkställighetslagen.

Enligt 6 mom. får närmare bestämmelser om förfarandet vid arealmonitorering, det material som ska användas, klassificering av materialet, kontrollbesök i terrängen, hur resultaten av arealmonitoreringen inverkar på andra stöd samt förfaranden som anknyter till kvalitetsbedömning av arealmonitoreringen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 7 mom. får Livsmedelsverket meddela närmare föreskrifter om tidsfrister och sättet att lämna in utredning samt om sättet att genomföra avhjälpande åtgärder och om metoderna i fråga

om sådana åtgärder. Det är ändamålsenligt och motiverat att behörigheten att meddela föreskrifter tilldelas Livsmedelsverket, som är utbetalande organ enligt artikel 9 i den horisontella förordningen. Dessutom innehåller den horisontella förordningen, förordningen om strategiska planer och förordningen om ansökningssystem detaljerad reglering om arealmonitorering och om exempelvis vissa tidsfrister för korrigering åtgärder som anknyter till arealmonitorering. Bestämmelserna i fråga avgränsar direkt bemyndigandet att meddela föreskrifter till omständigheter som är att betrakta som tekniska. Livsmedelsverket har särskild sakkunskap beträffande arealmonitorering och verkställighet av den. Dessutom svarar Livsmedelsverket för de informationssystem och tekniker som anknyter till arealmonitorering. Bemyndigandet att meddela föreskrifter avgränsas därmed till sådana tekniska omständigheter med anknytning till arealmonitorering vars betydelse i sak inte förutsätter att det föreskrivs om dem genom lag eller förordning. Ett exempel på en sådan omständighet är formen för stödsökan. Den för Livsmedelsverket föreslagna behörigheten att meddela föreskrifter är inte förknippad med betydande prövningsrätt.

6 kap. Tillsyn

22 §. *Sampl och tillsyn på plats.* Medlemsstaterna ska i syfte att skydda unionens ekonomiska intressen införa ett kontrollsystem för att förvissa sig om att stödinsatser som finansieras av EGFJ och Ejflu verkligen genomförs och att det sker korrekt. I artikel 59 i den horisontella förordningen åläggs medlemsstaterna att inrätta effektiva förvaltnings- och kontrollsystem för att säkerställa att mängden av tillsyn är tillräcklig med avseende på en effektiv riskhantering och garantera att de stödåtgärder som kan verifieras motsvarar unionens lagstiftning och de nationellt fastställda förutsättningarna för att få stöd. Kontrollsystemet ska basera sig på systematisk kontroll som bör omfatta även sektorer där risken för fel är störst. Enligt 1 mom. beslutar Livsmedelsverket i fråga om vilka stödssystem eller stöd villkor det ska göras ett sampel med avseende på tillsyn på plats. På grund av att arealmonitoreringen utvidgas steg för steg kan de stödssystem eller stöd villkor som kontrolleras variera från ett år till ett annat, vilket innebär att behovet av kontroll till följd av arealmonitoreringen inte längre är heltäckande vad de arealbaserade stödssystemen beträffar. Livsmedelsverket ska enligt förslaget välja ut ett sampel av stödsökande för utförande av tillsyn på plats hos dem när det gäller olika stödssystem eller stöd villkor. Utgångspunkten är att man genom samplet väljer ut stödsökande för kontroll av stöd villkor som ingår i ett visst stödssystem eller en viss stödinsats. Livsmedelsverket får emellertid också välja ut ett snävare sampel för kontroll av vissa stöd villkor. I stödssystemen kan det finnas stöd villkor som inte går att följa upp genom systemet för arealmonitorering men som är centrala för att stöd ska kunna betalas ut och resultat ska nås. Livsmedelsverket kan också använda ett till 21 § 4 mom. i verkställighetslagen anknytande kvalitetsbedömningsurval som avses i artikel 5.6 i förordningen om kvalitetsbedömning som ett inslag i ett sampel som gäller tillsyn på plats. Livsmedelsverket väljer genom sampel ut gårdar också för tillsyn på plats i fråga om villkorlighet. När det gäller villkorlighet är minimimängden kontroller enligt artikel 83.6 d iii i den horisontella förordningen minst en procent av stödmottagarna.

I 2 mom. föreskrivs allmänt om vad som ska kontrolleras vid tillsyn på plats. Vid tillsynen på plats kontrolleras det att uppgifterna i stödsökandens ansökan om stöd stämmer samt att de stödberättigandekriterier och stöd villkor samt till stödet anknytande basnivåer som hänför sig till det stöd som är föremål för tillsyn har följts. Vid tillsynen kontrolleras det alltså att alla stöd villkor som hänför sig till stödssystemet eller stödinsatsen i fråga har iakttagits. Kontrollen av stöd villkoren bör här förstås i vid bemärkelse så att det omfattar alla förutsättningar som anknyter till utbetalningen av stöd. Dessutom granskas iakttagandet av villkorlighetskraven. Villkorlighetskraven granskas i regel vid tillsyn på plats, men villkorlighetskrav kan granskas också med hjälp av arealmonitorering som avses i 24 § i verkställighetslagen.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om tillsynen över stöd villkoren, minimiantalet kontroller och urvalet, förfarandet vid tillsynen, kontrollen av djurantalen, bestämmandet av de yttre och inre gränserna för bas- och jordbruksskiften, mätmetoden, mätsätten, mätnoggrannheten och toleransen samt uppdatering av basskiftesuppgifterna utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om övervakning av arealstöden som är mer detaljerade än i nationella lagar och i Europeiska unionens lagstiftning finns redan för närvarande i statsrådets förordning om övervakning av arealer och arealbaserade stöd som finansieras av Europeiska unionen (712/2015). Bestämmelser om övervakning av djurbaserade stöd finns för närvarande i statsrådets förordning om övervakning av djurbidrag som finansieras av Europeiska unionen (502/2015).

23 §. Utvidgad tillsyn. I 23 § föreskrivs om utvidgad tillsyn. I 1 mom. föreslås en allmän bestämmelse om utvidgning av tillsynen. Tillsynen ska utvidgas till tillsyn över stöd enligt den nya verkställighetslagen eller tillsyn över villkorligheten, om det i samband med den i den nya verkställighetslagen avsedda tillsynen eller någon annan tillsyn upptäcks eller den myndighet som utför tillsynen får kännedom om ett fel eller en försummelse som gäller förutsättningarna för beviljande av stöd enligt verkställighetslagen eller villkorligheten. Förslaget överensstämmer med den nuvarande regleringen. Om det till exempel vid tillsyn över stöd på en gårdsbruksenhet noteras att villkorligheten har försumrats, bör tillsynen utvidgas så att den omfattar också villkorligheten. Om det vid tillsyn över villkorligheten däremot upptäcks ett fel som gäller förutsättningarna för beviljande av stöd, bör tillsynen utvidgas till stödsystemet i fråga. Om det till exempel vid tillsyn över djurens välbefinnande i samband med villkorligheten upptäcks en försummelse som gäller ett krav på basnivå inom ersättningen för djurens välbefinnande, är det meningen att tillsynen ska utvidgas att omfatta också ersättningen för djurens välbefinnande. Tillsynen ska utvidgas av den myndighet som är behörig att utföra på sampel baserad övervakning av villkorligheten beträffande det berörda villkorlighetskravet. När det till exempel vid livsmedelstillsyn inom primärproduktionen som en kommunal tillsynsenhet utövar på en växtodlingsgård upptäcks en försummelse av ett krav som gäller substanslagstiftningen och som också är ett villkorlighetskrav ska närings-, trafik- och miljöcentralen utvidga tillsynen till villkorlighetstillsyn.

Enligt 2 mom. kan myndigheten oberoende av resultaten av sampel som avses i 22 § i verkställighetslagen utföra kontroll hos stödsökanden, om myndigheten annars får kännedom om ett fel eller en försummelse som gäller förutsättningarna för beviljande av stöd eller villkorligheten eller om myndigheten annars anser det vara behövligt. En sådan situation kan bli aktuell exempelvis i det fall att man på basis av tidigare tillsyn kan anta att en stödsökande upprepade gånger överträder stöd villkoren eller krav som hänför sig till villkorligheten, även om gårdsbruksenheten inte skulle bli föremål för tillsyn på basis av samplingen. Den behöriga tillsynsmyndigheten har alltså möjlighet att utgående från sin provning göra gårdsbruksenheten till föremål för tillsyn.

Det föreslagna 3 mom. handlar om myndighetens skyldighet att informera en annan behörig myndighet i situationer där myndigheten får kännedom om omständigheter på basis av vilka det på gårdsbruksenheten bör utföras tillsyn över stöd eller villkorlighet. Om till exempel en veterinär som är anställd hos regionförvaltningsverket utför en inspektion av villkorligheten i fråga om djurens välbefinnande och vid den upptäcker sådana omständigheter att också en inspektion av ersättningen för djurens välbefinnande bör utföras på gårdsbruksenheten av en inspektör som är anställd hos närings-, trafik- och miljöcentralen, ska den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen underrättas om de upptäckta bristerna för att stödtillsyn ska kunna utövas på ett adekvat sätt.

Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om utvidgad tillsyn utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §. Arealmonitorering och användning av nya tekniker vid tillsyn. I 1 mom. föreskrivs om möjligheten att använda arealmonitorering som i artikel 83 i den horisontella förordningen avsett kontrollsystem för villkorlighet. När villkorlighetskrav kontrolleras genom arealmonitorering är kontrollen heltäckande och bygger då inte på ett urval som avses i 22 § i verkställighetslagen.

Enligt förslaget tas det i 2 mom. in en allmän bestämmelse som motsvarar gällande verkställighetslags bestämmelser och handlar om personers rättigheter, skyddet för privatlivet och annat integritetsskydd vid användning av arealmonitorering, fotografier som innehåller geografisk information samt obemannade luftfarkoster. Vid arealmonitorering som utförs med hjälp av satelliter kan till exempel personer inte identifieras, vilket däremot är fallet i samband med bildmaterial som tagits med hjälp av obemannade luftfarkoster och fotografier som innehåller geografisk information. Enligt 2 mom. ska det för tryggnad av integritetsskyddet vid tillsynen tillämpas ett förfarande som inte äventyrar en persons rättigheter eller skyddet för privatlivet eller något annat integritetsskydd. Det innebär att personer och fordon inte ska kunna identifieras utgående från bildmaterialet och att bildmaterialet inte ska få innehålla bilder som föreställer exempelvis boningshus. Den föreslagna informativa hänvisningen till Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning och till anknytande nationella lagstiftning är ändamålsenlig av skäl som hänför sig till lagtillämpningens överskådlighet. I det föreslagna 2 mom. föreskrivs också att en myndighet som handlar under tjänsteansvar har rätt att använda luftfarkosten vid tillsynen.

Enligt 3 mom. får både arealmonitorering och nya tekniker användas vid tillsyn över stödberättigandekriterier, stödvillkor och till stödet anknytande basnivåer samt vid administrativa kontrollbesök. Vid tillsyn på plats ska det alltså vara möjligt att i likhet med nu använda till exempel obemannade luftfarkoster. På arealmonitorering tillämpas vad som föreskrivs i 21 § i verkställighetslagen.

Genom förordning av statsrådet får enligt 4 mom. utfärdas närmare bestämmelser om arealmonitorering vid tillsyn över villkorligheten, tillsyn över villkor som inte är föremål för arealmonitorering, användning av nya tekniker, de tekniska kraven på de nya teknikerna och det tekniska utförandet av arealmonitorering. Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas närmare till exempel om de tekniska krav som obemannade luftfarkoster och material som de har tagit ska uppfylla eller om vilka de tekniska förutsättningarna är också i fråga om fotografier som innehåller geografisk information och som stödsökanden har tagit själv, för att de ska kunna utnyttjas vid tillsyn. Bestämmelser om övervakning av arealstöden som är mer detaljerade än i nationella lagar och i Europeiska unionens lagstiftning finns redan för närvarande i statsrådets förordning om övervakning av arealer och arealbaserade stöd som finansieras av Europeiska unionen.

25 §. Rätt till insyn. I 1 mom. föreskrivs det om myndigheternas rätt till insyn. I sak överensstämmer förslaget med gällande verkställighetslag. Jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket och Statens ämbetsverk på Åland föreslås ha rätt att utföra inspektioner hos stödsökandena och stödmottagarna i syfte att utöva tillsyn över stöd som avses i den nya verkställighetslagen och villkorlighet. Dessutom föreslås det att lagen i likhet med gällande reglering ska innehålla en bestämmelse om rätten för myndigheterna att utföra inspektion i slakterier och företag som förädlar eller förmedlar jordbruksprodukter, om tillsynen över förutsättningarna för erhållande av stöd så förutsätter. Med företag som förädlar eller förmedlar jordbruksprodukter avses till exempel mejerier och

transportföretag. Stödformer där det kan vara skäl att utföra inspektion hos de nämnda företagen för att ha tillsyn över förutsättningarna för stöd är till exempel de djurartsspecifika djurbidragen och produktionsstödet för mjölk.

I 2 mom. föreskrivs det om sådant som den myndighet som utövar tillsyn föreslås ha rätt att inspektera i den omfattning som tillsynsuppdraget kräver. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i gällande verkställighetslag. Den myndighet som utövar tillsynen föreslås ha rätt att kontrollera sökandens bokföring, jordbruks- och trädgårdsprodukter, djur, foder och livsmedel, produktionsförhållanden, produktionsbyggnader och produktionsanläggningar, förädlingsanläggningar, lager, anordningar, transportutrustning, odlingar, betesmarker, landskapselement och miljöavtalsområden utanför åker samt andra förutsättningar för beviljande och utbetalning av stöd. De ovannämnda omständigheterna är sådana som inspektionen kan omfatta redan i nuläget. Inspektioner får dock enligt förslaget inte utföras i lokaler som används för permanent boende. Uttrycket ”lokaler som används för permanent boende” är vedertaget och tydliggör lagstiftningen, eftersom det då inte uppstår oklarhet kring förekomsten av rätt till insyn till exempel i fråga om produktionsbyggnader på stödsökandens gårdsplan och inte heller beträffande det i strafflagen nämnda begreppet hemfrid.

I 3 mom. föreslås som en ny bestämmelse att den myndighet som utövar tillsynen ska ha rätt att för utförandet av sina uppgifter ta upp ljud eller bild med iakttagande av ett förfarande som inte äventyrar en persons rättigheter eller skyddet för privatlivet eller något annat integritetsskydd, i enlighet med vad som föreskrivs i den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. I den nuvarande verkställighetslagen saknas en motsvarande uttrycklig bestämmelse, men i praktiken har det vid tillsynen tagits bilder bland annat för att dokumentera och motivera tillsynsakttagelser. Här skrivs i lag in rätten att ta upp ljud och bild för att eventuella oklarheter angående inspektörens rätt ska kunna undvikas till denna del. Den föreslagna bestämmelsen är av motsvarande typ som exempelvis 172 § 1 mom. 4 punkten i miljöskyddslagen (527/2014).

Det föreslås att 4 mom. ska uppta en bestämmelse som överensstämmer med 24 § 3 mom. i gällande verkställighetslag om rätten för Livsmedelsverket att närvara vid inspektioner som gäller stödsökande eller stödmottagare och som någon annan myndighet utför och att följa hur inspektionerna utförs. Rätten i fråga är viktig för Livsmedelsverket i synnerhet därför att Livsmedelsverket i egenskap av utbetalande organ styr och övervakar andra myndigheter när dessa sköter uppgifter som delegerats till dem och som det utbetalande organet ansvarar för.

Enligt 5 mom. har tillsynsmyndigheten rätt att vid behov få handräckning vid fullgörandet av inspektion så som bestäms i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011). En motsvarande bestämmelse finns i 24 § 4 mom. i gällande verkställighetslag.

26 §. Särskilda bestämmelser i fråga om villkorlighet. I fråga om tillsynen över villkorlighetskraven föreslås att det på motsvarande sätt som i 25 § i gällande verkställighetslag föreskrivs att de olika myndigheternas uppgifter inom tillsynen över uppfyllandet av de olika villkorlighetskraven anges i lag också i fortsättningen, men utan att de olika myndigheternas nuvarande uppgifter och uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna ändras. Enligt 1 mom. ska närings-, trafik- och miljöcentralen alldeles som nu utöva tillsyn över efterlevnaden av naturvårdslagen och miljöskyddslagen till den del tillsynen gäller iakttagandet av miljörelaterade föreskrivna verksamhetskrav och krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som ingår i villkorligheten.

Enligt 2 mom. utövar närings-, trafik- och miljöcentralen och regionförvaltningsverket tillsyn över iakttagandet av kraven inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen (297/2021), lagen om djursjukdomar (76/2021), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014), foderlagen

(1263/2020), lagen om växtskyddsmedel (1563/2011) och djurskyddslagen (247/1996) till den del tillsynen gäller iakttagandet av andra villkorlighetskrav än de som avses i 1 mom. Utöver vad som föreskrivs i verkställighetslagen ska bestämmelserna om tillsyn och tillsynsmyndigheter i de nämnda lagarna och i veterinärvårdslagen (765/2009) iaktas vid tillsynen. Förslaget är förenligt med gällande lagstiftning.

Det föreslås att 3 mom. ska uppta en bestämmelse som är ny i förhållande till gällande verkställighetslag och innebär att närings-, trafik- och miljöcentralen samordnar tillsynspåföljderna i fråga om villkorlighet. Fastän bestämmelsen är ny på lagnivå samordnar närings-, trafik- och miljöcentralen samt, i landskapet Åland, Statens ämbetsverk på Åland redan nu de tillsynspåföljder som föranleds av bristande efterlevnad av olika tvärvillkorskrav. I enlighet med vad som sägs ovan ersätter villkorligheten tvärvillkoren under den kommande finansieringsperioden.

Enligt 4 mom. utövar i landskapet Åland Statens ämbetsverk på Åland tillsynen över att kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden iaktas och samordnar också tillsynspåföljderna i fråga om villkorlighet. De föreslagna uppgifterna är sådana som Statens ämbetsverk på Åland redan sköter, och till denna del föreslås inte några nya uppgifter för ämbetsverket. I landskapet Åland faller tillsynen över andra tvärvillkor än de ovannämnda inom landskapets behörighet, men Ålands landskapsregering och de myndigheter som lyder under den kan inte åläggas uppgifter i verkställighetslagen. Nationellt är det möjligt att föreskriva endast om uppgifter för Statens ämbetsverk på Åland när det gäller verkställigheten av jordbruksstöd.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om tillsynen över att de föreskrivna verksamhetskraven samt kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden iaktas utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får enligt förslaget dessutom utfärdas bestämmelser som preciserar den horisontella förordningen och förordningen om kvalitetsbedömning när det gäller tillsyn och det förfarande som ska iaktas vid tillsynen samt om objekten för den tillsyn som avses i de lagar som nämns i 1 och 2 mom. Bestämmelser om dessa omständigheter finns redan nu i statsrådets förordning om krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden enligt tvärvillkoren (4/2015) och i statsrådets förordning om föreskrivna verksamhetskrav enligt tvärvillkoren samt övervakningen av att verksamhetskraven och kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden följs (7/2015).

27 §. Myndighetens rätt att få upplysningar och hjälp. I 1 mom. föreskrivs i överensstämmelse med gällande verkställighetslag om myndighetens rätt att av stödsökanden eller dennes representant få de handlingar och uppgifter som är behövliga för att genomföra tillsynen. Med handlingar avses enligt förslaget även material som skapats eller lagrats med hjälp av automatisk databehandling eller på något annat sätt. Myndigheten föreslås ha motsvarande rätt att få uppgifter av slakterier, av företag som förädlar eller förmedlar jordbruksprodukter och av stambokförande sammanslutningar som avses i 3 § i lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) samt av renbeteslagen. De ovannämnda aktörerna förfogar över sådana uppgifter vars erhållande kan vara en förutsättning för att tillsynen över vissa stöd ska kunna genomföras på ett effektivt och adekvat sätt. Så bestäms till exempel beloppet av stöd per djur för renar, vilket beviljas med stöd av lagen om nationella stöd, utgående från uppgifter i de renlängder som renbeteslagen för, och renbeteslagen är inte stödmottagare som avses i lagen. Det föreslås att de som ansöker om stöd samt ovan avsedda slakterier och företag som förädlar eller förmedlar jordbruksprodukter också ska tillåta att det tas prover i den omfattning som krävs för en inspektion. Dessa prover kan vara till exempel markkarteringsprov som tas på åkrar och utgör en förutsättning för erhållande av miljöersättning. Material och prover ska enligt förslaget överlämnas utan ersättning, alldeles som nu är fallet.

Enligt 2 mom. ska den som ansöker om stöd eller dennes företrädare på begäran av en myndighet lämna behövlig hjälp under tillsynen. Behov av hjälp kan i praktiken förekomma vid inspektioner till exempel när stora djur hanteras eller för att djur ska kunna tas fast på betet. Bestämmelsen överensstämmer med gällande lag. I praktiken har det förekommit situationer där stödsökanden eller dennes företrädare emellertid trots begäran inte alltid har gett behövlig hjälp vid tillsynen, exempelvis har djur som funnit på en betesmark inte samlats ihop inför en inspektion så att det skulle ha varit möjligt att kontrollera alla djurs märkning och registrering samt övriga stödvillkor. Det föreslås att 32 § 2 mom. i verkställighetslagen ska uppta bestämmelser om hindrande av tillsyn. Att sådan behövlig hjälp inte ges så att tillsynen kan genomföras helt och hållet kan anses vara liktydigt med partiellt hindrande av tillsyn, varvid 32 § 2 mom. i verkställighetslagen tillämpas.

28 §. Sakkunniga som anlitas vid inspektioner. Enligt 1 mom. kan en extern revisor som avses i revisionslagen (1141/2015) anlitas vid en inspektion, om ett behörigt utförande av inspektionen förutsätter det. En revisionssammanslutning ska utse en ansvarig revisor för inspektionen. Eftersom det är fråga om att offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen anförtros andra än myndigheter, ska förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) tillämpas vid utförandet av inspektionsuppdraget.

Enligt 2 mom. tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på revisorer som utför inspektionsuppdrag. Bestämmelserna i fråga finns i 40 kap. i strafflagen. På skador som orsakats i samband med utförande av inspektionsuppdrag tillämpas enligt förslaget skadeståndslagen (412/1974). Förslaget innebär att anlitan av en extern revisor vid inspektion är möjligt också vid tillsyn över stöd och ersättningar som beviljas enligt lagen om direktstöd till jordbrukare, lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling och lagen om nationella stöd. Förslaget överensstämmer med 27 § i gällande verkställighetslag.

29 §. Meddelande om tillsyn. Paragrafen föreslås innehålla mer detaljerade bestämmelser om meddelande om tillsyn än de som finns i gällande verkställighetslag, eftersom det i gällande verkställighetslag i sammanhanget hänvisas till Europeiska unionens lagstiftning, där det för närvarande föreskrivs i detalj om bland annat tidsgränser för meddelande om tillsyn. Motsvarande reglering kommer inte att finnas i Europeiska unionens lagstiftning under den kommande finansieringsperioden. Enligt 1 mom. ska det i förväg meddelas om tillsyn på plats, om detta inte inverkar på tillsynens syfte eller effekt. När det gäller tillsyn på plats av en ansökan om djurstöd ska det meddelas i förväg om tillsynen högst 48 timmar i förväg. Förhandsmeddelande om tillsyn på plats ska ges högst 14 dygn i förväg när det gäller ansökningar om arealstöd och motsvarande. I sådana fall där någon annan tillsyn på plats över efterlevnaden av lagstiftning som tillämpas på villkoren för att få stöd ska utföras utan förhandsmeddelande, ska dessa bestämmelser tillämpas också på tillsyn på plats. Tidsgränserna för meddelande om tillsyn motsvarar det förfarande som nu har tillämpats och som härrör direkt ur Europeiska unionens lagstiftning.

Enligt 2 mom. ska stödsökanden i samband med meddelandet om tillsyn på plats eller senast i samband med själva tillsynen informeras om att en luftfarkost används vid tillsynen. Motsvarande bestämmelse finns i 23 a § 2 mom. i gällande verkställighetslag.

30 §. Förfarandet vid tillsynen. I 1 mom. föreskrivs det att personer som utför tillsyn ska ha ett tjänstekort som Livsmedelsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket eller Statens ämbetsverk på Åland utfärdar eller en av en ovannämnd myndighet utfärdad handling som intygar rätten till insyn, och att tjänstekortet eller handlingen på begäran ska visas

för stödsökanden eller dennes företrädare i samband med tillsynen. Ett tjänstekort eller en handling som tillsynsutförarens egen organisation har utfärdat, till exempel en fullmakt, utgör bevis för rätten att utföra inspektioner.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det liksom i den nuvarande verkställighetslagen att tillsynsresultatet ska läggas fram för stödsökanden, som ska ha möjlighet att kommentera det. Verksamhetssättet är emellertid elektroniskt i linje med huvudprincipen om e-tjänster och utgör elektroniskt informationsutbyte mellan förvaltningen och stödsökanden i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 4.1 i förordningen om ansökningssystem. Observationerna vid tillsynen ska enligt förslaget anges i elektronisk form i en nättjänst tillsammans med eventuella bilagor, till exempel bifogade fotografier. I en nättjänst kan uppgifter som anknyter till tillsynen anges i större omfattning och mer heltäckande än i skriftlig form. I en nättjänst finns fotografier som tagits vid tillsyn på plats tillgängliga i geolokaliserad form, medan antalet fotografier i inspektionsberättelser av det slag som nu sänds ut är begränsat och fotografierna är svartvita utskrifter. Det anses att det elektroniska formatet medför att stödsökandens insyn i tillsynen förbättras och att informationen om tillsynen blir mer heltäckande.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om de omständigheter som ska framgå av tillsynsresultatet utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap. Sänkning av stöd och ersättningar. Påföljder

31 §. Påföljder vid försenad ansökan. I paragrafen föreskrivs det om förseningspåföljder, och det är fråga om en bestämmelse i nationell lag som är ny i förhållande till gällande verkställighetslag. För tillfället föreskrivs det i Europeiska unionens lagstiftning i artikel 13 i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 640/2014 om påföljder vid försenad ansökan om stöd som hör till det integrerade administrations- och kontrollsystemet. Enligt den bestämmelsen får en ansökan försenas högst 25 kalenderdagar. Om ansökan lämnas in försenad sänks det stöd som ska beviljas med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad, och vid en försening som uppgår till mer än 25 kalenderdagar avslås ansökan. Vid force majeure och exceptionella omständigheter påförs inte påföljder av försenad ansökan. Ingen motsvarande bestämmelse kommer att ingå i Europeiska unionens lagstiftning under nästa finansieringsperiod. I Europeiska unionens lagstiftning under nästa finansieringsperiod finns som en ny omständighet ökade möjligheter att ändra ansökan, men bestämmelserna i fråga är givetvis inte tillämpliga i en situation där ansökan avslås på grund av försening. Även om force majeure med stöd av 39 § i den föreslagna verkställighetslagen beaktas när påföljder påförs, betraktas som force majeure inte till exempel att stödsökandens bredbandsuppkoppling (internetuppkoppling) bryts eller att det förekommer omfattande störningar i den så att inlämningen av ansökan på elektronisk väg förhindras. Enligt uppgifter från Livsmedelsverket försenas årligen ett stort antal ansökningar om stöd, flera hundra stycken, när alla olika stödformer beaktas. Här ingår även anmälningar som gäller stöd, bland annat höstanmälan. Merparten, över 90 procent, av de ansökningar om stöd som lämnats in försenade har försenats med mellan en och sju vardagar. I 1 mom. föreslås därför att stöd inte ska beviljas, om ansökan om stöd är mer än sju kalenderdagar försenad. I fråga om förseningspåföljder föreslås att nuvarande praxis fortgår, det vill säga att om en ansökan om stöd som hör till det integrerade administrations- och kontrollsystem som avses i artikel 65 i den horisontella förordningen lämnas in försenad sänks det stöd som ska beviljas med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Vidare föreslås i överensstämmelse med gällande lagstiftning att förseningspåföljder dock inte ska tillämpas i situationer som avses i artikel 3 i den horisontella förordningen, det vill säga vid force majeure och exceptionella omständigheter.

I 2 mom. föreslås av tydlighetsskäl bli föreskrivet att bestämmelser om påföljder vid försening i fråga om stöd som beviljas enligt lagen om nationella stöd finns i 17 § i lagen om nationella

stöd. I det förslag till ändring av lagen om nationella stöd som ingår i denna proposition föreslås det att 17 § 1–4 mom. i lagen om nationella stöd ändras så att inte heller stöd som beviljas enligt lagen om nationella stöd ska beviljas i fortsättningen, om ansökan eller anmälan försenas med mer än sju kalenderdagar. Nu går gränsen vid 25 kalenderdagar, alldeles som i gällande verkställighetslag. Förslaget är motiverat med tanke på att de olika stödsystemen på så sätt är enhetliga och sökandena likabehandlas. I lagen om nationella stöd föreslås dock inte ändringar som gäller påföljder vid försening i fråga om ansökningar om förskott på stöd.

32 §. Allmänna grunder för sänkning av stöd. I 1 mom. föreskrivs om allmänna grunder för sänkning av stöd. Bestämmelsen är ny. Det är fråga om att stöd som ska betalas minskas till den del grunder för utbetalning inte finns. Avsikten är att stöd inte ska beviljas eller att det stöd som ska beviljas minskas, om en stödsökande inte har iakttagit stödvillkoren eller inte uppfyller förutsättningarna för beviljande av stöd eller inte fullgör andra skyldigheter som hänför sig till stödet. Stödet ska enligt förslaget minskas också om Europeiska unionens lagstiftning om stödet i fråga kräver det. Till denna del gäller det att särskilt beakta artikel 59 i den horisontella förordningen, som handlar om skydd av unionens ekonomiska intressen. Bestämmelsen avses dock inte vara tillämplig i situationer enligt de föreslagna 33 och 34 § i verkställighetslagen, där det föreskrivs närmare om minskningar och påföljder.

Enligt 2 mom. beviljas stöd inte, om stödmottagaren helt eller delvis hindrar genomförandet av en inspektion, ett kontrollbesök, ett administrativt kontrollbesök eller tillsyn på plats som hänför sig till stödet eller stödatgårderna i fråga. Om tillsyn som gäller villkorlighet hindras blir följden enligt förslaget att stödsökandens stödsökningar där villkorlighetskraven ska iakttas avslås. Förslaget motsvarar gällande lagstiftning.

33 §. Minskningar och påföljder i fråga om arealbaserade stöd. Paragrafen innehåller bestämmelser om minskningar och påföljder i fråga om arealbaserade stöd. I gällande verkställighetslag hänvisas det vad påföljderna beträffar till Europeiska unionens lagstiftning, där det för närvarande föreskrivs mycket detaljerat om exempelvis tillsynspåföljder. Eftersom motsvarande lagstiftning som antagits av Europeiska unionen inte kommer att finnas under den kommande finansieringsperioden gäller det att nationellt föreskriva mer ingående än förr om minskningar och påföljder. I 1 mom. föreslås det bli föreskrivet att om den areal för vilken arealbaserat stöd har sökts är större än den areal som har godkänts vid tillsyn på plats, vid administrativ kontroll, vid arealmonitorering eller genom någon annan metod, sänks vid minskningar och påföljder som baserar sig på arealen det stöd som ska beviljas enligt växtartsgrupp så att sänkningen ökar när den proportionella skillnaden mellan den i ansökan per växtartsgrupp angivna arealen och den godkända arealen blir större. Detta innebär att stödet när arealskillnaderna är små sänks i proportion till arealen i fråga, men att den tillämpliga minskningen om arealskillnaden växer kan graderas så att minskningen är större än den oriktiga arealen (administrativ påföljd) och på grund av påföljdssystemets effektivitet och avskräckande verkan kan vara större än hundra procent av det belopp av stödet i fråga som ska betalas ut. Stödet kan sänkas, om en stödsökande i sin ansökan inte har uppgett all jordbruksmark som stödsökanden har i sin besittning.

Det föreslagna 2 mom. gäller tillämpning av sådana till stödvillkoren anknyttande minskningar och påföljder där den bristande efterlevnaden hänför sig till andra villkor för att få stöd än de till arealen anknyttande villkor som avses i 1 mom. I detta moment avsedda andra än till arealen anknyttande stödvillkor där minskningar och påföljder ska tillämpas är till exempel brister som anknyter till dokumentkrav. Stödsänkningen ökar på det sätt som förutsätts i artikel 59.5 i den horisontella förordningen utgående från försummelsens allvar, omfattning, varaktighet och uppreppning. Är det fråga om en allvarlig försummelse av ett stödvillkor, förvägras stödet för stödatgårderna när det gäller ansökningsåret och det följande året i överensstämmelse med gällande artikel 35.5 i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 640/2014.

Enligt 3 mom. finns bestämmelser om tillsynspåföljder i fråga om arealbaserade stöd som beviljas enligt lagen om nationella stöd i 18 och 19 § i lagen om nationella stöd. Det är fråga om en förtydligande och informativ hänvisning till lagen om nationella stöd, där det finns separata bestämmelser om påföljder vid tillsyn.

I 4 mom. föreskrivs om förfarandet vid en korskontroll som hänför sig till uppdatering av åker-skiftesregistret när stödet till följd av arealskillnaden mellan den areal som stödsökanden uppgett i sin stödansökan och skiftets senaste digitaliserade areal minskas utan påföljd. En stödminskning kan då göras utan särskild utredning, vilket motsvarar nuvarande praxis. Resultatet för de skiften som korskontrollen gäller kan stödsökanden dock se i en nättjänst.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om grunderna för sänkning av arealbaserade stöd, beräkningen av minskningar och påföljder, växtartsgrupperna, den påföljdsskala som ska tillämpas i fråga om arealerna samt minskningar och påföljder i fråga om stödvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

34 §. Minskningar och påföljder i fråga om djurbaserade stöd. Paragrafen innehåller bestämmelser om huvudreglerna för tillämpning av minskningar och påföljder i fråga om djurbaserade stöd som Europeiska unionen finansierar helt och hållet eller delfinansierar, på motsvarande sätt som det i 33 § föreskrivs i fråga om arealbaserade stöd. Enligt 1 mom. sänks vid minskningar och påföljder som baserar sig på djurantalet det stöd som ska beviljas så att sänkningen ökar enligt djurgrupp när den proportionella skillnaden mellan det ansökta och det konstaterade djurantalet blir större, om det vid en administrativ kontroll eller vid tillsyn på plats konstateras att en gårdsbruksenhet har färre stödberättigande djur eller djurenheter än vad som anmälts. När det är fråga om små skillnader mellan de anmälda och de godkända djurantalerna eller djurenheterna kan stödet enligt förslaget minskas i proportion till djuren eller djurenheterna i fråga, men om skillnaden växer kan den tillämpliga minskningen graderas så att den är större än det oriktigt anmälda djurantalet (administrativ påföljd), och på grund av påföljdssystemets effektivitet och avskräckande verkan kan den i vissa fall vara större än hundra procent av det belopp av stödet i fråga som ska betalas ut.

Det föreslagna 2 mom. gäller tillämpning av sådana till stödvillkoren anknyttande minskningar och påföljder där den bristande efterlevnaden hänför sig till andra villkor för att få stöd än de till djur eller djurenheter anknyttande villkor som avses i 1 mom. I detta moment avsedda andra än till djurantalet anknyttande stödvillkor där minskningar och påföljder ska tillämpas är till exempel brister som anknyter till genomförandet av åtgärder inom ramen för ersättningen för djurens välbefinnande[, som det föreskrivs om i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling]. Stödsänkningen ökar på det sätt som förutsätts i artikel 59.5 i den horisontella förordningen utgående från försummelsens allvar, omfattning, varaktighet och upprepning. Är det fråga om en allvarlig försummelse av ett stödvillkor, förvägras stödet för stödåtgärden i fråga när det gäller ansökningsåret och det följande året i överensstämmelse med gällande artikel 35.5 i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 640/2014.

Enligt 3 mom. finns bestämmelser om tillsynspåföljder i fråga om djurbaserade stöd som beviljas enligt lagen om nationella stöd i 20 § i lagen om nationella stöd. Det är fråga om en förtydligande och informativ hänvisning till lagen om nationella stöd, där det finns separata bestämmelser om påföljder vid tillsyn.

Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om grunderna för sänkning av djurbaserade stöd, beräkningen av minskningar och påföljder, djurgrupperna, den påföljdsskala som ska tillämpas i fråga om djurantalet samt minskningar och påföljder i fråga om stödvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §. Påföljder vid försummelse att iaktta villkorlighetskraven. Till skillnad från vad som gäller andra stödsystem föreskrivs det i Europeiska unionens lagstiftning också i fortsättningen mycket detaljerat om försummelse att iaktta villkorlighetskraven. I 1 mom. föreslås att påföljder som föranleds av försummelse att iaktta villkorlighetskraven ska påföras i enlighet med artikel 85 i den horisontella förordningen och kapitel III i förordningen om kvalitetsbedömning. I artikel 85 i den horisontella förordningen föreskrivs det om tillämpning och beräkning av administrativa påföljder. I kapitel III i förordningen om kvalitetsbedömning (Tillämpning och beräkning av administrativa sanktioner för grundvillkor) ingår å sin sida följande bestämmelser om försummelse att iaktta villkorlighetskraven, dvs. bristande efterlevnad av dem: allmänna principer för bristande efterlevnad (artikel 7), allmänna principer för administrativa sanktioner (artikel 8), procentsatser för minskningar vid oavsiktlig bristande efterlevnad (artikel 9), procentsatser för minskningar vid avsiktlig bristande efterlevnad artikel (10) och beräkning av minskningar för flera fall av bristande efterlevnad under samma kalenderår som de inträffade (artikel 11). Ovan nämnda bestämmelser är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna och innehåller exakta villkor för utfärdandet av mer detaljerade nationella bestämmelser.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om fastställande och beräkning av påföljder utfärdas genom för-ordning av statsrådet inom de gränser som anges i Europeiska unionens lagstiftning.

36 §. Förvägran av stöd i situationer där djurhållningsförbud har meddelats. I paragrafen föreskrivs det i sak i överensstämmelse med gällande lagstiftning om förvägran av stöd i situationer där djurhållningsförbud har meddelats. Bestämmelser om saken finns för närvarande i 8 § i lagen om direktstöd, 17 § i lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare och 16 § 4 mom. i lagen om nationella stöd; formuleringarna skiljer sig åt i någon mån, men innehållet i sak är detsamma. En samlad bestämmelse om saken föreslås i verkställighetslagen, och samtidigt förtydligas ordalydelsen i paragrafen. I det föreslagna 1 mom. sägs att om jordbrukaren eller en familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med denne har meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen (39/1889), och djurhållningsförbudet helt eller delvis grundar sig på ett brott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen eller en förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen eller enligt motsvarande lagstiftning i landskapet Åland, ska stöd eller ersättning som grundar sig på djurhållning inte beviljas eller betalas ut för den djurart som omfattas av förbudet för de stödår eller de förbindelse- eller avtalsår under vilka det brott eller den förseelse som ledde till djurhållningsförbudet begicks. I 17 kap. 14 § i strafflagen föreskrivs det om djurskyddsbrott, i lagens 14 a § föreskrivs det om grovt djurskyddsbrott och i lagens 15 § föreskrivs det om lindrigt djurskyddsbrott. Enligt 17 kap. 23 § i strafflagen kan den som döms för djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott samtidigt meddelas djurhållningsförbud, medan utgångspunkten i fråga om den som döms för grovt djurskyddsbrott är att också djurhållningsförbud samtidigt meddelas, utom om det finns särskilt vägande skäl för att inte meddela förbudet. Den som har meddelats djurhållningsförbud får inte äga, hålla eller sköta djur och inte heller annars sörja för djurs välfärd. Förbudet kan gälla vissa djurarter eller djur över huvud taget. Domstolen kan dock av särskilda skäl förordna att den dömde alltjämt helt eller delvis får äga djur som inte är föremål för brott och som den dömde äger då beslutet fattas, om det är möjligt att i beslutet ange vilka dessa djur är. Förbudet kan meddelas för minst ett år eller så att det blir bestående. Alldeles som nu avses beslutet att inte bevilja och inte betala ut stöd eller ersättning i situationer med djurhållningsförbud gälla förutom när den egentliga jordbrukaren har meddelats djurhållningsförbud också när en familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med den egentliga jordbrukaren har meddelats djurhållningsförbud. Med familjemedlem avses jordbrukarens make, alltså äkta make eller personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden i enlighet med 7 § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) samt en person som lever varaktigt i jordbrukarens hushåll och som är släkt med jordbrukaren eller med jordbrukarens make i rakt upp- eller nedstigande led eller som är make till en sådan person.

Utsträckandet av bestämmelsen så att den gäller också en familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med jordbrukaren behövs till exempel därför att ett djurhållningsförbud med därav följande stödbortfall skulle kunna kringgå genom att ägandet eller innehavet av djuren överförs till en annan familjemedlem.

I 2 mom. föreskrivs i överensstämmelse med gällande lagstiftning att om en jordbrukare eller familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med denne har meddelats djurhållningsförbud ska stöd eller ersättning som grundar sig på djurhållning inte beviljas eller betalas ut för den djurart som omfattas av förbudet för den tid då djurhållningsförbudet gäller och inte heller för tiden mellan gärningsåret och den tidpunkt då den lagakraftvunna domen meddelades. Av tydlighetsskäl föreslås i momentet också bli föreskrivet att stöd eller ersättning som redan har betalats ut ska återkrävas för den period som avses i momentet. De påföljder som avses i paragrafen gäller endast stöd och ersättningar som grundar sig på och betalas ut för djur i sådana fall där djurhållningsförbud har meddelats. Det innebär att till exempel en jordbrukare eller dennes familjemedlem som har meddelats djurhållningsförbud i fråga om hundar eller katter men har skött exempelvis en nötkreatursbesättning oklanderligt fortsättningsvis kan få stöd eller bidrag som grundar sig på nötkreatur.

37 §. Ordningsföljd vid beräkning av minskningar och påföljder. I 1 mom. föreskrivs om ordningsföljden vid beräkning av minskningar och påföljder. Ordningsföljden motsvarar den som i enlighet med Europeiska unionens lagstiftning nu är i bruk. Först beaktas minskningar och påföljder som föranleds av i 33 § och 34 § 1 mom. i verkställighetslagen avsedda fel som gäller arealen eller djurantalet, därpå beaktas minskningar och påföljder som föranleds av försummelse att iaktta i 33 § och 34 § 2 mom. i verkställighetslagen avsedda stödvillkor. Efter det beaktas minskningar och påföljder som föranleds av att ansökan eventuellt lämnats in försenad, och därpå beaktas påföljder som föranleds av att jordbruksmark så som avses i 33 § 1 mom. i verkställighetslagen inte har anmälts. Efter det beaktas minskningar som föranleds av finansiell disciplin enligt artikel 17 i den horisontella förordningen, och sist beaktas påföljder som föranleds av att villkorlighetskrav har försummats.

I 2 mom. föreslås av tydlighetsskäl bli föreskrivet att vid beräkning av minskningarnas och påföljdernas storlek beräknas påföljden utgående från det belopp som återstår efter en minskning som har gjorts med iakttagande av den ordningsföljd som anges i 1 mom. Om det ansökta stödbeloppet är exempelvis 1 000 euro och det för ansökningens vidkommande har konstaterats både att stödvillkor inte har uppfyllts och att villkorlighetskrav har försummats, gör man från 1 000 euro först den minskning som beror på att ett stödvillkor inte är uppfyllt, till exempel 100 euro. Det återstående beloppet 900 euro används som utgångspunkt när den påföljd som föranleds av villkorlighetskraven beräknas och dras av.

Närmare bestämmelser om ordningsföljden vid beräkning av påföljder får utfärdas genom förordning av statsrådet, enligt förslaget i 3 mom.

38 §. Minskningar och påföljder i fråga om vissa stödformer. I paragrafen föreskrivs om minskningar och påföljder i fråga om sådana stöd inom verkställighetslagens tillämpningsområde som inte är areal- eller djurbaserade. I 1 mom. föreslås bestämmelser om påföljder i fråga om icke-produktiva investeringar. Om det vid ett administrativt kontrollbesök eller vid tillsyn på plats upptäcks att en icke-produktiv investering inte har genomförts i enlighet med avtalet om den icke-produktiva investeringen eller att stödsökanden har uppgett kostnader som inte berättigar till ersättning, beviljas ersättning inte eller minskas ersättningen för hela avtalstiden eller en del av den. Avtalsperioden för icke-produktiva investeringar är fem år. När påföljder påförs ska försummelsens allvar, omfattning, varaktighet och upprepning beaktas, alldeles som i fråga om de areal- och djurbaserade stödssystemen.

I 2 mom. föreskrivs om minskningar och påföljder som gäller miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter och miljöavtal om bevarande av lantrasers genom. Om någon som ansöker om ersättning på basis av nämnda avtal i sin ansökan uppger en kostnad som inte uppfyller förutsättningarna för betalning av ersättning, lämnas kostnaden enligt förslaget helt eller delvis oersatt eller återkrävs ersättning som redan har betalats ut.

I 3 mom. föreskrivs att om en stödmottagare har underlåtit att iaktta lagstiftningen om offentlig upphandling, påförs påföljder i enlighet med artikel 61 i den horisontella förordningen. I artikel 61 första stycket i den horisontella förordningen sägs det att om den bristande efterlevnaden rör unionsregler eller nationella regler om offentlig upphandling ska medlemsstaterna säkerställa att den del av stödet som inte ska betalas ut eller som ska dras in fastställs på grundval av hur allvarlig den bristande efterlevnaden är och i enlighet med proportionalitetsprincipen. I artikel 61 andra stycket sägs det att medlemsstaterna ska säkerställa att transaktionens laglighet och korrekthet bara påverkas upp till den del av stödet som inte ska betalas ut eller som ska dras in.

Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om grunderna för sänkning av ersättningar och om beräkningen av minskningar och påföljder utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §. Undantag i fråga om påförande av påföljder. I paragrafen föreskrivs det om undantag i fråga om påförande av påföljder. I 1 mom. hänvisas det i fråga om undantag vid tillämpningen av påföljder till situationer som avses i artikel 59.5 andra stycket a, b och c eller artikel 84.2 c i den horisontella förordningen. Påföljder avses inte heller bli påförda i andra situationer som är jämförbara med de ovannämnda situationer som avses i den horisontella förordningen. Artikel 59.5 andra stycket a och artikel 84.2 c i den horisontella förordningen gäller force majeure och exceptionella omständigheter. Vid dem bibehåller stödsökanden sin rätt till stöd. I situationer enligt artikel 59.5 andra stycket b och c i den horisontella förordningen tillämpas inga påföljder, men stödet minskas ändå till den del stödsökanden inte har rätt till stöd.

Enligt 2 mom. påförs påföljder i fråga om stöd eller ersättningar inte, om sökanden med anledning av en uppmaning att avhjälpa situationen som avses i 20 eller 21 § i verkställighetslagen har avhjälpt situationen till alla delar eller gett in tillräcklig utredning om att stödvillkoren har följts. Bestämmelserna i 20 § i verkställighetslagen gäller sådana fel i ansökningsuppgifter som har upptäckts vid en administrativ kontroll, medan bestämmelserna i 21 § gäller en situation där det som anmälts i en stödansökan inte motsvarar resultatet av arealmonitoreringen.

40 §. Annan tillämplig lagstiftning. I paragrafen föreskrivs det att i samband med minskningar och påföljder som föranleds av fel med anknytning till stöd som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen och villkorlighet tillämpas dessutom vad som föreskrivs i rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen samt budgetförordningen. Det är närmast fråga om en informativ och förtydligande bestämmelse. Med stöd av Europeiska unionens ovannämnda förordningar fortgår till exempel de nuvarande förfarandena i fråga om tillämpning av retroaktiva återkrav också under den kommande finansieringsperioden.

8 kap. Återkrav av stöd

41 §. Återkrav av stöd. I paragrafen föreskrivs det på motsvarande sätt som i 32 § i gällande verkställighetslag om återkrav av stöd som betalats ut felaktigt eller utan grund. Enligt det föreslagna 1 mom. ska stöd som betalats ut felaktigt eller utan grund återkrävas, om förutsättningarna för beviljande eller utbetalning av stödet inte har uppfyllts, stödvillkoren inte har följts eller stödmottagaren har lämnat felaktig eller bristfällig information som i väsentlig grad har påverkat

beviljandet eller utbetalningen av stödet. Vidare ska stöd återkrävas, om stödmottagaren hindrar genomförandet av en inspektion eller om Europeiska unionens lagstiftning om stödet kräver det.

I 2 mom. föreskrivs för det första om solidariskt ansvar. Om stöd har beviljats flera stödmottagare gemensamt, svarar alla mottagare i likhet med nu solidariskt för betalningen av det stöd som återkrävs. Återkravet frångås, om det belopp som ska återkrävas är högst 100 euro exklusive ränta per stödmottagare och per stöd som beviljats, om inte något annat följer av 1 eller 3 mom. Gränsen om 100 euro för frångående av återkrav har visat sig fungera med avseende på stödmottagarna, verkställigheten av stödsystem och förvaltningen.

Av tydlighetsskäl föreslås det att 3 mom. ska uppta en bestämmelse om den av Europeiska unionen antagna lagstiftning som är tillämplig på återkrav av stöd som helt eller delvis finansierats av Europeiska unionen, beräkning av det belopp som ska återkrävas, ränta och tidsfrist för återkrav. Bestämmelser om nämnda saker finns i den horisontella förordningen, förordningen om ekonomisk förvaltning, rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen och budgetförordningen. Till denna del gäller verkställighetslagen inte stöd som beviljas enligt lagen om nationella stöd.

42 §. Dröjsmålsräntan på det belopp som återkrävs. I paragrafen föreskrivs på motsvarande sätt som i 21 § i gällande verkställighetslag att en årlig dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen ska betalas på belopp som återkrävs. Den med räntelagen förenliga dröjsmålsräntan är den i 12 § i räntelagen avsedda referensränta som Finlands Bank fastställer halvårsvis, ökad med sju procentenheter. Räntan på det belopp som återkrävs ska enligt förslaget alltså beräknas enligt den tid som börjar 60 dagar efter beslutet om återkrav och slutar när återbetalningen sker eller, om det belopp som återkrävs dras av från en post som ska betalas senare, när avdraget görs. Bestämmelsen i gällande verkställighetslag grundar sig på artikel 7.2 i Europeiska unionens för närvarande gällande förordning (EU) nr 809/2014 (den så kallade kontrollförordningen), där det sägs att den tillämpliga räntesatsen ska beräknas i enlighet med nationell lagstiftning men inte får vara lägre än den räntesats som tillämpas när belopp återkrävs i enlighet med nationell lagstiftning. Enligt samma bestämmelse ska ränta beräknas för den period som förflyter mellan utgången av den betalningsfrist som anges för stödmottagaren i återbetalningskravet, som får uppgå till högst 60 dagar, och dagen för återbetalningen eller avdraget. I Finland infördes den i förordningen tillåtna maximitiden för räntefri återbetalning. Även om det i Europeiska unionens lagstiftning i fortsättningen inte längre på samma sätt som nu föreskrivs om exempelvis ränta på det belopp som återkrävs, har det nuvarande förfarandet vid beräkning av räntan och den 60 dagar långa räntefria återbetalningstiden konstaterats vara ett fungerande system med avseende på både stödmottagarna och verkställigheten av stödsystem. Därmed anses det vara motiverat att till denna del fortsätta att tillämpa rådande praxis.

43 §. Avstående från återkrav. I paragrafen föreskrivs om avstående från återkrav på motsvarande sätt som i 33 § 2 mom. i gällande verkställighetslag. Enligt förslaget kan man helt eller delvis avstå från att återkräva stöd som betalats ut felaktigt eller utan grund eller ränta som ska betalas på beloppet, om det som en helhet betraktat med hänsyn till stödmottagarens omständigheter och verksamhet skulle vara oskäligt att återkräva det fulla beloppet. En sådan situation kan förekomma till exempel när behovet av återkrav beror på ett fel som en myndighet har begått. Återkravet och indrivningen av ränta ska dock ske till fullt belopp, om Europeiska unionens lagstiftning om stöd som i sin helhet eller delvis finansieras av Europeiska unionen eller i sin helhet finansieras med nationella medel kräver det. Nationellt är det inte möjligt att avvika från bestämmelserna i Europeiska unionens förordningar eller från kommissionens beslut om stöd som finansieras med nationella medel.

44 §. Förfaranden vid återkrav. I paragrafen föreskrivs om förfaranden vid återkrav på motsvarande sätt som i 35 § i gällande verkställighetslag. Enligt det föreslagna 1 mom. beslutar liksom nu den myndighet som beviljat stödet om återkrav. Beslut om återkrav ska fattas utan obefogat dröjsmål efter det att myndigheten har fått vetskap om grunden för återkravet och inom tio år från det att stödet eller den sista posten av det har betalats. Ändringar i den nuvarande situationen föreslås därmed inte.

Enligt 2 mom. svarar Livsmedelsverket för verkställigheten av återkravsbeslut, alldeles som nu. Det belopp som ska återkrävas plus ränta ska enligt förslaget tas ut på motsvarande sätt som enligt den gällande lagstiftningen genom att det dras av från ett annat stöd som beviljas enligt en lag som hör till verkställighetslagens tillämpningsområde och ska betalas till samma stödmottagare. Detta betyder i praktiken att det belopp som ska återkrävas kan kvittas mot ett sådant stöd till jordbrukare, en sådan utvecklingsersättning eller ett sådant nationellt stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen som kommer att betalas ut till stödmottagaren längre fram.

Enligt 3 mom. kan beslutet om återkrav alldeles som nu verkställas genom utsökning efter det att det har vunnit laga kraft. Med avvikelse från gällande lagstiftning föreslås i lagen en bestämmelse om att en återkravsfordran preskriberas fem år efter ingången av året efter det år då beslutet om återkrav vann laga kraft. Till denna del grundar sig förslaget på en dom som Europeiska unionens domstol meddelade den 7 april 2022 (De förenade målen IFAP mot LM C-447/20 och BD mot Autoridade Tributária e Aduaneira tributa C-448/20 ECLI:EU:C:2022:265). Enligt domen ska artikel 3.2 första stycket i rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 om skydd av Europeiska unionens finansiella intressen tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken den verkställighetsfrist som föreskrivs i förordningen börjar löpa när ett beslut fattas om återbetalning av felaktigt uppburna belopp och att fristen ska börja löpa den dag då beslutet vinner laga kraft. Enligt 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007), den lag som ska tillämpas på verkställighet av beslut om återkrav, preskriberas en offentlig fordran emellertid fem år efter ingången av året efter det år då den påfördes eller debiterades. På grund av den dom som Europeiska unionens domstol meddelat föreslås i 3 mom. en bestämmelse om att en återkravsfordran preskriberas fem år efter ingången av året efter det år då beslutet om återkrav vann laga kraft. På verkställande av beslutet tillämpas i övrigt lagen om verkställighet av skatter och avgifter. Till den sistnämnda delen motsvarar förslaget gällande lagstiftning.

9 kap. Genomförande av jordbruksrådgivningstjänster. I 9 kap. samlas enligt förslaget bestämmelser om genomförande av jordbruksrådgivningstjänster. Bestämmelser om ersättning för jordbruksrådgivningstjänster och om villkoren för erhållande av ersättningen föreslås i 10 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling.

45 §. Jordbruksrådgivningstjänster. Enligt 45 § ska jordbruksrådgivningstjänster enligt artiklarna 15 och 78.3 i förordningen om strategiska planer ges av rådgivare som godkänts av Livsmedelsverket. Livsmedelsverket godkänner även nu dem som ger rådgivning. Enligt artikel 15 i förordningen om strategiska planer ska medlemsstaterna i sina strategiska planer inbegripa tjänster som innebär att jordbrukare och andra stödmottagare kan få råd om förvaltning av mark och jordbruksföretag. Jordbruksrådgivningstjänsterna ska omfatta de ekonomiska, miljömässiga och sociala dimensionerna, med beaktande av befintliga jordbruksmetoder, och tillhandahålla aktuella tekniska och vetenskapliga uppgifter som tagits fram genom forsknings- och innovationsprojekt. I artikel 15.4 i förordningen om strategiska planer föreskrivs det ingående om vilka olika delområden jordbruksrådgivningstjänsterna åtminstone ska omfatta. I artikel 78.3 i förordningen om strategiska planer föreskrivs det åter att stöd för jordbruksrådgivningstjänster får beviljas endast för rådgivningstjänster som uppfyller kraven i artikel 15.3.

46 §. Förutsättningar för godkännande av rådgivare samt godkännande. I paragrafen föreskrivs det i sak på motsvarande sätt om förutsättningar för godkännande av rådgivare samt om godkännande som i 44 och 45 § i gällande verkställighetslag. Enligt det föreslagna 1 mom. ska en rådgivare ha tillräcklig sakkunskap med hänsyn till rådgivningsuppgiftens art och omfattning. Rådgivaren ska dessutom ha sådan utbildning på minst andra stadiet som är lämplig med tanke på det ämnesområde som rådgivningen gäller samt lämplig erfarenhet av rådgivning. Kraven på rådgivarnas kvalifikationer grundar sig på artikel 15.3 i förordningen om strategiska planer, där det sägs att medlemsstaterna ska säkerställa att rådgivarna har lämpliga kvalifikationer och lämplig utbildning. Som lämplig yrkesutbildning på andra stadiet kan betraktas till exempel utbildning inom jordbruk, trädgårdsodling, miljö, företagsekonomi, marknadsföring, djurskötsel eller djursjukvård eller inom byggbranschen eller någon annan motsvarande teknisk bransch. Givetvis är det inte nödvändigtvis så att vilken som helst utbildning på andra stadiet ger kvalifikationer att vara verksam inom alla rådgivningssektorer: till exempel är en eltekniker inte kvalificerad att ge råd om produktionsdjurens välbefinnande och hälsa. Rådgivningserfarenheten åter kan verifieras till exempel utgående från personens tidigare arbetserfarenhet. I det föreslagna 1 mom. sägs det vidare att rådgivaren eller, om rådgivaren är i någon annans tjänst, rådgivarens arbetsgivare ska vara införd i det register över mervärdesskattskyldiga som avses i 172 § i mervärdesskattelagen (1501/1993). I registret förs alla de in som är mervärdesskattskyldiga för sin verksamhet, och att någon är införd i registret kan bestyrkas till exempel genom ett intyg från skattemyndigheten eller, när det gäller företag, genom de uppgifter som ingår i företagsdatasystemet. Grunduppgifterna i företagsdatasystemet kan vem som helst kontrollera med hjälp av antingen företagets namn eller dess FO-nummer. Förslaget motsvarar 46 § i gällande verkställighetslag.

Enligt 2 mom. godkänns rådgivarna med iakttagande av artikel 15 i förordningen om strategiska planer, och ett villkor för godkännande är att rådgivaren uppfyller de förutsättningar som anges i 1 mom. Rådgivarna väljs därmed också i fortsättningen genom ett öppet urvalsförfarande som vem som helst kan delta i. Enligt artikel 15.3 i förordningen om strategiska planer ska medlemsstaterna säkerställa bland annat att rådgivningen är opartisk och att rådgivarna inte har några intressekonflikter. De rådgivare som väljs ska naturligtvis vara experter på det område inom vilket de tillhandahåller rådgivning. Livsmedelsverket ska i egenskap av behörig myndighet publicera anvisningar och blanketter för ansökan. Meningen är att ansökningsförfarandet ska vara fortlöpande, och inte begränsat till en viss period. Rådgivarna godkänns för viss tid, som löper ut när giltigheten för den strategiska planen upphör.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska rådgivaren upprätthålla och utveckla sådan yrkesskicklighet som jordbruksrådgivningstjänsterna kräver, alldeles som nu. Rådgivaren ska följa utvecklingen inom sin bransch och till exempel delta i utbildningar som Livsmedelsverket ordnar. Till skillnad från vad som nu är fallet föreslås det att rådgivaren ska underrätta Livsmedelsverket om sådana betydande förändringar i förhållandena som kan inverka på uppfyllandet av förutsättningarna för godkännande. En sådan situation kan förekomma till exempel när en godkänd rådgivare övergår i en annan arbetsgivares tjänst med den påföljden att rådgivningen inte längre kan anses vara opartisk eller att övergången i den andra arbetsgivarens tjänst medför intressekonflikter.

47 §. Återkallelse av godkännande. I 47 § föreskrivs det i överensstämmelse med 47 § i gällande verkställighetslag att Livsmedelsverket kan återkalla godkännandet av en rådgivare, om rådgivaren inte uppfyller förutsättningarna för godkännande eller av någon annan orsak inte kan anses vara lämplig för sin uppgift på grund av allvarliga eller upprepade fel eller försummelser i sitt förfarande. En sådan situation kan förekomma exempelvis om rådgivaren har godkänts för att ge rådgivning som handlar om ersättning för djurens välbefinnande och rådgivaren döms för djurskyddsbrott och dessutom möjligen meddelas djurhållningsförbud. Innan ett godkännande

återkallas ska Livsmedelsverket dock ge rådgivaren en skriftlig anmärkning samt höra honom eller henne.

48 §. Utförande av rådgivningsuppgiften. I 48 § föreskrivs på motsvarande sätt som i 48 § i gällande verkställighetslag att de som utför rådgivningsuppgifter handlar under tjänsteansvar. På utförandet av rådgivningsuppgifter tillämpas dessutom förvaltningslagen, språklagen, samiska språklagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, och vid ersättning av skador som uppkommit i samband med utförandet av rådgivningsuppgiften tillämpas skadeståndslagen.

10 kap. Särskilda bestämmelser

49 §. Mjölkregister. I 49 § föreskrivs i överensstämmelse med 41 a § i gällande verkställighetslag om mjölkregistret. Bestämmelsen om mjölkregistret fogades till den nuvarande verkställighetslagen vid ingången av år 2016 genom lag 1691/2015. Bestämmelsen om mjölkregistret behövs alltså därför att systemet med mjölkkvoter och bestämmelserna om det – inklusive bestämmelsen om ett mjölkkvotsregister – upphörde att gälla den 31 mars 2015 och eftersom de nordliga områdena i Finland fortsatt beviljas nationellt finansierat stöd som grundar sig på mjölkproduktion och mjölkproducenterna eventuellt med stöd av en delegerad förordning som kommissionen antar i enlighet med artikel 219 i marknadsordningsförordningen kan beviljas också tillfälligt extraordinärt stöd som Europeiska unionen finansierar i dess helhet. Enligt det föreslagna 1 mom. ska Livsmedelsverket föra ett mjölkregister, på vilket lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs tillämpas. Registret är avsett för planering, förvaltning, beviljande och tillsyn av stöd som beviljas på grundval av mjölkproduktion. Enligt förslaget kan i mjölkregistret föras in motsvarande uppgifter som tidigare fördes in i kvotregistret, det vill säga primärt den mjölkproducerande gårdsbruksenhetens identifikationsuppgifter samt uppgifter om den mjölkproducerande gårdsbruksenhetens innehavare och ägare, kontaktuppgifter, personbeteckning eller företagets identifikationsuppgifter. I fråga om den mjölk som produceras kan i mjölkregistret föras in uppgifter om litermängden producerad och insamlad mjölk som sålts för att marknadsföras och som godkänts för detta ändamål, mjölkens fetthalt, mjölkens produktionstidpunkt samt mejeriets kontaktuppgifter och tidpunkten för leverans till mejeriet. Dessutom kan i mjölkregistret enligt förslaget föras in uppgifter om mängden mjölk i liter som sålts direkt till konsumenterna. I mjölkregistret kan man alltså kontrollera de producentspecifika uppgifter som utgör grund för beviljande och utbetalning av produktionsstöd för mjölk. För närvarande betalas produktionsstöd för mjölk både på basis av de uppgifter om produktionen som mejerierna varje månad lämnar och på basis av de uppgifter om mängden mjölk i liter som sålts som direktförsäljning som jordbrukarna lämnar.

Enligt 2 mom. kan också andra uppgifter föras in i mjölkregistret, om den nationella lagstiftningen eller Europeiska unionens lagstiftning förutsätter det och om uppgifterna är nödvändiga med tanke på förvaltningen av mjölkregistret. Vidare ska mejerierna enligt förslaget varje månad i fråga om varje producent lämna uppgifter till mjölkregistret om den mjölk som den mjölkproducerande gårdsbruksenheten levererat till mejeriet. Till denna del motsvarar förslaget gällande lagstiftning och det är fråga om gammal praxis, eftersom mejerierna redan innan bestämmelser om mjölkregistret fanns lämnade in motsvarande uppgifter till registret över mjölkkvoter. Det finns fungerande rådande praxis i fråga om inlämnandet av uppgifterna och till exempel behöver nya datasystemförbindelser inte byggas för ändamålet.

Enligt 3 mom. ska det precis som nu inte tas ut någon avgift för inskrivning i mjölkregistret.

50 §. Lämnan­de av uppgifter för uppföljning. I para­gra­fen föreskrivs det om lämnan­de av uppgifter för uppföljning, och enligt det föreslagna 1 mom. har Livsmedelsverket, Statens ämbetsverk på Åland, närings-, trafik- och miljöcentralen samt kommunen rätt att av stödmottagare få de utredningar och den uppföljningsinformation som avses i artikel 7 i förordningen om strategiska planer och bilaga I till den förordningen och som behövs för uppföljning av stöden och bedömning av deras effekt. En bestämmelse av motsvarande slag finns i gällande lag om programbaserade ersättningar till jordbrukare, men i fortsättningen gäller förordningen om strategiska planer och den strategiska planen också direktstöd till jordbrukare som helt finansieras genom EGFJ. Enligt artikel 7 i förordningen om strategiska planer ska förverkligandet av förordningens allmänna och specifika mål utvärderas på grundval av de gemensamma indikatorer för output, resultat, effekt och kontext som anges i bilaga I till förordningen om strategiska planer.

Enligt 2 mom. får Livsmedelsverket meddela närmare föreskrifter om utredningarnas och uppföljningsinformationens innehåll.

51 §. Beslutsavgift och delgivning. Enligt 1 mom. tas det hos sökanden och stödmottagaren inte ut några avgifter för beslut om stöd. För beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning tas det dock ut en avgift i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), alldeles som nu. Enligt 6 § i lagen om grunderna för avgifter till staten ska storleken på den avgift som staten tar ut för en offentlig­rättslig prestation motsvara beloppet av statens totalkostnader för prestationen. Den avgift som ska tas ut kan under de förutsättningar som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten också sänkas, eller så får det bestämmas att avgift inte alls ska tas ut. Förslaget motsvarar gällande lagstiftning.

I 2 mom. föreslås det bli föreskrivet om beslutsdelgivning att beslut som avses i verkställighetslagen kan delges på det sätt som föreskrivs i 59 § i förvaltningslagen eller 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Enligt 19 § 1 mom. i den sistnämnda lagen får handlingar med samtycke av den som saken gäller delges som ett elektroniskt meddelande. Enligt 51 § (Beslutsavgift och delgivning) 2 mom. i gällande verkställighetslag kan beslut som fattats av en kommun delges på det sätt som anges i 59 § i förvaltningslagen, alltså som vanlig delgivning, och nämnda bestämmelse gäller också beslut om återkrav av stöd. Vad återkrav beträffar finns det anledning att konstatera att det föreslås att 44 § 2 mom. i verkställighetslagen ska uppta en bestämmelse som motsvarar en bestämmelse i gällande verkställighetslag och går ut på att det belopp som ska återkrävas plus ränta kan tas ut genom att det dras av från ett annat stöd eller ett annat ersättning enligt verkställighetslagen som ska betalas till samma stödmottagare. Om ett återkrav alltså riktas exempelvis till grundläggande inkomststöd, kan det belopp som återkrävs dras av från ett belopp av miljöersättning som ska betalas ut till stödsökanden senare. Likaså finns det skäl att konstatera att fastän närings-, trafik- och miljöcentralerna och Statens ämbetsverk på Åland svarar bland annat för tillsyn på plats, fattar den stödbeviljande myndigheten beslut om återkrav som föranleds av fel som upptäckts vid tillsyn. I merparten av stödsystemen är den stödbeviljande myndigheten kommunen (år 2021 var antalet stödsökande cirka 46 800, av vilka största delen ansökte om mer än ett stöd till jordbrukare). Vanlig beslutsdelgivning har tillämpats från och med den 1 juli 2014 i och med att den gällande verkställighetslagen ändrades genom lag 501/2014. Den närmare motiveringen till ändringen framgår av regeringens proposition RP 27/2014 rd. Problem ur exempelvis rättsskyddsperspektiv som hänför sig till delgivningen har inte framkommit. Enligt den föreslagna 12 § i verkställighetslagen ska ansökningar om stöd med vissa undantag göras elektroniskt i en nättjänst som utgör en del av livsmedelsförvaltningens informationsresurs, som avses i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs. Även för närvarande, när den elektroniska stödsökan är frivillig, görs över 95 procent av ansökningarna om stöd till jordbrukare på elektronisk väg. Ett i 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet avsett samtycke till

att beslut delges elektroniskt kan begäras till exempel i samband med att stöd eller ersättning söks. När stödansökningarna i praktiken görs endast elektroniskt i fortsättningen kan Livsmedelsverket till skillnad från nuvarande praxis i stödansökan be att stödsökanden samtycker till att beslutet delges elektroniskt i samma e-tjänst där stödansökningarna görs. När stödansökningarna görs elektroniskt och anlitaandet av e-tjänster även i övrigt tilltar under den kommande finansieringsperioden, bland annat till följd av arealmonitoreringen, kan man anta att en mycket stor del av stödsökandena ger sitt samtycke till att också beslutet meddelas elektroniskt, om samtycke begärs till exempel i samband med ansökan om stöd.

52 §. Ersättning som betalas till kommuner i landskapet Åland. I landskapet Åland sköter de åländska kommunerna på motsvarande sätt som kommunerna i Fastlandsfinland de verkställighetsuppgifter som hänför sig till stöd som beviljas enligt lagen om nationella stöd och lagen om direktstöd till jordbrukare. Under hela den tid stöduppgiftslagen gällt har ersättning för skötseln av dessa uppgifter betalats till kommunerna i landskapet Åland. Till följd av ovanstående föreslås det i 1 mom. i överensstämmelse med rådande praxis att ersättning till kommunerna i landskapet Åland ska betalas för uppgifter som det föreskrivs om i denna lag och som deras myndigheter utför. Ersättningen betalas enligt antalet stödansökningar, vilket är fallet redan nu i enlighet med gällande lagstiftning. Separat ersättning för skötseln av uppgifter betalas inte till kommunerna i Fastlandsfinland, i stället ingår ersättningen för skötseln av uppgifter med anknytning till jordbruksstöd i de allmänna statsandelarna.

Enligt 2 mom. utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för den ersättning som betalas till kommuner i landskapet Åland och om ersättningens storlek genom förordning av statsrådet. Ersättningens storlek avses bli fastställd kommunvis liksom nu. Under de senaste åren har det sammanlagda beloppet av ersättningarna till kommunerna på Åland varit 50 000 euro. Förslaget motsvarar 53 § i gällande verkställighetslag.

53 §. Myndighetens rätt att få uppgifter. I 1 mom. föreskrivs det i sak i överensstämmelse med 53 § 1 mom. i gällande verkställighetslag om myndigheternas rätt att få sekretessbelagda uppgifter av en annan myndighet. I momentet föreskrivs om rätten för jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket och andra behöriga myndigheter – exempelvis närings-, trafik- och miljöcentralen – att trots sekretessbestämmelserna få uppgifter, till den del dessa är nödvändiga, av andra statliga eller kommunala myndigheter och av aktörer som sköter offentliga uppdrag. Uppgifter som är nödvändiga för förvaltning av stödsystem är uppgifter om stödsökanden och stödmottagaren, om dennes ekonomiska ställning och affärs- och yrkesverksamhet samt övriga uppgifter som gäller en sak eller omständighet som är relevant för stödet. Rätten att få uppgifter är begränsad till uppgifter som är nödvändiga för behandling av stöd- eller ersättningsärenden. Enligt förslaget ska jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket och andra behöriga myndigheter trots sekretessbestämmelserna ha rätt att av statliga och kommunala myndigheter samt av aktörer som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om en sökande som är nödvändiga för utförande av uppdrag enligt verkställighetslagen. Rätten att få uppgifter är begränsad till uppgifter som är nödvändiga för utförande av uppdrag. Uppgifter som är nödvändiga för förvaltning av ett stödsystem kan vara till exempel uppgifter om stödsökanden och dennes ekonomiska ställning samt affärs- och yrkesverksamhet och uppgifter om finansiering som beviljats av offentliga medel.

Enligt 2 mom. har myndigheter, organ och personer som utför uppdrag enligt verkställighetslagen rätt att avgiftsfritt av andra myndigheter få för sitt uppdrag nödvändiga uppgifter om stödsökande, stödmottagare och den produktion som stödet gäller. Förslaget motsvarar 54 § 2 mom. i gällande verkställighetslag.

I 3 mom. föreskrivs i överensstämmelse med 54 § i gällande verkställighetslag att jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket till behöriga institutioner inom Europeiska unionen får lämna ut sådana i övrigt sekretessbelagda uppgifter som erhållits vid verkställigheten av verkställighetslagen och som behövs för tillsynen över efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning. Enligt förslaget får endast jord- och skogsbruksministeriet (i egenskap av behörig myndighet) och Livsmedelsverket (i egenskap av utbetalande organ) även i fortsättningen lämna ut sekretessbelagda uppgifter till Europeiska unionens institutioner. Eftersom man till denna del vill bibehålla nuvarande praxis med anledning av bland annat behovet av att samordna kommissionens inspektioner, bör det i momentet föreskrivas ett undantag från 8 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs. Enligt 8 § 1 mom. i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs får uppgifter som ingår i informationsresursen trots sekretessbestämmelserna lämnas ut till en utländsk myndighet eller ett utländskt organ, om Europeiska unionens lagstiftning eller ett internationellt avtal som är bindande för Finland kräver det.

I paragrafen föreskrivs inte om sättet för utlämnande av uppgifter. Enligt 22 § 1 mom. i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen ska myndigheterna genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information kan genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. En myndighet kan också i andra situationer öppna ett tekniskt gränssnitt för en myndighet som har rätt till information.

54 §. Ändringssökande. De bestämmelser om ändringssökande som föreslås i paragrafen överensstämmer helt och hållet med 54 § i gällande verkställighetslag. Paragrafen ändrades senast genom lag 47/2021, och lagförslaget i fråga ingick i regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av bestämmelserna om ändringssökande i vissa lagar som gäller jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde (RP 220/2020 rd). Eftersom paragrafen avses ingå i den föreslagna verkställighetslagen utan några som helst ändringar i förhållande till gällande verkställighetslag, kan den närmare motiveringen till innehållet i paragrafen om ändringssökande läsas i ovannämnda proposition RP 220/2020 rd. Länk till riksdagsbehandlingen av propositionen i fråga: https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sidor/RP_220+2020.aspx.

7.4 Lagen om ändring av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

1 §. Tillämpningsområde. Laghänvisningar i 2 mom. ändras till hänvisningar till lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023–2027 och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling. Dessa föreslagna lagar avses träda i kraft vid ingången av år 2023.

2 §. Definitioner. I definitionen av begreppet ung jordbrukare i 3 punkten ändras hänvisningen till lagen om direktstöd till en hänvisning till lagen om direktstöd till jordbrukare, där begreppet definieras.

Definitionen i 4 punkten av begreppet basskifte upphävs, och i syfte att förenhetliga stödssystemen föreskrivs det i fortsättningen om saken genom en förordning av statsrådet som avses gälla alla arealbaserade stödformer.

Definitionen i 5 punkten av begreppet jordbruksskifte upphävs, och i syfte att förenhetliga stödssystemen föreskrivs det i fortsättningen om saken genom en förordning av statsrådet som avses gälla alla arealbaserade stödformer.

Till paragrafen föreslås i stället för den 13 punkt som upphävts genom lag 1357/2014 bli fogad en ny 13 punkt där begreppet jordbruksmark definieras. I syfte att förenhetliga stödsystemen föreslås det att med jordbruksmark ska avses jordbruksmark som avses i 2 § 10 punkten i lagen om direktstöd till jordbrukare.

I syfte att förenhetliga stödsystemen föreslås definitionen i 14 punkten av begreppet jordbruk bli ändrad till en definition av begreppet jordbruksverksamhet. Den föreslagna definitionen motsvarar så långt som möjligt begreppet jordbruksverksamhet i 5 § i lagen om direktstöd till jordbrukare.

3 §. Sökande. Det föreslås att 5 mom. ändras så att stöd för unga jordbrukare alltså kan betalas för fem stödår, men den bestämmelse om året för etablering av jordbruk som genom lag 203/2018 lyftes in i momentet med anledning av en övergångsperiod för ändring av stödformen slopas som onödig.

5 §. Tillämpning av andra bestämmelser. Hänvisningen i paragrafen till gällande verkställighetslag ändras till en hänvisning till den föreslagna verkställighetslagen.

9 §. Stöd för växtproduktion. I syfte att förenhetliga stödsystemen och med anledning av den föreslagna definitionen i 2 § 13 punkten av begreppet jordbruksmark föreslås det att 1 och 2 mom. ändras så att jordbruksmark i fortsättningen är en förutsättning för att få stöd, inte stödberättigande hektar.

Det föreslås att 4 mom. ändras så att bestämmelser i fortsättningen utfärdas genom förordning av statsrådet också om sådant om vilket bestämmelser enligt 9 § 5 mom. i gällande lag ska utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Av samma orsak föreslås det att 9 § 5 mom. i gällande lag upphävs.

10 §. Stöd för husdjursskötsel. I syfte att förenhetliga stödsystemen och med anledning av den föreslagna definitionen i 2 § 13 punkten av begreppet jordbruksmark föreslås det att 2 mom. ändras så att jordbruksmark i fortsättningen är en förutsättning för att få stöd, inte stödberättigande hektar.

10 e §. Beviljande av från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfåhushållning. I syfte att förenhetliga stödsystemen och med anledning av den föreslagna definitionen i 2 § 13 punkten av begreppet jordbruksmark föreslås det att 1 mom. ändras så att jordbruksmark i fortsättningen är ett villkor för att få stöd, inte stödberättigande hektar åker. Dessutom föreslås det att momentet med avseende på likabehandling av stödsökandena ändras så att också från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfåhushållning i fortsättningen kan beviljas på basis av referenskvantiteten för ett stödår i det fallet att djurenhetstätheten vid tidpunkten för fastställande av stödet på grund av eldsvåda eller djursjukdom eller av någon annan motsvarande av den sökande oberoende orsak temporärt är mindre än den undre gränsen för djurenhetstätheten. Motsvarande bestämmelse om beaktande av force majeure finns i till exempel 10 § i lagen om nationella stöd vad gäller stöd för husdjursskötsel. För djurenhetstäthetens del ska i fortsättningen den djurenhetstäthet som krävs granskas endast utifrån djurenheterna inom svin- och fjäderfåhushållning. Stödet fortsätter att vara frikopplat från produktionen och grunda sig på en referenskvantitet som fastställs per gårdsbruksenhet, men det är ändamålsenligt att stöd för svin- och fjäderfåhushållning beviljas bara sådana gårdsbruksenheter som fortfarande bedriver svin- och fjäderfåhushållning i tillräcklig omfattning.

16 §. Allmänna grunder för sänkning av stöd. Det föreslås att 2 mom. upphävs, eftersom det i fortsättningen föreskrivs i 32 § 2 mom. i verkställighetslagen om påföljder av att tillsyn på plats förhindras.

Det föreslås att 4 mom. upphävs, eftersom det i fortsättningen föreskrivs samlat i 36 § i verkställighetslagen om påföljder av djurhållningsförbud.

17 §. Påföljder vid försening. I syfte att förenhetliga stödsystemen och påföljderna vid försening av stödansökan föreslås att det också i situationer enligt 17 § 1–4 mom. i lagen om nationella stöd ska vara så att om en stödansökan eller en anmälan som gäller stöd görs försenad beviljas stödet inte i fortsättningen, om ansökan eller anmälan är mer än sju kalenderdagar försenad. Förslaget motsvarar till denna del den föreslagna bestämmelsen i 31 § 1 mom. i verkställighetslagen. Dessutom ses ordalydelsen i momenten över och förenhetligas språkligt.

25 §. Ändring och återtagande av ansökan. För att bestämmelserna om ändring och återtagande som gäller stödsystem och ansökningar om stöd ska förenhetligas föreslås det för det första att också möjligheten att ändra ansökan ska beaktas i 25 § i lagen om nationella stöd. Enligt det föreslagna 1 mom. tillämpas på ändring och återtagande av ansökan om stöd i fråga om stöd för växtproduktion enligt 9 § i lagen om nationella stöd och stöd för husdjursskötsel enligt 10 § i lagen om nationella stöd vad som föreskrivs i 14 § i verkställighetslagen. Enligt bestämmelserna i den föreslagna verkställighetslagen avses med ansökan om stöd också anmälan som gäller stöd.

Enligt 2 mom. kan en ansökan eller anmälan som gäller andra nationella stöd än de ovannämnda på eget initiativ ändras eller återtas helt eller delvis så som föreskrivs i 13 § 1–3 mom. och 14 § 3 mom. i verkställighetslagen. På dessa stödformer – exempelvis stöd för växthusproduktion och lagringsstöden – tillämpas därmed till exempel motsvarande skyldigheter att lämna uppgifter i fråga om uppgifterna i ansökan eller förändrade förhållanden som i fråga om andra stöd som ingår i verkställighetslagens tillämpningsområde. Ändring och återtagande av ansökan görs enligt förslaget också på motsvarande sätt som inom andra stödsystem, alltså elektroniskt i en nättjänst, om det inte är fråga om en situation enligt 12 § 3 punkten i verkställighetslagen. I överensstämmelse med 25 § i lagen om nationella stöd i dess gällande lydelse föreslås det att om sökanden redan har underrättats om tillsyn och den genomförda tillsynen föranleder tillsynspåföljder, kan ansökan om stöd eller en anmälan som gäller stöd inte återtas.

Enligt 3 mom. får Livsmedelsverket meddela närmare föreskrifter om de i 2 mom. avsedda tidsfristerna för ändring eller återtagande av ansökan eller anmälan.

26 §. Bevarande av handlingar. Paragrafen föreslås bli upphävd, eftersom samlade bestämmelser om bevarande av handlingar föreslås i 16 § i verkställighetslagen.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I tre av lagförslagen i regeringens proposition, det vill säga lagen om direktstöd till jordbrukare, lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling och verkställighetslagen finns ett stort antal bemyndiganden att utfärda förordning och en del bemyndiganden för Livsmedelsverket att meddela föreskrifter. För att propositionen ska vara läsarvänlig och för att de föreslagna lagarna och avgränsningarna av bemyndigandena för statsrådet att utfärda förordning ska vara begripliga anges motiveringen till dem i specialmotiveringen i anslutning till var och en av de ovannämnda lagarna. Detsamma gäller rätten för Livsmedelsverket att meddela närmare föreskrifter.

I 3, 5–8, 10–13 och 15–18 § i lagen om direktstöd till jordbrukare föreslås bemyndiganden att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet.

I 3–13 och 15 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling föreslås bemyndiganden att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet.

I 14, 15, 20–24, 26, 30, 33–35, 37–39 och 52 § i verkställighetslagen föreslås bemyndiganden att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Det föreslås dessutom att verkställighetslagen på motsvarande sätt som gällande verkställighetslag ska uppta ett bemyndigande för Livsmedelsverket att meddela närmare föreskrifter av tekniskt slag särskilt i anslutning till ansökan om stöd, alldeles som nu. I 12, 14–17, 21 och 50 § i verkställighetslagen föreslås bestämmelser om rätten för Livsmedelsverket att meddela närmare föreskrifter.

Enligt rådande uppfattning ska följande förordningar av statsrådet meddelas med stöd av ovan nämnda lagar: en förordning av statsrådet om allmänna villkor för beviljande av vissa arealbaserade stöd till jordbruket, en förordning av statsrådet om från jordbruksproduktionen frikopplat direktstöd för år 2023, en förordning av statsrådet om produktionskopplat inkomststöd för år 2023, en förordning av statsrådet om krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden enligt villkorligheten, en förordning av statsrådet om miljöersättning, en förordning av statsrådet om kompensationsersättning, en förordning av statsrådet om ersättning för ekologisk produktion, en förordning av statsrådet om ersättning för djurens välbefinnande, en förordning av statsrådet om ersättning för icke-produktiva investeringar, en förordning av statsrådet om jordbruksrådgivningstjänster, en förordning av statsrådet om ansökan om miljöersättning, kompensationsersättning, ersättning för ekologisk produktion och ersättning för icke-produktiva investeringar år 2023, en förordning av statsrådet om föreskrivna verksamhetskrav enligt villkorligheten samt tillsyn över dem och över kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden, en förordning av statsrådet om verkställighet av djurstöd som finansieras av Europeiska unionen, en förordning av statsrådet om verkställighet av arealbaserade stöd som finansieras av Europeiska unionen och en förordning av statsrådet om övervakning av nationella stöd för växtproduktion och nationella husdjurstöd.

9 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

I förslagen till lag om direktstöd till jordbrukare, lag om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling och verkställighetslag ingår flera övergångsbestämmelser. De förordningar av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet samt de föreskrifter av Livsmedelsverket som har utfärdats med stöd av lagen om direktstöd, lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare och gällande verkställighetslag, vilka med stöd av de lagar som nämns i föregående mening föreslås bli upphävda, fortsätter enligt förslaget dock att gälla. Detta är nödvändigt bland annat därför att stöd som beviljats enligt de lagar som föreslås bli upphävda kommer att betalas ut ännu på 2023 års sida och till exempel en del av de slutliga stödnivåerna kan fastställas genom en ändring av en statsrådsförordning först året efter ansökningsåret. I alla de ovan nämnda lagförslagen finns dessutom en övergångsbestämmelse där det föreskrivs att på ansökningar som har blivit anhängiga innan lagen om direktstöd till jordbrukare, lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling och den föreslagna verkställighetslagen har trätt i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Även dessa övergångsbestämmelser är nödvändiga för säkerställande av att verkställigheten av stöden och ersättningarna kan slutföras i enlighet med den lagstiftning som gällt under tiden för ansökan om stöden och ersättningarna.

Övergångsbestämmelsen i 20 § i lagen om direktstöd till jordbrukare innehåller två övergångsbestämmelser förutom dem som nämns ovan. I 20 § 3 mom. i lagen om direktstöd till jordbrukare föreslås det bli föreskrivet att stödrättigheterna, som hör ihop med grundstödet, ska upphöra att gälla. I artikel 23.2 i förordningen om strategiska planer sägs det att om medlemsstater som har tillämpat den ordning för grundstöd som anges i avdelning III kapitel I avsnitt 1 i stödförordningen beslutar att inte längre bevilja grundläggande inkomststöd på grundval av stödrätter, ska de stödrätter som tilldelats enligt den förordningen upphöra att gälla den 31 december det år som föregår det år från vilket beslutet ska tillämpas. På ovannämnda grund föreslås i 3 mom. att stödrättigheter som beviljats med stöd av lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd (557/2005) och lagen om direktstöd till jordbruket ska upphöra att gälla den 31 december 2022. Systemet med stödrättigheter, vilket inbegriper upprätthållande av en nationell reserv, är tungrovt administrativt sett för både producenterna och förvaltningen, så dess upphörande förenklar och tydliggör stödsystemet. För att nämna ett exempel har rådgivningen om stödrättigheter och påminnandet av jordbrukarna medfört en ansemlig arbetsbörda för kommunernas samarbetsområden. Avståendet från stödrättigheterna säkerställer att producenterna får grundläggande inkomststöd för all sin stödberättigande jordbruksmark, om övriga stödvillkor är uppfyllda. För närvarande minskas direktstöden om stödrättigheter saknas eller om till exempel anmälan om överföring av dem har blivit ogjord. Bibehållandet av stödrättigheterna skulle förutsätta att det investeras cirka 3,5 miljoner euro i ett nytt stödrättighetsregister och binda en stor mängd av Livsmedelsverkets personresurser, något som i sin tur skulle åderlåta det övriga arbetet med att bereda den jordbrukspolitiska reformen. I Livsmedelsverkets resursplanering har en omarbetning av stödrättighetsregistret inte beaktats.

I 20 § 4 mom. i lagen om direktstöd till jordbrukare föreslås det bli föreskrivet om inkomststöd för unga jordbrukare i sådana fall som avses i artikel 30.2 andra stycket i förordningen om strategiska planer. Enligt bestämmelsen får medlemsstaterna besluta att bevilja stödet enligt artikel 30 i förordningen om strategiska planer till jordbrukare som har tagit emot stöd enligt artikel 50 i stödförordningen för återstoden av den period som avses i punkt 5 i den artikeln. På ovannämnda grund föreslås det i 20 § 4 mom. i lagen om direktstöd till jordbrukare bli föreskrivet att jordbrukare som fått stöd till unga jordbrukare innan denna lag trätt i kraft kan få stöd enligt denna lag under sammanlagt fem år, i vilka inräknas de år för vilka stöd redan har beviljats enligt lagen om direktstöd.

I 20 § 5 mom. i lagen om direktstöd till jordbrukare föreskrivs det om en övergångsbestämmelse med anknytning till den anmälan som slakteriet ska göra och som är en förutsättning för beviljande av bidrag för slaktkvigor enligt 15 § 3 punkten i nämnda lag och bidrag för slaktlamm och slaktkillingar enligt 16 § 2 mom. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska slakteriet för det första senast den 30 juni 2023 anmäla sig som ett slakteri som avses i 15 § 3 mom. eller 16 § 2 mom. Den föreslagna tidsgränsen ger slakterierna tillräckligt med tid att göra anmälan, och den ger också Livsmedelsverket tillräckligt med tid att verkställa anmälningen. För ett undvika en situation där det är oklart i vilket slakteri djuren kan slaktas för att bidrag för dem ska kunna fås föreslås en övergångsbestämmelse som gäller de slakterier som i nuläget har anmält sig till systemet. Enligt den föreslagna övergångsbestämmelsen uppfyller ett slakteri som innan lagen om direktstöd till jordbrukare trätt i kraft har anmält sig till det system som rådde vid lagens ikraftträdande det i 15 § 3 mom. och 16 § 2 mom. avsedda anmälningskravet till den 30 juni 2023.

Övergångsbestämmelsen i 17 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling innehåller fem föreslagna övergångsbestämmelser utöver de övergångsbestämmelser som nämns ovan och som ingår i alla de tre lagarna. I 3 mom. föreslås för det första bli föreskrivet om omvandling av förbindelser och avtal. Enligt artikel 48 andra och tredje stycket i landsbygdsförordningen ska förbindelser och avtal som sträcker sig längre än den aktuella programmeringen innehålla en översynsklausul för att de ska kunna anpassas till den efterföljande programmeringsperiodens rättsliga

ram. Om stödmottagaren inte godtar en sådan anpassning ska förbindelsen upphöra att gälla och återbetalning ska inte krävas för den period under vilken förbindelsen gällde. Med stöd av nämnda artikel omvandlas fram till den återstående förbindelse- eller avtalsperiodens utgång de förbindelser och avtal som ingåtts i enlighet med lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare och som gäller vid den föreslagna lagens ikraftträdande till sådana miljöförbindelser, miljöavtal eller förbindelser om ekologisk produktion som avses i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling, om ersättningsmottagaren godkänner omvandlingen. Om ersättningsmottagaren inte godkänner omvandlingen, förfaller förbindelserna och avtalen utan att ersättningsmottagaren blir skyldig att återbetala ersättningen.

I 4 mom. i den föreslagna övergångsbestämmelseparagrafen föreskrivs det att en ersättningsmottagare som har haft ett miljöavtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet eller ett miljöavtal om skötsel av våtmarker som ingåtts i enlighet med lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare kan ingå ett miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling. Ovannämnda ersättningsmottagare kan ingå avtal, även om de inte är sådana jordbrukare, föreningar eller sammanslutningar som avses i nämnda moment.

Enligt 17 § 5 mom. i samma föreslagna övergångsbestämmelseparagraf tillämpas vad som i 5 § 5 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling föreskrivs om administrativa kontrollbesök på motsvarande kontrollbesök som företagits efter den 31 december 2019 och som gällt med lagen om programbaserade ersättningar till jordbrukare förenliga miljöavtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet eller miljöavtal om skötsel av våtmarker och där den areal som avtalet gäller har mätts, konstaterats berättiga till ersättning och godkänts för avtalet. Motsvarande kontrollbesök kan vara sådana kontrollbesök som närings-, trafik- och miljöcentralerna har utfört i anslutning till tillsyn eller andra motsvarande besök i terrängen där ovannämnda åtgärder som gäller avtalsarealen har genomförts.

I 17 § 6 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling sägs det att om ersättning för icke-produktiva investeringar före den föreslagna lagens ikraftträdande har beviljats för en våtmarksinvestering, tillämpas bestämmelserna i den föreslagna lagen på avtalet om skötsel av objektet. Enligt det föreslagna 7 mom. tillämpas vad som i 15 § 3 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling föreskrivs om tillsyn på iakttagelser som efter den 31 december 2020 gjorts i samband med tillsyn. Om det vid tillsyn efter nämnda tidpunkt har konstaterats att ersättningsmottagaren i väsentlig grad under de två föregående avtalsåren har underlåtit att iaktta ersättningsvillkor som grundar sig på ett avtal, kan ett nytt motsvarande miljöavtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet eller miljöavtal om skötsel av våtmarker inte ingås.

Enligt förslaget ska 56 § i verkställighetslagen uppta två övergångsbestämmelser utöver de övergångsbestämmelser som avses ingå i alla de tre ovannämnda lagarna. Enligt det föreslagna 56 § 3 mom. slutförs de tillsynsuppgifter som är anhängiga vid ikraftträdandet av verkställighetslagen i enlighet med de bestämmelser som gällde vid verkställighetslagens ikraftträdande. Övergångsbestämmelsen behövs för att tillsynen ska kunna slutföras i enlighet med gällande lagstiftning, påföljderna av tillsynen inberäknade.

Enligt den föreslagna övergångsbestämmelsen i 56 § 4 mom. i verkställighetslagen fortsätter de beslut om godkännande som rådgivare som har fattats med stöd av gällande verkställighetslag att gälla. Därmed får de flera hundra rådgivare som nu är godkända med avseende på en viss rådgivningsmodul fortsätta som rådgivare genast efter att den nya lagen har trätt i kraft, och Livsmedelsverket behöver inte inleda en ny urvalsprocess till följd av lagändringarna.

10 Verkställighet och uppföljning

Verkställigheten av lagarna är till största delen något som Livsmedelsverket, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Statens ämbetsverk på Åland, regionförvaltningsverken och kommunerna ansvarar för. För att verkställigheten av lagarna ska löpa så smidigt som möjligt genast vid ikraftträdandet är det meningen att samarbetet med Livsmedelsverket ska vara intensivt för att utbildningarna och anvisningarna på bästa möjliga sätt ska kunna stödja lagarnas verkställighet. Dessutom är nära samarbete med Livsmedelsverket när det gäller att utveckla informationssystemen en förutsättning för att verkställigheten ska komma i gång smidigt. Att de ändringar som behöver göras i nättjänsten Vipu som används vid ansökan om stöd och i den stödtillämpning som används vid stödförvaltningen blir klara är en central förutsättning för att verkställigheten av de stödsystem som hör ihop med den nya finansieringsperioden och till exempel ansökan om stöd ska kunna inledas utan dröjsmål.

Avsikten är att efter lagarnas ikraftträdande ge akt på olika sätt på hur de fungerar. Olika utvärderingar som hänför sig till utvärderingen av genomförandet av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken gagnar också utvärderingen av hur pass väl de nu föreslagna lagarna fungerar. När den strategiska planen genomförs utarbetas en utvärderingsplan som omfattar hela finansieringsperioden och omspannar alla specifika mål. I utvärderingen granskas det hur de fastställda genomslagsmålen har uppnåtts. I utvärderingsplanen beskrivs utvärderingar som planerats med avseende på olika teman. Med stöd av förordningen om strategiska planer berättar medlemsstaten i sina årliga prestationsrapporter hur planen har genomförts under det föregående räkenskapsåret, och kommissionen godkänner prestationsrapporterna. Vartannat år, det vill säga åren 2024 och 2026, granskas prestationerna på basis av hur resultatindikatorerna har utfallit. Efter finansieringsperiodens slut görs en utvärdering i efterhand av den strategiska planen.

Kommissionen följer upp prestationsrapportens riktighet med hjälp av årliga kvalitetsbedömningsrapporter (arealmonitorering, geospatial stödansökan och åkerskiftesregistret). På basis av de rapporterade resultaten kan det bli nödvändigt med både omedelbara korrigerande åtgärder och sådana korrigerande åtgärder som kommissionen uppmanar till, om den konstaterade felnivån överskrider de gränser som kommissionen har bestämt. Till de ovannämnda hänför sig planer för korrigerande åtgärder. Om felen upprepas deltar kommissionen aktivt i uppgörandet av planer för korrigerande åtgärder och bedömer deras utfall med täta intervaller.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Samtidigt som denna regeringsproposition behandlas i riksdagen också regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken och om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023–2027 samt till vissa lagar som har samband med dem. I ovannämnda proposition ingår ett förslag till lag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken, vilken anknyter till lagförslagen i denna proposition vad beträffar vissa myndighetsuppgifter, exempelvis uppgifterna som utbetalande organ. Det är meningen att dessa propositioner ska behandlas av riksdagen under höstsessionen 2022 och träda i kraft samtidigt, den 1 januari 2023.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Regeringens proposition hänför sig till budgetpropositionen för år 2023 och avses bli behandlad i samband med den. Finansieringen av den strategiska planen fördelas över fyra olika budgetmoment beträffande stödsystemen i denna proposition. Under moment 30.10.43 (*Ersättningar för djurens välbefinnande*) i budgetpropositionen för år 2023 föreslås 74 miljoner euro, under moment 30.20.41 (*EU-inkomststöd och EU-marknadsstöd*) föreslås 519,400 miljoner euro, under moment 30.20.43 (*Miljöersättningar, ekologisk produktion, rådgivning och icke-produktiva investeringar*) föreslås 286,560 miljoner euro och under moment 30.20.44 (*Kompensationserättigheter*) föreslås 495,884 miljoner euro.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

12.1 Inledning

I regeringens proposition föreslås att bestämmelser med koppling till de i grundlagen beskrivna grundläggande fri- och rättigheterna utfärdas särskilt vad gäller jämlikhetskravet (6 § i grundlagen), skyddet för privatlivet (10 § i grundlagen), garantierna för en rättvis rättegång och principerna för god förvaltning (21 § i grundlagen) samt utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet (80 § i grundlagen).

12.2 Jämlikhetskravet och principerna för god förvaltning

Enligt 12 § i den föreslagna verkställighetslagen ska ansökningar om stöd som beviljas enligt lagar som hör till verkställighetslagens tillämpningsområde göras elektroniskt i en nättjänst, vilket är nytt i förhållande till nuläget. Den i verkställighetslagen föreslagna bestämmelsen att ansökningar om stöd ska göras elektroniskt innebär i praktiken att pappersansökningar frångås. Undantag utgör situationer där Livsmedelsverket får meddela en föreskrift om att stöd ska sökas på något annat sätt än i det elektroniska systemet, om detta är nödvändigt i och med att verkställigheten av stödsystemet är brådskande eller antalet ansökningar som gäller ett enskilt stödssystem är litet eller av någon annan därmed jämförbar särskild orsak.

Grundlagsutskottet har ansett att bestämmelser som gäller en övergång till elektroniska tjänster måste bedömas mot principerna om god förvaltning enligt 21 § i grundlagen och bestämmelserna om jämlikhet enligt 6 § i grundlagen (GrUU 32/2018 rd). Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att få sin sak behandlad av en myndighet som är behörig. I rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen ingår också att var och en har rätt att få sin sak behandlad på behörigt sätt.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 32/2018 rd) hänvisat till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ett bostadsdatasystem (RP 127/2018 rd) och särskilt till propositionens motiv till lagstiftningsordning, där det konstateras att e-tjänster som enda möjlighet har samband också med bestämmelsen om jämlikhet i 6 § i grundlagen, eftersom redskap för elektronisk kommunikation faktiskt inte är tillgängliga för alla.

När det gäller stöd som omfattas av det ovan refererade integrerade administrations- och kontrollsystemet, alltså de stödsystem som ingår i denna proposition, följer av kraven i Europeiska unionens lagstiftning en skyldighet att ansöka om stöd på elektronisk väg. Till denna del är utgångspunkten bland annat artikel 3 i förordningen om ansökningssystem. Medlemsstaterna ska inrätta ett ömsesidigt system för informationsutbyte mellan stödsökanden och förvaltningen. I fråga om arealbaserade stöd och villkorligheten i anslutning till dem ska som förhandsifylld ansökningsuppgift tillhandahållas identifiering av skiftena, skiftenas areal och läge samt de uppgifter för det föregående året som är relevanta med tanke på villkorligheten.

Enligt 12 § i den föreslagna verkställighetslagen ska stöd till jordbrukare så som sägs ovan sökas elektroniskt i en nättjänst som är avsedd för ändamålet. Också i fråga om stöd och ersättningar som beviljas enligt lagar inom den gällande verkställighetslagens tillämpningsområde har elektronisk ansökan varit huvudregeln, men det har även varit möjligt att lämna in ansökan på en blankett. Andelen elektroniska ansökningar har växt under hela den innevarande programperioden 2014–2020. År 2020 var andelen elektroniska, i Vipusystemet inlämnade ansökningar om stöd som ingår i denna proposition vid den samlade stödansökan (som omfattar bland annat följande stödformer: grundstöd, bidrag för jordbruksgrödor, förgröningsstöd, stöd till unga jordbrukare, kompensationsersättning, miljöersättning och ersättning för ekologisk produktion samt vissa nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen) 94,29 procent. I fråga om ersättningen för djurens välbefinnande var andelen 97,55 procent och i fråga om förskott på nationellt husdjursstöd var den 96,63 procent. Det gäller dessutom att lägga märke till att alla stödsökande som bedriver jordbruk i egenskap av fysiska personer ska fylla i en skattedeklaration för jordbruk (Skatteförvaltningens blankett 2) som gäller inkomster av jordbruk och trädgårdsodling.

Med beaktande av att praktiskt taget alla ansökningar oberoende av sammanslutningsform redan nu har lämnats in elektroniskt kan det anses att stödsökandena har tillräcklig teknisk färdighet och förmåga att anlita e-tjänster. Övergången till elektronisk stödansökan kan inte anses försvaga stödsökandenas möjligheter att få sin stödansökan behandlad av myndigheten. Därmed kan man inte anse att vars och ens rätt att få sin sak behandlad på behörigt sätt, vilken ingår i det i 21 § i grundlagen avsedda rättsskyddet äventyras. Man kan också anse att stödsökandena inom den nuvarande referensramen har lika möjligheter i förhållande till jämlikhetsbestämmelsen i 6 § i grundlagen att ansöka om de stödformer som avses i denna proposition. Dessutom följer av det faktum att Europeiska unionens lagstiftning är primär att sökandena har en skyldighet att lämna in stödansökan elektroniskt.

12.3 Skydd för privatlivet och för personuppgifter

Enligt 53 § 1 mom. i den föreslagna verkställighetslagen har jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket och andra behöriga myndigheter trots sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter samt av aktörer som sköter offentliga uppdrag få uppgifter om en stödsökande eller stödmottagare samt om dennes ekonomiska ställning och affärs- och yrkesverksamhet eller om andra omständigheter som är relevanta för stödet, när uppgifterna är nödvändiga för behandlingen av stöd- eller ersättningsärenden. Vidare får enligt det föreslagna 53 § 3 mom. i verkställighetslagen jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket trots sekretessbestämmelserna till behöriga institutioner inom Europeiska unionen lämna ut sådana i övrigt sekretessbelagda uppgifter som erhållits vid verkställigheten av denna lag och som behövs för tillsynen över efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning.

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelser om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut information med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och att lämna ut information kan gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över vad uppgifterna ska innehålla. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”informationen är nödvändig” för ett visst syfte (GrUU 7/2019 rd).

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis ansett att om lagen inte ger en uttömmande förteckning över vad uppgifterna ska innehålla, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”informationen är nödvändig” för ett visst syfte (se till exempel GrUU 46/2016 rd och de utlåtanden som

nämns där). Grundlagsutskottet har ansett att rätten till information, som går före sekretessbestämmelserna, i sista hand går ut på att den myndighet som är berättigad till informationen i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av den sekretess som gäller myndigheten som innehar informationen. Ju mer generella bestämmelserna om rätt till information är, desto större är risken för att sådana intressen kan åsidosättas per automatik. Ju fullständigare bestämmelserna kopplar rätten till information till villkor i sak, desto mer sannolikt är det att en begäran om information måste motiveras. Då kan också den som lämnar ut uppgifterna bedöma en begäran med avseende på de lagliga villkoren för att lämna ut dem. Genom att de facto vägra lämna ut informationen kan den som innehar den skapa en situation där en utomstående myndighet måste undersöka skyldigheten att lämna ut uppgifter, det vill säga tolka bestämmelserna. Denna möjlighet är viktig för att samordna tillgången till information och intresset för att iaktta sekretess. (GrUU 12/2014 rd, s. 3/I och GrUU 62/2010 rd, s. 3/II–4/I och de utlåtanden som nämns där).

I 53 § i den föreslagna verkställighetslagen är rätten att få uppgifter kopplad till nödvändiga uppgifter. Rätten för Europeiska unionens institutioner att få uppgifter hänför sig å sin sida till att Europeiska unionens rätt är primär. De föreslagna bestämmelserna om rätten att få uppgifter strider därmed inte mot det i grundlagen föreskrivna skyddet för privatlivet.

Enligt 25 § 1 mom. i den föreslagna verkställighetslagen har jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket, Statens ämbetsverk på Åland, närings-, trafik- och miljöcentralen och regionförvaltningsverket rätt att utföra inspektioner hos stödsökandena och stödmottagarna i syfte att kontrollera och utöva tillsyn över stöd och villkorlighetskrav enligt verkställighetslagen. I det föreslagna 25 § 2 mom. sägs det ytterligare att den myndighet som utövar tillsynen eller utför inspektionen har rätt att i den omfattning som tillsyns- eller inspektionsuppdraget kräver inspektera stödsökandens bokföring, jordbruks- och trädgårdsprodukter, djur, foder och livsmedel, produktionsförhållanden, produktionsbyggnader och produktionsanläggningar, förädlingsanläggningar, lager, anordningar, transportutrustning, odlingar, betesmarker, landskapselement och miljöavtalsområden utanför åker samt andra förutsättningar för beviljande och utbetalning av stöd.

Enligt det föreslagna 25 § 2 mom. i verkställighetslagen får inspektion dock inte utföras i lokaler som används för permanent boende. Den föreslagna bestämmelsen om rätt till insyn uppfyller därmed kravet i 10 § 1 mom. i grundlagen att vars och ens hemfrid ska vara tryggad, och den är inte problematisk i förhållande till grundlagsbestämmelserna om grundläggande fri- och rättigheter.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har nyligen sett över sin praxis i fråga om bestämmelserna om skyddet för personuppgifter. Med hänsyn till 10 § 1 mom. i grundlagen är det enligt utskottet i princip tillräckligt om bestämmelserna uppfyller kraven i den allmänna dataskyddsförordningen ((EU) 2016/679). Enligt utskottet ska skyddet för personuppgifter i framtiden i första hand garanteras med stöd av den nämnda förordningen och den nationella allmänna lagstiftningen om dataskydd. Vi bör alltså förhålla oss restriktivt när det gäller att införa nationellspeciallagstiftning och avgränsa sådan lagstiftning till endast nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 4–5).

Enligt de principer som anges i den allmänna dataskyddsförordningen ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. De personuppgifter som samlas in ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Behandlingen av personuppgifter är enligt förordningen laglig bl.a. när den ansluter

sig till en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller utförandet av en uppgift av allmänt intresse eller den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). I artikel 6.2 och 6.3 i förordningen föreskrivs det om det nationella handlingsutrymmet i anknytning till de nämnda principerna för behandling av personuppgifter, dvs. om möjligheten att utfärda närmare nationella bestämmelser om den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter. Nationella bestämmelser får utfärdas om bl.a. typen av uppgifter som får behandlas, de registrerade, utlämnande av uppgifter, ändamålsbegränsningar och lagringstider. Medlemsstaternas lagstiftning ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det mål som eftersträvas.

Enligt 49 § i den föreslagna verkställighetslagen ska det föras mjölkregister för planeringen, förvaltningen, beviljandet och tillsynen av stöd som beviljas på grundval av mjölkproduktion. Enligt paragrafen förs det i mjölkregistret in bl.a. uppgifter om den mjölkproducerande gårdsbruksenhetens identifikationsuppgifter, den mjölkproducerande gårdsbruksenhetens innehavare och ägare, kontaktuppgifter, personbeteckning eller företagets identifikationsuppgifter och littermängden producerad och insamlad mjölk som sålts för att marknadsföras och som godkänts för detta ändamål. Denna mjölkregisterföring behövs bl.a. därför att produktionsstöd för mjölk betalas på basis av de uppgifter om mjölkproduktionen som mejerierna varje månad lämnar. Behandlingen av personuppgifter grundar sig alltså på en sådan rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige som nämns i den allmänna dataskyddsförordningen. Det anses att de föreslagna bestämmelserna om uppgiftsinnehållet i registren håller sig inom det nationella handlingsutrymme som den allmänna dataförordningen tillåter och att de är proportionerliga med beaktande av behoven inom myndighetsuppgifter. Registret kommer att utgöra en del av livsmedelsförvaltningens informationsresurs, som det föreskrivs om i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs, och omfattas av den lagens bestämmelser till den del det inte föreskrivs något annat i verkställighetslagen.

I artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen finns det bestämmelser om behandlingen av uppgifter som gäller särskilda kategorier av personuppgifter. Behandling av sådana här uppgifter, såsom uppgifter om ras, etniskt ursprung och hälsa, är förbjuden, om inte behandlingen grundar sig på någon av de grunder för behandling som anges i punkt 2 i artikeln. Enligt led g i den punkten får det i medlemsstaternas lagstiftning föreskrivas om behandlingen av uppgifter om det är nödvändigt av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, under förutsättning att lagstiftningen är proportionerlig och att den i tillräckligt hög grad beaktar den registrerades rättigheter och intressen. Den föreslagna registerföringen gäller inte uppgifter som gäller särskilda kategorier av personuppgifter.

12.4 Bemyndigande att utfärda förordningar och föreskrifter

I 80 § i grundlagen finns bestämmelser om utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet. Enligt 1 mom. kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Enligt 2 mom. kan även andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat.

När rätten att delegera lagstiftningsmakt bedöms fäster man, enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis, generellt stort avseende vid att bemyndigandet ska vara exakt och noga avgränsat (RP 1/1998 rd, s. 131/II-132/I och GrUU 11/1999 rd). Delegeringen av lagstiftningsmakt begränsas i 80 § 1 mom. i grundlagen enligt vilket bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för

lag ska utfärdas genom lag. Den som utfärdar förordningar kan likväl genom lag bemyndigas att utfärda närmare bestämmelser om detaljer med anknytning till individens rättigheter och skyldigheter.

Om det inte särskilt anges vem som ska utfärda en förordning, utfärdas den av statsrådet. Sedan den nya grundlagen stiftades har större avseende än tidigare fästs vid regleringen av individens rättigheter och skyldigheter. Den som utfärdar förordningar kan genom lag bemyndigas att utfärda närmare bestämmelser om mindre detaljer som gäller individens rättigheter och skyldigheter. I fråga om bestämmelser om bemyndiganden i lag har grundlagsutskottet i sin utlåtandepraxis särskilt krävt exakta och noggrant avgränsade regler (GrUU 19/2002 rd och GrUU 40/2002 rd). I sin utlåtandepraxis har grundlagsutskottet även understrukt att bestämmelser om till exempel grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag inte får utfärdas genom förordning av statsrådet (GrUU 16/2002 rd).

När det gäller Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik och den nationella regleringen i fråga om den har grundlagsutskottet uttryckligen tagit ställning till sådana bemyndiganden att utfärda förordning som föreslagits i den nationella lagstiftningen. I samband med att lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd stiftades konstaterade grundlagsutskottet i sitt utlåtande (GrUU 25/2005 rd) om regeringens proposition med förslag till nämnda lag (RP 17/2005 rd) bland annat följande: ” Trots den skenbara vagheten i bestämmelserna om bemyndigande har den som utfärdar förordningar inte gränslösa befogenheter. Statsrådets befogenheter begränsas av bestämmelserna i lagförslaget men också av Europeiska gemenskapens jämförelsevis detaljerade lagstiftning om systemet med det samlade gårdsstödet. Denna reglering utgör med beaktande av utskottets tidigare ståndpunkter om reglering av systemen för gårdsstöd den helhet gentemot vilken statsrådet utifrån bemyndigandena i allmänhet utfärdar ”detaljerade” förordningar (GrUU 46/2001 rd, s. 2/I, GrUU 47/2001 rd, s. 2–3, GrUU 48/2001 rd, s. 3/II). I flera bemyndiganden binds utfärdarens befogenheter dessutom uttryckligen till EGlagsstiftningen (GrUU 45/2001 rd, s. 5/II”. Även de i denna proposition ingående förslagen om utfärdande av förordningar av statsrådet med stöd av lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling samt förordningarnas innehåll begränsas av den detaljerade helhet som Europeiska unionens lagstiftning utgör samt av innehållet i den strategiska plan för Finland som kommissionen väntas godkänna. Grundlagsutskottets linje i fråga om godtagbarheten för sådana bemyndiganden att utfärda förordning som kan tas in i lagstiftningen om jordbruksstöd behandlas även till exempel i grundlagsutskottets utlåtanden GrUU 16/2007 rd och GrUU 34/2012 rd.

När man bedömer huruvida statsrådet eller ett ministerium ska bemyndigas att utfärda förordningar var utgångspunkten i samband med grundlagsreformen att statsrådets allmänna sammanträde ska utfärda förordningar om vittsyftande och principiellt viktiga ärenden samt sådana andra ärenden vars betydelse kräver det. Denna princip framgår av 67 § i grundlagen, där det föreskrivs om beslutsfattandet i statsrådet. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis också lyft fram att en utgångspunkt i fråga om 80 § 1 mom. i grundlagen är att ministerier närmast kan bemyndigas att utfärda förordningar om frågor av teknisk natur och frågor som har ringa samhällelig eller politisk betydelse (GrUU 33/2004 rd). I lagförslagen föreslås i huvudsak, med vissa undantag, att förordningar ska utfärdas av statsrådet, och de föreslagna bemyndigandena överensstämmer med bemyndigandena i gällande lagar att utfärda förordning.

I 80 § 2 mom. i grundlagen föreskrivs om delegering av lagstiftningsbehörighet till andra myndigheter än ministerier. Enligt bestämmelsen kan även andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller

förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat. Ett särskilt skäl att lagstifta om en behörighet för en myndighet att utfärda föreskrifter föreligger enligt förarbetena till grundlagen (RP 1/1998 rd, s. 134/I) närmast när det är fråga om en sådan teknisk reglering av smärre detaljer som inte inbegriper prövningsrätt i någon större utsträckning. Grundlagsutskottet har i ett utlåtande (GrUU 28/2008 rd) ansett det möjligt att ge någon annan än ett ministerium behörighet att utfärda föreskrifter, när den verksamhet som lagstiftningen gäller är förknippad med många sådana yrkesmässiga särdrag som utskottet i sin praxis ansett vara att betrakta som särskilda skäl enligt 80 § 2 mom. i grundlagen. Det är ändamålsenligt och motiverat att ge Livsmedelsverket behörighet att utfärda föreskrifter. Den behörighet att utfärda föreskrifter som föreslås för Livsmedelsverket hänför sig till utförlig bestämning av detaljer som är av teknisk natur. Dessutom är de frågor som regleras klart avgränsade. Man kan anse att det finns sådana särskilda skäl till den föreslagna regleringen som har att göra med föremålet för den.

Enligt grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 16/2009 rd) har ett statligt verk kunnat utfärda närmare bestämmelser när det närmast handlat om tekniska bestämmelser och utfärdandet är motiverat med hänsyn till regleringsobjektets natur, den snabba tekniska utvecklingen och den expertis som regleringen kräver. Grundlagsutskottet har i ett utlåtande (GrUU 48/2005 rd) också konstaterat att bemyndigandena i det lagförslag som var föremål för utlåtandet (regeringens proposition till riksdagen med förslag till luftfartslag) i första hand var begränsade till tekniska frågor som kräver expertis på området. Den behörighet att utfärda föreskrifter som Livsmedelsverket ska ges enligt lagförslagen begränsar sig till frågor vars betydelse i sak inte kräver reglering genom lag eller förordning. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis framhållit att bestämmelserna i 80 § 2 mom. grundlagen redan i sig begränsar tillämpningen av de föreslagna fullmactsbestämmelserna och att bemyndigandet att utfärda föreskrifter därmed bör tolkas restriktivt (GrUU 52/2001 rd och GrUU 24/2002 rd). Livsmedelsverkets behörighet att utfärda föreskrifter är i lagförslagen exakt avgränsad till detaljer inom en bestämd fråga, och den är av teknisk natur. Behörigheten inbegriper inte någon betydande utövning av prövningsrätt.

På de grunder som anges ovan kan det anses att de bemyndiganden att utfärda förordningar och föreskrifter som ingår i lagförslagen i denna proposition uppfyller kraven 80 § 2 mom. i grundlagen.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom förordningen om strategiska planer och den horisontella förordningen innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på stöd som ingår i Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027 och som avses i artikel 16.2 och artikel 16.3 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013, nedan *förordningen om strategiska planer*.

Denna lag tillämpas i landskapet Åland, om ärendet enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till rikets lagstiftningsbehörighet.

Denna lag tillämpas på beviljande och utbetalning av stöd till jordbrukare vid störningar på marknaden med stöd av artiklarna 219–221 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, nedan *marknadsordningsförordningen*.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *förordningen om ytterligare krav och om normer* kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/126 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 med ytterligare krav för vissa interventionstyper som anges av medlemsstaterna i deras strategiska GJP-planer för perioden 2023–2027 enligt den förordningen samt om andelen för norm 1 för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC),

2) *grundläggande inkomststöd* stöd enligt artikel 21 i förordningen om strategiska planer,

3) *omfördelningsinkomststöd* stöd enligt artikel 29 i förordningen om strategiska planer,

4) *inkomststöd för unga jordbrukare* stöd enligt artikel 30 i förordningen om strategiska planer,

5) *stöd för miljösystem* stöd enligt artikel 31 i förordningen om strategiska planer,

6) *gårdsbruksenhet* jordbruksföretag som avses i artikel 3.2 i förordningen om strategiska planer,

7) *åker* areal som avses i artikel 4.3 a i förordningen om strategiska planer,

- 8) *permanent gräsmark* areal som avses i artikel 4.3 c i förordningen om strategiska planer,
- 9) *permanenta grödor* grödor som avses i artikel 4.3 b i förordningen om strategiska planer,
- 10) *jordbruksmark* areal som omfattar åker, permanenta grödor och permanent gräsmark,
- 11) *Naturaområde* ett område enligt 64 § i naturvårdslagen (1096/1996),
- 12) *djurregistret* ett register som avses i 30 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021),
- 13) *stödår* det kalenderår då grundläggande inkomststöd, omfördelningsinkomststöd, inkomststöd för unga jordbrukare, stöd för miljösystem och produktionskopplade inkomststöd söks.

3 §

Aktiva jordbrukare

Stödsökande är aktiva jordbrukare som avses i artikel 4.5 i förordningen om strategiska planer, om de

- 1) under kalenderåret före stödansökan har fått högst 5 000 euro i Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare, eller
- 2) senast på den sista dagen för inlämning av den årliga ansökan om Europeiska unionens arealbaserade direktstöd till jordbrukare ingår i ett i artikel 4.5 andra stycket i förordningen om strategiska planer avsett nationellt register utifrån vilket det är möjligt att verifiera att sökanden bedriver jordbruksverksamhet, eller
- 3) i sådana fall där de i 1 eller 2 punkten föreskrivna förutsättningarna inte är uppfyllda styrker genom dokument att de bedriver jordbruksverksamhet.

Närmare bestämmelser om det register som avses i 1 mom. och om tidpunkten för förekomst i registret samt om verifiering av bedrivandet av jordbruksverksamhet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Stödformer

I 3 § avsedda aktiva jordbrukare kan beviljas grundläggande inkomststöd, omfördelningsinkomststöd, inkomststöd för unga jordbrukare, stöd för miljösystem och följande produktionskopplade inkomststöd:

- 1) bidrag för dikor och bidrag för mjölkkor,
- 2) bidrag för tjurar,
- 3) bidrag för nötkreatur i yttre skärgården,
- 4) bidrag för slaktkvigor,
- 5) bidrag för tackor,
- 6) bidrag för hongetter,
- 7) bidrag för slaktlamm och slaktkillingar,
- 8) bidrag för stärkelsepotatis,
- 9) bidrag för specialväxter.

5 §

Jordbruksverksamhet

I jordbruksverksamhet ingår både produktion av jordbruksprodukter enligt artikel 4.2 a i förordningen om strategiska planer och underhåll av jordbruksmark enligt artikel 4.2 b i förordningen om strategiska planer. Med produktion av jordbruksprodukter avses odling av växter

inom primärproduktion med åkerbruks- eller trädgårdsodlingsmetoder eller hållande av produktionsdjur. Med underhåll av jordbruksmark avses att jordbruksmark som avses i 2 § 10 punkten sköts så att den förblir öppen. Jordbruksmark som inte används för produktion av jordbruksprodukter ska slås årligen eller hållas öppen genom betning eller på något motsvarande sätt.

Närmare bestämmelser om produktion av jordbruksprodukter, om jordbruksmark och underhåll av den, om användning av jordbruksmark för annat än jordbruksverksamhet, om åkrar, om permanent gräsmark och permanenta grödor som utgör jordbruksmark, om landskapselement på jordbruksmark samt om hur bas- och jordbruksskiften på jordbruksmark bestäms och sammanställs och om minimistorleken för dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Stödberättigande areal

Stöd enligt 4 § kan beviljas för jordbruksmark som används för jordbruksverksamhet under det år då stödet i fråga söks (stödberättigande areal). Den stödberättigande arealen ska vara i en aktiv jordbrukares besittning på den sista inlämningsdagen för den årliga ansökan om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare. Den minsta skiftesstorlek för vilken stöd enligt 4 § kan betalas är 0,05 hektar.

Närmare bestämmelser om mer detaljerade villkor som gäller den stödberättigande arealen samt om arealer som inte berättigar till stöd och verifiering av dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Villkorlighet

Den som ansöker om stöd som avses i 4 § ska iaktta villkorlighetskraven i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen.

Närmare bestämmelser om de föreskrivna verksamhetskrav och de krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som ingår i villkorligheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Skyldighet att återställa permanent gräsmark

Om den kontroll av arealen som Livsmedelsverket utför årligen den 30 november visar att den i norm 1 i bilaga III till förordningen om strategiska planer avsedda permanenta gräsmarkens andel av jordbruksmarken minskar på nationell nivå med över fem procent jämfört med referensarealen för permanent gräsmark 2018 får den permanenta gräsmarken inte ställas om till annan användning, och det förfarande med återställande av permanent gräsmark som avses i artikel 48.3 i förordningen om ytterligare krav och om normer tas i bruk. Jordbrukaren får då förpliktas att till permanent gräsmark återställa en areal som motsvarar den permanenta gräsmark som omställts till annan användning.

Permanent gräsmark på Naturaområde är miljömässigt känslig permanent gräsmark enligt bilaga III till förordningen om strategiska planer. Ett basskifte anses i dess helhet utgöra permanent gräsmark på Naturaområde, om en del av skiftet ligger inom ett Naturaområde. Jordbrukaren kan bilda ett nytt basskifte av en areal med permanent gräsmark på Naturaområde så att det

i dess helhet ligger inom Naturaområdet. Det nya basskiftet ska bildas senast på den sista inlämningsdagen för stödansökan.

Om användningsändamålet för en permanent gräsmark på Naturaområde har ändrats, ska arealen återställas till permanent gräsmark. Arealen ska återställas till permanent gräsmark senast den 30 juni det följande året. Areal som återställts betraktas som permanent gräsmark från den första dagen för återställande.

Statsrådet beslutar vid sitt allmänna sammanträde om att ta i bruk förfarandet med återställande enligt 1 mom. och om att frånga det samt om att begränsa omställningen av permanent gräsmark till annan användning. Bestämmelser om förutsättningarna för och genomförandet på gårdsnivå av återställandet, om villkoren för att ställa om permanent gräsmark till annan användning samt om hur permanent gräsmark på Naturaområde bestäms får utfärdas genom förordning av statsrådet inom de gränser som anges i förordningen om ytterligare krav och om normer.

9 §

Allmänna villkor för utbetalning av direktstöd till jordbrukare

Stöd som avses i 4 § betalas inte, om det sammanlagda beloppet av stöd som ska betalas under stöddåret understiger 500 euro.

Ett villkor för utbetalning av stöd är att den administrativa kontroll som avses i 20 § i lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd (/) har utförts i fråga om de kontrollerbara stöd villkoren innan förskott som avses i artikel 44.2 i den horisontella förordningen eller den första posten har betalats ut. Ett ytterligare villkor för utbetalning av stöd är att de preliminära resultaten av den arealmonitorering som avses i 21 § i verkställighetslagen ska vara tillgängliga innan förskottet betalas ut och färdiga innan den första posten betalas ut. Om en gårdsbruksenhet är föremål för tillsyn på plats, ska tillsynen på plats vara slutförd för gårdsbruksenhetens vidkommande innan den första posten betalas ut.

10 §

Grundläggande inkomststöd

Grundläggande inkomststöd kan beviljas i enlighet med artikel 21.3 i förordningen om strategiska planer. Beloppet av grundläggande inkomststöd bestäms utifrån den stödberättigande arealen och stödområdet på det sätt som avses i artikel 22.2 i förordningen om strategiska planer.

Närmare bestämmelser om stödnivån och stödområdena, de maximala stödbeloppen och den regionala fördelningen av grundläggande inkomststöd får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Omfördelningsinkomststöd

Omfördelningsinkomststöd kan beviljas i enlighet med artikel 29 i förordningen om strategiska planer. Beloppet av omfördelningsinkomststöd bestäms utifrån den stödberättigande arealen. Stöd betalas för högst 50 hektar per stödsökande.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd, stödnivån, de maximala stödbeloppen och hur stödet bestäms får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Inkomststöd för unga jordbrukare

Med ung jordbrukare enligt artikel 4.6 i förordningen om strategiska planer avses en jordbrukare som

- 1) är högst 40 år,
- 2) har bestämmanderätt på en gårdsbruksenhet, och
- 3) har tillräcklig yrkeskunnighet för verksamhet som jordbrukare.

Inkomststöd för unga jordbrukare kan beviljas i 1 mom. avsedda jordbrukare i enlighet med artikel 30.2 och artikel 30.3 i förordningen om strategiska planer.

Stödsökanden ska etablera jordbruk högst fem år före inlämningen av den första ansökan om inkomststöd för unga jordbrukare. Med etablering av jordbruk avses den första gången en gårdsbruksenhet har kommit i jordbrukarens besittning då denne varit huvudsaklig företagare. Stödsökanden ska lämna in sin första ansökan om inkomststöd för unga jordbrukare senast under det femte året efter etableringen av jordbruk.

Om inkomststöd för unga jordbrukare söks av en sammanslutning, ska den i 1 mom. 2 punkten avsedda bestämmanderätten i sammanslutningen utövas av en eller flera unga jordbrukare.

En stödsökande kan få inkomststöd för unga jordbrukare under högst fem år i rad.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd, bestämmanderätt, tillräcklig yrkeskunnighet, etablering av jordbruk, de maximala stödbeloppen och stödbeloppet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Stöd för miljösystem

Stöd för miljösystem kan beviljas i fråga om följande miljösystem:

- 1) växttäckte vintertid,
- 2) naturvårdsvallar,
- 3) grüngödslingsvallar,
- 4) mångfaldsväxter.

Stöd för miljösystem kan beviljas i fråga om ett i 1 mom. 1 punkten avsett miljösystem till en stödsökande som avses i 3 § och som beviljas grundläggande inkomststöd för stödåret i fråga.

Stödsökanden förbinder sig att följa villkoren för miljösystem genom att ingå en förbindelse. Stödsökanden kan välja ett eller flera av de i 1 mom. avsedda miljösystemen. Stöd för miljösystem betalas i enlighet med villkoren för miljösystemet för den stödberättigande areal som det av stödsökanden valda miljösystemet hänför sig till.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd, de maximala stödbeloppen, nivån på stödet per enhet och stödområdena får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Produktionskopplat inkomststöd i fråga om djur

Produktionskopplat inkomststöd i fråga om mjölkkor, dikor, tjurar, kvigor, tackor, hongetter, lamm och killingar som har identifierats och registrerats på det sätt som avses i artikel 34.2 i förordningen om strategiska planer kan beviljas stödsökande som iakttar gängse produktions-sätt.

15 §

Bidrag för dikor, mjölkkor, tjurar och slaktkvigor samt bidrag för nötkreatur i yttre skärgården

Stödsökande kan utifrån stödområdet och det genomsnittliga antalet mjölk- och dikor beviljas bidrag för dikor och bidrag för mjölkkor samt bidrag för nötkreatur i yttre skärgården.

Stödsökande kan utifrån stödområdet och det genomsnittliga antalet tjurar beviljas bidrag för nötkreatur i yttre skärgården. Stödsökande kan dessutom beviljas bidrag för tjurar utifrån tjurarnas djurhållningsperiod. Med djurhållningsperiod avses en period under vilken ett enskilt djur enligt uppgifter i djurregistret är i en gårdsbruksenhets besittning utan avbrott.

Stödsökande kan beviljas bidrag för slaktkvigor utifrån till djurregistret anmälda slakter av kvigor. En förutsättning för beviljande av bidrag för slaktkvigor är dessutom att djuret har slaktats i ett renslakteri som avses i 5 § 2 mom. 21 punkten i livsmedelslagen (297/2021) eller ett slakteri som avses i 5 § 2 mom. 22 punkten i livsmedelslagen och att slakteriet i enlighet med Livsmedelsverkets anvisningar har anmält sig vara ett slakteri som är sådant att bidrag för slaktkvigor kan beviljas för djur som slaktats där.

Djurantalet och besittningen av djuren verifieras utifrån uppgifter i djurregistret samt tillsyn.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av bidrag, finansieringen, stödområdena, skärgårdsområdena, de maximala stödbeloppen, nivån på stödet per enhet, beräkning av det genomsnittliga djurantalet, referensdatumet för kraven på märkning och registrering av djur, djurhållningsperioden, potentiellt stödberättigande djur, differentiering av bidragsslagen, slaktkraven samt övriga villkor för respektive bidrag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Bidrag för tackor och bidrag för hongetter samt bidrag för slaktlamm och slaktkillingar

Stödsökande kan beviljas bidrag för tackor och bidrag för hongetter som bestäms utifrån stödområdet och det genomsnittliga antalet levande tackor eller hongetter, om stödsökanden i sin besittning under stödåret har i genomsnitt minst 20 tackor eller hongetter.

Stödsökande kan dessutom beviljas bidrag för slaktlamm och slaktkillingar. Bidrag för slaktlamm och slaktkillingar kan beviljas utifrån lamm- och killingslakter som anmälts till djurregistret. En förutsättning för beviljande av bidraget är att djuret har slaktats i ett renslakteri som avses i 5 § 2 mom. 21 punkten i livsmedelslagen eller ett slakteri som avses i 5 § 2 mom. 22 punkten i livsmedelslagen och att slakteriet i enlighet med Livsmedelsverkets anvisningar har anmält sig vara ett slakteri som är sådant att bidrag för slaktlamm och slaktkillingar kan beviljas för djur som slaktats där.

Djurantalet och besittningen av djuren verifieras utifrån uppgifter i djurregistret samt tillsyn.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av bidrag, stödområdena, skärgårdsområdena, de maximala stödbeloppen, nivån på stödet per enhet, finansieringen, differentiering av bidragsslagen, beräkning av det genomsnittliga djurantalet, referensdatumet för kraven på märkning och registrering av djur, djurhållningsperioden, potentiellt stödberättigande djur, slaktkraven samt övriga villkor för respektive bidrag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Bidrag för stärkelsepotatis och specialväxter

Stödsökande kan beviljas följande bidrag som bestäms utifrån stödområdet och odlingsarealerna för proteingrödor, oljeväxter, stärkelsepotatis, frilandsgrönsaker, sockerbeta eller bovete:

- 1) bidrag för stärkelsepotatis,
- 2) bidrag för specialväxter.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av bidrag, de växtarter som berättigar till bidrag, finansieringen, stödområdena, de maximala stödbeloppen, nivån på stödet per enhet samt övriga villkor för respektive bidrag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Stöd vid störningar på marknaden

Vid störningar på marknaden får genom förordning av statsrådet, inom de ramar som anges i Europeiska unionens lagstiftning, utfärdas närmare bestämmelser om krav som gäller införande av stöd som beviljas enligt artiklarna 219–221 i marknadsordningsförordningen liksom krav på stödmottagaren, förutsättningarna för beviljande av stöd, stödets belopp, stödberättigande kostnader, ansökan om stöd, beviljande av stöd samt behövliga redogörelser och tidsfrister.

19 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket (193/2013).

20 §

Övergångsbestämmelser

De förordningar av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet samt de föreskrifter av Livsmedelsverket som har utfärdats med stöd av lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket fortsätter att gälla tills något annat föreskrivs.

På ansökningar som har blivit anhängiga före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

I enlighet med artikel 23.2 i förordningen om strategiska planer upphör stödrättigheter som beviljats med stöd av lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd (557/2005) och lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket att gälla den 31 december 2022.

Jordbrukare som fått stöd till unga jordbrukare innan denna lag trätt i kraft kan få stöd enligt denna lag under sammanlagt fem år, i vilka inräknas de år för vilka stöd redan har beviljats enligt lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket.

Slakterier ska senast den 30 juni 2023 anmäla sig som ett sådant slakteri som avses i 15 § 3 mom. eller 16 § 2 mom. Ett slakteri som innan denna lag trätt i kraft har anmält sig till det system som gällde vid lagens ikraftträdande uppfyller anmälningskravet enligt 15 § 3 mom. och 16 § 2 mom. till den 30 juni 2023.

2.

Lag

om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på sådana ersättningar enligt artikel 69 a och artikel 69 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013, nedan *förordningen om strategiska planer*, sådan ersättning för icke-produktiva investeringar enligt artikel 73 i förordningen om strategiska planer och sådan ersättning för jordbruksrådgivningstjänster enligt artiklarna 15 och 78.3 i förordningen om strategiska planer som ingår i Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *aktiv jordbrukare* en jordbrukare som avses i 3 § i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare (/),
- 2) *jordbrukare* en jordbrukare som avses i artikel 3.1 i förordningen om strategiska planer,
- 3) *make* jordbrukarens äkta make och personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden i enlighet med 7 § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992),
- 4) *jordbruksmark* areal som avses i 2 § 10 punkten i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare,
- 5) *gårdsbruksenhet* ett jordbruksföretag som avses i artikel 3.2 i förordningen om strategiska planer,
- 6) *våtmarksinvestering* anläggande av våtmarker som ska skötas, kedjor av små våtmarker samt översvämningssområden och översvämningssplåtar av våtmarkstyp på platser där de är naturligt förekommande, på åkrar som lätt svämmas över eller på invallade torrläggningssområden, anläggande av fåror i två nivåer, restaurering av vattenfårar i enlighet med principerna om naturenlig vattenbyggnad samt omvandling av odlade torvåkrar till våtmarker eller till myrartade områden.

3 §

Ersättningsformer

Med stöd av denna lag kan det beviljas i förordningen om strategiska planer avsett

1) stöd för miljöåtaganden, klimatåtaganden och andra förvaltningsåtaganden enligt artikel 70,

2) stöd för naturliga eller andra områdesspecifika begränsningar enligt artikel 71 (kompensationsersättning),

3) stöd för icke-produktiva investeringar enligt artikel 73 (ersättning för icke-produktiva investeringar).

Miljöåtaganden, klimatåtaganden och andra förvaltningsåtaganden som avses i 1 mom. 1 punkten är

1) miljöförbindelser och miljöavtal (miljöersättning),

2) förbindelser om ekologisk produktion (ersättning för ekologisk produktion);

3) förbindelser om djurens välbefinnande (ersättning för djurens välbefinnande).

Med stöd av denna lag kan det dessutom beviljas ersättning för i artiklarna 15 och 78.3 i förordningen om strategiska planer avsedda jordbruksrådgivningstjänster.

För en åtgärd som är föremål för ersättning enligt 1 och 3 mom. kan beviljas sådan ytterligare nationell finansiering som avses i artikel 146 i förordningen om strategiska planer.

Närmare bestämmelser om ibruktagande av ersättning, ersättningsformer, ersättningsområden, det maximala ersättningsbeloppet och årligt beviljande av ersättningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Allmänna villkor för ersättning

En mottagare av sådan ersättning som avses i 3 § 1 mom., med undantag för ersättning för icke-produktiva investeringar enligt 3 § 1 mom. 3 punkten, ska iaktta de villkorlighetskrav som avses i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen.

Ett villkor för miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion och kompensationsersättning är dessutom att ersättningsmottagaren i överensstämmelse med de valda åtgärderna iakttar det i 5 § i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare avsedda kravet på jordbruksverksamhet och de minimikrav för användning av gödselmedel och växtskyddsmedel som anges i artikel 70.3 b i förordningen om strategiska planer.

Ett villkor för ersättning för djurens välbefinnande, ersättning för ekologisk husdjursproduktion och miljöersättning för uppfödning av lantraser är utöver kraven i 1 mom. att ersättningsmottagaren iakttar de minimikrav för djurens välbefinnande som anges i artikel 70.3 b i förordningen om strategiska planer.

Kraven enligt 1–3 mom. ska inte tillämpas till den del det är fråga om ersättning för jordbruksrådgivningstjänster enligt 10 §.

Ett villkor för ingående av en sådan förbindelse eller ett sådant avtal och beviljande av en sådan ersättning som avses i denna lag är att den fysiska person som är sökande eller sökandens make är minst 18 år den 31 december det år som föregår antingen stödåret eller det år då förbindelse- eller avtalsperioden började. En person under 18 år kan ingå en förbindelse, med hen kan ingås avtal och hen kan beviljas ersättning, om hen har ingått äktenskap eller bedriver jordbruk som samägare tillsammans med en förälder eller om det finns andra särskilda skäl att avvika från ålderskravet. Om jordbruk och trädgårdsodling bedrivs av flera jordbrukare eller i form av en sammanslutning, är ett villkor för beviljande av ersättning att minst en jordbrukare, en medlem i sammanslutningen, en delägare eller en bolagsman uppfyller ålderskravet.

Närmare bestämmelser om kraven enligt 1–3 mom., om jordbruksmark och användning av den för något annat än jordbruksverksamhet och om uttag av jordbruksmark ur jordbruksanvändning samt om hur bas- och jordbruksskiften bestäms och om minimistorleken för dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Miljöersättning

Miljöersättning kan beviljas på basis av en miljöförbindelse som gäller genomförande av åtgärder som omfattas av miljöersättningen och på basis av följande miljöavtal:

- 1) miljöavtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet,
- 2) miljöavtal om skötsel av våtmarker,
- 3) miljöavtal om upprätthållande av en ursprungssort,
- 4) miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter,
- 5) miljöavtal om bevarande av lantrasers genom,
- 6) miljöavtal om uppfödning av lantraser.

En miljöförbindelse kan ingås av en aktiv jordbrukare. Den aktiva jordbrukaren ska förbinda sig till gårdsspecifika åtgärder. En aktiv jordbrukare kan dessutom genomföra en eller flera skiftesspecifika åtgärder. Ett villkor för att miljöersättning som baserar sig på en miljöförbindelse ska beviljas är att den aktiva jordbrukaren under hela förbindelseperioden i sin besittning har minst fem hektar ersättningsberättigande areal som förbindelsen gäller eller, om det är fråga om miljöersättning som hänför sig till odling av trädgårdsväxter, minst en hektar ersättningsberättigande areal där det odlas trädgårdsväxter och som förbindelsen gäller.

Ett miljöavtal kan ingås av en jordbrukare. Ett miljöavtal kan också ingås av en registrerad förening i fråga om åtgärder som gäller skötsel av våtmarker eller skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet och av en i 12 kap. i vattenlagen (587/2011) avsedd vattenrättslig sammanslutning i fråga om åtgärder som gäller skötsel av våtmarker. Ett miljöavtal om upprätthållande av en ursprungssort kan ingås av en aktör som upprätthåller ursprungssorten i fråga om odling av en sådan sort som har godkänts för upptagande i den växtsortlista som avses i 8 § i utsädeslagen (600/2019). Ett miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter kan ingås med den aktör som samordnar det nationella växtgenetiska programmet. Ett miljöavtal om bevarande av lantrasers genom kan ingås med den aktör som samordnar det nationella programmet för animaliska genetiska resurser. Ett villkor för godkännande av miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter och miljöavtal om bevarande av lantrasers genom är att en åtgärdsplan för bevarande av de genetiska resurserna har godkänts av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser om anskaffningar som anknyter till miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter och miljöavtal om bevarande av lantrasers genom finns i lagstiftningen om offentlig upphandling.

I miljöavtal enligt 1 mom. 1 och 2 punkten förbinder sig jordbrukaren att genomföra skiftesspecifika åtgärder på ett område utanför åker. I fråga om alla miljöavtal enligt 1 mom. 1 och 2 punkten ska ett administrativt kontrollbesök som avses i 20 § 5 mom. i lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd (/), nedan *verkställighetslagen*, företas om detta inte är uppenbart onödigt. Kontrollbesöket ska företas senast innan miljöersättning på basis av ett avtal betalas för det andra avtalsåret. Ett villkor för beviljande av miljöersättning är att avtalet gäller en areal på minst 0,30 hektar. Den som har ingått ett miljöavtal ska ha avtalsområdet i sin besittning under hela avtalsperioden. Ett avtal kan ingås i fråga om en arrenderad areal, förutsatt att arrendeavtalet gäller under hela avtalsperioden.

Ett villkor för ingående av ett miljöavtal om uppfödning av lantraser och för beviljande av miljöersättning med stöd av avtalet är att ersättningsmottagaren under hela den tid som ersättningen gäller i sin besittning har minst

- 1) en djurenhet, när det är fråga om nötkreatur, får, getter eller hästar, eller
- 2) 0,296 djurenheter, när det är fråga om höns och tuppar av lantras.

Den behöriga myndighet som avses i verkställighetslagen beslutar om godkännande av miljöförbindelsen och om ingående av miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. En miljöförbindelse som avses i denna paragraf och ett miljöavtal som avses i 1 mom. 1–5 punkten ingås för fem år, varefter de kan förlängas för högst två år i sänder. Miljöavtal som avses i 1 mom. 6 punkten ingås för ett år i sänder.

Närmare bestämmelser om villkoren för beviljande av ersättning, åtgärder som omfattas av miljöersättningen, att frångå och byta åtgärder, ersättningsperiod, finansiering, ersättningsberättigande areal och överföring av den, definitionen av annat område eller annan areal enligt 5 mom., det maximala ersättningsbeloppet och ersättningsbelopp per enhet, höjning och sänkning av ersättningsbeloppet per enhet, miljöavtal och deras villkor, företrädesordning när förbindelser och avtal ingås, djurenheter, beräkning av djurenheter, åtgärder för bevarande av jordbrukets genetiska resurser och beloppet av ersättningen för det, åtgärdsplanens innehåll och övriga villkor för ersättningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om det tekniska genomförandet på en gårdsbruksenhet av åtgärder som omfattas av miljöersättningen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 §

Ersättning för ekologisk produktion

Ersättning för ekologisk produktion kan beviljas för ekologisk produktion eller övergång till ekologisk produktion till en aktiv jordbrukare som ingår en fem år lång förbindelse att bedriva ekologisk växtproduktion eller ekologisk husdjursproduktion, har anmält sig till kontrollsystemet för ekologisk produktion och iakttar produktionsreglerna i kapitel III i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Ett villkor för att ersättning för ekologisk produktion som betalas på basis av en förbindelse som gäller ekologisk växtproduktion ska beviljas är att jordbrukaren under hela förbindelseperioden i sin besittning har minst fem hektar ersättningsberättigande åkerareal som förbindelsen gäller eller, om det är fråga om ekologisk produktion som gäller odling av trädgårdsväxter, minst en hektar ersättningsberättigande åkerareal där det odlas trädgårdsväxter och som förbindelsen gäller.

Ett villkor för att ersättning för ekologisk produktion som betalas på basis av en förbindelse som gäller ekologisk husdjursproduktion ska beviljas är att jordbrukaren också ingår en förbindelse som gäller ekologisk växtproduktion och under varje förbindelseår i sin besittning har i genomsnitt minst fem djurenheter som omfattas av ekologisk husdjursproduktion.

Den behöriga myndighet som avses i 7 § i verkställighetslagen beslutar om godkännande av förbindelsen om ekologisk växtproduktion eller ekologisk husdjursproduktion. En förbindelse som avses i 1 mom. kan efter den fem år långa förbindelseperioden förlängas för högst två år i sänder.

Närmare bestämmelser om villkoren för beviljande av ersättning för ekologisk produktion, areal som berättigar till ersättning och överföring av den, finansiering, det maximala ersättningsbeloppet och ersättningsbeloppet per enhet, höjning och sänkning av ersättningsbeloppet per enhet, företrädesordning när förbindelser ingås, djurenheter, beräkning av genomsnittlig djur-täthet och övriga ersättningsvillkor får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Ersättning för djurens välbefinnande

Ersättning för djurens välbefinnande kan beviljas en jordbrukare som ingår en förbindelse att genomföra minst en åtgärd som främjar djurens välbefinnande.

Ett villkor för ersättning för djurens välbefinnande är att jordbrukaren under hela förbindelseåret i sin besittning på sin gårdsbruksenhet har djur av det djurslag som ligger till grund för ersättningen. Under förbindelseåret ska djurantalet i genomsnitt motsvara åtminstone

- 1) 15 djurenheter, när det är fråga om ersättning som betalas för nötkreatur eller svin,
- 2) fem djurenheter, när det är fråga om ersättning som betalas för får eller getter,
- 3) 60 djurenheter, när det är fråga om ersättning som betalas för broilrar och kalkoner,
- 4) 14 djurenheter, när det är fråga om ersättning som betalas för värphöns och värphönsmodrar.

Vid beräkningen av det djurantal som anges i 2 mom. ska produktionsavbrott som är typiska för produktionsformen beaktas.

Närmare bestämmelser om villkoren för beviljande av ersättning, ersättningsbeloppet, finansiering, djurenheter, beräkning av djurenheter och beaktande av produktionsavbrott enligt 3 mom. samt övriga villkor för ersättningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om det tekniska genomförandet på en gårdsbruksenhet av åtgärder som omfattas av ersättningen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

8 §

Kompensationsersättning

Kompensationsersättning kan beviljas en aktiv jordbrukare som iakttar villkoren för ersättningen. Ett villkor för att ersättning ska beviljas är att jordbrukaren i sin besittning har minst fem hektar jordbruksmark som berättigar till kompensationsersättning.

Nivån på kompensationsersättningen kan sänkas gradvis om gårdsbruksenheten ökar i storlek.

Närmare bestämmelser om villkoren för beviljande av ersättning, areal som berättigar till ersättning och överföring av den, ersättningsperiod, finansiering, regional differentiering av ersättningen, gradvis sänkning av ersättningen på basis av gårdsbruksenhetens storlek, det maximala ersättningsbeloppet och ersättningsbeloppet per enhet, höjning och sänkning av ersättningsbeloppet per enhet samt övriga ersättningsvillkor får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Ersättning för icke-produktiva investeringar

Ersättning för icke-produktiva investeringar kan beviljas en jordbrukare, en registrerad förening eller en i 12 kap. i vattenlagen avsedd vattenrättslig sammanslutning för en våtmarksinvestering. Våtmarksinvesteringens areal inklusive kantområden ska vara minst 0,3 hektar. Ett objekt som är föremål för ersättning för icke-produktiva investeringar ska vara i ersättningssökandens besittning under hela investeringsprojektet.

Ett villkor för att ersättning för icke-produktiva investeringar ska beviljas är att det i fråga om skötseln av investeringsobjektet ingår ett i 5 § 1 mom. 2 punkten avsett avtal.

I fråga om våtmarksinvesteringar ska ett administrativt kontrollbesök som avses i 20 § 5 mom. i verkställighetslagen företas, om detta inte är uppenbart onödigt.

Bestämmelser om användning av ersättningen för att anskaffa varor och tjänster och om upplåtande på entreprenad finns i lagstiftningen om offentlig upphandling.

Närmare bestämmelser om villkoren för beviljande av ersättning för icke-produktiva investeringar, finansiering, ersättningsbelopp och övriga villkor för ersättningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Ersättning för jordbruksrådgivningstjänster

Ersättning för jordbruksrådgivningstjänster kan beviljas för rådgivning som avses i artiklarna 15 och 78.3 i förordningen om strategiska planer.

Ersättningen betalas till en rådgivare som är godkänd i enlighet med 46 § i verkställighetslagen eller, om rådgivaren är anställd hos någon, till rådgivarens arbetsgivare.

Närmare bestämmelser om villkoren för beviljande och utbetalning av ersättning för jordbruksrådgivningstjänster, ersättningsbelopp, rådgivningens innehåll, finansieringen och grunderna för bestämmande av ersättningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Villkor för utbetalning av ersättning

Ett villkor för att miljöersättning och ersättning för ekologisk produktion ska betalas ut är att ersättningsmottagaren till den myndighet som beviljar ersättningen årligen på elektronisk väg så som föreskrivs i 12 § i verkställighetslagen lämnar in en ansökan om utbetalning av ersättningen. Som ersättning för icke-produktiva investeringar och som miljöersättning som betalas på basis av ett i 5 § 1 mom. 4 eller 5 punkten avsett miljöavtal betalas högst den andel av de godtagbara kostnaderna enligt betalningsansökan som motsvarar beloppet av den beviljade ersättningen.

En rådgivare ska till närings-, trafik- och miljöcentralen överlämna en förhandsanmälan om rådgivning. Ett villkor för ersättningen för jordbruksrådgivningstjänster är att den som fått rådgivning har bestyrkt att rådgivningstjänsten har genomförts, att en tillräcklig utredning om rådgivningshändelsen och innehållet i den rådgivning som getts lämnas och att ersättningen söks inom tre månader från förhandsanmälan.

Den minsta skiftesstorlek för vilken ersättningar enligt denna lag kan betalas är 0,05 hektar. Ett villkor för utbetalning av ersättning är att beloppet av den ersättning som ska betalas ut för förbindelse-, avtals- eller ersättningsåret är minst 100 euro per ersättningsmottagare och enskild ersättning.

Ett villkor för att ersättning ska betalas ut är att den administrativa kontroll som avses i 20 § i verkställighetslagen har utförts i fråga om de kontrollerbara stödvillkor som hänför sig till ersättningsformerna enligt 3 § 1 mom. 1 och 2 punkten innan förskott som avses i artikel 44.2 i den horisontella förordningen eller den första posten har betalats ut. Ett ytterligare villkor för att ersättning ska betalas ut är att de preliminära resultaten av den arealmonitorering som avses i 21 § i verkställighetslagen ska vara tillgängliga innan förskottet betalas ut och färdiga innan den första posten betalas ut. Om en gårdsbruksenhet är föremål för tillsyn på plats, ska tillsynen på plats vara slutförd för gårdsbruksenhetens vidkommande innan den första posten betalas ut.

Närmare bestämmelser om villkoren för utbetalning av ersättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om de grunder som ska användas vid beräkning av den nedre gränsen för ersättningen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Närmare föreskrifter om förfarandet för ansökan om ersättning och om den förhandsanmälan som avses i 2 mom. får meddelas av Livsmedelsverket.

12 §

Ändring, anpassning och överföring av förbindelser och avtal

En förbindelse som avses i denna lag och de miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1–3 och 6 punkten kan ändras under förbindelse- och avtalsperioden. En förbindelse som gäller ekologisk växtproduktion kan ändras så att den gäller ekologisk husdjursproduktion. En förbindelse som gäller ekologisk husdjursproduktion kan ändras så att den gäller ekologisk växtproduktion, om den ekologiska husdjursproduktionens krav på antal djurenheter inte längre är uppfyllt. Ersättningsmottagaren ska iaktta den ändrade förbindelsen och det ändrade avtalet tills den ursprungliga förbindelsen och det ursprungliga avtalet upphör att gälla.

Den areal som omfattas av en förbindelse som avses i denna lag och de miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1–3 punkten kan under förbindelse- och avtalsperioden ändras utifrån tillsyn, uppdateringar av åkerskiftesregistret och en ansökan som ersättningsmottagaren har gjort. Den areal som omfattas av ett avtal enligt 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten och avtalsvillkoren kan ändras utifrån ett administrativt kontrollbesök som avses i 20 § 5 mom. i verkställighetslagen.

Den åtgärdsplan för upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter eller för bevarande av lantrasers genom som avses i 5 § 3 mom. får ändras.

Om en ersättningsmottagare till någon annan överför en förbindelse som avses i 5 eller 6 § eller ett miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1–3 punkten eller areal som dessa gäller, får den som får överföringen fortsätta att iaktta förbindelsen eller miljöavtalet eller en del av dem under den återstående förbindelse- eller avtalsperioden. Om den som får överföringen inte fortsätter att iaktta förbindelsen eller miljöavtalet, förfaller förbindelsen eller avtalet. Då krävs det inte att den ersättningsmottagare som överfört förbindelsen eller avtalet återbetalar ersättning som redan har betalats ut. Ersättningsmottagaren kan överföra en förbindelse som avses i 7 § eller ett miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 6 punkten, om besittningen av hela gårdsbruksenheten samtidigt överförs till någon annan. Överföring av en förbindelse eller ett miljöavtal eller en del av dem ska sökas inom 15 arbetsdagar från det att ägande- eller besittningsrätten till den areal eller de djur som dessa gäller har överförts.

En förbindelse och ett miljöavtal får anpassas på det sätt som anges i artikel 70.7 i förordningen om strategiska planer för att beakta ändringar i den lagstiftning som gäller villkoren för ersättningen i fråga. Om ersättningsmottagaren inte godkänner anpassningen, förfaller förbindelsen eller miljöavtalet utan att ersättning som redan har betalats ut återkrävs.

Närmare bestämmelser om villkoren för ändring, överföring och anpassning av en förbindelse eller ett avtal får utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Upphörande av förbindelser och avtal

En förbindelse eller ett miljöavtal som avses i denna lag förfaller, om djurantalet eller den ersättningsberättigande arealen på grund av en överföring av förbindelsen eller miljöavtalet blir mindre än det minimiantal eller den minimiareal som krävs.

En förbindelse och ett miljöavtal kan frånträdas under pågående giltighetsperiod i situationer som innebär sådan force majeure eller sådana exceptionella omständigheter som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013.

Ett miljöavtal eller en del av det kan hävas, om ersättningsmottagaren har hemlighållit någon omständighet av väsentlig betydelse med avseende på avtalet eller lämnat en väsentligen oriktig uppgift om en sådan omständighet, eller om ersättningsmottagaren eller gårdsbruksenhetens se-

nare ägare, till vilken avtalet har överförs, i väsentlig grad bryter mot avtalsvillkoren. Ett miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten kan hävas, om den areal som avtalet gäller inte uppfyller villkoren för beviljande av ersättning. Om ett miljöavtal hävs, ska den ersättning som på basis av avtalet betalats ut återkrävas för hela avtalsperioden.

Om en förbindelse eller ett avtal upphör tillämpas verkställighetslagen i övrigt på återkrav.

Närmare bestämmelser om villkoren för upphörande av förbindelser eller avtal får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Överföring av en rätt enligt stödbeslut om ersättning för icke-produktiva investeringar

Den rätt till ersättning som följer av ett beslut om ersättning för icke-produktiva investeringar får överföras till någon annan, om villkoren för beviljande av ersättning uppfylls och den som får överföringen uppfyller de förutsättningar som gäller ersättningsmottagare.

15 §

Förvägran av ersättning

Ersättning enligt denna lag behöver inte beviljas och betalas ut och en förbindelse enligt 5 eller 6 § och ett miljöavtal enligt 5 § 1 mom. behöver inte godkännas, om förhållanden eller åtgärder, i syfte att få ersättning, har getts en sådan form som inte motsvarar sakens egentliga natur eller syfte.

Ersättning som har betalats ut på basis av en förbindelse och ett miljöavtal ska återkrävas för hela förbindelse- och avtalsperioden, om de villkor enligt vilka ersättning beviljas inte alls har blivit uppfyllda under hela förbindelse- och avtalsperioden.

En ny förbindelse eller ett nytt miljöavtal kan inte ingås, om ersättningsmottagaren under pågående förbindelse- eller avtalsperiod har frånträtt en motsvarande förbindelse eller ett motsvarande avtal och det inte har gått två år sedan frånträdet.

Ett nytt miljöavtal enligt 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten kan inte ingås, om det i samband med tillsyn har uppdragats att ersättningsmottagaren i väsentlig grad under de två avtalsår som föregått ansökan om ersättning har underlåtit att iaktta ersättningsvillkor som grundar sig på ett motsvarande avtal.

Närmare bestämmelser om grunderna för förvägran och om uteslutande från ersättningssystemet utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare (1360/2014).

17 §

Övergångsbestämmelser

De förordningar av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet samt de föreskrifter av Livsmedelsverket som har utfärdats med stöd av lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare fortsätter att gälla tills något annat föreskrivs.

På ansökningar som har blivit anhängiga före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

De förbindelser och avtal som ingåtts i enlighet med lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare och som gäller vid ikraftträdandet av denna lag omvandlas fram till utgången av deras återstående förbindelse- eller avtalsperiod till i denna lag avsedda miljöförbindelser, miljöavtal eller förbindelser om ekologisk produktion, om ersättningsmottagaren godkänner omvandlingen. Om ersättningsmottagaren inte godkänner omvandlingen, förfaller förbindelserna och avtalen utan att ersättningsmottagaren blir skyldig att återbetala ersättningen.

Om en ersättningsmottagare har haft ett miljöavtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet eller ett miljöavtal om skötsel av våtmarker som ingåtts i enlighet med lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare, kan ersättningsmottagaren ingå ett miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i denna lag.

Vad som i 5 § 5 mom. föreskrivs om administrativa kontrollbesök tillämpas på motsvarande kontrollbesök som företagits efter den 31 december 2019 och som gällt med lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare förenliga miljöavtal om skötsel av jordbruksnaturens mångfald och landskapet eller miljöavtal om skötsel av våtmarker och där den areal som avtalet gäller har mätts, konstaterats berättiga till ersättning och godkänts för avtalet.

Om ersättning för icke-produktiva investeringar före denna lags ikraftträdande har beviljats för en våtmarksinvestering, tillämpas bestämmelserna i denna lag på avtalet om skötsel av objektet.

Vad som i 15 § 4 mom. föreskrivs om tillsyn tillämpas på iakttagelser som efter den 31 december 2020 gjorts i samband med tillsyn.

3.

Lag

om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på verkställigheten av de stöd som avses i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare (/), nedan *lagen om direktstöd till jordbrukare*, de stöd som avses i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001), nedan *lagen om nationella stöd*, och ärenden som gäller de stöd som avses i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling (/).

På förvaltningen av de planer och medel som hänför sig till stöd som avses i lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling tillämpas lagen om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken (/).

2 §

Tillämpning av lagen i landskapet Åland

Denna lag tillämpas i landskapet Åland på verkställigheten av de stöd som avses i lagen om direktstöd till jordbrukare och i lagen om nationella stöd, om ärendet enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till rikets lagstiftningsbehörighet.

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Denna lag tillämpas på verkställigheten av stöd som finansieras av medel från Europeiska unionen, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning.

Om det i de lagar som nämns i 1 § finns bestämmelser som avviker från denna lag, tillämpas de i stället för denna lag.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *den horisontella förordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013,

2) *förordningen om strategiska planer* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013,

3) *förordningen om ansökningssystem* kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1173 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet i den gemensamma jordbrukspolitiken,

4) *förordningen om kvalitetsbedömning* kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1172 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet inom den gemensamma jordbrukspolitiken samt tillämpningen och beräkningen av administrativa sanktioner för grundvillkor,

5) *förordningen om ekonomisk förvaltning* kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/128 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, räkenskapsavslutning, kontroller, säkerheter och öppenhet,

6) *budgetförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012,

7) *den allmänna dataskyddsförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

8) *villkorlighet* villkorlighetskraven i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen.

2 kap.

Myndigheternas uppgifter och behörighet

5 §

Jord- och skogsbruksministeriet

Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar för den allmänna styrningen och utvecklingen av förvaltningen av jordbruksstöd. Dessutom ansvarar ministeriet för beredningen av de olika stödsystemen och Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027, planeringen av användningen av medel samt uppföljningen av genomförandet och effekterna av den strategiska planen.

6 §

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket svarar för planeringen, genomförandet, utvecklandet och uppföljningen av verkställigheten av stödsystemen och för Fastlandsfinlands del av Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027 samt för en ändamålsenlig förvaltning av och tillsyn över användningen av medel. Livsmedelsverket styr och övervakar verkställigheten av stödsystemen samt styr och övervakar övriga myndigheter då dessa sköter uppdrag som med stöd av artikel 9.1 andra stycket i den horisontella förordningen hör till det utbetalande organets ansvarsområde. Dessutom svarar Livsmedelsverket för kontroll och godkännande av utgifter som hänför sig till stödet, för utbetalningar och för andra administrativa uppgifter som hänför sig till stödsystemen samt för de kvalitetsbedömnings- och prestationsrapporter som årligen ska överlämnas till kommissionen.

Livsmedelsverket beslutar om det transportbidrag och det stöd för tjänster inom husdjursskötsel som avses i 6 § 2 punkten i lagen om nationella stöd samt om den miljöersättning som avses i 5 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling när ersättningen grundar sig på ett sådant miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter eller ett sådant miljöavtal om bevarande av lantrasers genom som avses i 3 mom. i den sistnämnda paragrafen. På handläggningen av ärenden vid Livsmedelsverket tillämpas denna lag.

Livsmedelsverket beslutar om behållande av belopp som avses i artiklarna 56.3 och 86 i den horisontella förordningen.

7 §

Närings-, trafik- och miljöcentralen

Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om

1) beviljande av den miljöersättning som avses i 5 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling, när ersättningen grundar sig på ett miljöavtal om upprätthållande av en ursprungssort som avses i 3 mom. i den paragrafen,

2) beviljande av de stöd för lagring av trädgårdsprodukter, stöd för lagring av skogsbär och skogssvamp, stöd för växthusproduktion, stöd för renhushållning och stöd för biodling som avses i 6 § i lagen om nationella stöd,

3) beviljande av den ersättning för jordbruksrådgivningstjänster som avses i 10 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling,

4) beviljande av den ersättning för ekologisk produktion som avses i 6 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling,

5) beviljande av den ersättning för icke-produktiva investeringar som avses i 9 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling,

6) beviljande och överföring av de miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1–3 och 6 punkten i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling och av de förbindelser om ekologisk produktion som avses i 6 § i den lagen samt om sådana miljöavtals och förbindelsers upphörande under pågående avtals- eller förbindelseperiod.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kontrollerar och övervakar dessutom stöden, ersättningarna och villkorligheten samt utför kvalitetsbedömning så som föreskrivs nedan.

8 §

Regionförvaltningsverket

Regionförvaltningsverket övervakar villkorligheten så som föreskrivs nedan.

9 §

Statens ämbetsverk på Åland

I landskapet Åland beslutar Statens ämbetsverk på Åland om beviljande av de stöd för lagring av trädgårdsprodukter, stöd för växthusproduktion och stöd för biodling som avses i 6 § i lagen om nationella stöd.

Statens ämbetsverk på Åland kontrollerar och övervakar dessutom i landskapet Åland stöden och villkorligheten samt utför kvalitetsbedömning så som föreskrivs nedan.

10 §

Kommunen

Kommunen beslutar om

- 1) beviljande av stöd och bidrag som avses i 4 och 18 § i lagen om direktstöd till jordbrukare,
- 2) den skyldighet att återställa permanent gräsmark som avses i 8 § i lagen om direktstöd till jordbrukare,
- 3) beviljande av stöd som avses i 6 § i lagen om nationella stöd, om inte behörigheten tillkommer Livsmedelsverket enligt 6 § 2 mom. i denna lag eller närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 7 § 1 mom. 2 punkten eller Statens ämbetsverk på Åland enligt 9 § 1 mom. 1 punkten,
- 4) överföring och delning av de referenskvantiteter för från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfähus hållning som avses i 10 f § i lagen om nationella stöd,
- 5) beviljande av ersättning som avses i 5–7 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling, om inte behörigheten tillkommer Livsmedelsverket enligt 6 § 2 mom. i denna lag eller närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 7 § 1 mom. 1 punkten,
- 6) överföring av de förbindelser som avses i 5 § 2 mom. och 7 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling och om sådana förbindelsers upphörande under pågående förbindelseperiod.

Kommunen utför dessutom administrativa kontroller och bedömer påföljder i fråga om villkorlighet vid administrativa kontroller så som föreskrivs nedan.

Vad som i denna lag föreskrivs om kommuner gäller också samkommuner och sådana samarbetsområden som avses i lagen om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna (210/2010).

11 §

Myndighetens regionala behörighet

Om inte något annat föreskrivs om behörighet med stöd av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) är den i 7–10 § i denna lag avsedda myndighet behörig inom vars verksamhetsområde gårdsbruksenhetens driftscentrum ligger. Om gårdsbruksenheten inte har något driftscentrum är den myndighet behörig inom vars verksamhetsområde merparten av gårdsbruksenhetens åkrar finns.

Om inte något annat föreskrivs om behörighet med stöd av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna är med avvikelse från bestämmelserna i 1 mom. den närings-, trafik- och miljöcentral behörig inom vars verksamhetsområde

- 1) investeringen genomförs, om ansökan gäller en icke-produktiv investering,

2) det område som avtalet gäller finns, om den som ansöker om ett miljöavtal är en sådan registrerad förening eller vattenrättslig sammanslutning som avses i 9 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling,

3) produktlaget finns, om ansökan gäller stöd för lagring av skogsbär och skogssvamp,

4) biodlarens verksamhetsställe finns, om ansökan gäller stöd för biodling.

I ärenden som gäller stöd för renhushållning är Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland behörig myndighet.

En kommun och en närings-, trafik- och miljöcentral kan av vägande skäl överföra ett ärende till en annan kommun eller en annan närings-, trafik- och miljöcentral för avgörande.

3 kap.

Förfarande vid ansökan om stöd

12 §

Ansökan om stöd

Ansökningar om stöd görs elektroniskt i en nättjänst som utgör en del av livsmedelsförvaltningens informationsresurs, som avses i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021). Sökanden eller sökandena identifieras genom stark autentisering på det sätt som föreskrivs i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009). Vad som i denna lag föreskrivs om ansökan om stöd gäller även anmälan som gäller stöd.

Sökanden svarar för ansökan om stöd och för att uppgifterna i den är fullständiga och felfria. Om en ansökan om stöd gäller en gårdsbruksenhet som innehas av flera än en fysisk eller juridisk person tillsammans, är alla innehavare av gårdsbruksenheten solidariskt ansvariga för ansökan och för att uppgifterna i den är fullständiga och felfria.

Livsmedelsverket får med avvikelse från 1 mom. meddela en föreskrift om att stöd ska sökas på något annat sätt än i det elektroniska systemet, om detta är nödvändigt i och med att verkställigheten av stödsystemet är brådskande eller antalet ansökningar som gäller ett enskilt stödsystem är litet eller av någon annan därmed jämförbar särskild orsak.

Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om stödansökans form, om uppgifter som ska fogas till ansökningar och anmälningar om stöd, om andra utredningar som stödsökandena eller stödmottagarna förutsätts ge in samt om en tidsfrist för att ändra uppgifter som ingår i en ansökan. Livsmedelsverket meddelar dessutom närmare föreskrifter om tidsfrister för inlämnande av ansökningar om stöd samt andra utredningar.

13 §

Skyldighet att lämna uppgifter

En stödsökande ska ge den behöriga myndigheten tillräckliga uppgifter om förutsättningarna för beviljande och utbetalning av stöd.

Stödsökanden ska utan dröjsmål skriftligen meddela den behöriga myndigheten, om stödansökan är eller har blivit felaktig.

Stödsökanden är skyldig att utan dröjsmål skriftligen meddela till den behöriga myndigheten sådana förändringar i förhållandena som kan påverka stödbeloppet eller medföra att stödet återkrävs eller att utbetalningen avbryts eller inställs.

Ett meddelande om force majeure och exceptionella omständigheter ska skriftligen lämnas till den behöriga myndigheten jämte bevis inom 15 arbetsdagar efter att det blev möjligt att lämna meddelandet. Stödmottagaren eller stödmottagarens rättsinnehavare är anmälningsskyldig på det sätt som avses ovan.

14 §

Ändring eller återtagande av ansökan

En ansökan om stöd kan på sökandes eget initiativ ändras eller återtas helt eller delvis i situationer som avses i artikel 7 i förordningen om ansökningssystem, om det inte av något särskilt skäl som hänför sig till stödsystemet eller verkställigheten av det är behövligt att avgränsa ändringar och återtaganden. På en ansökan om stöd enligt 9 § i lagen om nationella stöd tillämpas artikel 7.1 a i förordningen om ansökningssystem, och på en ansökan om stöd enligt 10 § i lagen om nationella stöd tillämpas artikel 7.1 c i förordningen om ansökningssystem.

I 25 § i lagen om nationella stöd föreskrivs förutom om det som anges i 1 mom. om ändring och återtagande av ansökan om sådant stöd som avses i den lagen.

Ansökan ändras eller återtas i det system som avses i 12 § 1 mom. i denna lag, om det inte är fråga om en situation enligt 12 § 3 punkten.

Närmare bestämmelser om ändring och återtagande av ansökan samt om avgränsningar som hänför sig till ändring och återtagande av ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet inom de gränser som anges i Europeiska unionens lagstiftning.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om tidsfrister för ändring eller återtagande av ansökan och om på vilket sätt en ändring eller ett återtagande ska anmälas samt om de uppgifter som ska meddelas i samband med ändring och återtagande.

15 §

Överföring av ansökan

En ansökan om stöd kan överföras på den nya innehavaren av en gårdsbruksenhet i samband med att besittningen av hela gårdsbruksenheten överförs. En överföring av besittningen av hela gårdsbruksenheten ska meddelas till den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten inom 15 arbetsdagar från överföringen av besittningen av hela gårdsbruksenheten.

Närmare bestämmelser om förfarandet för överföring av en ansökan och om den sista möjliga tidpunkten för överföring av besittningen av hela gårdsbruksenheten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som ska ges när ansökan överförs, om formen för anmälan om överföring av ansökan och om tidsfristen för att meddela kommunen.

16 §

Bevarande av handlingar

Sådana handlingar med anknytning till ansökan om och beviljande av stöd samt till villkoren för att få stöd som inte ges in till den stödbeviljande myndigheten ska stödsökanden bevara under ansökningsåret och de fyra följande kalenderåren. Är det fråga om förbindelser som avses i 5 § 1 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling eller miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1–5 punkten eller om förbindelser som avses i 6 §, ska de ovan avsedda handlingarna bevaras i minst fyra år efter förbindelse- eller avtalsperiodens utgång. Är det fråga om handlingar som hänför sig till villkorlighet, ska ovannämnda handlingar bevaras under ansökningsåret och de två följande kalenderåren, om en längre tid för bevarande inte förutsätts i den lagstiftning som avses i 26 § i denna lag.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om de i 1 mom. avsedda handlingar som ska bevaras.

4 kap.

Behandling av ansökan samt beslutsfattande

17 §

Beslut om stöd

Stödbeslut som utarbetats med hjälp av automatisk databehandling och de handlingar som hänför sig till behandlingen av ärendet får undertecknas maskinellt.

Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om de system som ska användas för stödbeslut, om datainnehållet, om behandlingen av betalningsmaterialet, om betalningssätten och om registrering av betalningarna i ett informationssystem.

18 §

Rättelse

Har stödsökanden fått stöd till ett mindre belopp än han eller hon borde ha fått eller har stödet utan grund avslagits helt och hållet, får myndigheten trots att beslutet vunnit laga kraft och utan särskild ansökan rätta sitt felaktiga beslut.

19 §

Ränta på stöd

Om en rättelse som avses i 18 § leder till att stödsökanden beviljas stöd eller det beviljade stödbeloppet höjs eller om stöd som blivit obetalt på grund av ett misstag från myndighetens sida betalas till stödsökanden, ska på det stödbelopp som rättelsen avser eller på det obetalda stödbeloppet betalas en årlig dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) räknat från den dag då det beslut som ska rättas fattades fram till den dag då rättelsebeslutet fattas. Ränta betalas emellertid inte, om behovet av rättelse har uppstått på grund av stödsökandens verksamhet.

Om sökande av ändring leder till att stödsökanden beviljas stöd eller att stödbeloppet höjs, kan på detta belopp betalas en årlig dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen räknat från den dag då det ursprungliga beslutet fattades fram till den dag då besvärsmyndigheten fattar sitt beslut. Besvärsmyndigheten beslutar om betalning av ränta.

5 kap.

Administrativ kontroll och arealmonitorering

20 §

Administrativ kontroll och korskontroller

Vid en administrativ kontroll kontrolleras det att alla uppgifter i ansökan om stöd som utgör förutsättningar för ansökningen har uppgetts och att de är korrekta. Administrativa kontroller, korskontroller medräknade, utgör sådan systematisk kontroll av alla ansökningar, ett visst stöd-

villkor eller en skara stödmottagare som gäller alla omständigheter som det är möjligt och ändamålsenligt att kontrollera genom administrativa kontroller. Administrativa kontroller kan också riktas till någon del av stödvillkoren på basis av ett urval som Livsmedelsverket har fastställt.

Livsmedelsverket utför korskontroller av uppgifter i informationssystemen. Vid korskontrollerna jämförs uppgifterna i olika informationssystem med de uppgifter som uppgetts i stödansökan.

Kommunen, närings-, trafik- och miljöcentralen, Statens ämbetsverk på Åland och Livsmedelsverket ska kontrollera uppgifterna i stödansökan. Den behöriga stödbeviljande myndigheten kontrollerar uppgifterna i stödansökan genom administrativ kontroll eller korskontroll. Vid försummelser av villkorligheten som har upptäckts vid den administrativa kontrollen bedömer kommunen dessutom försummelserna och utarbetar ett påföljdsförslag till den del det är fråga om krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden och villkorlighetskrav i fråga om växtskyddsmedel, vilka kan verifieras utgående från uppgifterna i en sådan ansökan om stöd som avses i 12 §.

Närings-, trafik- och miljöcentralen eller Statens ämbetsverk på Åland utför de inspektioner som behövs i fråga om stödsökande som till följd av korskontroll blivit föremål för utredning, och resultatet av inspektionerna sänds till stödsökandena på elektronisk väg.

Om det vid en administrativ kontroll upptäcks ett fel i ansökningsuppgifterna, underrättas stödsökanden om saken på elektronisk väg och stödsökanden kan korrigera det upptäckta felet före en av Livsmedelsverket utsatt tidpunkt. Fel kan dock korrigeras bara i det fallet att det är möjligt enligt artikel 7 i förordningen om ansökningssystem. Om en stödsökande inte vidtar avhjälpanande åtgärder eller om den administrativa kontrollen utförs efter den tidpunkt som avses i detta moment, beaktas resultatet av den administrativa kontrollen när stödbeloppet bestäms eller påföljder påförs. Vid korskontroller som hänför sig till uppdateringar av åkerskiftesregistret till följd av nya flygfotografier är det dock inte möjligt att korrigera fel.

Livsmedelsverket svarar för kvalitetsbedömningen av det geospatiala ansökningssystem som avses i artikel 4 i förordningen om kvalitetsbedömning. Närings-, trafik- och miljöcentralen eller Statens ämbetsverk på Åland kan företa ett till kvalitetsbedömningen av det geospatiala ansökningssystemet anknyttande terrängbesök för fastställande av arealen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen företar ett administrativt kontrollbesök som avses i 5 § 5 mom. och 9 § 3 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling. Vid det administrativa kontrollbesöket fastställs den areal som ett avtal gäller och huruvida den berättigar till stöd. Stödsökanden ska underrättas om ett administrativt kontrollbesök högst 14 dygn innan kontrollbesöket utförs.

Närmare bestämmelser om administrativa kontroller och utförandet av dem samt om hur de inverkar på det stödbelopp som ska betalas ut får utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §

Arealmonitorering

Arealmonitorering och fotografier som innehåller geografisk information och som enligt artikel 11 i förordningen om ansökningssystem kan jämföras med arealmonitorering används för att säkerställa att avkastnings- och resultatrapporteringen är korrekt i enlighet med artikel 70 i den horisontella förordningen. När arealmonitorering och fotografier som innehåller geografisk information används ska det tillämpas ett förfarande som inte äventyrar en persons rättigheter eller skyddet för privatlivet eller något annat integritetsskydd, i enlighet med vad som föreskrivs i den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen (1050/2018). Livsmedelsverket utarbetar den årliga plan som avses i artikel 10.4 i förordningen om ansökningssystem.

Om det som uppgetts i stödansökan inte motsvarar resultatet av arealmonitoreringen, sänds till stödsökanden en elektronisk utredningsbegäran och stödsökanden ges möjlighet att inom

den tid som satts ut i utredningsbegäran vidta avhjälpande åtgärder eller lämna in tillräcklig utredning om att stödvillkoren har följts. Om en stödsökande inte vidtar avhjälpande åtgärder inom den tid som Livsmedelsverket har satt ut, beaktas resultatet av arealmonitoreringen när stödbeloppet bestäms eller påföljder påförs. Avhjälpande åtgärder kan emellertid inte vidtas efter den tidpunkt som avses i artikel 7.1 a i förordningen om ansökningssystem.

Myndigheten kan på administrativ väg bedöma inlämnade utredningar eller av särskilda skäl genomföra besök på plats för att säkerställa resultatet av arealmonitoreringen. Livsmedelsverket kan dessutom genom ett sampel med anknytning till arealmonitoreringen välja ut stödsökande eller skiften för uppföljning av vissa stödvillkor.

Livsmedelsverket svarar för den kvalitetsbedömning av arealmonitoreringen som avses i artikel 5 i förordningen om kvalitetsbedömning. Närings-, trafik- och miljöcentralen eller Statens ämbetsverk på Åland genomför kontrollbesök på plats som hänför sig till bedömning av kvaliteten på arealmonitoreringen. De observationer som gjorts vid kvalitetsbedömningen sänds elektroniskt till stödsökanden i en nättjänst och stödsökanden kan korrigera sin ansökan på det sätt som föreskrivs i artikel 7 i förordningen om ansökningssystem.

Det som i 25 och 27 § föreskrivs om rätt till insyn och om myndighetens rätt att få upplysningar och hjälp gäller i fråga om arealmonitorering även kommunen.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid arealmonitorering, det material som ska användas, klassificering av materialet, kontrollbesök i terrängen, hur resultaten av arealmonitoreringen inverkar på andra stöd samt förfaranden som anknyter till kvalitetsbedömning av arealmonitoreringen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om tidsfrister och sättet att lämna in utredning samt om sättet att genomföra avhjälpande åtgärder och om metoderna i fråga om sådana åtgärder.

6 kap.

Tillsyn

22 §

Sampel och tillsyn på plats

Livsmedelsverket beslutar i fråga om vilka stödsystem eller stödvillkor det ska göras ett sampel med avseende på tillsyn på plats. Livsmedelsverket väljer för de olika stödsystemens del ut ett sampel av stödsökande för utförande av tillsyn på plats hos dem. Livsmedelsverket väljer därtill ut ett sampel av gårdsbruksenheter för tillsyn på plats som gäller villkorligheten. Livsmedelsverket kan använda ett i artikel 5.6 i förordningen om kvalitetsbedömning avsett urval som en del av ett sampel som gäller tillsyn på plats.

Vid tillsynen på plats kontrolleras det att uppgifterna i stödsökandens ansökan om stöd stämmer samt att de stödberättigandekriterier och stödvillkor samt till stödet anknyttande basnivåer som hänför sig till det stöd som är föremål för tillsyn har följts. Dessutom kontrolleras det att villkorlighetskraven har uppfyllts.

Närmare bestämmelser om tillsynen över stödvillkoren, minimiantalet kontroller och urvalet, förfarandet vid tillsynen, kontrollen av djurantalen, bestämmandet av de yttre och inre gränserna för bas- och jordbruksskiften, mätmetoden, mätsätten, mätnoggrannheten och toleransen samt uppdatering av basskiftesuppgifterna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Utvidgad tillsyn

Om det i samband med den i denna lag avsedda tillsynen eller någon annan tillsyn upptäcks eller den myndighet som utför tillsynen får kännedom om ett fel eller en försummelse som gäller förutsättningarna för beviljande av stöd enligt denna lag eller villkorligheten, ska tillsynen utvidgas till tillsyn över stöd enligt denna lag eller villkorligheten.

Om myndigheten annars får kännedom om ett fel eller en försummelse som gäller förutsättningarna för beviljande av stöd eller villkorligheten eller om myndigheten annars anser det vara behövligt, får myndigheten oberoende av resultaten av det sampel som avses i 22 § utföra inspektion hos stödsökanden.

Kommer ett fel eller en försummelse till en myndighets kännedom i en i 1 eller 2 mom. avsedd situation och myndigheten inte har behörighet att utöva tillsyn över stöd eller villkorlighet, ska den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen eller det behöriga regionförvaltningsverket underrättas om saken.

Närmare bestämmelser om utvidgad tillsyn får utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §

Arealmonitorering och användning av nya tekniker vid tillsyn

Arealmonitorering får användas som i artikel 83 i den horisontella förordningen avsett kontrollsystem för villkorlighet.

När tillsyn enligt artikel 83.6 c i den horisontella förordningen utövas och fotografier som innehåller geografisk information samt obemannade luftfarkoster används ska ett förfarande tillämpas som inte äventyrar en persons rättigheter eller skyddet för privatlivet eller något annat integritetsskydd i enlighet med vad som föreskrivs i den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Om en obemannad luftfarkost används vid tillsynen har en myndighet som handlar under tjänsteansvar rätt att använda luftfarkosten vid tillsynen.

Arealmonitorering eller sådana nya tekniker som avses i 2 mom. får användas vid tillsyn över stödberättigandekriterier, stöd villkor och till stödet anknyttande basnivåer samt vid administrativa kontrollbesök enligt 20 § 5 mom. På arealmonitorering tillämpas vad som föreskrivs i 21 §.

Närmare bestämmelser om arealmonitorering vid tillsyn över villkorligheten, tillsyn över villkor som inte är föremål för arealmonitorering, användning av nya tekniker, de tekniska kraven på de nya teknikerna och det tekniska utförandet av arealmonitorering får utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Rätt till insyn

Jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket, Statens ämbetsverk på Åland, närings-, trafik- och miljöcentralen och regionförvaltningsverket har rätt att utföra inspektioner hos stödsökandena och stödmottagarna i syfte att kontrollera och utöva tillsyn över stöd och villkorlighetskrav enligt denna lag. Om tillsynen över förutsättningarna för erhållande av stöd så förutsätter, får inspektion utföras i slakterier och i företag som förädlar eller förmedlar jordbruksprodukter.

Den myndighet som utövar tillsynen eller utför inspektionen har rätt att i den omfattning som tillsyns- eller inspektionsuppdraget kräver inspektera stödsökandens bokföring, jordbruks- och trädgårdsprodukter, djur, foder och livsmedel, produktionsförhållanden, produktionsbyggnader och produktionsanläggningar, förädlingsanläggningar, lager, anordningar, transportutrustning,

odlingar, betesmarker, landskapselement och miljöavtalsområden utanför åker samt andra förutsättningar för beviljande och utbetalning av stöd. Inspektion får dock inte utföras i lokaler som används för permanent boende.

Den myndighet som utövar tillsynen eller utför inspektionen har rätt att för utförandet av sina uppgifter ta upp ljud eller bild med iakttagande av ett förfarande som inte äventyrar en persons rättigheter eller skyddet för privatlivet eller något annat integritetsskydd, i enlighet med vad som föreskrivs i den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen.

Livsmedelsverket har rätt att närvara vid inspektioner som gäller stödsökande eller stödmottagare och som någon annan myndighet utför och att följa hur inspektionerna utförs.

Tillsynsmyndigheten har rätt att vid behov få handräckning vid fullgörandet av inspektion så som föreskrivs i 9 kap 1 § i polislagen (872/2011).

26 §

Särskilda bestämmelser i fråga om villkorlighet

Närings-, trafik- och miljöcentralen utövar tillsyn över efterlevnaden av naturvårdslagen (1096/1996) och miljöskyddslagen (527/2014) till den del tillsynen gäller iakttagandet av de föreskrivna verksamhetskrav och de krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som ingår i villkorligheten.

Närings-, trafik- och miljöcentralen och regionförvaltningsverket utövar tillsyn över iakttagandet av kraven inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen (297/2021), lagen om djursjukdomar (76/2021), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014), foderlagen (1263/2020), lagen om växtskyddsmedel (1563/2011) och djurskyddslagen (247/1996) till den del tillsynen gäller iakttagandet av andra villkorlighetskrav än de som avses i 1 mom. Utöver vad som föreskrivs i denna lag ska bestämmelserna om tillsyn och tillsynsmyndigheter i de nämnda lagarna och i veterinärvårdslagen (765/2009) iakttas.

Närings-, trafik- och miljöcentralen samordnar tillsynspåföljderna i fråga om villkorlighet.

I landskapet Åland ansvarar Statens ämbetsverk på Åland för tillsynen över att kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden iakttas och samordnar också tillsynspåföljderna i fråga om villkorlighet.

Närmare bestämmelser om tillsynen över att de föreskrivna verksamhetskraven samt kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden iakttas får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får bestämmelser som preciserar den horisontella förordningen och förordningen om kvalitetsbedömning utfärdas om tillsyn och det förfarande som ska iaktas vid tillsynen samt om objekten för den tillsyn som avses i de lagar som nämns i 1 och 2 mom.

27 §

Myndighetens rätt att få upplysningar och hjälp

Myndigheten har rätt att få för tillsynen behövliga handlingar och uppgifter av stödsökanden eller dennes representant. Med handlingar avses även material som skapats eller lagrats med hjälp av automatisk databehandling eller på något annat sätt. Myndigheten har också rätt att få uppgifter av slakterier, företag som förädlar eller förmedlar jordbruksprodukter och av stambokförande sammanslutningar som avses i 3 § i lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) samt av renbeteslagen. De som ansöker om stöd samt ovan avsedda slakterier och företag som förädlar eller förmedlar jordbruksprodukter ska tillåta att det tas prover i den omfattning en inspektion förutsätter. Material och prover ska överlämnas utan ersättning.

Stödsökanden eller dennes företrädare ska på begäran av myndigheten lämna behövlig hjälp under tillsynen.

28 §

Sakkunniga som anlitas vid inspektioner

Vid en inspektion kan en revisor som avses i revisionslagen (1141/2015) anlitas, om ett behörigt utförande av inspektionen förutsätter det. En revisionssammanslutning ska utse en ansvarig revisor för inspektionen. Vid utförande av inspektionsuppdrag tillämpas förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

På revisorer som utför inspektionsuppdrag tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. På skador som orsakats i samband med utförande av inspektionsuppdrag tillämpas skadeståndslagen (412/1974).

29 §

Meddelande om tillsyn

En stödsökande eller dennes företrädare kan, om detta inte inverkar på tillsynens syfte eller effekt, meddelas i förväg om tillsyn på plats som följer:

- a) högst 48 timmar i förväg när det gäller djurövervakning på plats,
- b) högst 14 dygn i förväg när det gäller annan tillsyn på plats.

Stödsökanden ska i samband med meddelandet om tillsyn på plats eller senast i samband med själva tillsynen informeras om att en luftfarkost används vid tillsynen.

30 §

Förfarandet vid tillsynen

Personer som utför tillsynsuppdrag ska ha ett tjänstekort som Livsmedelsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket eller Statens ämbetsverk på Åland utfärdat eller en av en ovannämnd myndighet utfärdad handling som intygar rätten till insyn, och tjänstekortet eller handlingen ska på begäran visas för stödsökanden eller dennes företrädare i samband med tillsynen.

Tillsynsresultatet, där de observationer som gjorts anges, ska sändas till stödsökanden elektroniskt i en nättjänst. Stödsökanden ska ges tillfälle att foga sina kommentarer till tillsynsresultatet i nättjänsten.

Närmare bestämmelser om de omständigheter som ska framgå av tillsynsresultatet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap.

Sänkning av stöd och ersättningar. Påföljder

31 §

Påföljder vid försenad ansökan

Om en ansökan om stöd som hör till det integrerade administrations- och kontrollsystem som avses i artikel 65 i den horisontella förordningen lämnas in försenad, sänks beloppet av stöd som ska beviljas med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Förseningspåföljder tillämpas dock inte i situationer enligt artikel 3 i den horisontella förordningen. Stöd beviljas inte, om ansökan är mer än sju kalenderdagar försenad.

Bestämmelser om påföljder vid försening i fråga om stöd som beviljas enligt lagen om nationella stöd finns i 17 § i lagen om nationella stöd.

32 §

Allmänna grunder för sänkning av stöd

Stöd beviljas inte eller det stöd som ska beviljas minskas, om en stödsökande inte uppfyller villkoren för stödberättigande eller förutsättningarna för beviljande av stöd eller inte fullgör andra skyldigheter som hänför sig till stödet. Stöd beviljas inte eller det stöd som ska beviljas minskas, om en stödsökande inte har följt stöd villkoren eller inte uppfyller förutsättningarna för beviljande av stöd eller inte fullgör andra skyldigheter som hänför sig till stödet. Stödet minskas också om Europeiska unionens lagstiftning om stödet kräver det.

Stöd beviljas inte, om stödmottagaren helt eller delvis hindrar genomförandet av en inspektion, ett kontrollbesök, ett administrativt kontrollbesök eller tillsyn på plats som hänför sig till stödet eller stödåtgärden i fråga. Om tillsyn som gäller villkorlighet hindras blir följden att stödsökandens stödansökningar inom tillämpningsområdet för villkorlighet avslås.

33 §

Minskningar och påföljder i fråga om arealbaserade stöd

Om den areal för vilken arealbaserat stöd har sökts är större än den areal som har godkänts vid tillsyn på plats, vid administrativ kontroll, vid arealmonitorering eller genom någon annan metod, sänks det stöd som ska beviljas enligt växtartsgrupp så att sänkningen ökar när den proportionella skillnaden mellan den ansökta och den godkända arealen blir större. Stödet kan sänkas, om inte all jordbruksmark som stödsökanden besitter har uppgetts i ansökan.

Har andra villkor för att få stöd än de till arealen anknyttande villkor som avses i 1 mom. inte följts, ökar stödsänkningen utgående från försummelsens allvar, omfattning, varaktighet och upprepning. Är det fråga om en allvarlig försummelse av ett stöd villkor, förvägras stödet för stödåtgärden när det gäller ansökningsåret och det följande året.

Bestämmelser om tillsynspåföljder i fråga om arealbaserade stöd som beviljas enligt lagen om nationella stöd finns i 18 och 19 § i lagen om nationella stöd.

Om stöd som betalas på grundval av arealen minskas utgående från skillnaden mellan den ansökta arealen i stödsökandens stödansökan och skiftets senaste digitaliserade areal, kan stödminskningen göras utan särskild utredning, om stödet till följd av arealskillnaden minskas utan påföljd.

Närmare bestämmelser om grunderna för sänkning av arealbaserade stöd, beräkningen av minskningar och påföljder, växtartsgrupperna, den påföljdsskala som ska tillämpas i fråga om arealerna samt minskningar och påföljder i fråga om stöd villkor får utfärdas genom förordning av statsrådet.

34 §

Minskningar och påföljder i fråga om djurbaserade stöd

Om det vid en administrativ kontroll eller vid tillsyn på plats konstateras att en gårdsbruksenhet har färre stödberättigande djur eller djurenheter än stöd har sökts för i stödansökan, sänks det stöd som ska beviljas enligt djurgrupp på basis av skillnaden mellan det ansökta och det vid tillsynen konstaterade djurantalet så att sänkningen ökar när den proportionella skillnaden mellan det ansökta och det konstaterade djurantalet blir större.

Har andra villkor för att få stöd än de till djurantalet anknyttande villkor som avses i 1 mom. inte följts, ökar stöd sänkningen utgående från försummelsens allvar, omfattning, varaktighet och upprepning. Är det fråga om en allvarlig försummelse av ett stöd villkor, förvägras stödet för stödåtgärden när det gäller ansökningsåret och det följande året.

Bestämmelser om tillsynspåföljder i fråga om djurbaserade stöd som beviljas enligt lagen om nationella stöd finns i 20 § i lagen om nationella stöd.

Närmare bestämmelser om grunderna för sänkning av djurbaserade stöd, beräkningen av minskningar och påföljder, djurgrupperna, den påföljdsskala som ska tillämpas i fråga om djurantalet samt minskningar och påföljder i fråga om stöd villkor får utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §

Påföljder vid försummelse att iaktta villkorlighetskraven

Påföljder som föranleds av försummelse att iaktta villkorlighetskraven påförs i enlighet med artikel 85 i den horisontella förordningen och kapitel III i förordningen om kvalitetsbedömning.

Närmare bestämmelser om fastställande och beräkning av påföljder får utfärdas genom förordning av statsrådet inom de gränser som anges i Europeiska unionens lagstiftning.

36 §

Förvägran av stöd i situationer där djurhållningsförbud har meddelats

Om jordbrukaren eller en familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med denne har meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen (39/1889), och djurhållningsförbudet helt eller delvis grundar sig på ett brott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen eller en förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen eller enligt motsvarande lagstiftning i landskapet Åland, ska stöd eller ersättning som grundar sig på djurhållning inte beviljas eller betalas ut för den djurart som omfattas av förbudet för de stödår eller de förbindelse- eller avtalsår under vilka det brott eller den förseelse som ledde till djurhållningsförbudet begicks. I denna paragraf avses med familjemedlem jordbrukarens make, alltså äkta make eller personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden i enlighet med 7 § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) samt en person som lever varaktigt i jordbrukarens hushåll och som är släkt med jordbrukaren eller med jordbrukarens make i rakt upp- eller nedstigande led eller som är make till en sådan person.

Om en jordbrukare eller familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med denne har meddelats djurhållningsförbud ska stöd eller ersättning som grundar sig på djurhållning inte beviljas eller betalas ut för den djurart som omfattas av förbudet för den tid då djurhållningsförbudet gäller och inte heller för tiden mellan gärningsåret och den tidpunkt då den lagakraftvunna domen meddelades. Stöd eller ersättning som redan har betalats ut ska återkrävas.

37 §

Ordningsföljd vid beräkning av minskningar och påföljder

Påföljder i fråga om beloppet av stöd och ersättningar som beviljas enligt lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling ska beräknas i följande ordning:

- 1) minskningar och påföljder som föranleds av fel som gäller arealen eller djurantalet beaktas,

- 2) minskningar och påföljder som föranleds av försummelse att iaktta stödvillkoren beaktas,
- 3) minskningar och påföljder som föranleds av att ansökan lämnats in försenad,
- 4) i fjärde hand beaktas påföljder som föranleds av att jordbruksmark inte har anmälts beaktas,
- 5) minskningar som föranleds av finansiell disciplin enligt artikel 17 i den horisontella förordningen beaktas, och
- 6) påföljder som föranleds av att villkorlighetskrav har försummats beaktas.

Vid beräkning av minskningarnas och påföljdernas storlek beräknas påföljden utgående från det belopp som återstår efter en minskning som har gjorts med iakttagande av den ordningsföljd som anges i 1 mom.

Närmare bestämmelser om den exaktare ordningsföljden vid beräkning av påföljder får utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 §

Minskningar och påföljder i fråga om vissa stödformer

Om det vid ett administrativt kontrollbesök eller vid tillsyn på plats upptäcks att en icke-produktiv investering som avses i 9 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling inte har genomförts i enlighet med avtalet om den icke-produktiva investeringen eller att stödsökanden har uppgett kostnader som inte berättigar till ersättning, betalas ersättning inte eller minskas ersättningen för hela avtalstiden eller en del av den, varvid försummelsens allvar, omfattning, varaktighet och upprepning beaktas.

Om någon som ansöker om ersättning på basis av ett i 5 § 3 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling avsett miljöavtal om upprätthållande av klonarkiv för ursprungsväxter eller miljöavtal om bevarande av lantrasers genom i sin ansökan uppger en kostnad som inte uppfyller förutsättningarna för betalning av ersättning, lämnas kostnaden helt eller delvis oersatt eller återkrävs ersättning som redan har betalats ut. Om försummelse av avtalsvillkoren uppträcks vid tillsyn på plats i fråga om ett i 5 § 3 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling avsett miljöavtal om upprätthållande av en ursprungssort, minskas ersättningen eller betalas ersättning inte alls ut utgående från försummelsens allvar, omfattning, varaktighet och upprepning.

Om en stödmottagare har underlåtit att iaktta lagstiftningen om offentlig upphandling, påförs påföljder i enlighet med artikel 61 i den horisontella förordningen.

Närmare bestämmelser om grunderna för sänkning av ersättningar och om beräkningen av minskningar och påföljder får utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Undantag i fråga om påförande av påföljder

Påföljder påförs inte i situationer som avses i artikel 59.5 andra stycket a, b och c eller artikel 84.2 c i den horisontella förordningen eller i andra därmed jämförbara situationer.

Påföljder i fråga om stöd eller ersättningar påförs inte heller, om sökanden med anledning av en uppmaning att avhjälpa situationen som avses i 20 eller 21 § har avhjälpt situationen till alla delar eller gett in tillräcklig utredning om att stödvillkoren har följts.

40 §

Annan tillämplig lagstiftning

I samband med minskningar och påföljder som beror på fel med anknytning till stöd som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen och villkorlighet tillämpas dessutom vad som

föreskrivs i rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen samt budgetförordningen.

8 kap.

Återkrav av stöd

41 §

Återkrav av stöd

Stöd som betalats ut felaktigt eller utan grund ska återkrävas, om

- 1) förutsättningarna för beviljande eller utbetalning av stödet inte har uppfyllts,
- 2) stödvillkoren inte har följts,
- 3) stödmottagaren har lämnat felaktig eller bristfällig information som i väsentlig grad har påverkat beviljandet eller utbetalningen av stödet,
- 4) stödmottagaren hindrar genomförandet av en inspektion,
- 5) Europeiska unionens lagstiftning om stödet kräver det.

Om stöd har beviljats flera stödmottagare gemensamt, svarar alla mottagare solidariskt för betalningen av det stöd som återkrävs. Återkravet frångås, om det belopp som ska återkrävas är högst 100 euro exklusive ränta per stödmottagare och per stöd som beviljats, om inte något annat följer av 1 eller 3 mom.

Bestämmelser om återkrav av stöd som helt eller delvis finansierats av Europeiska unionen och beräkning av det belopp som ska återkrävas finns dessutom i den horisontella förordningen, förordningen om ekonomisk förvaltning, rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen och budgetförordningen.

42 §

Dröjsmålsräntan på det belopp som återkrävs

På belopp som återkrävs ska det betalas en årlig dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen. Räntan beräknas enligt den tid som börjar 60 dagar efter beslutet om återkrav och slutar när återbetalningen sker eller, om det belopp som återkrävs dras av från en post som ska betalas senare, när avdraget görs.

43 §

Avstående från återkrav

Man kan helt eller delvis avstå från att återkräva stöd som betalats ut felaktigt eller utan grund eller ränta som ska betalas på beloppet, om det som en helhet betraktat med hänsyn till stödmottagarens omständigheter och verksamhet skulle vara oskäligt att återkräva det fulla beloppet. Återkravet och indrivningen av ränta ska dock ske till fullt belopp, om Europeiska unionens lagstiftning om stöd som i sin helhet eller delvis finansieras av Europeiska unionen eller i sin helhet finansieras med nationella medel kräver det.

44 §

Förfaranden vid återkrav

Den myndighet som beviljat stödet beslutar om återkrav. Beslut om återkrav ska fattas utan obefogat dröjsmål efter det att myndigheten har fått vetskap om grunden för återkravet och inom tio år från det att stödet eller den sista posten av det har betalats.

Livsmedelsverket svarar för verkställigheten av återkravsbeslut. Det belopp som ska återkrävas plus ränta kan tas ut genom att det dras av från ett annat stöd eller en annan ersättning enligt denna lag som ska betalas till samma stödmottagare.

Beslutet om återkrav kan verkställas genom utsökning efter det att det har vunnit laga kraft. En återkravsfordran preskriberas fem år efter ingången av året efter det år då beslutet om återkrav vann laga kraft. På verkställande av beslutet tillämpas i övrigt lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

9 kap.

Genomförande av jordbruksrådgivningstjänster

45 §

Jordbruksrådgivningstjänster

Jordbruksrådgivningstjänster enligt artiklarna 15 och 78.3 i förordningen om strategiska planer ges av rådgivare som godkänts av Livsmedelsverket.

46 §

Förutsättningar för godkännande av rådgivare samt godkännande

En rådgivare ska ha tillräcklig sakkunskap med hänsyn till rådgivningsuppgiftens art och omfattning. Rådgivaren ska dessutom ha sådan utbildning på minst andra stadiet som är lämplig med tanke på det ämnesområde som rådgivningen gäller samt lämplig erfarenhet av rådgivning. Rådgivaren eller, om rådgivaren är i någon annans tjänst, rådgivarens arbetsgivare ska vara införd i det register över mervärdesskattskyldiga som avses i 172 § i mervärdesskattelagen (1501/1993).

Rådgivarna godkänns med iakttagande av artikel 15 i förordningen om strategiska planer. Ett villkor för godkännande är att rådgivaren uppfyller de förutsättningar som anges i 1 mom. Rådgivarna godkänns för viss tid, som löper ut när giltigheten för Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027 upphör.

Rådgivaren ska upprätthålla och utveckla sådan yrkesskicklighet som jordbruksrådgivningstjänsterna kräver. Rådgivaren ska underrätta Livsmedelsverket om sådana betydande förändringar i förhållandena som kan inverka på uppfyllandet av förutsättningarna för godkännande.

47 §

Återkallelse av godkännande

Livsmedelsverket kan återkalla godkännandet av en rådgivare, om rådgivaren inte uppfyller förutsättningarna för godkännande eller av någon annan orsak inte kan anses vara lämplig för sin uppgift på grund av allvarliga eller upprepade fel eller försummelser i sitt förfarande. Innan

ett godkännande återkallas ska Livsmedelsverket ge rådgivaren en skriftlig anmärkning samt höra honom eller henne.

48 §

Utförande av rådgivningsuppgiften

De som utför rådgivningsuppgifter handlar under tjänsteansvar. Den som utför rådgivningsuppgifter ska dessutom iaktta förvaltningslagen, språklagen, samiska språklagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Vid ersättning av skador som uppkommit i samband med utförandet av rådgivningsuppgiften tillämpas skadeståndslagen.

10 kap.

Särskilda bestämmelser

49 §

Mjölkregister

För planeringen, förvaltningen, beviljandet och tillsynen av stöd som beviljas på grundval av mjölkproduktion förs ett mjölkregister. På registret tillämpas lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs.

I mjölkregistret kan följande uppgifter föras in:

- 1) den mjölkproducerande gårdsbruksenhetens identifikationsuppgifter,
- 2) den mjölkproducerande gårdsbruksenhetens innehavare och ägare, kontaktuppgifter, personbeteckning eller företagets identifikationsuppgifter,
- 3) litermängden producerad och insamlad mjölk som sålts för att marknadsföras och som godkänts för detta ändamål,
- 4) mjölkens fetthalt,
- 5) mjölkens produktionstidpunkt,
- 6) mejeriets kontaktuppgifter och tidpunkten för leveransen till mejeriet,
- 7) mängden mjölk i liter som sålts direkt till konsumenterna.

Också andra uppgifter kan införas i registret, om den nationella lagstiftningen eller Europeiska unionens lagstiftning förutsätter det och om uppgifterna är nödvändiga med tanke på förvaltningen av mjölkregistret. Mejerierna ska varje månad i fråga om varje producent lämna uppgifter till mjölkregistret om den mjölk som den mjölkproducerande gårdsbruksenheten levererat till mejeriet.

För inskrivning i mjölkregistret tas det inte ut någon avgift.

Jord- och skogsbruksministeriet, det attesterande organ som avses i lagen om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken, Livsmedelsverket, närings-, trafik- och miljöcentralerna, regionförvaltningsverken, Statens ämbetsverk på Åland och kommunala myndigheter har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur mjölkregistret få sådana uppgifter som de behöver för att kunna sköta sina i denna lag föreskrivna uppgifter.

50 §

Lämnande av uppgifter för uppföljning

Livsmedelsverket, Statens ämbetsverk på Åland, närings-, trafik- och miljöcentralen samt kommunen har rätt att av stödmottagare få de utredningar och den uppföljningsinformation som

avses i artikel 7 i förordningen om strategiska planer och bilaga I till den förordningen och som behövs för uppföljning av stöden och bedömning av deras effekt.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om utredningarnas och uppföljningsinformationens innehåll.

51 §

Beslutsavgift och delgivning

För beslut om stöd enligt denna lag tas det inte ut några avgifter hos sökanden och stödmottagaren. För beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning tas det dock ut en avgift i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Beslut som avses i denna lag kan delges på det sätt som föreskrivs i 59 § i förvaltningslagen eller 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

52 §

Ersättning som betalas till kommuner i landskapet Åland

Kommunerna i landskapet Åland får ersättning för uppdrag som deras myndigheter utför enligt denna lag. Ersättningen betalas enligt antalet stödsökningar.

Närmare bestämmelser om grunderna för den ersättning som betalas till kommunerna i landskapet Åland och om ersättningens storlek utfärdas genom förordning av statsrådet.

53 §

Myndighetens rätt att få uppgifter

Jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket och andra behöriga myndigheter har rätt att trots sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter samt av aktörer som sköter offentliga uppdrag få uppgifter om en stödsökande eller stödmottagare samt om dennes ekonomiska ställning och affärs- och yrkesverksamhet eller om andra omständigheter som är relevanta för stödet, när uppgifterna är nödvändiga för behandlingen av stöd- eller ersättningsärenden.

Myndigheter, organ och personer som utför uppdrag enligt denna lag har rätt att avgiftsfritt av andra myndigheter få för sitt uppdrag nödvändiga uppgifter om stödsökande, stödmottagare och den produktion som stödet gäller.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 8 § 1 mom. i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs får jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket trots sekretessbestämmelserna till behöriga institutioner inom Europeiska unionen lämna ut sådana i övrigt sekretessbelagda uppgifter som erhållits vid verkställigheten av denna lag och som behövs för tillsynen över efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning.

54 §

Ändringssökande

Omprövning av en kommunal myndighets beslut enligt denna lag får begäras hos den närings-, trafik- och miljöcentral som är behörig enligt 11 §. Om begäran gäller ett beslut som fattats av en kommun i landskapet Åland, anförs begäran om omprövning hos Statens ämbetsverk på Åland.

I fråga om ett förvaltningsbeslut av Livsmedelsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen eller Statens ämbetsverk på Åland får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Ändring i ett beslut som meddelats av Livsmedelsverket eller närings-, trafik- och miljöcentralen med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol. Ändring i ett beslut som meddelats av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland med anledning av en begäran om omprövning och som gäller beviljande eller återkrav av stöd för renhushållning får sökas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol. Ändring i ett beslut som meddelats av Statens ämbetsverk på Åland med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol. Bestämmelser i övrigt om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

11 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

55 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013).

56 §

Övergångsbestämmelser

De förordningar av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet samt de föreskrifter av Livsmedelsverket som har utfärdats med stöd av lagen om verkställighet av jordbruksstöd fortsätter att gälla tills något annat föreskrivs.

På ansökningar som har blivit anhängiga före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

De tillsynsuppgifter som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag slutförs i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

De beslut om godkännande som rådgivare som har fattats med stöd av lagen om verkställighet av jordbruksstöd fortsätter att gälla.

4.

Lag

om ändring av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) 2 § 4 och 5 punkten, 9 § 4 mom., 16 § 2 och 4 mom. och 26 §,

av dem 2 § 5 punkten sådan den lyder i lag 1446/2006, 9 § 4 mom., 16 § 2 mom. och 26 § sådana de lyder i lag 195/2013 samt 16 § 4 mom. sådant det lyder i lag 20/2011,

ändras 1 § 2 mom., 2 § 3 och 14 punkten, 3 § 5 mom., 5 §, 9 § 1 mom., 2 mom. 1 punkten och 3 mom., 10 § 2 mom. 1 punkten, 10 e § 1 mom., 17 § 1–4 mom. och 25 §,

av dem 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1156/2016, 2 § 3 och 14 punkten, 9 § 2 mom. 1 punkten, 10 § 2 mom. 1 punkten och 17 § 4 mom. sådana de lyder i lag 1357/2014, 3 § 5 mom. sådant det lyder i lag 203/2018, 5 och 25 § sådana de lyder i lag 195/2013, 9 § 3 mom. och 17 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1446/2006 och 10 e § 1 mom. sådant det lyder i lag 283/2008, samt

fogas till 2 § en ny 13 punkt, i stället för den 13 punkt som upphävts genom lag 1357/2014, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inte på direktstöd till jordbrukare som beviljas jordbruket och trädgårdsodlingen och som helt finansieras av Europeiska unionen och inte heller på stöd som betalas enligt lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999), lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011), skoltlagen (253/1995), lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023–2027 (/) eller lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling (/).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

3) *ung jordbrukare* en person som avses i 12 § 1 mom. i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare (/),

13) *jordbruksmark* jordbruksmark som avses i 2 § 10 punkten i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare,

14) *jordbruksverksamhet* på en gårdsbruksenhet förekommande odling av jordbruks-, trädgårds- och energigrödor, framställning av husdjursprodukter, hållande av produktionsdjur, hästhushållning, renskötsel, biodling, träda samt verksamhet som avses i artikel 4.2 a och artikel 4.2.b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2015 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013.

3 §

Sökande

Stöd som är avsedda för unga jordbrukare kan beviljas fysiska personer eller grupper som dessa bildar. Stödet beviljas för fem stödår, förutsatt att ansökan om stöd för unga jordbrukare har lämnats in inom fem år från det att jordbruket etablerades. Om sökanden är en sammanslutning ska en eller flera unga jordbrukare ha bestämmanderätten i sammanslutningen. Andra grupper kan beviljas stöd endast om alla jordbrukare, medlemmar eller delägare är unga jordbrukare.

5 §

Tillämpning av andra bestämmelser

Utöver vad som föreskrivs i denna lag iakttas vid beviljande, betalning, återkrav, rättelse, tillsyn och ändringssökande i fråga om stöd lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd (/).

9 §

Stöd för växtproduktion

Stöden för växtproduktion fastställs på grundval av odlingsarealen för eller produktionsmängden av den växt som odlas. Stödformen och nivån på stödet per enhet fastställs i enlighet med på vilket stödområde jordbruksmarken är belägen.

Förutsättningar för beviljande av stöd för växtproduktion är att

1) den sökande besitter minst fem hektar jordbruksmark eller, när det är fråga om stöd för enskilda trädgårdsväxter, minst en hektar jordbruksmark som används för odling av trädgårdsväxter, och att arealen anges i stödansökan för stödåret i fråga,

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om stödberättigande växter, stödformer och stödtyper i fråga om vilka de miljövillkor som avses i 2 mom. 4 punkten ska tillämpas, om innehållet i dessa miljövillkor samt om övriga villkor för stöd och om grunderna för fastställande av stöd. Genom förordning av statsrådet föreskrivs dessutom om en exaktare definition av jordbruksmark, om hur bas- och jordbruksskiften bestäms och om minimistorleken för dem, om besittningstiden, om odlingssätt som beaktar produktionsförhållandena på orten samt om skötselkraven för träda och annan åker som inte odlas.

10 §

Stöd för husdjursskötsel

Förutsättningar för beviljande av stöd för husdjursskötsel är att
1) den sökande besitter minst fem hektar jordbruksmark och att arealen anges i stödansökan för stödåret i fråga, samt

10 e §

Beviljande av från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfähus hållning

Från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfähus hållning beviljas enligt den fastställda referenskvantiteten för svin- och fjäderfähus hållningen. För beviljande av stöd förutsätts att djurenhetstätheten på sökandens gårdsbruksenhet under ett stödår är minst 0,35 djurenheter inom svin- och fjäderfähus hållning per hektar jordbruksmark och att sökanden besitter minst fem hektar som angetts i stödansökan för det aktuella stödåret. Om djurenhetstätheten vid tidpunkten för fastställande av stödet på grund av eldsvåda eller djursjukdom eller av någon annan motsvarande av den sökande oberoende orsak temporärt är mindre än den undre gränsen för djurenhetstätheten, kan stöd för stödåret i fråga beviljas på basis av referenskvantiteten. Om sökanden har beviljats undantag enligt 27 § 2 mom. för 2007 eller om det 2007 var fråga om en sådan situation som avses i 10 § 3 mom., används som kalkylerad areal jordbruksmark fem hektar vid bedömning av förutsättningarna för beviljande av stöd. Vid beräkning av djurtätheten kan beaktas den areal jordbruksmark eller de stödberättigande djur som en sökande med bestämmanderätt i ett företag i sammanslutningsform har i sin besittning. Bestämmelser om vilken dag som är avgörande när den areal som avses ovan ska bestämmas utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Påföljder vid försening

Om en ansökan om stöd för växtproduktion och stöd som beviljas för växthusproduktion, lagring av trädgårdsprodukter och lagring av skogsbär och skogssvamp är försenad, sänks stödet med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Stöd beviljas inte, om ansökan är mer än sju kalenderdagar försenad.

Om en anmälan om lagermängderna i fråga om stöd som beviljas för lagring av trädgårdsprodukter är försenad, sänks för den anmälan del den lagermängd som utgör grund för beviljandet av stödet med en procent för varje arbetsdag som anmälan är försenad. Om anmälan är mer än sju kalenderdagar försenad, anses den lagermängd som gäller vid anmälningstidpunkten vara noll.

Om en ansökan som gäller stöd för husdjursskötsel är försenad, sänks det antal djur som utgör grund för beviljandet av stödet med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Stöd beviljas inte, om ansökan är mer än sju kalenderdagar försenad. Förskott på stöd betalas inte, om ansökan om förskott på stöd är försenad.

Om en ansökan som gäller från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfähus hållning är försenad, sänks stödet med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Stöd

beviljas inte, om ansökan är mer än sju kalenderdagar försenad. Förskott på stöd betalas inte, om ansökan om förskott på stöd är försenad.

25 §

Ändring eller återtagande av ansökan

På ändring och återtagande av ansökan om stöd i fråga om stöd enligt 9 § och 10 § tillämpas vad som föreskrivs i 14 § i verkställighetslagen.

En ansökan om stöd eller anmälan som gäller andra stöd än de som avses i 1 mom. kan på eget initiativ ändras eller återtas helt eller delvis så som föreskrivs i 13 § 1–3 mom. och 14 § 3 mom. i verkställighetslagen. Om sökanden redan har underrättats om tillsyn och den genomförda tillsynen föranleder tillsynspåföljder, kan ansökan om stöd eller en anmälan som gäller stöd inte ändras eller återtas.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om de i 2 mom. avsedda tidsfristerna för ändring eller återtagande av ansökan eller anmälan.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 19 september 2022

Statsminister

Sanna Marin

Jord- och skogsbruksminister Antti Kurvinen

4.

Lag

om ändring av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) 2 § 4 och 5 punkten, 9 § 4 mom., 16 § 2 och 4 mom. och 26 §,
av dem 2 § 5 punkten sådan den lyder i lag 1446/2006, 9 § 4 mom., 16 § 2 mom. och 26 § sådana de lyder i lag 195/2013 samt 16 § 4 mom. sådant det lyder i lag 20/2011,
ändras 1 § 2 mom., 2 § 3 och 14 punkten, 3 § 5 mom., 5 §, 9 § 1 mom., 2 mom. 1 punkten och 3 mom., 10 § 2 mom. 1 punkten, 10 e § 1 mom., 17 § 1–4 mom. och 25 §,
av dem 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1156/2016, 2 § 3 och 14 punkten, 9 § 2 mom. 1 punkten, 10 § 2 mom. 1 punkten och 17 § 4 mom. sådana de lyder i lag 1357/2014, 3 § 5 mom. sådant det lyder i lag 203/2018, 5 och 25 § sådana de lyder i lag 195/2013, 9 § 3 mom. och 17 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1446/2006 och 10 e § 1 mom. sådant det lyder i lag 283/2008, samt
fogas till 2 § en ny 13 punkt, i stället för den 13 punkt som upphävts genom lag 1357/2014, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Tillämpningsområde

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inte på direkta stöd och bidrag som beviljas jordbruket och trädgårdsodlingen och som helt finansieras av Europeiska unionen och inte heller på stöd som beviljas på grundval av lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999), lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar (986/2011), skoltlagen (253/1995), lagen om stödjande av landsbygdens utveckling (28/2014) eller lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare (1360/2014).

Denna lag tillämpas inte på direktstöd till jordbrukare som beviljas jordbruket och trädgårdsodlingen och som helt finansieras av Europeiska unionen och inte heller på stöd som betalas enligt lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999), lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar (986/2011), skoltlagen (253/1995), *lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023–2027 (/)* eller *lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling (/)*.

Gällande lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

3) *ung jordbrukare* en person som avses i 2 § 13 punkten i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket (193/2013),

4) *basskifte* ett i geografiskt hänseende sammanhängande odlingsområde som den sökande odlar och besitter och som begränsas av till exempel en kommungräns, en stödområdesgräns, ett vattendrag, ett gräns- eller utfallsdike, en väg eller en skog,

5) *jordbruksskifte* ett enhetligt område som hör till ett basskifte och på vilket odlas en växtart för ett speciellt syfte, som läggs i träda, som skötts icke odlad eller som används för andra syften,

14) *jordbruk* odling av jordbruks-, trädgårds- och energigrödor, framställning av husdjursprodukter, hållande av animalieproduktionsdjur, hästhushållning, renskötsel, biodling, träda samt verksamhet som avses i artikel 4.2 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 637/2008 och rådets förordning (EG) 73/2009,

3 §

Sökande

Stöd som är avsedda för unga jordbrukare kan beviljas till fysiska personer eller grupper

Föreslagen lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

3) *ung jordbrukare* en person som avses i 12 § 1 mom. i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare (/),
(upphävs)

(upphävs)

13) *jordbruksmark* jordbruksmark som avses i 2 § 10 punkten i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare,

14) *jordbruksverksamhet* på en gårdsbruksenhet förekommande odling av jordbruks-, trädgårds- och energigrödor, framställning av husdjursprodukter, hållande av produktionsdjur, hästhushållning, renskötsel, biodling, träda samt verksamhet som avses i artikel 4.2 a och artikel 4.2.b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2015 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013.

3 §

Sökande

Stöd som är avsedda för unga jordbrukare kan beviljas fysiska personer eller grupper

Gällande lydelse

som dessa bildar. Om jordbruket har etablerats efter 2013, beviljas stödet för fem stödår, förutsatt att ansökan om stöd till unga jordbrukare har lämnats in inom fem år från det att jordbruket etablerades. Om jordbruket har etablerats före 2014, beviljas stödet för högst fem stödår, dock så att antalet stödår minskas med det antal år som förflutit mellan etableringen och den tidpunkt då den första ansökan om stöd till unga jordbrukare lämnades in. Om sökanden är en sammanslutning ska en eller flera unga jordbrukare ha bestämmanderätten i sammanslutningen. Till andra grupper kan stöd beviljas endast om alla jordbrukare, medlemmar eller aktieägare är unga jordbrukare

5 §

Tillämpning av andra bestämmelser

Utöver vad som föreskrivs i denna lag iaktas vid beviljande, betalning, återkrav, rättelse, tillsyn och ändringssökande i fråga om stöd lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013).

9 §

Stöd för växtproduktion

Stöden för växtproduktion fastställs på grundval av odlingsarealen för eller produktionsmängden av den växt som odlas. Stödformen och nivån på stödet per enhet fastställs i enlighet med på vilket stödområde basskiftet eller jordbruksskiftet är beläget.

Förutsättningar för beviljande av stöd för växtproduktion är att

1) den sökande besitter minst fem hektar åker som lämpar sig för odling eller, när det är fråga om stöd för enskilda trädgårdsväxter, minst en hektar åker som används för odling av trädgårdsväxter, och att åkern anges i stödansökan för stödåret i fråga,

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om stödberättigande växter, stödformer och stödtyper i fråga om vilka de miljövillkor som

Föreslagen lydelse

som dessa bildar. *Stödet beviljas för fem stödår, förutsatt att ansökan om stöd för unga jordbrukare har lämnats in inom fem år från det att jordbruket etablerades. Om sökanden är en sammanslutning ska en eller flera unga jordbrukare ha bestämmanderätten i sammanslutningen. Andra grupper kan beviljas stöd endast om alla jordbrukare, medlemmar eller delägare är unga jordbrukare.*

5 §

Tillämpning av andra bestämmelser

Utöver vad som föreskrivs i denna lag iaktas vid beviljande, betalning, återkrav, rättelse, tillsyn och ändringssökande i fråga om stöd *lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd (/).*

9 §

Stöd för växtproduktion

Stöden för växtproduktion fastställs på grundval av odlingsarealen för eller produktionsmängden av den växt som odlas. Stödformen och nivån på stödet per enhet fastställs i enlighet med på vilket stödområde *jordbruksmarken* är belägen.

Förutsättningar för beviljande av stöd för växtproduktion är att

1) den sökande besitter minst fem hektar *jordbruksmark* eller, när det är fråga om stöd för enskilda trädgårdsväxter, minst en hektar *jordbruksmark* som används för odling av trädgårdsväxter, och att *arealen* anges i stödansökan för stödåret i fråga,

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om stödberättigande växter, stödformer och stödtyper i fråga om vilka de miljövillkor som

Gällande lydelse

avses i 2 mom. 4 punkten skall tillämpas, om innehållet i dessa miljövillkor samt om övriga villkor för stöd och om grunderna för fastställande av stöd.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs om definitionen av en åker som lämpar sig för odling, om hur bas- och jordbruksskiftet bestäms och minimistorleken för dem, om tiden för besittning av åkern, om odlingssätt som beaktar produktionsvillkoren på orten samt om skötselkraven för träda och annan åker som inte odlas.

10 §

Stöd för husdjursskötsel

Förutsättning för beviljande av stöd för husdjursskötsel är att

1) den sökande besitter minst fem hektar åker som lämpar sig för odling och att åkern anges i stödansökan för stödåret i fråga, samt

10 e §

Beviljande av från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfähus hållning

Från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfähus hållning beviljas enligt den fastställda referenskvantiteten för svin- och fjäderfähus hållningen. För beviljande av stöd förutsätts att djurenhetstätheten på sökandens gårdsbruksenhet under ett stödår är minst 0,35 djurenheter per stödberättigande hektar åker och att sökanden besitter minst fem hektar stödberättigande åker som angetts i stödansökan för det aktuella stödåret. Om gårdsbruksenheten inte har någon sådan areal, används som gårdsbruksenhetens areal den åkerareal som lämpar sig för odling. Om sökanden

Föreslagen lydelse

avses i 2 mom. 4 punkten ska tillämpas, om innehållet i dessa miljövillkor samt om övriga villkor för stöd och om grunderna för fastställande av stöd. *Genom förordning av statsrådet föreskrivs dessutom om en exaktare definition av jordbruksmark, om hur bas- och jordbruksskiftet bestäms och om minimistorleken för dem, om besittningstiden, om odlingssätt som beaktar produktionsförhållandena på orten samt om skötselkraven för träda och annan åker som inte odlas.*

(upphävs)

10 §

Stöd för husdjursskötsel

Förutsättningar för beviljande av stöd för husdjursskötsel är att

1) den sökande besitter minst fem hektar jordbruksmark och att arealen anges i stödansökan för stödåret i fråga, samt

10 e §

Beviljande av från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfähus hållning

Från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfähus hållning beviljas enligt den fastställda referenskvantiteten för svin- och fjäderfähus hållningen. För beviljande av stöd förutsätts att djurenhetstätheten på sökandens gårdsbruksenhet under ett stödår är minst 0,35 djurenheter inom svin- och fjäderfähus hållning per hektar jordbruksmark och att sökanden besitter minst fem hektar som angetts i stödansökan för det aktuella stödåret. Om djurenhetstätheten vid tidpunkten för fastställande av stödet på grund av eldsvåda eller

Gällande lydelse

har beviljats undantag enligt 27 § 2 mom. för 2007 eller om det 2007 var fråga om en sådan situation som avses i 10 § 3 mom., används som kalkylerad stödberättigande åkerareal fem hektar vid bedömning av förutsättningarna för beviljande av stöd. Vid beräkning av djurtätheten kan beaktas den stödberättigande åkerareal i hektar eller de stödberättigande djur som en sökande med bestämmanderätt i ett företag i sammanslutningsform har i sin besittning. *Med stödberättigande åkerhektar avses den areal som sökanden har i sin besittning och som ger rätt till stöd enligt artikel 31 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005 eller den areal som avses i artikel 17.1–17.4 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 809/2014 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet, landsbygdsutvecklingsåtgärder och tvärvillkor. Bestämmelser om vilken dag som är avgörande när den areal som avses ovan ska bestämmas utfärdas genom förordning av statsrådet.*

16 §

Allmänna grunder för sänkning av stöd

En stödansökan avslås, om den sökande eller dennes representant förhindrar att tillsyn på plats genomförs.

Om den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts för brott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen (39/1889) eller den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts för en förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen (247/1996) samt samtidigt meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen, beviljas inte stöd för husdjursskötsel och eventuellt beviljat stöd betalas inte ut för det

Föreslagen lydelse

djursjukdom eller av någon annan motsvarande av den sökande oberoende orsak temporärt är mindre än den undre gränsen för djurenhetstätheten, kan stöd för stödåret i fråga beviljas på basis av referenskvantiteten. Om sökanden har beviljats undantag enligt 27 § 2 mom. för 2007 eller om det 2007 var fråga om en sådan situation som avses i 10 § 3 mom., används som kalkylerad areal jordbruksmark fem hektar vid bedömning av förutsättningarna för beviljande av stöd. Vid beräkning av djurtätheten kan beaktas den areal jordbruksmark eller de stödberättigande djur som en sökande med bestämmanderätt i ett företag i sammanslutningsform har i sin besittning. Bestämmelser om vilken dag som är avgörande när den areal som avses ovan ska bestämmas utfärdas genom förordning av statsrådet

16 §

Allmänna grunder för sänkning av stöd

(upphävs)

(upphävs)

Gällande lydelse

stödår då den behöriga myndigheten konstaterat gärningen som har lett till dom. Om den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts till djurhållningsförbud, betalas stöd för husdjursskötsel inte ut för tiden då förbudet är i kraft och inte heller för tiden mellan gärningsåret och lagakraftvunnen dom. Utbetalningen av stöden för husdjursskötsel ska beträffande stöden för djurarten i fråga avbrytas när åtalsprövning inletts i ärendet.

17 §

Påföljder vid försening

Stöden för växtproduktion och stöden som beviljas för växthusproduktion, lagring av trädgårdsprodukter och lagring av skogsbär och skogssvamp sänks när ansökan är försenad med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Stöd beviljas inte om ansökan är mer än 25 kalenderdagar försenad.

Om en anmälan om lagermängderna i fråga om stöd som beviljas för lagring av trädgårdsprodukter görs för sent, sänks för den anmälan del den lagermängd som utgör grund för beviljandet av stödet med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Om anmälan är mer än 25 kalenderdagar försenad, anses den lagermängd som gäller vid anmälningstidpunkten vara noll.

När en ansökan som gäller stöd för husdjursskötsel är försenad sänks det antal djur som utgör grund för beviljandet av stödet med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Stöd beviljas inte om ansökan är mer än 25 kalenderdagar försenad. Förskott betalas inte på grundval av en försenad ansökan om förskott.

Om en ansökan som gäller från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfä-hushållning är försenad sänks stödet med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Stöd beviljas inte om ansökan är mer än 25 kalenderdagar försenad. Förskott på stöd betalas inte om ansökan om förskott på stöd är försenad.

Föreslagen lydelse

17 §

Påföljder vid försening

Om en ansökan om stöd för växtproduktion och stöd som beviljas för växthusproduktion, lagring av trädgårdsprodukter och lagring av skogsbär och skogssvamp är försenad, sänks stödet med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Stöd beviljas inte, om ansökan är mer än sju kalenderdagar försenad.

Om en anmälan om lagermängderna i fråga om stöd som beviljas för lagring av trädgårdsprodukter är försenad, sänks för den anmälan del den lagermängd som utgör grund för beviljandet av stödet med en procent för varje arbetsdag som anmälan är försenad. Om anmälan är mer än sju kalenderdagar försenad, anses den lagermängd som gäller vid anmälningstidpunkten vara noll.

Om en ansökan som gäller stöd för husdjursskötsel är försenad, sänks det antal djur som utgör grund för beviljandet av stödet med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Stöd beviljas inte, om ansökan är mer än sju kalenderdagar försenad. Förskott på stöd betalas inte, om ansökan om förskott på stöd är försenad.

Om en ansökan som gäller från produktionen frikopplat stöd för svin- och fjäderfä-hushållning är försenad, sänks stödet med en procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Stöd beviljas inte, om ansökan är mer än sju kalenderdagar försenad. Förskott på stöd betalas inte, om ansökan om förskott på stöd är försenad.

Gällande lydelse

25 §

Återtagande av ansökan om stöd

Återtagande av ansökan om stöd ska meddelas skriftligen till den behöriga myndighet som behandlar stödansökan. Om den som ansöker om stöd redan har underrättats om tillsyn och den genomförda tillsynen föranleder tillsynspåföljder, kan stödansökan inte återtas. I övriga fall kan ansökan återtas fram till den första utbetalning som grundar sig på ansökan i fråga.

Återtagandet kan gälla hela stödansökan eller en del av ansökan. När det gäller stöd som söks i flera omgångar kan den sökande återta en ansökningsomgång under de begränsningar som föreskrivs i 1 mom. Ansökningar om stöd för växtproduktion kan inte återtas efter det att registreringsanmälan har skickats, om det i registreringsanmälan ingår ett fel som leder till påföljd. Återtagande av en ansökan om stöd för växtproduktion får också göras skiftesvis.

26 §

Bevarande av handlingar

Den sökande ska under ansökningsåret och de fyra påföljande kalenderåren bevara sådana handlingar i original som hänför sig till ansökan om stöd och som inte ges in till den stödbeviljande myndigheten i form av bilagor till stödansökan.

Landsbygdsverket får meddela närmare föreskrifter om de handlingar enligt 1 mom. som ska bevaras.

Föreslagen lydelse

25 §

Ändring eller återtagande av ansökan

På ändring och återtagande av ansökan om stöd i fråga om stöd enligt 9 § och 10 § tillämpas vad som föreskrivs i 14 § i verkställighetslagen.

En ansökan om stöd eller anmälan som gäller andra stöd än de som avses i 1 mom. kan på eget initiativ ändras eller återtas helt eller delvis så som föreskrivs i 13 § 1–3 mom. och 14 § 3 mom. i verkställighetslagen. Om sökanden redan har underrättats om tillsyn och den genomförda tillsynen föranleder tillsynspåföljder, kan ansökan om stöd eller en anmälan som gäller stöd inte ändras eller återtas.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om de i 2 mom. avsedda tidsfristerna för ändring eller återtagande av ansökan eller anmälan.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20
